

ЧАС ПОМСТИ ВЖЕ БЛИЗЬКО...

ТЕСС ГЕРРИТСЕН ГРИШНА



БЕСТСЕЛЕР THE NEW YORK TIMES



TESS

GERRITSEN

The Sinner

A NOVEL

ТЕСС

ГЕРРИТСЕН

Грішна

РОМАН

ХАРКІВ  **КЛУБ**
2019 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЯ

УДК 821.111(73)
Г37

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Gerritsen T. The Sinner : A Novel / Tess Gerritsen. — New York :
Ballantine Books, 2015. — 432 p.

Переклад з англійської *Олени Оксеніч*

ISBN 978-617-12-7276-7 (PDF)
ISBN 978-617-12-6847-0
ISBN 978-1-101-88739-4 (англ.)

© Tess Gerritsen, 2003
© DepositPhotos.com / Kesu01, tonyo-
quias, обкладинка, 2019
© Hemiroltd, видання українською
мовою, 2019
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля», переклад та художнє
оформлення, 2019

Для моєї матері, Рубі Том, з любов'ю

Подяки

Я щиро вдячна:

Пітерові Марсу та Брюсові Блейку за можливість проникнути в сутність роботи департаменту поліції Бостона.

Маргарет Грінволд за дозвіл побачити світ судмедекспертизи.

Джині Сентрелло за невгамовний ентузіазм.

Лінді Мерроу, редакторці, про яку письменник може лише мріяти.

Селіні Волкер, моїй дивовижній трудівниці по той бік Атлантики.

Джейн Беркі, Дональдові Клірі та прекрасній команді в агенції Джейн Ротросен.

Мег Ралі, моїй агентці, захисниці та провідній зорі. Кращих не буває.

І моєму чоловікові Джейкобу, який стільки років лишається моїм найкращим другом.

ПРОЛОГ

АНДХРА-ПРАДЕШ. ІНДІЯ

Водій відмовився везти його далі.

Ще милю тому, одразу після закинутого хімічного заводу «Октагон», вимощена дорога поступилася місцем зарослій ґрунтовці. Водій почав скаржитися, що зарості подряпають йому автівку, до того ж колеса могли вгрузнути у твань, якою був укритий шлях після останніх дощів. І що з ними тоді буде? Застрягнуть за 150 кілометрів від Гайдарабада. Говард Редфілд вислухав цей потік протестів, знаючи, що це здебільшого відмовки для приховування справжньої причини, з якої водій не бажав туди їхати. Бо ж мало хто здатен просто визнати, що боїться.

Редфілд не мав вибору — мусив далі йти пішки.

Він нахилився вперед, до водія, й відчув запах його поту, щось на кшталт запаху дичини. У дзеркалі заднього огляду, на якому висіло, постукуючи, намисто, побачив пильний погляд темних очей.

— Ви ж почекаєте на мене? — спитав Редфілд. — Тут, на дорозі.

— Довго?

— Може, з годину. Скільки буде треба.

— Кажу вам, там немає на що дивитися. Там нікого більше немає.

— Просто зачекайте, гаразд? Зачекайте. Як приїдемо до міста, заплачу вдвічі більше.

Редфілд взяв наплічника, вийшов із кондиціонованого автомобіля й одразу потонув у морі вологи. Востаннє він ходив із наплічником, коли блукав Європою злидненим студентом,

і тепер, знову надіваючи його на кволі плечі в п'ятдесят один рік, почувався самозванцем. Одначе аж ніяк не збирався йти кудись у цій парилці без пляшки очищеної питної води, репеленту, сонцезахисного крему й ліків від діареї. І без камери: залишити камеру він точно не міг.

Пітніючи в пообідній спеці, він глянув на небо й подумав: «Чудово, сонце вже сідає, а в сутінках з'являються москити. Що ж, малі вилупки, вечеря йде до вас».

Редфілд рушив уперед. Висока трава закривала шлях, він спотикався у вибоїнах, трекінгові черевики до щиколоток угрузали в твань. Було помітно, що транспорт не їздив тут місяцями й мати-природа швидко повертала собі колись утрачену територію. Мандрівник зупинився, важко дихаючи, відмахуючись від комах. Озирнувшись, зрозумів, що автомобіля вже не видно, і йому стало не по собі. Чи можна було довіряти водієві, розраховувати, що він зачекає? Він навіть сюди віз його неохоче, і поки їх кидало в різні боки, бо дорога ставала гіршою й гіршою, водій нервувався дедалі більше. Казав, що тут були погані люди, тут сталися жахливі речі. Вони обидва можуть зникнути, і хто тоді їх шукатиме?

Редфілд пішов далі.

Вологе повітря неначе огортало його. Він чув, як у наплічнику плюскоче вода, і вже відчував спрагу, однак не зупинився, щоби попити. Денне світло втримається ще хіба що з годину, тож треба ворушитися. У траві дзижчали комахи, і йому здавалося, наче у склепінні гілок над головою він чує пташині голоси, одначе зовсім не схожі на пташок, яких він чув раніше. У цій країні все здавалося дивним, нереальним; Редфілд плентався вперед, наче у трансі, і піт цівками стікав по його грудях. Ритм його власного дихання прискорювався з кожним кроком. Якщо вірити мапі, треба було пройти всього лиш півтори милі, однак здавалося, що він йде вже цілу вічність, і навіть свіжий

шар репеленту не лякав москітів — у вухах голосно дзижчало, і все Редфілдове обличчя перетворилося на сверблячу маску з пухирів.

Він укотре спотикнувся й приземлився на коліна у високу траву. Виплюнув зелень, що набилася в рот, поки переводив дух, припавши до землі. Виснаження й збентеженість були такі сильні, що він вирішив: час повертатися, сісти на літак до Цинциннаті, підібгавши хвоста. Зрештою боягузтво значно безпечніше. І значно комфортніше.

Редфілд важко зітхнув, сперся рукою об землю, щоб відштовхнутися, й завмер, дивлячись у траву. Поміж зелені щось зблискувало — щось металеве. То був усього лиш дешевий олов'яний гудзик, але в ту мить він здався йому знаком. Талісманом. Редфілд поклав його в кишеню, підвівся й пішов далі.

За кількасот футів дорога несподівано роздалася у велику просіку, оточену високими деревами. Біля дальнього її краю стояла самотня споруда — приземкувата будівля зі шлакоблоків з іржавим бляшаним дахом. Перестукувалися гілки, трава йшла хвилями під ніжним вітерцем.

«Це саме те місце, — подумав Редфілд. — Усе сталося саме тут».

Раптом власне дихання здалося йому надто гучним. Серце калатало, він зняв наплічника, розстебнув його й дістав камеру. «Задokumentуй усе, — подумав він. — “Октагон” спробує виставити тебе брехуном. Вони зроблять усе можливе, щоб дискредитувати тебе, тож мусиш бути готовий захищатися. Мусиш довести, що кажеш правду».

Він вийшов на галявину, до купи почорнілого гілля. Копнув його ногою, здійнявши хвилю вугільного смороду, й відступив. Спина похолола.

То були рештки похоронного багаття.

Спітнілими руками Редфілд зняв накривку об'єктива й почав знімати. Робив знімок за знімком, притискаючись оком до

видошукача. Рештки спаленої хатини. Дитяча сандалька у траві. Шматок яскравої тканини, відірваний від сарі. Хоч куди б він дивився, всюди бачив смерть.

Він розвернувся праворуч — перед видошукачем промайнув gobелен зелені — і саме збирався зробити ще одне фото, але палець завмер на кнопці.

На межі кадру шаснула якась фігура.

Редфілд опустив камеру й випростався, вдивляючись у дерева. Тепер нічого не було видно, лише похитування гілок.

Ось — невже це справді рух десь на периферії зору? Він мигцем побачив щось темне поміж дерев. Мавпа?

Треба було знімати далі. Денне світло швидко згасало.

Він поминув кам'яний колодязь, наближаючись до будівлі з бляшаним дахом, зиркаючи праворуч і ліворуч. Штани шурхотіли у траві. Здавалося, наче дерева мають очі та спостерігають за ним. Біля споруди Редфілд побачив обпалені стіни. Перед дверима лежала купа попелу й почорнілих гілок. Ще одне похоронне багаття.

Він обійшов його, зазирнув у двері.

Спершу йому мало що вдалося розгледіти в тій тьмяній кімнаті. Там було ще темніше, ніж надворі — самі відтінки сірого й чорного. Він зупинився на мить, щоб очі звикли. Спонтельно відзначив блиск води в керамічному глеку. Запах спецій. Хіба ж це можливо?

За спиною в нього хруснула гілочка.

Редфілд різко розвернувся.

На галявині стояла самотня постать. Дерев навроло них завмерли, навіть птахи замовкли. Постать рушила до нього, дивно посмикуючись, і спинилася на відстані кількох футів.

Камера випала в Редфілда з рук. Він позадкував, охоплений жахом.

То була жінка. І вона не мала обличчя.

1

Її називали Королевою Покійників.

Хоча ніхто й ніколи не казав цього докторці Морі Айлс на пряму, вона інколи чула це прізвисько, вимовлене пошепки в неї за спиною в мандрівці похмурим трикутником між судом, місцем смерті та моргом. Бувало, що й розрізняла у сказаному похмурий сарказм: *«Ха-ха, от і вона, наша готична богиня, вийшла набрати собі свіженьких підданих»*. Іноді в шепотінні вчувалося тремоло тривоги, немов у перегукуванні занепокоєних благочестивих вірян, поміж яких проходить нечестивий чужинець. Тривога тих, хто не може зрозуміти, чому вона обрала для себе шлях по слідах смерті. Вони питають себе: невже їй це подобається? Невже доторк до захололої плоті, сморід розкладання приваблюють її настільки, що вона ладна відвернутися від живих? Вони вважають, що це не може бути нормальним, кидають на неї неспокійні погляди, завважуючи дрібні подробиці, що лише підкріплюють їх на думці про те, що вона дивна птаха. Шкіра кольору слонової кістки, чорне волосся, підстрижене графічно, мов у Клеопатри. Червона пляма помади. Ну хто ще має нафарбовані губи на місці злочину? Переважно їх бентежить її спокій, цей холодний королівський погляд, яким вона дивиться на жахи, які самі вони заледве здатні перетравити. На відміну від них, вона не відводить очей. Навпаки, схиляється вперед, роздивляється, торкається. Нюхає.

А пізніше, під яскравим світлом лабораторії для розтинів, ріже.

Мора і зараз різала, розтинала скальпелем холодну шкіру, підшкірний жир, що виблискував масляно й жовтувато. «Цей чоловік любив гамбургери й картоплю фрі», — думала вона, розрізаючи ребра спеціальними ножицями й піднімаючи трикутний щит грудної кістки так, як хтось інший відчиняє дверцята шафи, щоб відкрити приховані за нею скарби.

Серце лежало в губчастій колисці легень. П'ятдесят дев'ять років воно качало кров тілом містера Семюела Найта, росло разом з ним, старішало разом з ним, трансформувалося з сухих юнацьких м'язів у цю жирну плоть. Усі насоси зрештою підводять — так сталося і з містером Найтом, коли він сидів у готельному номері в Бостоні з увімкненим телевізором, а на столику поряд з ним стояла склянка віскі з мінібару.

Мора не питала себе, якими могли бути його останні думки, чи було йому боляче чи страшно. Хоча вона дослідила найпотаємніші його куточки, розітнула його шкіру й тримала в руках його серце, містер Семюел Найт лишався для неї мовчазним і невибагливим чужинцем, хоч і залюбки пропонував розкрити свої таємниці. Мертві мають терпіння. Вони не скаржаться, не погрожують, не підлабузнюються.

Мертві не роблять тобі боляче — це властиво тільки живим.

Докторка Айлс працювала спокійно й ефективно: розітнула органи грудної порожнини, виклала вивільнене серце на дошку. За вікном кружляв перший грудневий сніг, білі пластівці шурхали об скло, вкривали провулки. Однак тут, у лабораторії, було чути лише, як біжить вода й сичить вентилятор. Йошима, її помічник, пересувався моторошно тихо, передбачав її прохання, наче матеріалізувався там, де був їй потрібен. Вони працювали разом лише півтора року, але вже діяли як єдиний організм, пов'язаний телепатією двох розсудливих логіків. Не потрібно було просити його переставити лампу: це вже було зроблено — світло лилося на вологе серце, ножиці чекали на дотик її рук.

Темна, поцяткована стінка правого шлуночка та білий апікальний шрам розповіли їй сумну історію цього серця. Застарілий інфаркт міокарда кількамісячної, а то й кількарічної давнини знищив частину лівої стінки шлуночка. А тоді, десь протягом минулої доби, стався новий інфаркт. Тромб перекрив праву коронарну артерію, зупинив плин крові до м'язів правого шлуночка.

Мора взяла зразок тканини для гістології, вже знаючи, що побачить під мікроскопом. Коагуляцію й некроз. Вторгнення білих клітин, що рухаються, мов оборонна армія. Можливо, містер Семюел Найт думав, що неприємне відчуття в грудях – то просто розлад травлення. Завеликий був обід, не варто було їсти стільки цибулі. Може, «Пепто-бісмол» зарадить. А можливо, були й зловісніші знаки, на які він вирішив не зважати: відчуття тягаря на грудях, задишка. Авжеж йому не спало на думку, що це може бути серцевий напад.

Що наступного дня він помре від аритмії.

Тепер його серце лежить на дошці – відкрите, розтяте. Мора подивилася на позбавлений органів торс чоловіка. «Ось і кінець вашого відрядження до Бостона, – подумала вона. – Ніяких несподіванок. Усе природно, окрім вашого ставлення до власного тіла, містере Найт».

Задзиччав інтерком.

– Докторко Айлс?

То була Луїз, її секретарка.

– Так?

– Вас детектив Ріццолі, на другій лінії. Будете говорити?

– Зараз.

Мора стягла рукавички, підійшла до телефона на стіні. Йоши-ма, який промивав інструменти в раковині, вимкнув воду, розвернувся до неї, пильно дивлячись мовчазними, тигрячими очима, вже знаючи, про що говорить дзвінок від Ріццолі.

Коли Мора нарешті повісила слухавку, побачила в його погляді запитання.

— Щось рано сьогодні починають, — сказала вона. Тоді зняла халат і вийшла з моргу, щоб поповнити своє королівство ще одним підданим.

Ранковий снігопад обернувся на зрадливу суміш снігу й сльоти, машин для прибирання не було видно. Мора обережно їхала вздовж Джамайка Рівервей, покришки шурхотіли в глибокій шусі, двірники шкребли вкрите памороззю скло. Це була перша в сезоні хурделиця, і водії ще звикали до таких умов. Кілька автівок уже злетіло з дороги: вона проминула патрульне авто, що мигтіло вогнями, і патрульний разом з водієм тягача дивились на автомобіль, що перекинувся на узбіччя.

Її «Лексус» трохи повело, бампер крутнуло до зустрічної смуги. Панікуючи, вона вдарила по гальмах, відчула, як спрацьовує автоматичний блок занесення, й повернулася на свою смугу. «До біса це все, — подумала, відчуваючи, як калатає серце. — Повертаюся до Каліфорнії». Скинула швидкість і тепер майже повзла, байдужа до сигналів за спиною чи до того, скільки автівок цим затримувала. «Уперед, обганяйте, ідіоти. Я багато таких водіїв бачила в себе на столі».

Дорога привела її до Джамайка-Плейн, району на заході Бостона, повного статечних старих маєтків і широких газонів, мирних парків і променадів над річкою. Влітку це місце було чудовим тінистим прихистком від гамору та спеки міста, але сьогодні, коли вітер проносився порожніми галявинами під похмурими небесами, воно здавалося занехаяним.

Будинок, який шукала Мора, здавався найнепривітнішим з усіх, ховався за високою камінною стіною, оповитою задушливою плутаниною плюща. «Барикада, щоб відгородитися від світу», — подумала вона. З вулиці було видно лише готичні піки

шиферного даху і слухове віконце на висоті, яке темним оком дивилося на неї. Патрульне авто біля воріт підтвердило, що адреса правильна. Інших автомобілів поки було мало — група ударних військ до прибуття більшої армії криміналістів.

Вона припаркувалася на протилежному боці вулиці й опанувала себе, готуючись до першого пориву вітру. Щойно вийшла з автомобіля, підошва чобота поїхала на слизькому, і Мора заледве втрималася, вчепившись у дверцята авто. Знову випроставшись, відчула, як по литках тече крижана вода з краю пальта, що вмочилося в шугу. Кілька хвилин вона стояла, не рушаючи з місця, здивована тим, як швидко все сталося, і сльота обпікала її обличчя.

Вона подивилася на той бік вулиці, на патрульного, який сидів у автомобілі, спостерігав за нею і точно бачив, як вона послизнулася. Відчувши укол гордості, вона схопила свою валізку, що лежала на передньому сидінні, грюкнула дверцятами й рушила через укриту ожеледицею дорогу, намагаючись триматися з якомога більшою гідністю.

— Усе гаразд, док? — гукнув у вікно патрульний із турботою, якої їй зовсім не хотілося.

— Усе добре.

— Ви б обережніше зі своїми чобітьми. У дворі ще слизькіше.

— Де детектив Ріццолі?

— Вони всі в каплиці.

— І де це?

— Не пропустите — двері з великим хрестом.

Мора підійшла до воріт, але вони були зачинені. На стіні висів металевий дзвін, вона потягла за мотузку — середньовічний звук поволі розчинився в м'якому шурхоті мокрого снігу. На бронзовій табличці під дзвоном був напис, частково прихований гілкою пожовклого плюща:

Абатство Грейстоунз

Сестринство Богородиці Божественного Світла

«Хоч жниво велике, та робітників мало; тож благайте Господаря жнива, щоб робітників вислав на жниво Своє».

З іншого боку воріт раптово з'явилася вбрана в чорне жінка — так тихо, що Мора злякалася, побачивши, що крізь ґрати на неї дивиться обличчя. Воно було старе, зморшкувате, немовби провалювалось у себе, однак очі були живі та яскраві, як у пташки. Черниця мовчала, запитували самі лише очі.

— Я докторка Айлс із лабораторії судово-медичної експертизи, — сказала Мора. — Мене викликала поліція.

Ворота з вищанням відчинилися.

Мора ввійшла у двір.

— Я шукаю детектива Ріццолі. Здається, вона в каплиці.

Черниця вказала на протилежний бік двору. Тоді розвернулася й повільно почовгала до найближчих дверей, залишивши Мору саму.

Сніжинки кружляли й танцювали поміж голками мокрого снігу, наче білі метелики навколо своїх важконогих родичів. Дорога до каплиці вела прямо через двір, але каміння під ногами вкривав лід, а Морині чоботи вже показали свою неспроможність упоратися з такою поверхнею. Тож натомість вона пірнула у вузьку накриту галерею, що оперізувала двір по периметру. Це був прихисток від сльоти, який, однак, не захищав від вітру, що пронизував її пальто наскрізь. Жінка була шокована цим холодом, що знову нагадав їй, яким жорстоким може бути грудень у Бостоні. Майже все життя вона провела в Сан-Франциско, де сніг був нечастою радістю, а не тортурами, як от ці жалкі голки, що кололи їй обличчя, залітаючи під дах. Мора перейшла ближче до стіни й тісніше вкуталася в пальто, проминаючи темні вікна. За воротами ледве чуно шуміли автомобілі на Джамайка Рівервей. Але тут, у цих стінах, жила лише тиша. Місце здавалося безлюдним, за винятком літньої черниці, яка її впустила.

Саме тому таким шоком було побачити три обличчя, що дивилися на неї з-за одного з вікон. Черниці стояли за склом мовчазною живою картиною, немов привиди в темних одіяннях, і спостерігали, як чужинка заходить дедалі глибше в їхнє святилище. Три погляди в унісон проводжали її.

Вхід до каплиці був перекритий жовтою поліцейською стрічкою, яка провисла, обліплена кіркою мокрого снігу. Мора підняла стрічку, пройшла під нею й відчинила двері.

Спалах камери засліпив її, вона завмерла, поки двері з тихим сичанням зачинялися в неї за спиною. Коли нарешті зморгнула яскраве полум'я з сітківки й перед очима проясніло, Мора побачила ряди дерев'яних лав, побілені стіни й величезне розп'яття над вітарем. Зала була холодна, сувора, а вітражі вікон робили її ще похмурішою, бо пропускали дуже мало світла.

— Зачекайте там і дивіться під ноги, — озвався фотограф.

Мора опустила очі до кам'яної підлоги й побачила кров. І сліди — хаотичний візерунок слідів із медичним сміттям: ковпачки від шприців, розірвані упаковки, які лишила по собі бригада швидкої допомоги. Але тіла не було.

Вона обвела поглядом ширше коло: шматок затоптаної білої тканини в проході, червоні бризки на лавах. У цьому холоді вона навіть бачила своє власне дихання, і їй здавалося, що температура падає ще нижче, доки вона читала криваві сліди, вивчала плями, що рухалися між рядами лав, й усвідомлювала, що тут сталося.

Фотограф знову взявся знімати, кожен спалах бив Морі по очах.

— Привіт, док! — Попереду здійнялася грива темного волосся: детектив Джейн Ріццолі підвелася на ноги й помахала їй. — Жертва тут.

— А що за кров тут, біля дверей?

— То від іншої жертви, сестри Урсули. Хлопці зі швидкої повезли її до лікарні Святого Франциска. У центральному проході ще більше крові та сліди, які ми хочемо зберегти, тож краще обійдіть зліва, попід стіною.

Мора спинилася, щоби вдягнути паперові бахіли, тоді рушила по периметру кімнати, притискаючись до стіни. Лише зоставивши позаду перший ряд лав, вона побачила тіло черниці. Жінка лежала горілиць, чорне вбрання здавалося чорною плямою у великій червоній калюжі. Її руки вже обгорнули пакетами, щоби зберегти докази.

Вік жертви заскочив Мору зненацька. Та черниця, яка впустила її, ті, кого вона бачила у вікні, — всі вони були літніми. А ця жінка була значно молодша. Її обличчя було тендітне, у світлих блакитних очах застиг моторошний спокій. Голова була непокрита, біляве волосся було заледве дюйм завдовжки. Кожен страшний удар лишив свій слід на голові, формуючи викривлену корону.

— Її звати Камілла Маджіннес. Сестра Камілла. Родом із Г'янніспорта, — прохолодно й діловито мовила Ріццолі. — Стала першою тутешньою послушницею за п'ятнадцять років. Планувала постригтися в черниці у травні.

Детектив помовчала, тоді додала:

— Їй було всього лиш двадцять. — Злість нарешті пробила фасад спокою.

— Така молода.

— Так. Схоже, він добряче її відмолотив.

Мора вдягнула рукавички й присіла, роздивляючись тіло. Знаряддя вбивства лишило на скальпі рвані рани, з розірваної шкіри стирчали шматки кістки, просочувалася сіра речовина мозку. Хоча обличчя залишилося майже неушкодженим, набуло темно-пурпурового кольору.

— Вона померла, лежачи долілиць. Хто її перевернув?

— Сестри, які знайшли тіло, — відповіла Ріццолі. — Намагалися намацати пульс.

— Коли жертв знайшли?

— Зранку приблизно о восьмій. — Детектив глянула на годинника. — Майже дві години тому.

— Ви знаєте, що сталося? Що розповіли сестри?

— З них важко щось витягнути. Лишилося всього чотирнадцять черниць, і всі вони зараз шоковані. Думують, що в безпеці тут, під Божим захистом, а тоді до них вдирається якийсь божевільний.

— Є ознаки вторгнення?

— Ні, але увійти до абатства неважко. Усі стіни поросли плющем, можна спокійно перебратися. До того ж є задні ворота, що виходять у поля, де в черниць городина. Злочинець міг увійти і звідти.

— Сліди?

— Є кілька. Але надворі їх уже мав засипати сніг.

— Тож ми не знаємо, чи справді він вдерся сюди. Його цілком могли впустити через головні ворота.

— Це орден самітниць, док. Нікого не впускають у ці ворота, окрім парафіяльного священика, який приходить служити месу й вислуховувати сповіді. Є ще жінка, яка працює в будинку священика. Їй дозволяють приходити з дочкою, коли дитину немає на кого лишити. Це все. Більше ніхто не зайде без дозволу абатиси, і сестри нікуди не виходять, хіба що до лікаря і в разі термінових родинних потреб.

— З ким ви вже встигли поговорити?

— З абатисою, матінкою Мері Климент. І з двома черницями, які знайшли жертв.

— Що вони розповіли?

Ріццолі похитала головою.

— Нічого не чули, нічого не бачили. Навряд чи інші теж матимуть що сказати.

— Чому це?

— Ви бачили, які вони старі?

— Це не значить, що вони всі не при розумі.

— Одна з них не при собі після інсульту, ще у двох — хвороба Альцгеймера. Більшість ночують у кімнатах, що виходять на інший від двору бік, тож вони й не могли нічого помітити.

Спочатку Мора просто схилилася над тілом Камілли, не торкаючись його, віддаючи загиблій останню мить гідності. «Тепер ніщо не завдасть тобі болю», — подумала вона. Тоді почала обмацувати скальп і відчула, як зсуваються під шкірою уламки кістки.

— Численні удари. Усі по тім'ю й потилиці...

— А синці на обличчі? Це просто синюшність?

— Так, до того ж застигла.

— Отже, били ззаду і згори.

— Нападник вочевидь був вищий за неї.

— Або ж вона стояла навколішки, а він — над нею.

Мора завмерла, торкаючись холодної плоті, уявляючи цю юну черницю, що стояла на колінах перед нападником, а на її схилену голову сипалися удари — ця картина краяла серце.

— Що за вилупок дубасить черницю? — мовила Ріццолі. — Що, чорт забирай, коїться з цим світом?

Мора поморщилася від цих слів. Хоча вона й не могла пригадати, коли востаннє була в церкві, а вірити взагалі перестала багато років тому, така лайка у святому місці їй бентежила. Ось вона, сила дитячих переконань. Хоча тепер святі та їхні дива були для неї не більше ніж казками, вона ніколи не наважилася б лягтися перед розп'яттям.

Та Ріццолі була надто розлючена, щоб стежити за словами навіть у святому місці. Її волосся було більш скуйовджене, ніж зазвичай, дика чорна грива блищала від розталого мокрого снігу. Кістки різко й гостро виділялися під блідою шкірою, очі

жаринками світилися від люті в напівмороці каплиці. Праведний гнів завжди був для Джейн Ріццолі пальним, сутністю того, що штовхало її на полювання за чудовиськами. Однак сьогодні здавалося, що він охоплює її, мов лихоманка, і її обличчя схудло, наче її зсередини їв вогонь.

Мора не хотіла жити це полум'я. Вона говорила рівним голосом, ставила ділові запитання — науковиця, яка має справу з фактами, а не з емоціями.

Вона взяла руку сестри Камілли, випробувала ліктьовий суглоб.

— М'який, трупного заціпеніння немає.

— То минуло менше п'яти-шести годин?

— Тут ще й холодно.

Ріццолі пирхнула, видихаючи хмаринку пари.

— Та невже.

— Гадаю, трохи вище нуля. За таких умов трупне заціпеніння може настати пізніше.

— Наскільки?

— Неможливо визначити.

— А що з її обличчям? З тими синцями?

— Трупні плями можуть з'явитися за півгодини. Це не допоможе нам дізнатися часу смерті.

Мора розкрила валізу, дістала хімічний термометр для вимірювання навколишньої температури. Оглянула багаточисельний одяг жертви й вирішила не вимірювати ректальну температуру, доки тіло не перевезуть до моргу. Світла в приміщенні було мало — не те місце, де вона могла б достовірно виключити сексуальне насильство, перш ніж устромляти термометр. Відсуваючи одяг, також можна пошкодити докази. Тож натомість вона взяла шприц для проби склоподібного тіла на посмертний рівень калію. Це допоможе встановити час смерті.

— Розкажіть про другу жертву, — мовила Мора, встромляючи голку в ліве око загиблої й поволі набираючи склоподібну рідину.

Ріццолі з огидою застогнала й відвернулася.

— Біля дверей знайшли сестру Урсулу Роуланд, їй шістдесят вісім років. Міцна виявилася стара, кажуть, ворушила руками, коли її заносили до швидкої. Ми з Фростом приїхали саме тоді, як вони вже їхали.

— Вона сильно постраждала?

— Я її не бачила. Останнє, що ми чули з лікарні Святого Франциска, — те, що вона на операції. Численні тріщини черепа, крововилив у мозок.

— Як і в цієї жертви.

— Так. Як і в Камілли. — У голосі Ріццолі знову задзвенів гнів.

Мора підвелася, затремтіла. Її брюки змокли від краю пальта, здавалося, наче литки скуті кригою. Телефонем їй сказали, що місце злочину — всередині будинку, тож вона не взяла з авто ані шарфа, ані вовняних рукавиць. Та це приміщення без обігріву було не набагато теплішим за вкритий ожеледицею двір. Вона сунула руки в кишені, дивуючись, як Ріццолі, яка теж не мала ані теплих рукавиць, ані шалика, стільки витримала в цій крижаній капліці. Здавалося, що детектив носить джерело тепла з собою, в лихоманці своєї люті, і хоча губи в неї вже посиніли, вона, схоже, не поспішала до теплішого місця.

— Чому тут так холодно? — запитала Мора. — Не уявляю, як тут можна проводити служби.

— Їх тут і не проводять. Цю частину будівлі взимку ніколи не використовують: опалення надто дороге. Та й черниць тут живе так мало. Для меси вони послуговуються маленькою капличкою в домі священника.

Мора згадала трьох черниць у вікні — всі вони були літні. Ці сестри — вогні, що згасають, зникають один за одним.

— Якщо каплиця не використовується, — мовила вона, — то що жертви тут робили?

Ріццолі зітхнула, видихаючи пару, мов дракон.

— Ніхто не знає. Абатиса сказала, що востаннє бачила Урсулу й Камілли під час вечірньої молитви, приблизно о дев'ятій. Коли зранку вони не з'явилися — сестри пішли їх шукати. Навіть і не думали, що знайдуть тут.

— Стільки ударів у голову. Скидається на щирю лють.

— Але ж гляньте на обличчя, — завважила Ріццолі, показуючи на Камілли. — Обличчя він не зачепив, наче пожалів. Це вже щось менш особисте. Наче він цілив не в неї, а в те, чим вона є. Що вона уособлює.

— Владу? — припустила Мора. — Силу?

— Цікаво. Я б радше сказала, щось на зразок віри, надії та милосердя.

— Що ж, я вчилася в католицькій школі.

— Ви? — пирхнула Ріццолі. — Ніколи б не подумала.

Мора глибоко вдихнула холодне повітря й подивилася на розп'яття, пригадуючи роки, проведені в Академії святих немовлят-мучеників і всі ті торттури, які вигадувала сестра Магдалена, викладачка історії. Торттури були емоційні, не фізичні, і жінка, що їх завдавала, швидко визначала, хто з дівчат, на її думку, був непристойно впевнений у собі. У чотирнадцять років найкращими друзями Мори були не люди, а книжки, вона легко розбиралася з домашніми завданнями й цим пишалася. Саме це й накликло на неї гнів сестри Магдалени. Заради Мориного ж добра цю нечестиву гордість власним інтелектом слід було перетворити на покірність, і сестра Магдалена взято взялася за це завдання. Вона висміювала Мору в класі, писала принизливі коментарі на полях її бездоганних робіт і голосно зітхала щоразу, як дівчина піднімала руку, щоби щось запитати. Зрештою Мора підкорилася й замовкла.

— Вони мене залякували, — сказала вона. — Черниці.

— Не думала, що щось може вас злякати, док.

— Я багато чого боюся.

Ріццолі засміялася.

— Тільки не мерців, так?

— У світі є речі, значно страшніші за мерців.

Вони залишили тіло Камілли на ложі з холодного каміння й рушили по периметру зали назад, до залитого кров'ю місця, на якому знайшли ще живу Урсулу. Фотограф закінчив свою роботу й пішов, у каплиці лишилися тільки Мора та Ріццолі — дві самотні жінки, голоси яких відлунювали поміж аскетичних стін. Мора завжди вважала церкви універсальними святилищами, де може знайти втіху навіть той, хто не вірує. Але вона не бачила втіхи в цьому похмурому місці, яким, зневаживши святі символи, пройшлася смерть.

— Сестру Урсулу знайшли тут, — мовила Ріццолі. — Вона лежала головою до віттаря, ногами до дверей.

Наче розпростерлася перед розп'яттям.

— Цей тип — просто бісова тварюка, — сказала детектив. Злі слова шматочками льоду злітали з її вуст. — Ось із чим ми маємо справу. Чи псих, чи якийсь обдовбаний мерзотник шукав поживи.

— Ми не знаємо, чи це був чоловік.

Ріццолі махнула рукою до тіла сестри Камілли.

— Думаєте, це могла зробити жінка?

— Жінка може вимахувати молотком. Розтрощити череп.

— Ми знайшли слід. Тут, серед проходу. Як на мене — чоловічий, дванадцятий розмір.

— Хтось із парамедиків?

— Ні, їхні відбитки видно тут, біля дверей. Той, що в проході, — інший. Це його слід.

Подув вітер, загрюкав вікнами, двері зарипіли, наче їх смикали невидимі руки, прагнучи увійти. Губи Ріццолі посиніли,

обличчя стало бліде, мов у мерця, але вона не показувала жодного бажання знайти тепліше приміщення. Надто вперта, щоб здатися першою. Визнати, що вона дійшла до краю своїх можливостей.

Мора опустила очі до кам'яної підлоги, на якій лежала сестра Урсула, і не змогла заперечити те, що підказував Ріццолі інстинкт, — що цей напад був актом безумства. Вона бачила божевілля тут, у цих кривавих плямах. В ударах по черепу сестри Камілли. Або божевілля, або щире зло.

Здалося, що спиною пробіг холодний вітер. Вона випро-сталася, тремтячи, й зупинила погляд на розп'ятті.

— Страшенно холодно, — сказала Мора. — Тут можна десь зігрітися? Випити кави?

— Ви тут закінчили?

— Я бачила все, що треба. Решту нам покаже розтин.

2

Вони вийшли з каплиці, переступили жовту стрічку, яка на той час уже впала з дверей і лежала, вкриваючись кригою. Вітер тріпотів їхніми пальцями, шмагав по обличчях, поки вони йшли до галереї, примружившись від хвиль снігу. Увійшовши в похмурий передпокій, Мора завважила легкий, мов шепіт, дотик тепла до заціпенілого обличчя. Пахло яйцями, старою фарбою й цвіллю старої системи обігріву, що ганяла пил.

Дзенькіт посуду повів їх тьмяним коридором до кімнати, залитої флуоресцентним світлом, яке здавалося надто сучасним для цього місця. Різке й безжальне, воно освітлювало зморшкуваті обличчя черниць, які сиділи за старим столом. Тринадцятеро — нещасливе число. Всю увагу вони зосередили на квадратах яскравої квітчастої тканини, шовкових стрічках і тацях з висушеною лавандою та пелюстками троянд. «Час рукоділля», — подумала Мора, дивлячись, як покручені артритом руки згрібають трави й зав'язують стрічками мішечки. Одна з черниць скоцюрбилася в інвалідному візку. Її скрутило набік, ліва рука пазурем лежала на підлікотнику, обличчя провисало, наче маска, що наполовину розтанула. Жорстокі наслідки інсульту. Утім, це вона першою помітила двох непроханих гостей і кволо застогнала. Інші сестри підвели голови, розвернулися до Мори та Ріццолі.

Коли Мора вдивлялась у ці обличчя, їй стало моторошно від тієї слабкості, яку вона в них побачила. Це були не ті суворі, владні образи, які вона пам'ятала з дитинства. Вони дивилися

спантеличено, шукали в ній відповідей щодо цієї трагедії. Їй було ніяково від цього нового статусу — так ніяковіє дитина, коли, виростаючи, вперше усвідомлює, що помінялася ролями з батьками.

Ріццолі запитала:

— Хтось може підказати, де детектив Фрост?

Відповіла змучена на вигляд жінка, яка щойно вийшла з сусідньої кухні з тацею чистих чашок і блюдечок. Вона була вбрана у вицвілий синій светр із масними плямами, крізь бульбашки та воду на лівій руці сяяв крихітний діамант. Мора подумала, що це не черниця — радше її найняли доглядати за цим як ніколи німецьким товариством.

— Він досі розмовляє з абатисою, — сказала жінка. Вона кивнула на двері, на зморщене, насуплене чоло впало пасмо темно-русявого волосся. — Її кабінет далі по коридору.

Ріццолі кивнула.

— Я знаю дорогу.

Жінки вийшли з різко освітленої кімнати, пішли коридором. Мора відчула протяг, шепіт холодного повітря — наче повз неї пройшов привид. Вона не вірила в життя після смерті, але, йдучи слідами тих, хто нещодавно помер, іноді питала себе, чи не залишив їхній кінець свого відбитку, слабкого сплеску енергії, який могли відчути ті, хто йдуть за ними.

Детектив постукала у двері абатиси, тремтливий голос відповів:

— Заходьте.

Увійшовши в кімнату, Мора відчула подібний до витончених парфумів аромат кави. Побачила темні дерев'яні панелі та просте розп'яття на стіні над дубовим столом. За столом сиділа згорблена стара черниця. Окуляри перетворювали її очі на величезні блакитні озера. Вона здавалася такою ж старою, як її німецьні сестри, які сиділи за столом, і окуляри були такі важкі,

наче тягнули її донизу, обличчям у стіл. Та очі, що дивилися крізь ті товсті скельця, були живі й світилися розумом.

Баррі Фрост, напарник Ріццолі, поставив чашку на стіл і ввічливо підвівся. Фрост був схожий на абстрактного молодшого брата: єдиний коп у відділі розслідування вбивств, який міг повестися в кімнаті для допитів так, що підозрювані вірили, що він — їхній найкращий друг. А також єдиний коп у відділі, який був не проти працювати в парі з вибуховою Ріццолі, яка навіть зараз похмуро зиркала на його каву, безсумнівно, відзначивши для себе, що, поки вона тремтіла від холоду в каплиці, її напарник затишно розсівся у цій теплій кімнаті.

— Матінко настоятелько, — мовив Фрост, — це докторка Айлс із лабораторії судово-медичної експертизи. Док, це матінка Мері Климент.

Мора потиснула абатисі руку. Вона була скрючена, шкіра натягнута на кістках, мов сухий папір. Мора помітила, що з-під чорного рукава визирає бежевий край. То он як черниці витримували життя в цій холодній будівлі: під вовняним убранням у абатиси ховалася довга тепла білизна.

Крізь товсті скельця окулярів на Мору дивилися спотворені блакитні очі.

— Лабораторія судово-медичної експертизи? Це значить, що ви лікарка?

— Так. Патологоанатом.

— Вивчаєте причини смерті?

— Саме так.

Абатиса замовкла, немовби збиралася з мужністю для наступного запитання.

— Ви вже були в каплиці? Бачили...

Мора кивнула. Вона хотіла обірвати запитання, що мало йти слідом, але була неспроможна на грубощі стосовно черниці. Навіть у віці сорока років чорні рясни змушували її нервуватися.

— Чи вона... — Її голос згас до шепоту. — Чи сестра Камілла сильно страждала?

— Боюся, відповіді на це ми поки не маємо. Це буде відомо лише після... огляду.

Мора мала на увазі — після *розтину*, але це слово здавалося надто холодним, надто клінічним для слуху матінки Мері Климент. Та й вона не хотіла відкривати жахливу правду — те, що насправді чудово уявляла, що сталося з Каміллою. Хтось напав на молоду жінку в каплиці. Хтось переслідував її, коли вона нажахано бігла до вітваря, зірвав з неї білий серпанок послушниці. Коли удари трощили її череп, коли її кров бризкала на лави, вона все одно рухалася вперед, аж поки не впала на коліна до його ніг, переможена. Навіть тоді нападник не зупинився. Навіть тоді продовжував бити її по голові, наче розбивав яйце.

Уникаючи допитливих очей настоятельки, Мора кинула короткий погляд на дерев'яне розп'яття на стіні за столом, але зустріч із цим владним символом не була простіша.

Утрутилася Ріццолі:

— Ми ще не бачили їхніх кімнат.

Як завжди, йшлося їй всього-на-всього про справи, всього-на-всього про те, що слід робити далі.

Матінка Мері Климент кліпнула, проганяючи сльози.

— Так. Я саме збиралася провести детектива Фроста нагору, до їхніх келій.

Ріццолі кивнула.

— Як будете готові.

Абатиса провела їх угору сходами, освітленими лише тьмяним світлом, що падало крізь вітражні вікна. У ясний день сонце розмалювало б стіни яскравими кольорами, але цього похмурого ранку на них були тільки плями різних відтінків сірого.

— Горішні келії здебільшого стоять порожні. З роками довелось переселити сестер по одній вниз, — мовила настоятелька. Вона піднімалася повільно, хапаючись за поруччя й наче підтягуючись угору, крок за кроком. Мора майже чекала, коли ж вона покотиться донизу, і трималася позаду неї, напружуючись щоразу, як абатиса тремтіла й завмирала. — Сестру Джасінту нині сильно турбує коліно, тож вона теж перебралася на перший поверх. А тепер ще й сестрі Хелен стало важко дихати. Нас лишилося так мало...

— Вам доводиться утримувати велику будівлю, — завважила Мора.

— І стару. — Абатиса зупинилася перевести дух і додала з сумним смішком: — Вона стара, як і ми. І так дорого нам обходиться. Ми думали, що доведеться її продати, але Господь знайшов спосіб зберегти її.

— Як?

— Минулого року з'явився спонсор, почали потроху робити ремонт. На даху вже лежить нова черепиця, а тепер ще й горіще утеплене. Далі плануємо замінити систему опалення. — Черниця глянула на Мору. — Вірите чи ні, але зараз тут доволі затишно, якщо порівняти з минулим роком.

Абатиса глибоко зітхнула і знову взялася долати сходи, раз по раз брязкаючи вервицею.

— Нас тут було сорок п'ятеро. Коли я вперше приїхала до Грейстоунз, усі келії були зайняті, обидва крила. Але тепер ми товариство літніх.

— Коли ви приїхали сюди, матінко настоятелько? — запитала Мора.

— Я стала послушницею у вісімнадцять років. Був один юнак, який хотів зі мною одружитися. Боюся, я поранила його гордість, коли обрала Бога замість нього. — Вона зупинилася й озирнулася. Мора вперше помітила гульку слухового апарата

під її апостольником. — Вам, певно, важко це уявити, докторко Айлс. Те, що я колись була така молода.

Так, Морі було важко, навіть неможливо уявити матінку Мері Климент інакшою за цю немічну стару жінку. Точно не жаданою дівчиною, за якою упали чоловіки.

Вони піднялися нагору, перед ними простягався довгий коридор. Завдяки тому, що низька темна стеля утримувала тепло, тут було тепліше — майже затишно. Голі балки були чи не столітніми.

Абатиса підійшла до других дверей і завагалася, торкнувшись ручки. Нарешті вона повернула її, і двері прочинилися, сіре світло з кімнати залило обличчя черниці.

— Це кімната сестри Урсули, — м'яко мовила вона.

Там заледве вистачило б місця на всіх присутніх. Фрост і Ріццолі увійшли, але Мора лишилася біля дверей, обвела поглядом полиці з книжками, горщики, в яких буяли африканські фіалки. Вікно з вертикальними перетинками й низька стеля з балками надавали кімнаті середньовічного вигляду. Охайна студентська мансарда: просте ліжко й шафа, письмовий стіл і стілець.

— Ліжко заправлене, — завважила Ріццолі, дивлячись на акуратно заправлені простирадла.

— Це ми зранку й побачили, — відповіла матінка Мері Климент.

— Вона вчора не лягала спати?

— Радше встала рано. Має таку звичку.

— Наскільки рано?

— Сестра часто прокидається за кілька годин до утрені.

— До утрені? — перепитав Фрост.

— Це наші ранкові молитви, починаються о сьомій. Минулого літа вона завжди зранку вже була в саду: любить працювати на землі.

— А взимку? — спитала Ріццолі. — Для чого їй так рано вставати?

— У кожному пору року є робота для тих, хто досі спроможний працювати. Так багато сестер стали зовсім безпорадні. Цього року довелося найняти місіс Отіс — вона допомагає нам готувати. Та й навіть з її допомогою ми заледве здатні впоратися з усім.

Ріццолі відчинила шафу. У ній висів суворий гардероб у чорних і коричневих тонах. Ані натяку на яскравий колір чи оздобу — то було вбрання жінки, для якої Божа робота була найважливішою і яка обирала одяг лише для того, щоби служити Йому.

— Вміст цієї шафи — її єдиний одяг? — запитала Ріццолі.

— Вступаючи до ордену, ми даємо обітницю бідності.

— Тобто ви віддаєте все, що маєте?

Матінка Мері Климент відповіла терплячою усмішкою — так усміхаються до дитини, яка поставила безглузде запитання.

— Це не так важко, детективе. Нам залишаються книжки, кілька особистих дрібниць. Як бачите, сестра Урсула обожнює свої африканські фіалки. Але так, приходячи сюди, ми залишаємо позаду майже все. Наш орден — орден споглядання, ми не дозволяємо зовнішньому світові відвертати нашу увагу.

— Перепрошую, матінко настоятелько, — заговорив Фрост. — Я сам не католик, тому не дуже розумію. Що ви маєте на увазі під спогляданням?

Він говорив спокійно й чемно, тож абатиса усміхнулася йому тепліше, ніж до того Ріццолі.

— Ми ведемо замислене життя, повне молитов, усамітнення з Господом і роздумів. Саме тому ми замикаємося за стінами, не пускаємо відвідувачів. У самоті ми знаходимо вітху.

— А що, як одна з вас порушить правила? — запитала Ріццолі. — Викинете її?

Мора побачила, як Фрост скривився від такого різкого запитання напарниці.

— Дотримання правил добровільне, — пояснила настоятелька. — Ми дотримуємося їх тому, що хочемо того.

— Але ж має час від часу траплятися таке, що якась черниця прокинеться зранку і скаже: «Щось мені хочеться на пляж».

— Не буває такого.

— Мусить бути. Вони ж просто люди.

— Не буває такого.

— Ніхто не порушує правил? Не перелазить через стіни?

— Ми не маємо потреби виходити з абатства. Місіс Отіс купує продукти. Отець Брофі дбає про наші духовні потреби.

— А листи? Телефонні дзвінки? Навіть у в'язницях суворого режиму час від часу дозволяється комусь зателефонувати.

Фрост зболено похитав головою.

— Ми маємо телефон для надзвичайних випадків, — відповіла черниця.

— І хто завгодно може ним скористатися?

— Для чого їм це?

— А пошта? Вам приходять листи?

— Деякі з нас обирають відмову від листування.

— А якщо хочеться відправити комусь листа?

— Кому?

— Хіба це має значення?

На обличчі матінки Мери Климент застигла натягнута усмішка стибу «Боже-дай-мені-терпіння».

— Можу тільки ще раз повторити, детективе. Ми не в'язні. Ми самі обираємо таке життя. Ті, хто не погоджуються з цими правилами, можуть піти.

— І що вони робитимуть у зовнішньому світі?

— Ви, схоже, думаєте, що ми нічого не знаємо про той світ. Однак деякі наші сестри служили у школах чи лікарнях.

— Мені здалося, що ваше усамітнення не дозволяє виходити за стіни монастиря.

— Іноді Господь закликає нас виконувати Його завдання за межами ордену. Кілька років тому сестра Урсула відчула Його поклик до служіння за кордоном і дістала дозвіл жити поза орденом, не зрікаючись своїх обітниць.

— Але повернулася.

— Минулого року.

— Їй не сподобалось у великому світі?

— Її місія в Індії виявилася непростою. Мало місце й насильство: на селище напали терористи. Тоді вона й повернулася до нас. Тут вона знову почувалась у безпеці.

— Сестра Урсула не мала родини, до якої могла б повернутися?

— Її найближчим родичем був брат, який помер два роки тому. Тепер ми — її родина, її дім — у Грейстоунз. Коли ви, детективе, відчуваєте втому від світу і прагнете втіхи, чи ж ви не повертаєтесь додому? — м'яко запитала абатиса.

Схоже, відповідь засмутила Ріццолі. Її погляд перемістився до стіни, на якій висіло розп'яття, і так само швидко втік.

— Матінко настоятелько?

У коридорі з'явилася жінка в масному синьому светрі, подивилася на них порожніми, байдужими очима. З кінського хвоста вибилося ще кілька пасм, вони обрамляли кістляве лице.

— Отець Брофі каже, що вже їде розбиратися з репортерами. Але їх стільки телефонує, що сестра Ізабелла щойно просто зняла слухавку з телефона. Не знає, що їм відповідати.

— Зараз прийду, місіс Отіс. — Абатиса розвернулася до Ріццолі. — Як бачите, у нас чимало справ. Будь ласка, залишайтеся тут стільки, скільки буде потрібно. Я буду внизу.

— Поки ви не пішли, — затримала її детектив. — Скажіть, у котрій із кімнат жила сестра Камілла?

— Четверті двері.

— Вони не замкнені?

— На цих дверях немає замків, — мовила матінка Мері Климент. — І ніколи не було.

Увійшовши в кімнату сестри Камілли, Мора одразу відчула запахи хлорки й олійного мила. Так само як у сестри Урсули, в цій кімнаті було вікно з вертикальними перетинками, що виходило у двір, й низька стеля з дерев'яними балками. Однак якщо кімната Урсули створювала відчуття обжитої, келію Камілли так ретельно відчищали й відмивали, що вона здавалася стерильною. Вибілені стіни були голі, лише дерев'яне розп'яття висіло проти ліжка. Воно мало бути першим, на чому зупинявся погляд Камілли, коли вона прокидалася вранці, — символ зосередженості її буття. Це була келія для покаяння.

Мора подивилася на підлогу й побачила місця, так сильно вичищені, що дерево помітно повітлішало. Вона уявила собі, як юна послушниця, стоячи на колінах, намагається відтерти дротянкою... що? Плями, яким по сто років? Сліди жінок, які жили тут до неї?

— Боже, — втрутилася Ріццолі. — Якщо охайність — це майже праведність, то ця жінка була святою.

Мора підійшла до столу під вікном, на якому лежала розгорнута книжка. «Свята Бригіта Ірландська. Біографія». Вона уявила, як Камілла читає, сидючи за цим столом, і світло з вікна грає на її ніжному обличчі. Їй стало цікаво, чи в теплі дні Камілла колись знімала білий серпанок послушниці, дозволяючи вітерцю з вікна обвівати її стрижене біляве волосся.

— Тут кров, — мовив Фрост.

Мора розвернулася й побачила, що він стоїть біля ліжка, дивлячись на зім'яті простирадла.

Ріццолі зняла верхній шар, відкрила яскраві червоні плями.

— Менструальна кров, — завважила Мора. Фрост зашарівся й відвернувся. Навіть одружені чоловіки бувають дуже делікатні, коли йдеться про інтимні подробиці жіночої тілесності.

Пролунав дзвін, знову привернувши Морину увагу до вікна. Вона дивилася, як із будівлі вийшла черниця відчинити ворота. У двір увійшло четверо гостей у жовтих дощовиках.

— Криміналісти приїхали, — сказала вона.

— Я спущуся до них, — відповів Фрост і вийшов із кімнати.

Мокрий сніг досі йшов, шурхотів проти вікна, і паморозь спотворювала двір за склом. Мора побачила розмиту постать Фроста, який вітався з криміналістами. Нові чужинці, що порушують спокій абатства. А там, за стінами, їх ще більше — чекають своєї можливості вторгнутися. Вона побачила, як повз ворота повільно проїхав фургон телеканалу — безсумнівно, знімаючи. Як вони так швидко дісталися сюди? Невже запах смерті такий сильний?

Вона розвернулася до Ріццолі.

— Джейн, ви ж католичка, чи не так?

Детектив пирхнула, перебираючи речі в шафі Камілли.

— Я? Недовчила катехізис.

— Коли ви втратили віру?

— Приблизно тоді ж, коли перестала вірити в Санта Клауса. До конфірмації так і не дійшла, і це й досі бісить мого батька. Господи, яка нудна шафа. *«Подивимось, чорну рясу мені сьогодні вбрати чи коричневу?»* От як дівчина при своєму розумі може захотіти стати черницею?

— Не всі черниці носять рясни. Ще з часів другого Ватиканського собору.

— Так, але вся ця непорочність нікуди не поділася. Уявіть — не мати сексу до кінця своїх днів.

— Не знаю, — відповіла Мора. — Може, це навіть полегшення — більше не думати про чоловіків.

— Не впевнена, що це можливо.

Ріццолі зачинила двері й узялася повільно оглядати кімнату, шукаючи... що? Морі було цікаво. Може, ключ до особистості

Камілли? Розгадку того, чому її життя обірвалося так рано й так жорстоко? Але Мора не бачила жодної підказки. У цій кімнаті й сліду не лишилося від її мешканки, і це, можливо, була найкрасномовніша підказка. Молода дівчина постійно мие, постійно тре, витирає бруд. Гріх.

Ріццолі підійшла до ліжка, стала накарачки, зазирнула під нього.

— Боже, там так чисто, що хоч із підлоги їж.

Порив вітру струсонув вікно, задзвенів сльотою й кригою. Мора відвернулася й дивилася, як Фрост із криміналістами йдуть до каплиці. Один із хлопців раптом послизнувся на бруківці, замахав руками, щоб не впасти. Мора подумала: «Усі ми відчайдушно намагаємося встояти на ногах. Опіраємося спокусі, так само як і земному тяжінню. А коли зрештою падаємо, то це завжди стає несподіванкою».

Криміналісти ввійшли до каплиці. Вона уявила, як вони збираються мовчазним колом, дивляться на кров сестри Урсули, видихаючи хмаринки пари.

За спиною щось голосно гупнуло.

Мора розвернулась і з тривогою побачила Ріццолі, яка сиділа на підлозі, поряд із перевернутим стільцем, низько опустивши голову.

— Джейн. — Мора схилилася над нею. — Джейн?

Ріццолі відмахнулася.

— Усе гаразд. Усе гаразд...

— Що сталося?

— Просто... здається, надто різко встала. Голова трохи крутиться...

Ріццолі спробувала випростатися, але знову опустила голову.

— Вам треба лягти.

— Не треба мені лягати. Дайте хвилинку віддихатися.

Мора пригадала, що Ріццолі ще в каплиці мала не дуже добрий вигляд: надто бліде обличчя, надто темні губи. Вона припустила, що детектив просто замерзла. Але тепер вони були в теплій кімнаті, а Ріццолі виглядала такою само виснаженою.

— Ви сьогодні снідали? — запитала Мора.

— Ну...

— Не пригадуєте?

— Так, наче поїла. Щось.

— І що це значить?

— Шматок тосту, гаразд? — Вона відкинула руку Мори, нетерплячим жестом відмовляючись від будь-якої допомоги. Та сама люта гордість, через яку з нею бувало так важко працювати. — Здається, в мене грип.

— Ви впевнені, що це все?

Ріццолі прибрала волосся з лица й поволі випросталася.

— Так. І не варто було пити стільки кави вранці.

— Скільки?

— Три... чи чотири чашки.

— Хіба це не занадто?

— Я потребувала кофеїну. Але тепер він проїдає дірку в мене в шлунку. Мене нудить.

— Я проведу вас до ванної.

— Ні, — знову відмахнулася Ріццолі. — Я здатна дійти сама, гаразд?

Вона повільно підвелася, трохи постояла, наче невпевнена в своїх ногах. Тоді розправила плечі й вийшла з кімнати ходюю, що вже нагадувала її звичний гонор.

Звук дзвона біля воріт знову привернув Морину увагу. Вона дивилася, як літня черниця знову вийшла з будинку й почовгала по бруківці відчиняти ворота. Новий відвідувач не мусив нічого пояснювати — черниця відчинила одразу. До двору ввійшов чоловік у довгому чорному пальто, поклав долоню на

плече черниці втішним жестом, що свідчив про близькість. Вони разом пішли до будівлі, чоловік не поспішав, підлаштовуючись до її покручених артритом ніг, схилившись до неї так, наче не хотів пропустити жодного її слова.

Серед двору він раптом зупинився й підвів голову, наче відчув, що Мора спостерігає за ним.

На мить їхні погляди зустрілися крізь вікно. Вона побачила худе виразне обличчя, чорне волосся, скуйовджене вітром. І білий проблиск під піднятим коміром чорного пальта.

Священик.

Коли місіс Отіс сказала, що отець Брофі вже їде, Мора уявила собі літнього, сивого чоловіка. Але зараз на неї дивився молодий — не старший сорока років.

Вони з черницею пішли далі, і Мора більше їх не бачила. Двір знову спорожнів, але на витоптаному снігу лишився запис про всіх тих, хто перетинав його нині зранку. Скоро приїдуть санітари з моргу зі своїми ношами й залишать ще сліди.

Мора глибоко зітхнула, страхаючись повернення до холодної капліці й того похмурого завдання, що їй ще належало виконати. Тоді вийшла з кімнати і спустилася вниз, чекати на свою команду.

3

Джейн Ріццолі стояла біля вмивальника у ванній, дивилася на себе у дзеркало, і те, що вона бачила, їй не подобалося. Вона не могла не порівнювати себе з елегантною докторкою Айлс, яка завжди здавалася по-королівському незворушною, наче все було під контролем: жодна чорна волосинка не вибивається з зачіски, блискучий червоний розчерк помади на бездоганній шкірі. Те, що Ріццолі бачила в дзеркалі, не було ані незворушним, ані бездоганим. Скуйовджене волосся, наче в духа банші, чорні кучері закривають бліде змучене обличчя. «Я сама не своя, — подумала вона. — Я не впізнаю цю жінку. Коли я встигла перетворитися на незнайомку?»

Тілом раптом прокотилася чергова хвиля нудоти, вона заплющила очі, намагаючись її побороти, опираючись так, наче від цього залежало її життя. Та сама сила волі не могла стримати невідворотне. Затиснувши рота рукою, Джейн стрімко метнулася до найближчої туалетної кабінки — і встигла саме вчасно. Випорожнивши шлунок, вона трохи затрималася над унітазом, не наважуючись вийти з безпечної кабінки. Думаючи: *«Це мусить бути грип. Будь ласка, нехай це буде грип»*.

Коли нудота вщухла, вона почувалася такою виснаженою, що сіла на унітаз і притулилася до бічної стіни. Вона думала про те, скільки роботи попереду, скільки опитувань треба провести, як бентежно буде намагатися витягти хоч щось корисне з цих шоківаних і мовчазних жінок. А гірше за все — триматися осторонь, до виснаження триматися осторонь, поки криміналісти шукають

свої мікроскопічні скарби. Зазвичай Джейн була однією з тих, хто першими кидається шукати докази — більше доказів, з тих, хто б'ється за контроль над кожним місцем злочину. І ось вона сидить у туалеті, не наважуючись ступити у вир подій, в якому завжди прагнула бути. Воліє сховатися тут, у блаженній тиші, де ніхто не побачить сум'яття на її обличчі. Цікаво, що помітила докторка Айлс — можливо, й нічого. Мертві наче завжди цікавили її більше за живих, і на місці вбивства тіло привертало всю її увагу.

Нарешті Ріццолі випросталася й вийшла з кабінки. У голові стало ясніше, шунок заспокоївся. Привид старої Ріццолі нарешті повертався в тіло. Біля вмивальника вона набрала в рот крижаної води, змиваючи кислий присмак, тоді хлюпнула водою на обличчя. «Зберися, дівчинко. Не нюняй. Якщо хлопці побачать дірку в твоїй броні, то цілитимуть тільки туди. Це завжди так». Вона взяла паперового рушника, витерла лице і вже збиралася викинути його у сміття, та завагалася, пригадуючи ліжко сестри Камілли. Кров на простирадлі.

Відро було наполовину повне. Серед зібганих паперових рушників Джейн побачила згорток туалетного паперу. Долаючи огиду, вона розгорнула його, і хоча вже знала, що в ньому буде, все одно була вражена виглядом менструальної крові іншої жінки. Детектив весь час мала справу з кров'ю і щойно бачила величезну калюжу її під тілом Камілли. І все одно її значно більше шокувала ця використана прокладка. Вона була важка, просочена. «Ось чому ти встала з ліжка, — подумала Джейн. — Тепло, що протікає між стегнами, волога на простирадлі. Ти встала, пішла до туалету, поміняла прокладку, викинула використану в смітник».

«А тоді... що ти зробила тоді?»

Ріццолі вийшла з ванної, повернулася в кімнату Камілли. Докторка Айлс уже пішла, тож вона була в кімнаті сама — дивилася насуплено на скривавлені простирадла, цю єдину

яскраву пляму в позбавленій кольорів кімнаті. Тоді підійшла до вікна й визирнула надвір.

Тепер шар сльоти й снігу вкривали численні сліди ніг. За воротами до стіни під'їхав іще один фургон телевізійників, зупинився, виставив супутникові антени. Історія мертвої черниці у ваших вітальнях. Джейн подумала, що це напевно буде головна новина випуску о п'ятій: усім цікаве життя черниць. Відмовляєшся від сексу, замикаєшся за парканом, і всім стає цікаво, що ж ховається під твоєю рясою. Нас інтригує непорочність, нас цікавлять люди, які повстають проти найпотужнішої з потреб, відвертаються від того, що призначено нам природою. Їхня чистота робить їх спокусливими.

Погляд Ріццолі ковзнув через двір до каплиці. «Ось де я маю зараз бути, — подумала вона. — Тремтіти від холоду з криміналістами, а не сидіти в цій кімнаті, де відгонить відбілювачем». Але тільки з цієї кімнати вона могла уявити собі те, що мала побачити Каміллу, повертаючись із мандрівки до вбиральні темного зимового ранку. Вона мала побачити світло у вітражних вікнах каплиці.

Світло, якого там не мало бути.

Мора стояла осторонь, коли двоє санітарів розстеляли чисте простирадло та обережно переносили на нього сестру Каміллу. Вона завжди спостерігала за тим, як тіла забирають з місць злочину. Іноді санітари виконували це завдання з професійною зверхністю, іноді — з помітною огидою. Але час від часу Мора бачила в їхніх діях особливу ніжність. Таку увагу мали маленькі діти: їхні голівки обережно підтримували, заціпенілі тіла ніжно погладжували крізь мішок. До сестри Камілли поставилися з тією ж увагою, з тією ж скорботою.

Вона відчинила двері каплиці, коли вони викочували ноші, й поволі рушила за ними до воріт. За стінами вже юрмилися

новинарі, тримали камери наготові, щоби спіймати класичну ілюстрацію трагедії: тіло на ношах, помітно людський обрис пластикового мішка. Хоча жертви не видно, вони вже мусили почути, що це молода жінка, тому, дивлячись на мішок, усі подумки розгортатимуть його. Ця безжальна уява порушуватиме спокій Камілли так, як ніколи не зможе Морин скальпель.

Ноші викотилися за ворота абатства, і хвиля репортерів й операторів посунула вперед, не зважаючи на крики патрульного, який намагався їх стримати.

Лише священику вдалося вгамувати цю зграю. Разючий силует у чорному стрімко вийшов з-за воріт і врізався в натовп, перекикуючи хаос сердитим голосом.

— Бідолашна сестра заслужила на повагу! Чому б не проявити її? Дайте дорогу!

Навіть репортерів іноді можна присоромити — деякі з них відійшли, пропускаючи санітарів. Але телекамери й далі записували, як ноші завантажують до автомобіля. А тоді їхні голодні очі знайшли нову жертву: Мора щойно вислизнула з-за воріт і прямувала до свого авто, кутаючись у пальто так, наче воно могло закрити її від поглядів.

— Докторко Айлс! Що ви можете сказати?

— Чи відома причина смерті?

— Є ознаки сексуального насильства?

Поки репортери напосідали на неї, вона метушливо шукала в сумочці ключі, відмикала замок. Їй вдалося відчинити дверцята, коли вона почула, як хтось кличе її. Цього разу — стривожено.

Мора озирнулася й побачила, що на тротуарі лежить чоловік, над яким схилилося ще кілька людей.

— Це наш оператор! — гукнув хтось. — Потрібна швидка!

Мора ляснула дверима автомобіля й поспішила до них.

— Що сталося? — запитала вона. — Він послизнувся?

— Ні, він просто біг... і наче перекинувся...

Вона присіла біля нього. Чоловіка вже перекотили на спину, і вона побачила, що йому за п'ятдесят — кремезний, обличчя темне. У снігу поряд із ним лежала телекамера з літерами WVSU.

Він не дихав.

Мора закинула йому голову, відкривши м'язисту шию, щоб дати доступ повітрю, й схилилася вперед для штучного дихання. Від запаху застояної кави й сигарет її мало не знудило. Вона подумала про гепатит, про СНІД і ті мікроскопічні жахи, які можна підчепити від рідин тіла, і змусила себе накрити його рота своїм. Видихнула, побачила, як піднімається грудна клітка, як легені наповнюються повітрям. Видихнула ще двічі, тоді спробувала намацати на сонній артерії пульс.

Немає.

Вона хотіла розстібнути чоловікові куртку, але хтось уже робив це для неї. Мора підвела очі й побачила, що священник став навколішки навпроти неї і вже вимірював чоловікові груди, шукаючи орієнтирів. Він поклав долоні на грудину й глянув на неї, чекаючи команди почати масаж серця. На його обличчі вона побачила різьблені сині очі й похмуру рішучість.

— Качайте, — сказала Мора.

Священник взявся за справу, рахуючи вголос із кожним натисканням, щоб вона могла розрахувати штучне дихання. Без паніки — спокійний голос чоловіка, який точно знає, що робить. Вона не мусила ним керувати, вони працювали разом, наче завжди були командою, і двічі мінялися місцями, щоб дати другому відпочити.

Коли приїхала швидка, брюки Мори змокли наскрізь від стояння в снігу, і попри холод вона пітніла. Незграбно підвелася й виснажено дивилася, як санітар вводить крапельницю й ендотрахеальну трубку, як носі з чоловіком вантажать до автомобіля швидкої.

Камеру, яку впустив оператор, підібрав інший співробітник WVSU. «Шоу мусить тривати», — подумала Мора, дивлячись, як репортери скупчилися навколо автомобіля, незважаючи на те, що тепер ішлося про нещастя їхнього колеги.

Вона розвернулася до священика, який стояв біля неї. Його штани теж були мокрі від розталого снігу.

— Дякую за допомогу, — мовила вона. — Здається, ви не новачок у реанімаційних заходах.

Він усміхнувся, знизав плечима.

— Лише з манекеном. Не думав, що колись доведеться застосувати ці знання. — Він простягнув їй руку. — Я Деніел Брофі. Ви судмедекспертка?

— Мора Айлс. Це ваша парафія, отче Брофі?

Він кивнув.

— Моя церква — за три квартали звідси.

— Я її бачила.

— Як думаєте, ми його врятували?

Мора похитала головою.

— Коли реанімація триває так довго, а пульс не з'являється, прогноз невтішний.

— Але є шанс, що він виживе?

— Невеликий.

— Я навіть волію думати, що ми зробили щось хороше. — Він глянув на репортерів, які зосередилися на швидкій. — Дозвольте провести вас до автомобіля, щоб ніхто не тицяв вам в обличчя камерами.

— Ви — їхня наступна жертва. Сподіваюся, ви готові.

— Я вже пообіцяв зробити заяву. Хоча й не зовсім розумію, що саме вони хочуть від мене почути.

— Це канібали, отче Брофі. Вони хочуть лише вашого м'яса. І намагатимуться відірвати чималий шматок.

Священик засміявся.

— Тоді мушу їх попередити, що м'ясо буде жилаве.

Він провів Мору до автомобіля. Мокрі брюки липнули до ніг, від пронизливого вітру тканина вже мало не затвердла. Повернувшись до моргу, доведеться перевдягтися в хірургічний костюм, а ці добряче просушити.

— Якщо вже я робитиму заяву, — мовив священик, — є щось таке, що я мушу знати? Можете щось мені підказати?

— Вам треба поговорити з детективом Ріццолі. Вона веде розслідування.

— Думаєте, це був окремий напад? Чи інші парафії теж мають підстави для хвилювання?

— Я вивчаю лише жертв, не нападників. Нічого не можу сказати про мотиви.

— Це літні жінки. Вони не можуть себе захистити.

— Знаю.

— То що їм сказати? Усім тим сестрам, які живуть у релігійних спільнотах? Що навіть за цими стінами вони не в безпеці?

— Ніхто з нас не буває повністю убезпеченим.

— Це не та відповідь, яку я волів би принести їм.

— Одначе єдина, яку їм варто почути. — Мора відчинила дверцята. — Отче Брофі, мене ростили католичкою. Я вважала, що черниці недоторканні, але щойно бачила, що зробили з сестрою Каміллою. Якщо таке сталося з черницею, то ніхто не застрахований.

Вона сіла всередину.

— Щастя вам із пресою. Я вам співчуваю.

Отець Брофі захряснув дверцята й пильно подивився на неї крізь вікно. Попри привабливість його обличчя, Морину увагу привернув саме комірець священика. Усього лиш вузька біла смужка, яка, втім, вирізняла його з-поміж інших. Робила недосяжним.

Він помахав їй рукою й озирнувся на зграю репортерів, що сунули на нього.

Мора побачила, як він випростався, глибоко вдихнув, а тоді рушив їм назустріч.

«Зважаючи на результати анатомічного дослідження та відомості про гіпертензію суб'єкта, я вважаю, що смерть була спричинена природними причинами. Найімовірніше, що за добу до смерті стався гострий інфаркт міокарда, а за ним — шлуночкова аритмія, яка й стала смертельною. Імовірна причина смерті: летальна аритмія після гострого інфаркту міокарда. Надиктувала докторка Мора Айлс, судово-медичне бюро штату Массачусетс».

Мора вимкнула диктофон і подивилася на надруковані діаграми, на яких раніше зафіксувала орієнтири тіла містера Семюела Найта. Старий шрам від апендектомії. Синюшні набряки на сідницях і задньому боці стегон, де збиралася кров у ті години, коли він сидів на ліжку вже мертвий. Свідків того, як містер Найт провів свої останні хвилини в тому готельному номері, не було, однак вона могла уявити, що він відчував. Раптове тріпотіння у грудях. Можливо, кількасекундна паніка, коли він усвідомив, що це тріпоче його серце. А тоді — поступове сповзання в чорноту. «З вами легко», — подумала вона. Надиктувати короткий висновок — і можна відсунути справу містера Найта вбік. Це коротке знайомство завершиться її прізвищем, нашкрябаним на звіті про розтин.

На столі лежали й інші звіти — стос розшифрованих записів, що потребували перегляду й підпису. А в морзі своєї черги чекало ще одне знайомство — Камілла Маджіннес, аутопсію якої було призначено на дев'яту наступного ранку, коли Ріццолі та Фрост могли бути присутні. Навіть зараз, коли Мора гортала звіти, роблячи помітки на полях, вона не могла не думати про Каміллу. Ранковий холод каплиці їй не покинув, тож, працюючи за столом, вона не знімала светра, закутана від спогадів про той візит.

Вона підвелася перевірити, чи висохли вовняні брюки, повішені над радіатором. «Годиться», — подумала, швидко розпустила зав'язку й вислизнула з лікарських штанів, які носила весь день.

Знову опустившись у своє крісло, Мора трохи посиділа, роздивляючись квітковий візерунок на стіні. Її робота була похмура, тож для протидії цьому вона оздобила свій кабінет нагадуваннями про життя, а не про смерть. У кутку кімнати розростався фікус у горщику — щасливий об'єкт уваги як Мори, так і Луїз, бо обидві постійно метушилися навколо нього. На стіні висіли зображення квітів у рамках: букет білих півоній і сині іриси. Ще на одному плакаті була ваза зі столістими трояндами, такими пишними, що стебла згиналися під вагою пелюсток. Коли стос документів на столі Мори ставав надто великим і вага смерті здавалася нездоланною, вона дивилася на ці зображення, думала про свій садок, про запах родючої землі та яскраву зелень весняної трави. Думала про ріст, а не про смерть. Не про гниття.

Однак цього грудневого дня весна здавалася далекою як ніколи. У вікно стукав крижаний дощ, і думка про поїздку додому викликала жах. Цікаво, чи міські служби вже посипали дороги сіллю або ж там досі ковзанка, якою автівки носяться, мов хокейні шайби?

— Докторко Айлс? — озвалася в інтеркомі Луїз.

— Так?

— Вам телефонує доктор Бенкс. На першій лінії.

Мора завмерла.

— Це... доктор Віктор Бенкс? — тихо перепитала вона.

— Так. Сказав, що представляє міжнародну організацію «Єдина Земля».

Мора не відповіла. Вона не зводила очей з телефона, руки на столі неначе кригою взялися. Вона майже не усвідомлювала того, як у вікно летить сльота. Чула лише, як калатає її серце.

— Докторко Айлс?

— Дзвінок міжнародний?

— Ні. Він ще раніше залишав повідомлення. Він у готелі «Колонада».

Мора сковтнула.

— Я не можу зараз відповісти.

— Він уже вдруге телефонує. Каже, що ви знайомі.

«О так. Це точно».

— Коли був перший дзвінок? — запитала вона.

— Сьогодні по обіді, ви ще були на виїзді. Я лишила повідомлення у вас на столі.

Мора знайшла три рожеві наліпки, що сховалися під столом документів. Ось воно: «Доктор Віктор Бенкс. Телефонував о 12:45». Вона витріщилася на це ім'я, у шлунку крутило. «Чому саме зараз? — подумки спитала. — Стільки місяців минуло, чому ти раптом мені телефонуєш? Чому думаєш, що можеш повернутися до мого життя?»

— Що мені сказати? — спитала Луїз.

Мора глибоко вдихнула.

— Скажіть, що я перетелефоную.

«Як буду готова, чорт забирай».

Вона зібгала папірець і кинула його у сміття. А за мить підвелася, нездатна зосередитися на паперах, і вдягла пальто.

Луїз була здивована, побачивши її у дверях кабінету, готову до негоди. Мора зазвичай ішла звідси останньою і майже ніколи не виходила раніше ніж о пів на шосту. Зараз була заледве п'ята, і Луїз саме вимикала комп'ютер.

— Спробую випередити затори, — пояснила Мора.

— Гадаю, ви вже запізналися. Бачили, яка там погода? Більшість офісів у місті вже зачинилися.

— Коли це?

— О четвертій.

— То чому ви тут? Треба було їхати додому.

— Мене чоловік забирає. Моє авто на ремонті, пам'ятаєте?

Мора скривилася. Так, Луїз зранку говорила їй про своє авто, але вона, звісно ж, забула. Як завжди, була така зосереджена на мертвих, що недостатньо уваги приділяла голосам живих. Вона дивилася, як Луїз загортається в шарф, вдягає пальто, й думала: «Я надто мало слухаю. Не даю собі змоги познайомитися з людьми, поки вони ще живі». Навіть після року роботи тут вона мало знала про особисте життя своєї секретарки. Ніколи не бачила чоловіка Луїз, знала тільки, що його звати Вернон. Не могла пригадати, ані де він працює, ані ким, почасти тому, що Луїз зрідка говорила про особисте. «Може, це я винна? — спитала себе Мора. — Може, вона відчуває, що мені не хочеться слухати, що мені комфортніше з моїми скальпелями й диктофоном, аніж із почуттями тих, хто мене оточує?»

Вони разом пройшлися коридором, до виходу на паркувальний майданчик для персоналу. Без розмов — просто двоє людей, що рухаються в одному напрямку.

Чоловік чекав на Луїз у автівці, двірники відчайдушно згортали мокрий сніг. Мора помахала їй на прощання, коли вони від'їжджали, й помітила ошелешений погляд Вернона, якому, певно, стало цікаво, що це за жінка — вимахує так, наче знає їх.

Наче вона взагалі хоч когось знає.

Мора перетнула парковку, ослизаючись на ожеледиці, ховаючи голову від жалкого крижаного дощу. Мала зробити ще одну зупинку. Виконати ще один обов'язок, перш ніж день закінчиться.

Вона поїхала до лікарні Святого Франциска, провідати сестру Урсулу.

Хоча Мора востаннє працювала в лікарні під час інтернатури багато років тому, спогади про останній етап стажування у відділенні інтенсивної терапії лишались яскравими й неприємними. Вона пригадувала хвилини паніки, відчайдушних спроб думати крізь туман невиспаності. Пригадала ніч, коли на

її зміні померло троє пацієнтів і все йшло не так... Тепер не вдавалося ввійти до інтенсивної терапії й не зустріти привидів колишніх обов'язків і давніх невдач.

Це відділення в тутешній хірургії мало центральний пост медсестер в оточенні дванадцяти боксів для пацієнтів. Мора зупинилася біля реєстратури, показала посвідчення.

— Я докторка Айлс із лабораторії судово-медичної експертизи. Можна подивитися карту вашої пацієнтки, сестри Урсули Роуланд?

Черговий спантеличено подивився на неї.

— Але ж пацієнтка не померла.

— Детектив Ріццолі попросила дізнатися, в якому вона стані.

— А. Карти лежать он там. Номер десять.

Мора підійшла до стелажа, дістала з комірки карту номер десять. Розгорнула на попередньому операційному звіті. Висновок був написаний нейрохірургом вручну, одразу ж після операції:

«Локалізовано й осушено велику субдуральну гематому. Відкритий скалковий перелом із правого тім'яного боку черепа очищено від уламків. Дуральний розрив зашито. Повний звіт про операцію надиктовано. Доктор Джеймс Юень».

Вона повернулася до нотаток медсестер, проглянула зміни стану пацієнтки після операції. Внутрічерепний тиск стабільний завдяки введенню «Маннітолу» й «Лазиксу» внутрівенно та примусовій гіпервентиляції легень. Здається, зробили все, що було можливо, лишалося тільки чекати, щоб побачити, якими будуть наслідки такої травми.

Тримаючи карту, Мора підійшла до боксу номер десять. Полісмен, який сидів біля дверей, кивнув їй, упізнавши.

— Привіт, докторко Айлс.

— Як справи в пацієнтки? — запитала вона.

— Наче без змін. Здається, ще не прийшла до тями.

Мора глянула на затягнуті завіси.

— Хто там із нею?

— Лікарі.

Вона постукала по одвірку й зайшла за завісу. Біля ліжка стояли двоє чоловіків, один — високий азіат із проникливим темним поглядом і густою гривою сивого волосся. «Нейрохірург», — подумала Мора, побачивши ім'я на бейджі. Поряд із доктором Юенем стояв молодший чоловік, років тридцяти: білий халат напинався на широких плечах, довге біляве волосся було зібране в охайний хвіст. «Герой-коханець, а не лікар», — подумки пирхнула вона, дивлячись на засмагле обличчя й глибоко посажені сірі очі чоловіка.

— Вибачте за вторгнення, — мовила Мора. — Я докторка Айлс, із лабораторії судово-медичної експертизи.

— Судмедекспертиза? — дещо спантеличено перепитав Юень. — Хіба ж не зарано для вас?

— Детектив, яка веде цю справу, попросила перевірити стан пацієнтки. Знаєте, була ще одна жертва.

— Так, ми чули.

— Я завтра робитиму розтин. Хотіла порівняти характер травм обох жертв.

— Навряд чи ви зможете щось побачити після операції. На рентгенівських знімках і сканах, зроблених, коли її привезли, буде видно більше.

Мора подивилася на пацієнтку й не могла не погодитися. Голова Урсули була щільно замотана бинтами, рани змінилися, виправлені рукою хірурга. Вона була в глибокій комі, дихала за допомогою машини. На відміну від витонченої Камілли, Урсула була жінкою кремезною, масивною, з широкими кістками і простим круглим обличчям дружини фермера. М'ясисті руки обплетені крапельницями, на лівому зап'ястку браслет із попередженням «алергія на пеніцилін». Над правим ліктем був негарний шрам, товстий і білий — наслідок старої, погано зашитої рани. Може, сувенір з роботи за кордоном?..

— Я зробив у операційній усе, що міг, — сказав Юень. — Будемо сподіватися, що лікар Саткліфф зможе не допустити ускладнень.

Мора подивилася на білявого лікаря, який з усмішкою кивнув їй.

— Я Метью Саткліфф, її терапевт, — мовив він. — Вона вже кілька місяців у мене не була. Я лише нещодавно дізнався, що вона в цій лікарні.

— Маєте номер її племінника? — запитав у нього Юень. — Коли він зателефонував, я забув його взяти. Він сказав, що поговорить з вами.

Саткліфф кивнув.

— Маю. Буде краще, якщо я спілкуватимуся з родиною. Триматиму їх у курсі.

— В якому вона стані? — запитала Мора.

— Я б сказав, що стабільна, — відповів Саткліфф.

— А з погляду неврології? — розвернулася вона до Юеня.

Він похитав головою.

— Надто рано говорити. В операційній усе було непогано, але, як я саме казав лікареві Саткліффу, навіть якщо вона прийде до тями, — а цього може й не статися, — цілком можливо, що вона нічого не пам'ятатиме про напад. Ретроградна амнезія — звична справа для травм голови.

У нього спрацював пейджер, він відволікся.

— Вибачте, мушу перетелефонувати. Лікар Саткліфф поінформує вас про її медичну історію.

Він широкими кроками вийшов.

Саткліфф простягнув Морі стетоскопа.

— Можете оглянути її, якщо хочете.

Вона взяла стетоскопа й підійшла до ліжка. Трохи поспостерегала, як піднімаються й опускаються груди Урсули. Їй нечасто доводилося оглядати живих, довелося зробити паузу, пригадати свої клінічні навички, гостро усвідомлюючи, що Саткліфф є свідком того, якою непрофесійною вона почувається з тілом, у якого

досі б'ється серце. Мора так довго працювала з мертвими, що з живими тепер почувалася незграбою. Саткліфф стояв в узголів'ї, загрозливо нависав над нею зі своїми широкими плечима й пильним поглядом, дивився, як вона світить ліхтариком в очі пацієнтці, як пальпує шию. Пальці ковзали теплою шкірою, такою відмінною від холодної, замороженої плоті.

Вона зупинилася.

— У сонній артерії з правого боку немає пульсу.

— Що?

— Зліва пульс сильний, а от справа немає. — Вона потяглася по карту, розгорнула на нотатках з операційної. — Ось, анестезіолог тут згадує: «Відзначено відсутність правої сонної артерії. Найімовірніше — анатомічна варіація норми».

Саткліфф насупився, засмагле обличчя розчервонілося.

— Я про це зовсім забув.

— То це давня знахідка? Відсутність пульсу з цього боку?

Він кивнув.

— Це вроджене.

Мора вставила стетоскоп у вуха й підняла лікарняну сорочку, відкриваючи великі груди Урсули. Незважаючи на шістдесят вісім років, шкіра була досі бліда й молода на вигляд. Десятиліття під захистом чернечої рясини вберегли її від старіння під сонячним промінням. Притискаючи голівку стетоскопа до грудей черниці, вона почула рівне сильне серцебиття. Пульсацію непереможеного серця людини, що вижила.

До боксу зазирнула медсестра.

— Лікарю Саткліфф? Рентгенологи просили передати, що знімки грудної клітки готові, можна спуститися.

— Дякую. — Лікар перевів погляд на Мору. — Можемо переглянути й знімки черепа, якщо хочете.

У ліфті вони спустилися разом із шістьма дівчатами-волонтерками — свіжі юні обличчя, блискуче волосся. Вони хихотіли поміж

собою, кидаючи оцінні погляди на лікаря Саткліффа. Та попри свою привабливість, він не звертав на них уваги, не зводив серйозного погляду з номерів поверхів, що змінювалися на табло. «Принадність білого халата», — подумала Мора, пригадуючи власні підліткові роки, коли вона працювала волонтеркою в лікарні Святого Луки в Сан-Франциско. Лікарі здавалися їй недоторканими. Недосяжними. Тепер вона сама була такою й добре знала, що білий халат не захищає від помилок. Не дає непогрішимості.

Вона дивилася на дівчат у накрохмалених уніформах і згадувала себе шістнадцятирічну — не таку реготушку, як вони, тиху й серйозну. Навіть тоді свідому темних сторін життя, приваблену мінорними мелодіями.

Двері ліфта розїхалися, дівчата висипалися з нього сонячною біло-рожевою зграйкою, лишили Мору наодинці з Саткліффом.

— Вони мене втомлюють, — промовив він. — Стільки енергії. Якби ж я мав хоча б десяту частину, особливо після нічної зміни. — Він зиркнув на Мору. — У вас вони часто бувають?

— Нічні зміни? Ми чергуємося.

— Гадаю, ваші пацієнти не чекають від вас оперативності.

— У вас, в окопах, життя інакше.

Чоловік розреготався й раптом перетворився на білявого серфера з усміхненими очима.

— Життя в окопах. Саме так іноді й здається. Наче ми на фронті.

Рентгенівські знімки вже чекали на них на столі адміністратора. Саткліфф заніс великого конверта до кімнати для перегляду, закріпив знімки й натиснув на вимикач.

Світло пронизало зображення черепа. Кістку помережали тріщини, схожі на блискавки. Мора побачила дві окремі рани. Перший удар припав на праву скроневу кістку, від нього вниз, до вуха, пішла тонка тріщина. Другий, сильніший, ішов слідом за першим — він зім'яв череп, проламав його всередину.

— Спочатку він ударив її збоку, — сказала вона.

— Як ви знаєте, що то був перший удар?

— Тому що перша тріщина зупинила поширення перехресної від другого удару. — Вона показала на тріщини на знімку. — Бачите, як ця лінія зупиняється тут, дійшовши до першої тріщини? Сила удару не може перетнути пролом. Це свідчить про те, що удар у праву скроню був першим. Можливо, вона відвернулася. Або ж не бачила його, і він підійшов збоку.

— Заскочив її зненацька, — припустив Саткліфф.

— І цього удару вистачило, щоб вона похитнулася. Тоді він ударив знову, вже далі, ось тут. — Мора показала на знімку другу тріщину.

— Цей удар був сильніший, — сказав він. — Розтрощив черепну кістку.

Лікар зняв рентгенівські знімки, повісив томограму. Комп'ютерна томографія дозволила їм зазирнути у череп людини, відкриваючи мозок шар за шаром. Мора побачила кров, що просочилася з розірваних судин: дедалі вищий тиск крововиливу мусив стискати мозок. То була травма, потенційно не менш небезпечна за uszkodження в Каміллі.

Утім, анатомія й витривалість у різних людей різні. Значно молодша черниця не пережила цих ран, тоді як серце Урсули продовжувало битися й тіло не бажало відпускати душу. Це не диво — хіба що примха долі, як коли дитина падає з шостого поверху й дістає самі лиш подряпини.

— Дивно, що вона взагалі вижила, — пробуркотів Саткліфф.

— Мені теж. — Мора глянула на нього. Світло з апарата освітлювало половину його обличчя, перетинаючи кутасті вилиці. — Ці удари завдавалися, щоб убити.

4

«У Камілли Маджіннес були молоді кістки», — думала Мора, дивлячись на рентгени на негатоскопі моргу. Роки ще не сточили суглобів послушниці, не зібгали хребців, не кальцифікували хрящову тканину ребер. Тепер вони цього й не зроблять. Камілла опиниться в землі, її кістки навіки залишаться молодими.

Йошима зробив рентген повністю вдягнутого тіла — звична пересторога, щоб не пропустити кулі чи інші металеві фрагменти, що могли застрягнути в одязі. Окрім розп'яття та булавок на грудях, металу на рентгені видно не було.

Мора зняла знімки торса, і жорстка рентгенівська плівка мелодійно дзенькнула, згинаючись, в її руках. Вона взяла знімки черепа, закріпила їх затискачами.

— Господи, — пробелькотів детектив Фрост.

Пошкодження черепа були жахливі. Одного з ударів вистачило, щоб загнати фрагменти кістки значно глибше за її загальний рівень. Хоча Мора ще не зробила жодного розрізу, вона здогадувалася, що побачить усередині. Розірвані судини, туго наповнені кров'ю пазухи. І мозок, набряклий під тиском крові.

— Розповідайте, док, — сухо й по-діловому озвалася Ріццолі. Цього ранку вона мала здоровіший вигляд, увійшла до моргу звичною швидкою ходою, як справжня воїтелька. — Що ви бачите?

— Було три окремих удари, перший влучив сюди, у тім'я. — Вона показала на тріщину, що спускалася вперед по діагоналі. —

Інші два удари — в потилицю. Я припускаю, що тоді вона вже лежала обличчям донизу, безпорадна й розпростерта. Саме тоді останній удар розтрощив череп.

Фінал був такий жорстокий, що вони з детективами трохи помовчали, уявляючи жінку, що лежить на підлозі, обличчям на холодному камені. Нападник заносить руку, стискаючи смертельну зброю. Тишу в каплиці порушує звук, з яким розколюється кістка.

— Забили, наче маленьку тваринку, — завважила Ріццолі. — Вона не мала жодного шансу.

Мора розвернулася до столу, на якому лежала Камілла Маджіннес, досі у просоченому кров'ю чернечому вбранні.

— Роздягнемо її.

Йошима чекав, убраний у рукавички й халат привид лабораторії. Він мовчки спритно зібрав на таці потрібні інструменти, змінив кут ламп, підготував тару для зразків. Мора навіть не мусила нічого говорити: погляду вистачало, щоб він прочитав її думки.

Спочатку вони зняли чорні шкіряні черевики, практичні й незугарні. Тоді спинилися, дивлячись на кількашаровий одяг і готуючись до того, чого ще ніколи не робили, — до роздягання черниці.

— Спочатку треба зняти апостольник, — мовила Мора.

— Це що? — запитав Фрост.

— Пелерина на плечах. Тільки от я не бачу застібок спереду. І не бачила нічого на рентгені. Перевернемо її на бік, я подивлюся ззаду.

Тіло, застигле у трупному заціпенінні, було легке, немов дитяче. Вони перекотили її на бік, Мора роз'єднала краї пелерини.

— Липучка, — повідомила вона.

Фрост здавлено засміявся.

— Не може бути.

— Зустріч сучасності й середньовіччя.

Мора зняла апостольник, згорнула його, поклала на пластикове простирadlo.

— Я розчарований. Черниці з липучками.

— А ти хотів, щоб вони лишалися в темних віках? — спитала Ріццолі.

— Просто думав, що вони більше шанують традиції, якось так.

— Не хочу розбивати ваших ілюзій, детективе Фрост, — говорила Мора, знімаючи з черниці розп'яття на ланцюжку, — але нині деякі ордени навіть мають власні веб-сайти.

— Нічого собі. Черниці в Інтернеті. Це виносить мозок.

— Схоже, далі нарамник, — припустила Мора, вказуючи на накидку без рукавів від плечей до п'ят. Вона обережно зняла його через голову жертви. Тканина, просочена кров'ю, зовсім зашкарубла. Мора поклала її на інше пластикове простирadlo, разом зі шкіряним поясом.

Лишився останній шар вовни — чорна туніка, вільно задрапована на стрункій фігурі Камілли. Останній захист скромності.

Мора багато років роздягала мертві тіла, однак ніколи не відчувала такого небажання оголювати жертву. Ця жінка обрала життя, приховане від чоловічих очей, однак зараз її насильно розкриють, мацатимуть, братимуть мазки з отворів. Від перспективи такого вторгнення Мора відчула гіркоту на язичку й зупинилася, щоб опанувати себе. Побачила запитання в очах Йошими. Якщо його все це й бентежило, він цього не показував. Його кам'яне обличчя здавалося єдиним джерелом спокою в кімнаті, де повітря повнилося емоціями.

Жінка повернулася до роботи. Разом із Йошимою вони зняли з жертви туніку. Вона була широка, її вдалося стягнути, не порушивши заціпеніння рук. Під нею виявився ще одяг — білий бавовняний каптур, що сповз на ший, спереду прищеплений булавками до скривавленої футболки. Ті булавки, які

показав рентген. Ноги закривали товсті чорні колготки. Спочатку зняли їх, відкривши білі бавовняні панталони — абсурдно скромні, призначені прикрити якомога більше тіла. Білизна старої жінки, а не квітучої молодої дівчини. Під бавовною випиналася прокладка. Як Мора й запідозрила з кривавих плям на простирадлі, в жертви була менструація.

Далі вона зайнялася футболкою. Розстебнула булавку, ще липучки й стягнула з неї каптур. Однак через трупне заціпеніння футболку зняти було не так просто. Мора взяла ножиці й розрізала її посередині. Тканина розійшлася, відкривши ще один шар.

Це заскочило її зненацька: тканина тісно огортала груди, скріплена попереду двома булавками.

— А це для чого? — спитав Фрост.

— Схоже, вона перев'язала груди, — відповіла Мора.

— Чому?

— Не маю жодного уявлення.

— Може, це замість бюстгальтера? — припустила Ріццолі.

— Не уявляю, чому вона замінила б його цим. Погляньте, як тісно зав'язана тканина. Це мало бути незручно.

Ріццолі пирхнула.

— Наче бюстгальтери бувають зручні.

— Це ж не щось релігійне? — запитав Фрост. — Не частина вбрання?

— Ні, звичайний еластичний бандаж. Такий можна купити в аптеці, перетягнути вивихнуту ногу.

— Але звідки нам знати, що зазвичай носять черниці? Тобто вони ж під цими рясами спокійно можуть мати чорне мереживо й сітку.

Ніхто не засміявся.

Мора подивилася на Камілли. Її раптом вразила символічність перев'язаних грудей. Прихованість, пригноблення

жіночності, утиск до повної покори. Про що думала Камілла, коли перев'язувала груди, коли еластичний бандаж торкався її шкіри? Чи відчувала огиду до цього нагадування про її жіночність? Може, почувалася дедалі чистішою, поки груди зникали під шарами тканини, сплющуючи її форми, заперечуючи сексуальність?

Вона розстебнула булавки, поклала їх на тацю. Тоді, з допомогою Йошими, почала розгортати бандаж, поступово оголюючи тіло. Навіть еластична тканина не могла змусити здорову плоть стати зовсім непомітною. Останній шар було знято, відкрилися стиглі молоді груди зі слідами бандажу на шкірі. Інші жінки пишалися б такими грудьми, а Камілла Маджіннес ховала їх, наче соромилася.

Лишилося зняти тільки один предмет одягу. Бавовняні труси.

Мора взялася за еластичний пояс, потягла білизну вниз по стегнах. На прокладці було лише кілька краплин крові.

— Прокладка свіжа, — завважила Ріццолі. — Схоже, вона її саме змінила.

Та Мора дивилася не на прокладку. Вона не зводила очей з живота, який мішком висів поміж тазових кісток, що випирали. На білій шкірі виділялися сріблясті смуги. Вона мовчала, усвідомлюючи значення цих смужок і думаючи про замотані груди.

Тоді повернулася до таці, на яку поклала бандаж, і взялася поволі розгортати його, вивчаючи тканину.

— Що ви шукаєте? — спитала Ріццолі.

— Плями, — відповіла Мора.

— Кров і так видно.

— Не кров...

Вона замовкла. На бандажі, розкладеному по таці, відкрилися темні кола там, де висохла рідина. «Господи, — подумала Мора. — Хіба ж це можливо?»

Вона глянула на Йошиму.

— Підготуймо її до огляду таза.

Асистент насупився:

— Порушити заціпеніння?

— М'язова маса невелика.

Камілла була стрункою жінкою, це полегшить завдання.

Йошима перейшов до краю столу. Мора тримала таз, він взявся знизу за ліве стегно й потягнув, згинаючи його. Порушення трупного заціпеніння було брутальною, неприємною процедурою — примусовим розриванням заціпенілих м'язових волокон. Воно вочевидь нажахало Фроста, який, пополотнівши, відступив від столу. Йошима сильно штовхнув, і Мора відчула, як рветься м'яз.

— О Боже, — відвернувся Фрост.

Однак до стільця біля вмивальника нетвердою ходою рушила Ріццолі. Упала на нього, опустила голову на руки. Стоїчна Ріццолі, яка ніколи не скаржилася на видовища чи сморід у залі для аутопсії, — тепер вона, схоже, не була здатна витримати навіть етап підготовки.

Мора підійшла до столу з другого боку і знову взялася за таз, поки Йошима працював із правим стегном. Навіть вона відчула, як до горла підкотила нудота, поки вони боролись із заціпенінням тіла. Під час навчання найбільшу огиду в неї викликало стажування в ортопедичній хірургії. Свердлення й розпилення кісток, груба сила, потрібна для роз'єднання стегна. Тепер, чуючи, як рвуться м'язи, вона відчувала той самий жах. Праве стегно раптом зігнулося, і навіть на спокійному обличчі Йошими промайнула огида. Однак не було іншого способу ретельно оглянути геніталії, а вона відчувала потребу якнайшвидше підтвердити свої підозри.

Вони вивернули стегна, Йошима спрямував лампу чітко на проміжність. У вагінальному каналі стояла кров — раніше Мора

припустила б, що це нормальна менструальна кров. Але тепер вона була ошелешена побаченим. Взяла марлю, обережно витерла, відкриваючи слизову оболонку.

— Вагінальний розрив другого ступеня на шість годин, — сказала вона.

— Будете брати мазки?

— Так. І доведеться вирізати все блоком.

— Що відбувається?

Мора подивилася на нього.

— Я нечасто таке роблю, але зараз вирізатиму всі органи таза разом. Проріжу лобкову кістку й дістану їх.

— Гадаєте, було сексуальне насильство?

Мора не відповіла. Підійшла до таці з інструментами, взяла скальпель. Перейшла до торса, взялася робити V-подібний розріз.

Задзижчав інтерком.

— Докторко Айлс? — пролунав голос Луїз.

— Так.

— Дзвінок на першій лінії. Це знову Віктор Бенкс з організації «Єдина Земля».

Мора завмерла, опустила скальпель. Кінчик леза торкнувся шкіри.

— Докторко Айлс? — повторила Луїз.

— Я зайнята.

— Сказати, що ви перетелефонуєте?

— Ні.

— Він уже втретє сьогодні телефонує. Спитав, чи можна зв'язатися з вами, коли ви будете вдома.

— *Не давайте йому мій домашній номер.* — Відповідь пролунала різкіше, ніж хотілося. Мора помітила, що на неї озирнувся Йошіма. Фрост і Ріццолі теж дивилися, вона це відчувала. Глибоко вдихнула й промовила вже спокійніше: — Скажіть

докторові Бенксу, що я зайнята. І повторюйте це, доки він не перестане телефонувати.

Пауза.

— Так, докторко Айлс, — нарешті відповіла Луїз, схоже, дещо ображена цим діалогом.

Це вперше Мора так різко говорила до неї, доведеться знайти спосіб якось це залагодити. Діалог схвилював її. Вона опустила очі на тіло Камілли Маджіннес, намагаючись зосередитися на роботі. Але думки розбігалися, рука нетвердо тримала скальпеля.

Інші це помітили.

— Чого це «Єдина Земля» до вас причепилася? — запитала Ріццолі. — Хочуть пожертви?

— Це ніяк не стосується «Єдиної Землі».

— То в чому річ? — тиснула далі детектив. — Цей тип вас переслідує?

— Я просто намагаюся його уникати.

— Здається, він досить наполегливий.

— Ви собі не уявляєте.

— Хочете, зроблю так, що він відчепиться? Скажу, куди йому піти?

Ріццолі говорила не лише як коп — то була жінка, яка не терпіла набридливих чоловіків.

— Це особиста справа, — відповіла Мора.

— Якщо потрібна допомога, то просто скажіть.

— Дякую, але я впораюся.

Мора притиснула скальпеля до шкіри, понад усе воліючи облишити тему Віктора Бенкса. Глибоко вдихнула й подумала про іронію того, що сморід мертвої плоті турбував її менше, ніж саме звучання його імені. Живі мучили її більше, ніж коли-небудь спроможуться мертві. У морзі ніхто не міг їй зашкодити, ніхто не міг зрадити. У морзі вона контролювала ситуацію.

— То що це за тип? — запитала Ріццолі.

Це цікавило їх усіх. І Морі рано чи пізно доведеться відповісти. Вона занурила лезо у плоть і дивилася, як шкіра розчахується, наче біла завіса.

— Мій колишній чоловік, — відповіла вона.

Мора зробила V-подібний розріз, відгорнула клапті блідої шкіри. Йошіма розрізав ребра секатором, тоді підняв трикутник ребер і грудини, відкривши нормальні серце й легені, здорову печінку, селезінку й підшлункову залозу. Чисті, здорові органи молодої жінки, яка не зловживала тютюном і алкоголем і прожила недостатньо для того, щоб її артерії звузилися й забилися. Дістаючи органи й відкладаючи їх у металевий таз, Мора майже не коментувала побачене, швидко рухаючись до наступної мети — огляду органів таза.

Блокове видалення органів таза зазвичай використовува- валось у випадку смертельних згвалтувань, адже передбачало значно детальніший огляд, ніж за звичайної аутопсії. Проце- дурa видалення вмісту таза не належала до приємних. Мора не здивувалася, що Фрост відвернувся, поки вони з Йошімою пиляли лобкову кістку. Але й Ріццолі відсахнулася від столу. Тепер ніхто не згадував дзвінки Мориного колишнього чоло- віка, ніхто не хотів від неї особистих подробиць. Розтин рап- том став надто зловісним для розмов, і Мора цим до певної міри тішилася.

Вона підняла блоком усі тазові органи, зовнішні геніталії та лобкову кістку, перенесла на препарувальну дошку. Ще до роз- різу матки з її вигляду вже знала, що її побоювання справдили- ся. Орган був більшим, ніж мав би бути, дно піднімалося вище рівня лобкової кістки, стінки були губчасті. Мора розрізала матку, відкриваючи ендометрій, товстий і просочений кров'ю.

Вона подивилася на Ріццолі, різко спитала:

— Ця жінка минулого тижня виходила за межі абатства?
— Востаннє Камілла виходила з абатства в березні, відвідувала рідних на Кейп-Код. Так Мері Климент сказала.

— Тоді треба обшукати територію. Негайно.

— Чому? Що ми шукаємо?

— Новонародженого.

Схоже, це надзвичайно вразило Ріццолі. Вона пополотніла й витріщилася на Мору. Тоді перевела погляд на тіло Камілли Маджіннес, яка лежала на столі.

— Але... вона була черницею.

— Так, — відповіла Мора. — І нещодавно народила.

5

Коли Мора вийшла з роботи, знову йшов сніг. Ніжні мереживні сніжинки кружляли білими метеликами, м'яко сідали на припарковані автомобілі. Сьогодні вона вже була готова до негоди і взула поношені напівчобітки з рифленими підшвами. І навіть так все одно була вкрай обережна, перетинаючи паркувальний майданчик, — ковзала на притрушеній снігом кризі, готова до можливого падіння. Нарешті діставшись до свого авто, Мора з полегшенням зітхнула й почала шукати ключі в сумочці. Так зосередилася на цьому, що не звернула уваги на те, як поблизу з грюкотом зачинилися дверцята іншого автомобіля. Лише почувши кроки, розвернулася до чоловіка, який нині наближався до неї. Він зупинився за кілька кроків, мовчки. Просто стояв і дивився на неї, ховаючи руки в кишенях шкіряної куртки. Сніжинки осідали на білявому волоссі, застрягали в охайно підстриженій бороді.

Він подивився на її «Лексус» і сказав:

— Я так і зрозумів, що це твій. Завжди в чорному, завжди тяжієш до темної сторони. І чиє ж іще авто буде таке доглянуте?

Мора нарешті повернула собі здатність говорити. Голос був хрипкий. Чужий.

— Що ти тут робиш, Вікторе?

— Схоже, тільки так я мав змогу тебе нарешті побачити.

— Влаштувавши засідку на парковці?

— То он як ти це бачиш?

— Ти сидів тут, чекаючи на мене. Я б сказала, що це засідка.

— Ти не дала мені вибору. Так і не перетелефонувала.

— Не мала нагоди.

— Не лишила свій новий номер.

— Ти про нього не питав.

Він подивився на сніг, що сипався з неба, мов конфеті, й зітхнув.

— Що ж. Усе як у давні часи, правда ж?

— Надто схоже на давні часи.

Вона розвернулася до автівки, натиснула на кнопку. Замок клацнув.

— Не хочеш дізнатися, чому я тут?

— Мені треба йти.

— Я прилетів аж у Бостон, а ти навіть не питаєш навіщо.

— Гаразд, — подивилася вона на нього. — Навіщо?

— Три роки, Моро.

Віктор підійшов ближче, вона відчула його запах. Мило й шкіра. Сніг, що тане від тепла тіла. «Три роки, — подумала вона, — а він майже не змінився. Так само по-хлопчачому схиляє голову, зморшки від сміху в кутиках очей ті ж самі. І навіть у грудні його волосся здається вицвілим на сонці, не штучно вибілене — це чесні біляві пасма від багатьох годин, проведених надворі». Віктор Бенкс наче випромінював свою власну силу тяжіння, і вона була так само підвладна їй, як усі інші. Відчула, як її знову тягне до нього.

— Невже ти жодного разу не замислювалася про те, що це могла бути помилка? — запитав він.

— Ти про розлучення? Чи про шлюб?

— Хіба ж не очевидно, про що я? Якщо вже стою тут і говорю до тебе.

— Ти довго чекав, щоб про це сказати.

Мора знову розвернулася до автомобіля.

— Ти не одружилася вдруге.

Вона зупинилася. Озирнулася на нього.

— А ти?

— Ні.

— Тоді, гадаю, з нами обома однаково важко жити.

— Ти не встигла про це дізнатися.

Мора засміялася — гіркий, неприємний звук серед білої тиші.

— Це ти завжди був на шляху до аеропорту. Завжди мчав рятувати світ.

— Не я втік від шлюбу.

— Не в мене був роман.

Вона відвернулася й смикнула за дверцята.

— Чорт забирай, можеш зачекати? Послухай мене.

Його рука зімкнулася на її передпліччі, і вона злякалася від того, скільки люті відчула в цьому русі. Пильно подивилася на нього, холодним поглядом, наче кажучи, що він надто далеко зайшов.

Віктор відпустив її руку.

— Пробач. Господи, я не так усе це уявляв.

— А чого ти чекав?

— Що між нами щось лишилося.

«Так воно і є», — подумала вона. Лишилося навіть забагато, саме тому не можна було дозволити цій розмові тривати далі. Мора боялася, що її знову затягне. Уже відчувала, як це відбувається.

— Слухай, — мовив Віктор. — Я в місті всього лиш на кілька днів. Маю завтра зустріч у Гарвардській школі охорони здоров'я, а після цього зовсім вільний. Скоро Різдво, Моро. Я подумав, що можна провести свята разом. Якщо ти вільна.

— А тоді ти знову відлетиш.

— Принаймні можемо хоч трохи надолужити. Ти не можеш взяти кілька вихідних?

— У мене робота, Вікторе. Я не можу просто так її покинути.

Він зиркнув на будівлю і з недовірою засміявся.

— Не знаю, як ти могла обрати таку роботу.

— Темна сторона, пам'ятаєш? Це я.

Чоловік подивився на неї, його голос став ніжніший.

— Ти не змінилася. Аніскільки.

— Ти теж, і саме в цьому проблема.

Вона сіла до автомобіля й захряснула дверцята.

Він постукав у вікно. Мора глянула на нього — він дивився на неї, на віях блищали сніжинки, і вона не мала вибору, окрім як опустити скло й продовжити розмову.

— Коли ми знову зможемо поговорити? — запитав Віктор.

— Я маю їхати.

— Тоді пізніше. Сьогодні.

— Не знаю, коли буду вдома.

— Ну ж бо, Мора. — Він нахилився ближче. М'яко промовив: — Ризикни. Я зупинився в «Колонаді». Потелефонуй мені.

Вона зітхнула:

— Я подумаю.

Чоловік простягнув руку, стиснув її плече. Його запах знову здійняв хвилю теплих спогадів — про ночі, коли вони спали під свіжими простирадлами, переплівши ноги. Про довгі повільні поцілунки з присмаком свіжих лимонів і горілки. Два роки шлюб лишили по собі незабутні спогади, хороші, так само як і погані, і в цю мить, коли його рука лежала в неї на плечі, хороші переважали.

— Я чекатиму твого дзвінка, — сказав він. Уже вважаючи себе переможцем.

«Невже він вважає, що це так просто? — дивувалася вона, виїжджаючи з паркувального майданчика в напрямку Джамайка-Плейн. — Одна усмішка, один дотик — і все пробачено?»

Колеса раптом повело на крижаній дорозі, Мора вхопилася за кермо, негайно сфокусувавшись на тому, щоб опанувати

авто. Вона була така збуджена, що не усвідомлювала, як швидко їде. Задні колеса «Лексуса» повело, прокрутило в пошуках точки опори. Лише вирівнявши автомобіль, Мора дозволила собі видихнути. І знову відчуті люті.

«Спочатку ти розбив мені серце. А тепер ще й мало не вбив».

Ірраціональна думка, але вже як є. Віктор надихав на ірраціональні думки.

Коли Мора зупинилася через дорогу від абатства Грейстоунз, вона почувалася виснаженою. Трохи посиділа всередині, беручи емоції під контроль. *«Контроль»* – вона жила цим словом. Вийшовши з автомобіля, ставала публічною особою, видимою для преси й правоохоронців. Вони розраховували на її спокій і розсудливість, тож такою вона й буде. Часто вистачало навіть просто такою здаватися.

Вона вийшла й цього разу перейшла дорогу впевнено, не ослизаючись. Уздовж вулиці вишикувалися поліцейські автівки, у своїх фургонах сиділи дві знімальні групи, чекаючи на сенсаційний розвиток подій. Зимове світло вже вицвітало у вечір.

Мора теленькнула у дзвін, і з тіней постала черниця в чорному вбранні. Вона впізнала Мору і впустила її без жодного слова.

У дворі сніг вкрили десятки слідів. Це було зовсім інше місце, не таке, як того ранку, коли Мора вперше ввійшла сюди. Сьогодні подобу спокою порушували пошуки. У вікнах світилися вогні, у галереї чулося відлуння чоловічих голосів. Ступивши до передпокою, Мора відчула запах томатного соусу й сиру – неприємні пахощі, що викликали спогади про пісню й неапетитну лазанью, яку так часто подавали в лікарняному кафетерії, коли вона проходила там студентську практику.

Вона заглянула до їдальні й побачила сестер за мовчазною вечірньою трапезою навколо столу. Побачила, як тремтливі руки підносять виделки до беззубих ротів, як зморщеними підборіддями течуть цівки молока. Більшу частину своїх життів ці

жінки провели, самотньо старіючи за стінами. Чи відчував хтось із них жаль за тим, що вони пропустили, як інакше могли б прожити життя, якби просто вийшли за ворота й не повернулися?

Ідучи далі коридором, Мора почула чоловічі голоси, чужі й бентежні в цьому жіночому домі. Двоє копів помахали їй, впізнаючи.

— Привіт, док.

— Щось знайшли? — запитала вона.

— Поки ні. Уже згортаємося на ніч.

— Де Ріццолі?

— Нагорі. У спальнях.

Піднімаючись сходами, Мора побачила ще двох членів пошукової партії: униз спускалися поліцейські кадети, які, схоже, щойно закінчили школу. Юнак із досі поцяткованим прищам обличчям і дівчина з тією маскою відчуженості, яку так часто задля самозбереження вдягали копи-жінки. Упізнавши Мору, обидва з повагою опустили очі й розступилися, пропускаючи її. Це змусило її відчувати себе старою. Невже вона така страшна, що ці юнаки не бачать живої жінки з її переживаннями? Утім, вона досконало вдавала невразливу, навіть зараз. Ввічливо кивнула, вітаючись, не зупиняючи на них погляду. Усвідомлюючи під час підйому, що вони дивляться на неї.

Вона знайшла Ріццолі в кімнаті сестри Камілли: детектив сиділа на ліжку, згорбившись від утоми.

— Схоже, всі, крім вас, уже йдуть додому, — завважила Мора.

Ріццолі розвернулася до неї. Очі в неї були темні, глибоко запалі, обличчя помережане зморшками виснаження, яких Мора ще не бачила.

— Ми нічого не знайшли. Шукали з самого полудня. Але на те, щоб зазирнути в кожную шафу, в кожную шухляду, потрібен час. А є ще поле й садок на задньому дворі — хтозна, що там під

снігом. Вона могла викинути його у сміття кілька днів тому. Могла передати комусь за воротами. Ми можемо цілими днями шукати те, чого тут може й не бути.

— А що про це каже абатиса?

— Я не говорила їй, що саме ми шукаємо.

— Чому?

— Не хочу, щоб вона знала.

— Вона може допомогти.

— Або зробити все можливе, щоб ми його не знайшли. Думаєте, цій єпархії потрібні нові скандали? Думаєте, вона хоче, щоб світ знав, що черниця цього ордену вбила власну дитину?

— Ми не знаємо, чи дитина мертва. Тільки що вона зникла.

— І ви повністю впевнені в тому, що побачили на розтині?

— Так. Камілла була на останньому терміні вагітності. І — ні, я не вірю в непорочне зачаття. — Вона присіла на ліжко поряд із Ріццолі. — Батько може бути ключем до цього нападу. Ми повинні його визначити.

— Так, я саме про це й думала. Батько. Як «отець».

— Отець Брофі?

— Привабливий чоловік. Ви його бачили?

Мора згадала яскраві сині очі, що дивилися на неї над хворим оператором. Згадала, як він вийшов із воріт абатства, наче вбраний у чорне воїн, щоби стати проти тієї вовчої зграї репортерів.

— Він мав неодноразовий доступ сюди, — вела далі Ріццолі. — Він служить тут месу, слухає сповіді. Чи ж є щось інтимніше за те, щоб розповідати свої таємниці у сповідальні?

— Ви маєте на увазі, що секс був добровільний.

— Я просто кажу, що він хлопець нівроку.

— Ми не знаємо, чи вона зайшла в тяж в абатстві. Хіба Камілла не навідувалася до родини в березні?

— Так. Тоді померла її бабуся.

— Час наче підходить. Якщо вона завагітніла в березні, зараз був би дев'ятий місяць. Це могло статися під час її гостин удома.

— Або ж тут, у цих стінах. — Ріццолі цинічно пирхнула. — От тобі й обітниця чистоти.

Вони трохи посиділи мовчки, дивлячись на хрест на стіні. «Скільки ж недоліків у нас, у людей, — подумала Мора. — Якщо Бог є, то чому він ставить для нас такі недосяжні стандарти? Чому вимагає того, чого ми не можемо досягнути?»

— Я колись хотіла стати черницею, — мовила вона вголос.

— Я думала, що ви не віруєте.

— Мені тоді було дев'ять. Я щойно дізналася, що мене вдовчерили. Двоюрідний брат випустив kota з мішка, так би мовити, — зі шкоди вибовкав те, що несподівано все пояснило. Чому я не схожа на батьків. Чому не було знімків мене немовлям. Я всі вихідні проплакала у своїй кімнаті. — Мора похитала головою. — Бідолашні батьки. Вони не знали, що робити, тож повели мене в кіно, щоб підбадьорити. Ми дивилися «Звуки музики» за сімдесят п'ять центів, бо кіно старе.

Вона трохи помовчала.

— Я вирішила, що Джулі Ендрюс — красуня і що я хочу бути такою, як Марія. В ордені.

— Гей, док. Хочете, відкрию таємницю?

— Яку?

— Я теж хотіла.

Мора подивилася на Джейн.

— Жартуєте.

— Може, я й не здала катехізис. Але хто може опиратися Джулі Ендрюс?

Вони обидві засміялися, але сміх був ніяковий і швидко вщух, поступившись місцем тиші.

— Чому передумали? — запитала Ріццолі. — Щодо ордену.

Мора підвелася, підійшла до вікна. Визирнула на темний двір і сказала:

— Просто переросла. Перестала вірити в те, чого не можна побачити, відчути на запах чи торкнутися. Те, що не можна довести наукою. — Почекала трохи. — І відкрила для себе хлопців.

— О так, хлопці, — засміялася Ріццолі. — Завжди вони.

— Розумієте, це справжня мета життя. З біологічного погляду.

— Секс?

— Розмноження. Цього вимагають наші гени — щоб ми йшли у світ і множилися. Ми вважаємо, що контролюємо своє життя, але весь цей час ми просто раби нашої ДНК, яка наказує нам народжувати дітей.

Мора розвернулась і з подивом побачила, що на віях Ріццолі мерехтять сльози. Вони швидко зникли: детектив змахнула їх рукою.

— Джейн?

— Я просто втомилася. Погано спала.

— І більше нічого?

— А що ще може бути?

Надто швидка відповідь, надто агресивна. Ріццолі сама це зрозуміла й зашарілася.

— Мені треба у ванну, — мовила вона й підвелася, наче бажаючи втекти. Біля дверей зупинилася, озирнулася. — До речі, бачили книжку на столі? Ту, що Камілла читала. Я пошукала інформацію про неї.

— Про кого?

— Про святу Бригіту Ірландську. Це її біографія. Цікаво, що в усього є свої святі покровителі. Є святий у капелюшників. Свій у наркоманів. Чорт забирай, є навіть покровитель у загублених ключів.

— То чия покровителька Бригіта?

— Новонароджених, — тихо відповіла Ріццолі. — Бригіта — свята новонароджених.

Вона вийшла з кімнати.

Мора подивилася на стіл, де лежала книжка. Лише день тому вона уявляла, як за цим столом сидить Камілла, тихо гортає сторінки, надихається життям молодої ірландки, якій судилося стати святою. Тепер постав інший образ: Камілла не спокійна, а змучена, молиться святій Бригіті за порятунок своєї мертвої дитини. *«Благаю, візьми його у свої всепрощенні обійми. Приведи його до світла, він хоч і нехрещений, та невинний. На ньому немає гріха».*

Вона роззирнулася у порожній кімнаті з новим розумінням. Підлога без жодної плями, запах відбілювача й воску — все набуло нового значення. Чистота — метафора для невинності. Пропаща Камілла відчайдушно намагалася відмити свої гріхи, свою провину. Вона, певно, місяцями усвідомлювала, що носить дитину, сховану серед широких складок її вбрання. Або все ж таки відмовлялася приймати реальність? Заперечувала сама для себе, як вагітні дівчата-підлітки, буває, заперечують власні набряклі животи?

«І що ж ти зробила, коли твоя дитина з'явилася на світ? Запанікувала? Або ж спокійно й холодно позбулася доказу твого гріха?»

Мора почула чоловічі голоси знадвору. Побачила у вікно неясні силуети двох копів, які вийшли з будинку. Вони обидва зупинилися, щільніше вкуталися в пальта, помилувалися снігом, що блискітками падав з нічного неба. Тоді вийшли з двору, і, поки ворота зачинялися за ними, петлі завищали. Мора прислухалася, чи не почує інших звуків, інших голосів, але було тихо. Лише спокій сніжної ночі. «Так тихо, — подумала вона. — Наче в цій будівлі лишилася тільки я. Забута й самотня».

Вона почула рипіння й відчула подих руху, наче чиюсь присутність у кімнаті. Волосинки на шиї раптом стали дибки, вона засміялася:

— Боже, Джейн, не підкрадайтеся так...

Голос згас на середині речення.

Там нікого не було.

Мить Мора не ворушилася, не дихала — просто дивилася на порожнє місце. Пусте повітря, полірована підлога. «Привид» — перша ірраціональна думка, перш ніж логіка повернула собі контроль. Старі дошки в підлозі часто риплять, опалювальні труби стогнуть. То не були кроки, а просто дошки стискалися від холоду. Є цілком розсудливе пояснення того, чому їй здалося, що в кімнаті хтось є.

Однак вона досі відчувала присутність, наче хтось спостерігав за нею.

Тепер волосся на руках теж стало дибки, кожен нерв підняв тривогу. Щось пробіглося над головою, наче пазурі стукали об дерево. Погляд Мори метнувся до стелі. «Тварина? Вона біжить геть від мене».

Вона вийшла з кімнати. Звуки згори майже тонули в панічному стукотінні серця. Але ось — звук віддаляється!

Гуп-гуп-гуп.

Мора побігла за звуком, не зводячи очей зі стелі, так швидко, що мало не стикнулася з Ріццолі, яка щойно вийшла з ванної кімнати.

— Гей, що за поспіх? — запитала детектив.

— Тссс! — Мора вказала на темні балки стелі.

— Що?

— Слухайте.

Вони зачекали, напружено прислухаючись, чи не пролунає новий звук. Та крім калатання власного серця Мора чула лиш тишу.

— Може, ви чули воду в трубах, — припустила Ріццолі. — Я саме змивала.

— То були не труби.

— Що ж тоді ви чули?

Судмедекспертка різко підвела очі до старовинних балок, що йшли вздовж стелі.

— *Ось.*

Знову дряпання, в дальньому кінці коридору.

Ріццолі подивилася вгору.

— Що це, в біса, таке? Пацюки?

— Ні, — прошепотіла Мора. — Хоч що б це було, воно більше за пацюка.

Вона тихо рушила до місця, звідки пролунав звук, детектив — одразу за нею.

Без попередження щось затарабанило по стелі, рухаючись у той бік, звідки вони прийшли.

— Прямує до іншого крила! — озвалася Ріццолі.

Вона першою побігла вперед, разом вони ввірвались у двері в кінці коридору, Ріццолі клацнула вимикачем. Вони дивилися на порожній коридор. Тут було прохолодно, повітря було сперте й вологе. Крізь відчинені двері було видно закинуті кімнати й моторошні, мов привиди, обриси накритих меблів.

Хай би що втікало до цього крила, нині воно мовчало, нічим не видаючи свого місцезнаходження.

— Ваша команда обшукала це крило? — запитала Мора.

— Ми проглянули всі кімнати.

— А що нагорі? Над цією стелею?

— Просто горище.

— Що ж, горищем щось бігає, — тихо промовила Мора. — І воно достатньо розумне, щоби збагнути, що ми за ним женемося.

Мора й Ріццолі сиділи, зіщулившись, на верхній галереї каплиці, розглядаючи панель червоного дерева, яка, за словами матінки Мері Климент, вела до горища будівлі. Детектив м'яко штовхнула панель — вона безгучно відкрилася, і жінки пильно вдивлялись у темряву за нею, дослухаючись до звуків. Їхніх облич торкнувся

теплий подих. Технічний поверх вловлював тепле повітря, що піднімалося вгору, і вони відчували, як воно ллється в отвір.

Ріццолі посвітила туди ліхтариком. Вони побачили масивне дерево й матовий рожевий колір нещодавно встановленого утеплювача. Підлогою зміїлися електричні дроти.

Джейн перша ступила в отвір. Мора ввімкнула свій ліхтарик і рушила за нею. Там було надто низько, щоб вона могла випростатися на весь зріст, — довелося згинати голову, уникаючи дубових балок по всій стелі. Світло ліхтарів падало широкими арками, вирізало в темряві коло. За цим колом були невидимі, темні землі. Вона відчула, як прискорилося її дихання. Низька стеля й затхле повітря змусили її почуватися похованою заживо.

Вона мало не підстрибнула, відчувши, як щось торкнулось її руки. Ріццолі без жодного слова показала праворуч.

Дерево порипувало під вагою жінок, коли Джейн вела їх крізь тіні.

— Стривайте, — прошепотіла Мора. — Хіба не треба викликати підкріплення?

— Навіщо?

— Для того, що тут ховається.

— Я не кликатиму підкріплення, якщо ми тут усього лиш вистежуємо єнота... — Детектив зупинилася, повела ліхтариком ліворуч, тоді праворуч. — Гадаю, зараз ми над західним крилом, стає тепліше. Вимкніть ліхтарика.

— Що?

— Вимкніть. Хочу дещо перевірити.

Мора нерішуче вимкнула світло. Ріццолі теж.

У раптовій чорноті Мора відчула сильну пульсацію у своїх венах. *«Ми не бачимо, що нас оточує. Що може наблизитися до нас»*. Вона кліпнула, намагаючись змусити очі призвичаїтися до темряви. А тоді помітила світло: крізь тріщини в підлозі пробивалися вузькі смужки, іноді ширші — там, де дошки

розійшлися чи отвори на місці сучків розширилися від сухого зимового повітря.

Кроки Ріццолі рипіли здалеку. Її силует раптом припав до підлоги, голова схилилася. Вона посиділа так, тоді тихо засміялася.

— Це все одно що підглядати до хлоп'ячої роздягальні у старшій школі Ревере.

— Куди дивитеся?

— У кімнату Камілли. Ми просто над нею. У підлозі є дірка.

Мора пробралася крізь темряву туди, де зіщулилася детектив. Стала на коліна й зазирнула в отвір.

Вона дивилася просто на стіл Камілли.

Мора випросталася, по спині несподівано пробіг холодок. *«Хай би що там було, воно бачило мене в тій кімнаті. Воно спостерігало».*

Гуп-гуп-гуп.

Ріццолі розвернулася так швидко, що врізалася в Мору ліктем.

Мора метушливо ввімкнула ліхтарика, промінь смикався по всіх напрямках, полюючи на того — чи те, — що було на горищі разом з ними. Мигцем бачила пухнасте павутиння, масивні балки, що висіли низько над головою. Тут було тепло, несвіже повітря було задушливе, посилювало паніку.

Вони з Ріццолі інстинктивно стали в оборонні пози, спина до спини, Мора відчувала напружені м'язи детектива, чула її швидке дихання, поки вони обидві вглядалися в темряву, шукаючи відблиск погляду, дике обличчя.

Мора так швидко прочесала поглядом територію навколо, що за першим порухом ліхтарика пропустила це. Лише вдруге промінь освітив нерівності на грубих дошках підлоги. Вона придивилася, але не повірила своїм очам.

Ступила крок уперед, із наближенням відчуваючи дедалі більший жах, коли у світлі ліхтарика з'являлися інші такі само обриси поблизу. Стільки їх...

*«Боже правий, це ж кладовище. Кладовище мертвих не-
мовлят».*

Промінь затремтів. Мора, чия рука завжди міцно тримала скальпеля біля столу для розтинів, не могла стримати тремтіння. Вона зупинилася, світло лилося просто на обличчя. Блакитні очі виблискували, наче скляні камінці. Вона дивилася на них, повільно опановуючи те, що бачила.

А тоді засміялася. Спантеличеним хрипким сміхом.

Ріццолі вже була біля неї: світло грало на рожевій шкірі, лялькових устах, позбавленому життя погляді.

— Що за дурня, — мовила вона. — Це ж бісова лялька.

Мора посвітила на інші предмети поблизу. Побачила гладеньку пластикову шкіру, пухкі кінцівки. На неї дивилися скляні очі.

— Це все ляльки, — сказала жінка. — Їх тут ціла колекція.

— Бачите, як вони викладені рядком? Наче химерні ясла.

— Або ритуал, — тихо додала Мора. Нечестивий ритуал у святому місці.

— Боже. От тепер ви мене лякаєте.

Гуп-гуп-гуп.

Обидві вихором розвернулися, прорізали темряву ліхтариками, та не побачили нічого. Звук був слабший. Хай би що було разом з ними на горищі, тепер воно віддалялося туди, куди не сягало їхнє світло. Мора перелякано завважила, що Ріццолі дістала зброю. Це сталося так швидко, що вона й не помітила коли.

— Навряд чи це тварина, — сказала Мора.

Детектив помовчала й погодилася:

— Я теж так думаю.

— Ходімо звідси. Будь ласка.

— Так. — Ріццолі глибоко вдихнула, і Морі вчулися в цьому звуці перші тремоло страху. — Так, гаразд. Контрольований відступ. Крок за кроком.

Вони трималися разом, просуваючись туди, звідки прийшли. Повітря ставало холоднішим, вологішим — або ж це шкіра Мори похолола від страху. Дійшовши до панелі входу, вона готова була мчати звідти щодуху.

Жінки вийшли на галерею каплиці, і, набираючи повні легені холодного повітря, Мора відчула, як її страх розпадається. Тут, при світлі, вона відчувала, що контролює ситуацію. Знову здатна мислити розважливо. Що вона насправді бачила в тому темному місці? Ряд ляльок, не більше. Пластикова шкіра, скляні очі, нейлонове волосся.

— То була не тварина, — сказала Ріццолі. Вона присіла, вдивляючись у підлогу галереї.

— Що?

— Тут є слід ноги.

Вона показала на смугасту пляму на підлозі. Слід спортивного взуття.

Мора глянула на своє й побачила, що також лишила в галереї запилені сліди. Той, хто залишив, — той, перший, утік з горища саме перед ними.

— Що ж, ось вона, наша істота, — сказала Ріццолі й похитала головою. — Господи, як добре, що я не вистрелила. Страшно подумати...

Мора подивилася на слід ще раз і здригнулася. Він був дитячий.

6

Грейс Отіс сиділа за обіднім столом, хитаючи головою.

— Їй всього лиш сім. Не можна вірити тому, що вона каже. Мені от весь час бреше.

— Ми все одно хотіли б з нею поговорити, — мовила Ріццолі. — Авжеж, з вашого дозволу.

— Про що поговорити?

— Про те, що вона робила на горищі.

— Щось зламала, так? — Грейс знервовано глянула на абатису Мері Климент, яка, власне, й покликала її з кухні. — Її буде покарано, матінко настоятелько. Я намагалася за нею встежити, але ж вона така тиха, коли робить шкоду. Ніколи не знаєш, куди повіялася...

Матінка Мері Климент поклала зморшкувату руку на плече Грейс.

— Будь ласка, дозвольте поліції з нею поговорити.

Грейс трохи непевно помовчала. На її фартуху після прибирання лишилися плями жиру й томатного соусу, пасма темно-русявого волосся вибилися з зачіски й мляво звисали на спітніле обличчя. Це було грубувате виснажене лице, яке, певно, ніколи не було красиве й далі тільки вкривалося зморшками гіркоти й розчарування. Тепер всі чекали на її рішення, вона контролювала ситуацію, вона мала владу і, схоже, насолоджувалася цим. Відтягувала рішення як могла, поки Ріццолі з Морою мусили чекати.

— Чого ви боїтеся, місіс Отіс? — тихо запитала Мора.

Це запитання Грейс сприйняла вороже.

— Я нічого не боюся.

— Тоді чому не хочете, щоб ми поговорили з вашою дочкою?

— Бо вона ненадійна.

— Так, ми розуміємо, що їй всього лиш сім...

— Вона брехлива. — Слова пролунали мов удар батога. Обличчя Грейс, і без того непривабливе, стало ще неприємнішим. — Вона про все бреше. Про всяку дурню. Не можна вірити жодному її слову.

Мора глянула на абатису, та зачудовано похитала головою.

— Дівчинка зазвичай тиха, ненав'язлива, — сказала вона. — Саме тому ми й дозволили Грейс приходити з нею на роботу.

— Я не можу дозволити собі найняти няньку, — втрутилася Грейс. — Узагалі нічого не можу собі дозволити. Тільки так і можу працювати — якщо після школи вона буде тут.

— То вона просто на вас чекає? — запитала Мора. — Поки ви закінчите справи?

— А що мені з нею робити? Знаєте, я повинна працювати. Мого чоловіка там безкоштовно не триматимуть. Зараз і помрти не можна, як грошей не маєш.

— Перепрошую?

— Мій чоловік. Він пацієнт госпісу Святої Катерини. Бознаскільки ще йому там бути. — Грейс глянула на абатису гостро, мов вистрелила. — Ми домовилися, що я відпрацьовуватиму тут.

«Не надто приємна домовленість», — подумала Мора. Грейс не могло бути більше сорока років, але їй, певно, здавалося, що життя вже скінчилося. Вона була в полоні зобов'язань — перед дочкою, яку явно не дуже любила, перед чоловіком, який занадто довго помирав. Для Грейс Отіс абатство Грейстоунз було не святим місцем, а в'язницею.

— Чому ваш чоловік лежить у госпісі? — м'яко запитала Мора.

— Я вже сказала — він помирає.

— Від чого?

— Від хвороби Лу Геріга. БАС.

Грейс сказала це беземоційно, та Мора знала, яка страшна реальність ховається за цією назвою. Ще за студентства вона оглядала пацієнта з бічним аміотрофічним склерозом. Він був при тямі, свідомий, здатний відчувати біль, та не міг навіть поворушитися, бо його м'язи зсохлися, перетворили його на мозок, полонений в ні до чого не здатному тілі. Вислуховуючи його серце й легені, пальпуючи живіт, вона відчувала на собі його погляд і не хотіла зустрічатися з ним очима, бо знала, який відчай побачить. Нарешті вийшовши з його палати, вона відчула й полегшення, й докір провини — але слабкий докір. Його трагедія її не стосувалася. Вона була лише студенткою, яка коротко промайнула крізь його життя, без жодного обов'язку ділити з ним тягар нещастя. Вона була вільна піти геть — і пішла.

А от Грейс Отіс не могла так зробити. Наслідки цього закарбувалися зболеними зморшками в неї на обличчі й ранніми пасмами сивини у волоссі. Вона сказала:

— Принаймні я вас попередила. Її словам не можна вірити. Вона придумує різні історії, іноді просто сміховинні.

— Ми розуміємо, — відповіла Мора. — Усі діти так роблять.

— Як будете з нею говорити, я маю бути в кімнаті. Переконайтеся, що вона добре поводитиметься.

— Авжеж, це ваше право як матері.

Нарешті Грейс підвелася.

— Ноні ховається в кухні. Я її приведу.

Минуло кілька хвилин, перш ніж вона знову з'явилася, тягнучи темноволосу дівчинку за руку. Було помітно, що Ноні не хотіла виходити, і всю дорогу вона опиралася, кожною клітинкою маленького тіла протистояла материній силі. Зрештою Грейс просто взяла її під пахви і всадила на стілець — без ніжності, зі втомленою огидою жінки, яка дійшла до краю.

Дівчинка завмерла, ошелешена такою швидкою поразкою. Вона була маленька, кучерява, з квадратною щелепою й темними очима, що швидко оглянули кімнату. Вона ледве глянула на настоятельку, трохи довше затримала погляд на Морі, перш ніж остаточно зупинити його на Ріццолі, наче та була єдиною, на кому варто було зосередитися. Мов пес, що чіпляється до єдиного в кімнаті астматика, Ноні зосередила свою увагу на тій людині, яка найменше любила дітей.

Грейс смикнула дочку.

— Мусиш із ними поговорити.

Личко Ноні скривилося в протесті. Вона вичавила з себе два слова, хрипкі, мов жаб'яче кумкання:

— Не хочу.

— Мені байдуже, хочеш ти чи ні. Це поліція.

Ноні не зводила очей з Ріццолі.

— Вони не схожі на поліцію.

— Але вони поліція, — обрубала Грейс. — І якщо ти не скажеш їм правду, вони посадять тебе за ґрати.

Усі копи ненавидять, коли батьки говорять таке дітям, змушуючи їх боятися саме тих людей, яким вони мають довіряти.

Ріццолі подала Грейс знак мовчати. Присіла перед стільцем Ноні так, що її очі опинилися навпроти очей дівчинки. Схожість була разюча: обидві кучеряві й темнокоші, з проникливими очима, наче Ріццолі сиділа проти свого маленького клона. Якщо Ноні була така само уперта, то далі мали бути справжні феєрверки.

— Розберемося з цим, гаразд? — мовила Ріццолі до дівчинки безцеремонно, буденно, наче говорила не з дитиною, а з мініатюрним дорослим. — Я не кину тебе до в'язниці. Я взагалі не кидаю туди дітей.

Дівчинка подивилася на неї з недовірою.

— Навіть поганих? — із викликом спитала вона.

— Навіть поганих.

— Навіть дуже-дуже поганих?

Ріццолі завагалася, в очах спалахнула іскра роздратування. Ноні не збиралася знімати її з гачка.

— Гаразд, — погодилася детектив. — Дуже-дуже поганих я відправляю до колонії для неповнолітніх.

— Це в'язниця для дітей.

— Точно.

— Отже, ти кидаєш дітей до в'язниці.

Ріццолі глянула на Мору. «Ні, ну як це вам?»

— Добре, — зітхнула вона. — Тут ти мене підловила. Але тебе я за ґрати не кину. Просто хочу поговорити.

— А чому ти без форми?

— Бо я детектив. Ми не носимо форму. Але я справді поліцейський.

— Але ж ти жінка.

— Так. Гаразд. Поліцейська. То ти мені скажеш, що робила на горищі?

Ноні зіщулилася на стільці й витріщилася на допитувачку, наче ґаргуля. Хвилину вони дивилися одна на одну, чекаючи, хто ж першим порушить тишу.

Зрештою Грейс урвався терпець, і вона торсоннула дівчинку за плече.

— Ну! Кажі!

— Місіс Отіс, будь ласка, — втрутилася Ріццолі. — Не треба так.

— Бачите, яка вона? З нею не буває легко. Самі проблеми.

— Заспокоймося, добре? Я зачекаю.

«Я чекатиму стільки ж, скільки й ти, мала» — ось що погляд Ріццолі сказав Ноні.

— Ну ж бо, Ноні. Скажи, де ти взяла тих ляльок, з якими грала нагорі?

— Я їх не крала.

— Я цього й не кажу.

- Я їх знайшла. Цілу коробку.
- Де?
- На горищі. Там є ще й інші коробки.
- Грейс мовила:
- Тебе не мало там бути. Ти повинна сидіти тут, біля кухні, і нікому не заважати.
- Я нікому не заважала. Навіть якби хотіла, тут просто нема кому заважати.
- То ти знайшла ляльок на горищі, — повторила Ріццолі, повертаючи розмову до нагальнішої теми.
- Цілу коробку.
- Детектив озирнулася на матінку Мері Климент, та відповіла:
- То частина благодійного проекту, який у нас був кілька років тому. Ми шили одяг для ляльок для сиротинця в Мехіко.
- Отже, ти знайшла ті ляльки, — сказала Джейн до Ноні, — і бавилася з ними нагорі?
- Вони нікому не були потрібні.
- А звідки ти знала, як потрапити на горище?
- Бачила, як туди ліз чоловік.
- «Чоловік?» Ріццолі глянула на Мору й нахилилася до Ноні.
- Який чоловік?
- У нього на поясі були штуки.
- Штуки?
- Молоток і ще всяке. — Дівчинка показала на абатису. — Вона його теж бачила. Ще й говорила з ним.
- Матінка Мері Климент перелякано засміялася.
- О, я знаю, про що вона. У нас в останні місяці чимало чого ремонтували. Чоловіки встановлювали на горищі утеплення.
- Коли це було? — запитала Ріццолі.
- У жовтні.
- Маєте імена цих людей?

— Можу перевірити в бухгалтерії. Ми ведемо облік платежів підрядникам.

Тож це було не таке вже й разюче відкриття. Дівчинка бачила робітників, які піднялися в місце, про яке вона не знала. Загадкове місце, куди можна було потрапити лише через таємні двері. Жодна дитина не була здатна опиратися спокусі зазирнути всередину — а надто така допитлива.

— Там темно, тобі не було страшно? — запитала Ріццолі.

— У мене ж є ліхтарик.

У голосі Ноні вчувалося: «Що за дурне запитання».

— І ти не боялася бути там сама?

— А чому?

«І справді — чому?» — подумала Мора. Дівчинка була безстрашна, її не лякали ані темрява, ані поліція. Вона дивилася відкритим поглядом так, наче сама вела розмову, а не Ріццолі. Одначе, хай би якою вона була впевненою, це була дитина, і доволі обшарпана. Кучері заплуталися, були вкриті пилом з горища. Рожева кофта була дуже поношена й стара, на кілька розмірів завелика і з брудними закасаними рукавами. Тільки взуття здавалося новим — новенькі кеди на липучках. Ноги дівчинки не діставали до підлоги, тож вона вимахувала ними вперед-назад із монотонною ритмічністю. Метроном надмірної енергії.

Грейс мовила:

— Повірте, я не знала, що вона там. Я ж не можу постійно за нею бігати. Мушу поставити їжу на стіл, а тоді ще й прибрати. Ми вибираємося звідси хіба що о дев'ятій, а тоді до десятої її до ліжка не заженеш. — Вона глянула на Ноні. — Знаєте, частково в цьому проблема. Вона постійно втомлена й роздратована, тому з нею все перетворюється на сварку. Минулого року в мене була виразка. Стільки стресу, що шлунок перетравлював сам себе. Я навпіл згиналася від болю, а їй було байдуже. Вона досі психувала через укладання або ванну. До

всіх інших їй байдуже. Такі вже вони, діти, — повні егоїсти. Увесь світ обертається навколо неї.

Поки Грейс випускала пару, Мора спостерігала за реакцією Ноні. Дівчинка завмерла, вона більше не ворушила ногами, стиснула щелепи у впертий квадрат. А в темних очах на мить блимнули сльози. І зникли так само швидко, крадькома витерті брудним рукавом. «Вона не глуха й не тупа», — подумала Мора. Вона чує гнів у матириному голосі. Щодня Грейс десятком різних способів виражає огиду до своєї дитини. А дитина це розуміє. Не дивно, що з Ноні складно, не дивно, що вона злить Грейс. Це єдина емоція, яку вона спроможна витягнути зі своєї матері, єдиний доказ того, що між ними є хоч якісь почуття. Їй всього лиш сім, а вона вже знає, що її марна ставка на любов програла. Вона знає більше, ніж усвідомлюють дорослі, і те, що вона бачить і чує, їй безперечно болить.

Ріццолі надто довго сиділа навпочіпки на рівні дитини. Вона підвелася, випростала ноги. Була вже восьма година, вечерю вони пропустили, і здавалося, що енергія Ріццолі виснажується. Вона стояла й дивилася на дівчинку — обидві однаково скуйовджені, з однаково рішучими обличчями.

Із виснаженим терпінням вона запитала:

— Ноні, ти часто буваєш на горищі?

Припилена копиця волосся сколихнулася: дівчинка кивнула.

— Що ти там робиш?

— Нічого.

— Ти ж казала, що бавишся з ляльками.

— Це я тобі вже говорила.

— А що ще робиш?

Ноні знизала плечима.

Ріццолі натиснула:

— Ну ж бо, там має бути нудно. Не уявляю, для чого тобі там сидіти, якщо не видно нічого цікавого.

Дівчинка опустила очі.

— Ти спостерігаєш за сестрами? Ну, дивишся на те, що вони роблять?

— Я весь час їх бачу.

— А коли вони в себе в кімнатах?

— Мені не можна туди ходити.

— А ти коли-небудь дивилася за ними, коли вони відверталися? Коли не знали про те?

Ноні не піднімала голови. Промовила, кудись у свою кофту:

— Це *підглядання*.

— І ти знаєш, що так не можна, — відгукнулася Грейс. — Це втручання в особисте життя, я тобі казала.

Дівчинка схрестила руки й гучно проголосила:

— Тручання в *особисте* життя.

Це скидалося на глузування з матері. Грейс розчервонілася й потяглася до дочки, наче хотіла дати їй ляпаса.

Ріццолі швидко зупинила її.

— Місіс Отіс, чи не могли б ви з матінкою Мері Климент на хвилинку вийти з кімнати?

— Ви сказали, що мені можна лишитися, — завважила Грейс.

— Гадаю, Ноні потребує додаткового поліцейного переконання. Це краще спрацює, якщо вас у кімнаті не буде.

— О, — кивнула Грейс, і очі її неприємно заблищали. — Авжеж.

Ріццолі правильно прочитала її: жінку не цікавив захист дочки, вона хотіла, щоб Ноні піддали муштрі. Залякали. Вона зиркнула на дочку з виразом «*Ну от, зараз дістанеш*» і вийшла з кімнати разом з абатисою.

Усі трохи помовчали. Ноні сиділа, схиливши голову, склавши руки на колінах, — втілення слухняності. Оце так вистава.

Ріццолі взяла собі стільця, сіла навпроти дівчинки. Зачекала, не говорячи ані слова. Дозволяючи мовчанню зіграти свою роль.

Нарешті Ноні кинула на Ріццолі хитрий погляд з-за неслухняних кучерів.

— Чого ти чекаєш? — запитала вона.

— Чекаю, поки ти розповіси, що побачила в кімнаті Камілли. Бо я знаю, що ти туди зазірала. Я малою робила так само — шпигувала за дорослими. Дивилася, які дивні речі вони роблять.

— Це тручання у приватне життя.

— Так, але ж цікаве, правда?

Ноні підвела голову, зосередила на Джейн напружений темний погляд.

— Це пастка.

— Я не люблю пастки, ясно? Ти маєш мені допомогти. Я гадаю, що ти розумниця. Б'юся об заклад, ти бачила таке, чого дорослі й не помічають. Що скажеш?

Дівчинка насуплено знизала плечима.

— Можливо.

— То розкажи, що роблять черниці?

— З дивних речей?

— Так.

Ноні схилилася до Ріццолі й тихо сказала:

— Сестра Абігейл носить підгузок. Вона пісяється у штани, бо дуже-дуже стара.

— Як думаєш, скільки їй?

— Років п'ятдесят.

— Ого. *Справді* стара.

— Сестра Корнелія колупається в носі.

— Фу.

— А коли думає, що ніхто не бачить, кидає наколупане на підлогу.

— Ще більше фу.

— А ще каже мені мити руки, бо я брудне дівчисько. Але ж вона сама руки не миє, а в неї на руках шмарклі.

— Мала, ти мені апетит зіпсуєш.

— Я спитала, чому вона шмарклі не змиває, а вона на мене розлютилася. Сказала, що я забагато балакаю. Сестра Урсула теж так казала, бо я спитала її, чому в тої пані пальців не було, а вона сказала мені мовчати. І матуся постійно змушує мене вибачатися. Каже, я її соромлю. Це тому, що я постійно бігаю там, де не треба.

— Добре, добре, — зупинила дівчинку Ріццолі, удавши, що в неї болить голова. — Це все дуже цікаво. Але знаєш, що я хочу почути?

— Що?

— Що ти бачила в кімнаті Камілли? Крізь ту дірку. Ти ж туди дивилася, так?

Ноні опустила очі.

— Можливо.

— Дивилася ж?

Цього разу вона покійрно кивнула.

— Хотіла побачити...

— Що саме?

— Що вони під одягом носять.

Мора ледь стрималася, щоб не розреготатися. Згадала свої роки у школі черниць, коли їй самій було вкрай цікаво, що ж у сестер під чернечим убранням. Вони здавалися такими загадковими: тіла захищені, безформні чорні рясина закривають їх від цікавих поглядів. А що ж Христові наречені носять просто на шкірі? Вона уявляла собі огидні білі панталони до пупка й бавовняні ліфи, призначені для того, щоб ховати й применшувати, і ще товсті панчохи на ногах із набряклими синіми венами, схожі на кишки для ковбас. Уявляла тіла в полоні багатьох шарів бляклої бавовни. А тоді одного разу побачила, як сестра Лоренсія, яка вічно ходила стиснувши вуста, підбирала спідницю, піднімаючись сходами, і вгледіла проблиск чогось полум'яного під піднятим подолом. То були не просто червоні трусики, а червоні

атласні трусики. Більше ніколи Мора не дивилася на сестру Лоренсію чи будь-яку іншу черницю так, як раніше.

— Знаєш, — мовила Ріццолі, схилиючись до дівчинки. — Мені теж завжди було цікаво, що ж вони носять під рясами. Ти побачила?

Ноні серйозно похитала головою.

— Вона ніколи не знімала одягу.

— Навіть коли лягала спати?

— Мені треба йти додому ще до того, як вони вкладаються. То я й не бачила.

— А що ти бачила? Що Камілла робила в себе в кімнаті, коли була сама?

Ноні закотила очі, наче сама відповідь була страшенно нудною.

— Вона прибирала. Увесь час. Така була *чистьоха*.

Мора пригадала підлогу, покриття на якій змилося аж до самого дерева.

— Що ще вона робила? — запитала Ріццолі.

— Читала свою книжку.

— А ще?

Ноні трохи подумала.

— Вона багато плакала.

— Не знаєш, чому вона плакала?

Дівчинка задумливо закусила нижню губу. А тоді аж засяяла, збагнувши правильну відповідь.

— Їй було шкода Ісуса.

— Чому ти так думаєш?

Вона нетерпляче зітхнула:

— А ти не знаєш? Він помер на хресті.

— Може, вона через щось інше плакала.

— Але ж дивилася постійно на нього. Він у неї на стіні висить.

Мора згадала розп'яття навпроти ліжка Камілли. І уявила собі молоду послушницю долу перед хрестом у молитві за... за що? Прощення гріхів? Позбавлення наслідків? Та щомісяця

дитина всередині неї росла, Камілла відчувала, як вона рухається. Штурхається. Жодні молитви чи фанатичне прибирання не могли змити цієї провини.

— Це все? — запитала Ноні.

Ріццолі відкинулася на спинку стільця й зітхнула.

— Так, мала. Це все. Можеш іти до мами.

Дівчинка скочила зі стільця, плюхнулася так, що кучері застрибали.

— Ще вона сумувала за качками.

— Непогана ідея для вечері, — завважила Ріццолі. — Смаже-на качка.

— Раніше вона їх годувала, а тоді вони полетіли на південь на зиму. Мама каже, що деякі не повернуться, бо їх там на півдні з'їдять.

— Ну, таке життя. — Ріццолі махнула їй. — Ходи, мама чекає.

Дівчинка вже була біля дверей, коли Мора гукнула:

— Ноні? А де Камілла годувала качок?

— На ставку.

— На якому ставку?

— Ну, знаєте, на задньому дворі. Навіть коли вони вже полетіли, вона виходила до них, але мама казала, що то вона просто час марнує, бо качки вже десь у Флориді. Це там, де Діснейленд, — додала дівчинка й вислизнула за двері.

Обидві жінки мовчали. Ріццолі повільно озирнулася на Мору.

— Ви чули те ж саме, що й я?

— Так.

— То як думаєте...

Мора кивнула.

— Треба обшукати ставок.

Була вже майже десята, коли Мора підїхала до свого будинку. У вітальні горіло світло, створюючи ілюзію того, що вдома хтось

чекає на неї, та вона знала, що там порожньо. Її завжди зустрічав порожній дім, світло вмикала не людська рука, а трійця автоматичних таймерів по 5,99 долара, придбаних у місцевому «Вол-Марті». У короткі зимові дні вона ставила їх на п'яту годину, щоб не повертатися до темного дому. Вона обрала Бруклайн, це західне передмістя Бостона, за відчуття безпеки, яке давали їй тихі, обсажені деревами вулиці. Більшість її сусідів працювали в місті й щовечора тікали назад, у цю тиху приміську гавань, так само як і Мора. З одного боку жив містер Телушкін, інженер-робототехнік з Ізраїлю. З другого — Лілі та Сьюзен, захисниці прав громадян. Улітку всі тримали свої садки й автівки доглянутими — оновлена версія американської мрії, де лесбіянки та іммігранти-фахівці радісно махали один одному через підстрижені живоплоти. Це був найбезпечніший район, який можна знайти на такій відстані від міста, та Мора знала, яка це насправді ілюзорна безпека. Дорогами передмість так само ходили й жертви, й хижаки. Її стіл для розтинів був демократичним і не дискримінував домогосподарок із передмість.

Хоча лампи вітали її теплим світлом, у будинку було прохолодно. Чи, може, вона просто принесла з собою зиму — наче героїня мультфільму, над якою завжди висить хмара. Вона увімкнула термостат і газовий камін. Колись цей прилад вразив її жахливою нещирістю, але відтоді вона стала його цінувати. Вогонь є вогонь, байдуже, чи він загоряється від вимикача, чи від метушні з дровами й розпалюванням. Сьогодні вона прагнула цього тепла, його радісного сяйва й була рада, що має змогу так швидко вдовольнити своє бажання.

Мора налила собі шеррі та всілася в крісло біля каміна. У вікно вона бачила різдвяні вогники на будинку через дорогу — кольорові бурульки, що звисали з даху, докучливо нагадуючи їй про те, що в неї самої зовсім немає святкового настрою. Вона досі не купила ялинки, не ходила за подарунками, навіть листівок

не придбала: вже другий рік поспіль удавала з себе місіс Грінч. Минулого року саме перед Різдом переїхала до Бостона, розбирання речей і влаштування на роботі саме були в розпалі, тож Мора заледве помітила, як свято промайнуло. «А цього року які в тебе вибачення?» — подумала вона. Лишився тиждень на те, щоб роздобути ялинку, розвісити вогники, готувати ег-ног. Принаймні хоч кілька колядок зіграти на піаніно, як у дитинстві. Книжка зі святковими піснями має лежати в шухляді під стільцем для піаніно, ще відтоді, як...

«Відтоді, як ми з Віктором зустрічали наше останнє Різдво».

Вона подивилася на телефон. Вплив шеррі вже відчувався, і вона знала, що зараз будь-яке її рішення буде заплямоване алкоголем. Необачністю.

І все одно взяла телефон. Адміністратор готелю з'єднавав її з номером, а вона дивилася на вогонь у каміні й думала: «Це помилка. Це лише розіб'є мені серце».

Він відповів:

— Мора?

Вона ще не сказала ані слова, а він уже знав, хто телефонує.

— Знаю, вже пізно, — мовила вона.

— Лише пів на одинадцять.

— І все одно не варто було телефонувати.

— То чому ти потелефонувала? — тихо спитав він.

Мора помовчала, заплющила очі. Навіть так досі бачила полум'я. *«Навіть якщо не дивитися на нього, якщо прикидатися, що його немає, полум'я все одно палає. Бачиш ти його чи ні — воно горить».*

— Подумала, що час припинити тебе уникати, — мовила вона. — Інакше я не поверну собі свого життя.

— Що ж, радий чути таку причину.

Вона зітхнула.

— Щось усе йде не так.

— Навряд чи є спосіб сказати те, що ти хочеш, так, щоб мені було приємно. І найменше, що ти можеш зробити, — сказати це мені в очі. Не телефоном.

— Хіба ж так буде приємніше?

— Принаймні набагато сміливіше.

Виклик. Випробовує її мужність.

Мора сіла рівно, не зводячи очей з вогню.

— Що це для тебе змінить?

— Будьмо відверті, нам обом треба жити далі. Ми застрягли на місці, бо жоден з нас не розуміє, що ж насправді пішло не так. Я тебе кохав, гадаю, ти теж мене кохала, але поглянь, де ми опинилися. Навіть друзями бути не можемо. То скажи мені — чому? Чому двоє людей, які були у шлюбі, не можуть просто цивілізовано спілкуватися? Як із будь-ким іншим?

— Бо ти не будь-хто.

«Бо я тебе кохала».

— Це ж можливо, правда? Просто поговорити, віч-на-віч. Поховати своїх привидів. Я в місті не надовго, тому зараз або ніколи. Або ми й далі ховатимемося один від одного, або відверто поговоримо про те, що сталося. Якщо хочеш, можеш звинувачувати мене. Визнаю, я заслужив на це. Але перестаньмо прикидатися, що іншого не існує.

Вона подивилася на порожню склянку з-під шеррі.

— Коли хочеш зустрітися?

— Можу зараз приїхати.

У вікно було видно, як вогники на тому боці вулиці раптом згасли, мерехтливі бурульки розчинилися в сніжній темряві. Тиждень до Різдва, і ще ніколи в житті вона не почувалася такою самотньою.

— Я живу в Бруклайні, — мовила вона.

7

Вона побачила світло його фар крізь заметіль. Він їхав поволі, шукаючи її будинок, і зупинився саме навпроти. «Теж сумніваєшся, Вікторе? — подумала вона. — Питаєш себе, чи це не помилка, чи не краще буде розвернутися й повернутися до міста?»

Автомобіль підїхав до узбіччя й припаркувався.

Мора відійшла від вікна, стала серед вітальні — серце калатало, долоні пітніли. Звук дзвінка змусив її перелякано вдихнути. Вона не була готова зустрітися з ним, але він уже був тут, і не годилося лишати його надворі в такий холод.

Знову дзвінок.

Вона відчинила двері, до передпокою ввірвалися сніжинки. Вони виблискували в нього на куртці, у волоссі, в бороді. Класичний момент, наче з фільму каналу «Голлмарк»: колишній коханець стоїть на порозі, голодним поглядом вдивляється в її обличчя, а вона не може придумати нічого, окрім:

— Заходь.

Ані поцілунку, ані обіймів, навіть руками не торкнулися.

Віктор увійшов, скинув куртку. Поки вішав її, від знайомого запаху шкіри, його запаху в горлі Мори став клубок. Вона зачинила шафу й розвернулася до нього.

— Хочеш випити?

— Може, кави?

— Справжньої?

— Минуло лише три роки, Моро. Забула?

Ні, вона не забула. Міцна чорна кава — Віктор завжди пив лише таку. Ведучи його на кухню й дістаючи з морозильника пакет зернової кави «Маунт Сатро Ростерз», вона з тривогою відчувала знайоме хвилювання. У Сан-Франциско це була їхня улюблена марка, і досі щодвятижні свіжа порція приходила їй поштою. Шлюби закінчуються, але є речі, від яких неможливо відмовитися. Мора змолола каву й запустила кавоварку, усвідомлюючи, що він поволі оглядає її кухню: холодильник «Саб-Зіро» зі сталі-нержавійки, плита «Вікінг», чорні гранітні стільниці. Купивши цей будинок, вона скоро переробила кухню й зараз пишалася тим, що він перебуває на її території, що вона заробила все те, на що він дивиться, своєю працею. В цьому аспекті розлучення пройшло доволі просто: вони нічого не хотіли один від одного. Після двох років шлюбу просто забрали кожен своє майно й розійшлися різними шляхами. Це був лише її дід, і, що-вечора заходячи сюди, вона знала, що все буде точно так, як коли вона звідси виходила. Кожна дрібниця — її покупка, її вибір.

— Схоже, ти нарешті маєш кухню своєї мрії, — озвався Віктор.

— Мені подобається.

— Скажи, невже їжа справді смакує краще, якщо її готувати на пафосній плиті на шість конфорок?

Саркастичний тон Морі не сподобався, тож вона обрубала:

— Насправді так. А якщо їсти з порцеляни від Річарда Джінорі, виходить ще смачніше.

— Куди поділися старі добрі «Крайт енд Беррел»?

— Вирішила потішити себе, Вікторе. Перестала відчувати провину через те, що маю гроші й витрачаю їх. Життя надто коротке, щоб провести його як хіппі.

— Та ну, Моро. Невже ти так почувалася зі мною?

— Ти змушував мене відчувати, наче трохи розкошів — це зрада ідеї.

— Якої ідеї?

— Для тебе все було ідейно. Якщо в Анголі голодують люди, то купувати гарну постільну білизну — гріх. Чи їсти стейки. Чи мати «Мерседес».

— Мені здавалося, що ти теж так думала.

— Знаєш, Вікторе, ідеалізм виснажує. Я не соромлюся того, що маю гроші, і не почуватимуся винною, витрачаючи їх.

Вона налила йому кави, думаючи, чи усвідомлює він усю іронію ситуації: він, фанат «Маунт Сатро», п'є напій із бобів, які везли сюди через усю країну (скільки пального змарновано!). Ще й на чашці був логотип фармацевтичної компанії (корпоративний хабар!). Але він мовчки прийняв від неї чашку. Дивна покора від чоловіка, який завжди був таким ідеалістом.

Саме ця пристрасть спершу й привабила Мору до нього. Вони зустрілися в Сан-Франциско, на конференції, присвяченій медицині в країнах третього світу. Мора читала доповідь про статистику аутопсій за кордоном; Віктор презентував ключове звернення про численні людські трагедії, з якими бригади медиків «Єдиної Землі» мають справу за кордоном. Стоячи перед тією ошатною аудиторією, Віктор більше скидався на втомленого й неголеного мандрівника, аніж на лікаря. Насправді, він тоді щойно зійшов з літака з Гватемали й не мав змоги навіть випрасувати сорочку. До зали увійшов із коробкою слайдів — без тексту промови, без нотаток, із самою лише дорогоцінною збіркою зображень, що з'являлися на екрані у трагічній прогресії. Юна ефіопська мати, що помирає від правця. Перуанське маля з вовчою пашею, кинуте край дороги. Казахська дівчинка, загорнута в саван, — померла від пневмонії. Усім цим смертям можна було запобігти — Віктор наполягав на цьому. Були знімки невинних жертв війни, бідності та невігластва, яких його організація, «Єдина Земля», могла б урятувати. Але грошей, волонтерів і людей ніколи не буде достатньо для порятунку людей від усіх гуманітарних криз.

Навіть зараз, повернувшись подумки до тієї темної зали, Мора була зворушена його словами, тим, як пристрасно він говорив про клініки в наметах і мандрівні їдальні, про забутих бідняків, які щодня помирають непоміченими.

Коли світло знову ввімкнули, вона більше не бачила на кафедрі скуйовдженого лікаря — там стояв чоловік, чия цілеспрямованість робила його надзвичайним. Вона завжди наполягала на розсудливості й упорядкованості у власному житті, і тепер її вабило до цього чоловіка: робота вела його до найхаотичніших місць світу, він був настільки енергійний, що це майже лякало.

А що в ній побачив Віктор? Точно не спільницю у хрестових походах. Вона принесла в його життя стабільність і спокій. Вона організовувала господарство й вела родинну бухгалтерію, вона чекала вдома, поки він літав світом від кризи до кризи, з одного континенту на інший. Його життя проходило на валізах і було повне адреналіну.

Вона питала себе: «Чи було це життя щасливішим без мене?» Зараз, сидючи за її столом і сьорбаючи каву, він не мав надто щасливого вигляду. Багато в чому це був той самий Віктор. Волосся трохи скуйовжене, сорочка невипрасувана, комір обтріпаний — сліди його презирства до поверхового. Але в чомусь він змінився. Цей Віктор був старший, виснаженіший, він здавався тихим, навіть сумним — вогонь, пригашений зрілістю.

Мора сіла за стіл зі своєю кавою, вони подивилися один на одного.

— Треба було влаштувати цю розмову три роки тому, — сказав він.

— Три роки тому ти б мене не послухав.

— А ти намагалася? Ти хоч раз підійшла до мене з тим, що тобі набридло бути дружиною активіста?

Вона опустила очі до кави. Ні, вона йому нічого не говорила. Тримала все в собі, як завжди робила з емоціями, що її проїмали.

Гнів, розпач, відчай — усе це змушувало її відчувати брак контролю, і вона не могла цьому підкоритися. Лише підписавши папери про розлучення, вона відчула дивне відсторонення від усього.

— Я не знав, що тобі було так важко, — сказав Віктор.

— Ти б щось змінив, якби я тобі сказала?

— Ти могла спробувати.

— І що б ти зробив? Пішов би з «Єдиної Землі»? Компроміс був неможливий. Тебе надто захоплює гра у святого Віктора. Усі ті нагороди, вихвалання. Ніхто не потрапляє на обкладинку журналу «Піпл» за те, що він хороший чоловік своїй дружині.

— Думаєш, я заради цього цим займаюся? Заради уваги й публічності? Господи, Моро, ти ж знаєш, як це важливо! Хоч віддай мені належне.

Мора зітхнула.

— Твоя правда, це нечесно. Але ми обоє знаємо, що тобі всього цього бракувало б.

— Так, — визнав він. І тихо додав: — Та я не знав, як мені бракуватиме тебе.

Вона залишила ці слова без відповіді. Дозволила тиші запанувати поміж ними. Насправді — просто не знала, що сказати, така заскочена була його зізнанням.

— Маєш чудовий вигляд, — відзначив Віктор. — І схоже, задоволена життям. Це так?

— Так.

Надто швидка відповідь, надто автоматична. Вона відчула, як запалали щоки.

— З новою роботою все добре?

— Вона постійно приносить виклики.

— Це цікавіше, ніж тероризувати студентів-медиків у Каліфорнійському?

Мора засміялася.

— Я не тероризувала студентів.

— Вони можуть бути іншої думки.

— У мене просто висока планка, от і все. І вони до неї майже завжди дотягувалися.

— Ти була хорошою викладачкою, Моро. Певен, університет був би радий повернути тебе.

— Що ж, ми всі рухаємося далі, чи не так?

Вона відчувала його погляд і навмисно підтримувала непроникний вираз обличчя.

— Бачив тебе вчора по телебаченню, — сказав Віктор. — У новинах, про напад на тих черниць.

— Я сподівалася, що камери мене оминуть.

— Я тебе одразу впізнав. Ти на відео виходила з воріт.

— Один з мінусів роботи. Завжди на видноті.

— Уявляю собі, особливо з такими справами. Показували по всіх каналах.

— І що говорили?

— Що поліція не має підозрюваних. Що мотив досі невідомий. — Він похитав головою. — Напад на черниць — це щось зовсім ірраціональне. Якщо без сексуального насильства.

— Невже з ним раціональніше?

— Ти знаєш, про що я.

Так, Мора знала, і знала Віктора достатньо добре, щоб не образитися на такий коментар. Між холодним розрахунком сексуального хижака і психопатом без зв'язку з реальністю насправді є різниця.

— Сьогодні зранку робила розтин, — сказала вона. — Численні тріщини черепа. Розрив середньої менінгеальної артерії. Він бив її знову й знову, ймовірно молотком. Не знаю, чи можна назвати цей напад раціональним.

Віктор похитав головою.

— Як ти це витримуєш, Моро? Від аутопсії спокійних, охайних лікарняних смертей перейшла до чогось такого...

- Смерті в лікарні не зовсім спокійні й охайні.
- Але розтин жертви вбивства? І вона ж була молода, так?
- Усього лиш двадцять років.

Мора зупинилася на межі того, щоб розповісти йому про свої знахідки під час розтину. Коли вони були одружені, то завжди ділилися медичними чутками, довіряли одне одному конфіденційну інформацію. Але зараз тема була надто похмура, і Морі не хотілося залучати смерть далі до розмови.

Вона підвелася, налити ще кави. Повернувшись до столу з кавником, сказала:

- Розкажи тепер про себе. Як ведеться святому Віктору?
- Будь ласка, не зви мене так.
- Раніше ти вважав це смішним.
- А тепер думаю, що це зловісно. Коли преса починає називати тебе святим, розумієш, що вони чекають можливості збити тебе з п'єдесталу.

— Я помітила, що ви з «Єдиною Землею» часто з'являєтеся в новинах.

Віктор зітхнув.

— На жаль.

— Чому на жаль?

— Рік був поганий для міжнародної благодійності. Стільки нових конфліктів, стільки біженців. Це єдина причина, через яку ми світимося в новинах. Бо тільки ми щось робимо. Нам пощастило, що цього року ми отримали великий грант.

— Унаслідок усіх цих схвальних статей?

Він низив плечима.

— Час від часу у великих корпорацій прокидається совість, тож вони вирішують виписати нам чек.

— Певна, податкові вирахування їм теж не шкодять.

— Але ці гроші так швидко зникають. Якийсь новий маніяк починає війну, і нам раптом доводиться мати справу ще з мільйоном

біженців. Ще сто тисяч дітей помирають від тифу чи холери. Я через це не сплю ночами, Моро. Думаю про тих дітей.

Віктор сьорбнув кави, а тоді поставив чашку на стіл, наче смак напою став йому неприємний.

Мора дивилася на нього, такого тихого, й помічала нові сиві пасма в рудуватому волоссі. «Він старішає, — подумала вона, — але ідеалізму не втратив». Саме того ідеалізму, який уперше привабив її до нього, а тоді зрештою розвів їх. Вона не могла конкурувати зі світом, який потребував уваги Віктора, і навіть намагатися було не варто. Його роман із французькою медсестрою несподіванкою не став. Це був прояв непокори, його спосіб утвердити свою незалежність від неї.

Вони сиділи мовчки, не дивлячись один на одного, — двоє людей, які колись були закохані, а нині не мали чого сказати один одному. Мора почула, як Віктор підвівся, і дивилася на нього, поки він мив свою чашку.

— Як справи в Домінік? — запитала вона.

— Звідки мені знати?

— Вона ще працює на «Єдину Землю»?

— Ні. Звільнилася. Нам обом було незручно, після...

Він знизав плечима.

— Не підтримуєте зв'язок?

— Вона не мала для мене значення, Моро, ти це знаєш.

— Цікаво. Для мене вона стала дуже важлива.

Віктор розвернувся до неї.

— Як думаєш, ти колись перестанеш злитися через неї?

— Три роки минуло. Було б непогано.

— Це не відповідь.

Мора опустила очі.

— У тебе був роман. Я мусила розлютитися. То був єдиний спосіб.

— Єдиний спосіб?

— Піти від тебе. Покінчити з тобою.

Віктор підійшов до неї. Поклав руки їй на плечі теплим, інтимним доторком.

— Я не хочу, щоб ти зі мною покінчила, — мовив він. — Навіть якщо це значитиме, що ти мене ненавидиш. Принаймні відчуватимеш хоч щось. Ось що мене найбільше турбувало — те, що ти змогла просто взяти й піти. Що здавалася такою холодною.

«Я не знаю іншого способу впоратися з усім цим», — подумала Мора, коли його руки оповили її, його дихання теплом торкнулося її волосся. Вона давно навчилася замикати в собі всі ці хаотичні емоції. Вони так погано підходили один одному. Сяйливий Віктор, одружений із Королевою Покійників. Звідки вони взяли, що з цього щось може бути?

«Бо я хотіла його жару, його пристрасті. Хотіла того, чого сама ніколи не матиму».

Телефонний дзвінок змусив Віктора завмерти, не відпускаючи її плечей. Він ступив крок назад, лишивши її прагнути його тепла. Мора підвелася й підійшла до телефона на кухні. Один погляд на номер, і стало зрозуміло, що цей дзвінок знову відправить її в ніч, у сніг. Говорячи з детективом і занотовуючи вказівки, вона побачила, як Віктор упокорено хитає головою. Сьогодні її покликав обов'язок, а він лишився сам.

Мора повісила слухавку.

— Вибач, я мушу їхати.

— Похмурий Жнець кличе?

— У Роксбері знайшли тіло. На мене чекають.

Віктор провів її до дверей.

— Мені поїхати з тобою?

— Навіщо?

— Скласти компанію.

— Повір, на місці злочину компанії не бракує.

Він визирнув із вікна вітальні на густий сніг.

— Не та ніч, щоб сідати за кермо.

— Нам обом. — Мора нахилилася, взула чоботи. І раділа тому, що він не бачить її обличчя, коли промовила: — Ти не мушиш повертатися до готелю. Може, залишишся тут?

— Маєш на увазі, на ніч?

— Тобі так буде зручніше. Влаштуєшся в кімнаті для гостей. Мене кілька годин не буде.

Його мовчання змусило її почервоніти. Досі не дивлячись на нього, Мора застєгнула пальто. Охоплена бажанням утекти, вона відчинила двері.

І почула за спиною:

— Я на тебе зачекаю.

Сині вогні блимали крізь завісу снігу. Мора зупинилася за одним із патрульних авто, патрульний підійшов до неї, наполовину сховавшись за піднятим коміром, наче черепаха в панцирі. Вона опустила скло, примружилася від світла ліхтарика. Усередину залітав сніг, осідав на панель приладів.

— Докторка Айлс, бюро судово-медичної експертизи, — відрекомендувалася жінка.

— Добре, мем, можете лишити авто тут.

— Де тіло?

— Усередині. — Він махнув ліхтариком на будівлю з того боку вулиці. — Головний вхід на замку, треба обійти з провулка. Електрика вимкнена, йдіть обережно. Вам знадобиться ліхтарик, у провулку повно коробок і всякого лайна.

Мора вийшла з автомобіля під біле мереживо снігу. Сьогодні вона була повністю готова до погоди й тішилася з того, як тепло та сухо ногам в утеплених чоботах. На дорозі лежав шестидюймовий шар снігу, але він був м'який і пухнастий, і пробиратися крізь замети було просто.

Біля входу до провулка вона ввімкнула ліхтарика й побачила обвислу поліційну стрічку, жовте майже зовсім сховалося під білим. Вона переступила її, збивши сніг. Провулок був захищений безформними купами мотлоху, вкритими снігом. Мора врізалася ногою в щось тверде, почулося дзеленчання пляшок. Це місце вочевидь було смітником, і їй стало цікаво, що за гидоту приховує ця біла ковдра.

Вона постукала в двері, гукнула:

— Є хто? Це судмедекспертка.

Двері відчинилися, її засліпило світло ліхтаря. Вона не бачила, хто його тримає, але впізнала голос детектива Даррена Кроу.

— Привіт, док. Вітаємо в царстві тарганів.

— Можете світити деінде?

Промінь перемістився, і Мора побачила його дещо загрозовий силует із широкими плечима. Він був одним із молодих детективів відділу розслідування вбивств, і щоразу, працюючи з ним, вона почувалася наче на знімальному майданчику телесеріалу — такий схожий був Кроу на копа з фільму, з ретельно укладеним волоссям і нахабною, самовпевненою поведінкою. У жінках він поважав лише холодний професіоналізм, і саме його вона йому демонструвала. Там, де чоловік-судмедексперт міг би потеревенити з детективом, Мора мусила підтримувати кордони й проводити межу, інакше він знайшов би спосіб розхитати її авторитет.

Вона наділа рукавички й бахіли і зайшла в будинок. Освітвши ліхтариком кімнату, побачила металеві поверхні, що відбивали світло: велетенський холодильник і металеві столи, промислово плити й духовки.

— Тут раніше був італійський ресторан «Мама Кортіна», — пояснив Кроу. — Аж поки Мама не збанкрутувала й не покинула бізнес. Будівлю призначили до знесення два роки тому, обидва входи замкнули на замки. Схоже, що двері у провулку

нещодавно зламали. Кухонне обладнання виставили на аукціон, але не знаю, кому воно потрібне — бруднюще.

Він посвітив на конфорки, де жир за роки взявся чорною кіркою. Таргани чкурнули геть від світла.

— Тут їх повно. Стільки смачного жиру на поживу.

— Хто знайшов тіло?

— Один з наших хлопців з відділу боротьби з наркотиками. Вони влаштували облаву за квартал звідси. Підозрюваний утік, вони вирішили, що побіг сюди. Побачили, що двері навстіж, увійшли, шукаючи свого типа, а тут сюрприз. — Він указав ліхтариком на підлогу, тоді махнув на інший край кухні. — Серед пилу є сліди. Наче жертву тягнули через кімнату. Тіло там. Треба пройти через залу.

— Уже все зафільмували?

— Так. Дві пачки батарейок взяли, щоб світла вистачило, — усі вже сіли. Тож там буде темнувато.

Мора пішла за Кроу до дверей, тримаючи руки близько до тіла, нагадуючи собі ні до чого не торкатися — наче їй взагалі того хотілося. Навколо неї в тінях постійно шурхотіло, вона подумала про тисячі тарганів, що носяться стінами, чіпляються за стелю в неї над головою. Страшні криваві видовища вона терпіла з гідністю, а от мерзенні комахи викликали в неї щиру огиду.

Ступивши до зали, вона відчула поєднання старих запахів, характерне для провулків за ресторанами: сміття й прокисле пиво. Але тут було ще дещо, зловісний і знайомий сморід, від якого серце забилося швидше. Це була мета її візиту, що будила в ній одночасно цікавість і страх.

— Схоже, тут ночували безхатьки, — завважив Кроу, посвітивши на підлогу, де лежала ковдра та оберемок старих газет. — А там ще й свічки є. Пощастило, що весь ресторан з його мотлохом не спалили.

Він повів променем по горі обгорток від їжі та порожніх бляшанок. З вершини гори на них дивилися жовті очі — пацюк, не зляканий, навіть нахабний, наче закликав підійти.

«Пацюки й таргани. Що ж вони залишили від тіла?» — подумала Мора.

— Це тут, за рогом. — Детектив упевнено торував шлях повз столи й складені стільці. — Тримайтеся з цього боку. Ми хочемо зберегти сліди: хтось уступив у кров і розніс її далі від тіла. Вони закінчуються десь тут.

Він провів її до короткого коридору. З дверей у кінці лилося слабке світло. З чоловічої вбиральні.

— Док прийшла! — гукнув Кроу.

У дверях з'явилося світло ще одного ліхтарика. З убиральні вийшов напарник Кроу, Ед Сліпер, і втомлено махнув Морі забраною в рукавичку рукою. Сліпер був найстаршим у відділі вбивств, і щоразу, побачивши його, Мора відзначала, що його плечі стали трохи понуріші. Їй стало цікаво, наскільки ця пригніченість пов'язана з Кроу. Ані мудрість, ані досвід не подолають молодій агресії, тож Сліпер давно віддав контроль своєму владному напарнику.

— Видовище не з приємних, — мовив він. — Радійте, що зараз не липень. І думати не хочу, як би тут смерділо, якби не було так в біса холодно.

Кроу розреготався.

— Схоже, хтось готовий до Флориди.

— Я вже вибрав собі гарний будиночок у комплексі за квартал від пляжу. Носитиму самі плавки цілий день. Хай усе висить.

«Теплі пляжі, — подумала Мора. — Дрібний пісок». Хіба ж не всі вони воліли б опинитися там замість цього темного коридору, освітленого лише трійцею їхніх ліхтариків?

— Тіло ваше, док, — сказав Сліпер.

Вона пройшла у двері. Промінь ліхтарика впав на брудні кахлі підлоги — чорно-білі, викладені в шаховому порядку. Вони були вкриті слідами й засохлою кров'ю.

— Тримайтеся біля стіни, — нагадав Кроу.

Мора ввійшла до вбиральні й одразу відсахнулася, наляка-на стрімким рухом біля ніг.

— Господи, — видихнула й здавлено засміялася.

— Так, пацюки тут здоровенні, — погодився Кроу. — Мали чим бенкетувати.

Вона побачила, як за двері кабінки прослизнув хвіст, і пригадала старі міські легенди про пацюків, які плавають каналізацією й вистрибують з унітазів.

Поволі провела променем повз два вмивальники без кранів, повз пісуар, забитий недопалками й сміттям. Опустила світло на оголене тіло, що лежало на боку за пісуаром. Крізь заплутане чорне волосся було видно відкриті лицьові кістки. Трупожери вже наїлися свіжого м'яса: тіло було поцятковане численними слідами пацючих зубів. Але найбільше її налякало не те, як гострі зуби спотворили тіло, а його мініатюрність.

«Невже дитина?»

Мора присіла біля тіла, яке лежало правою щокою на підлозі. Зігнувшись нижче, вона побачила розвинені груди — точно не дитина, зріла жінка, просто дрібної статури, зі стертими рисами обличчя. Трупожери жадібно обгризли відкриту ліву половину обличчя, зжерли шкіру, навіть носовий хрящ. Шкіра, що лишилася на тілі, була доволі темна. «Латиноамериканка?» — подумала Мора, ведучи промінь ліхтарика через сухорляві плечі вузлуватим хребтом. Оголене тіло було вкрите темними, мало не фіолетовими вузликами. Вона посвітила на ліве стегно й сідницю, й побачила там нові ушкодження. Рвані рани спускалися вниз стегном і литкою до...

Промінь завмер на щиколотку.

— Господи, — вимовила Мора.

Лівої ступні не було. Щиколоток закінчувався куксою, почорнілою від гниття.

Вона перевела світло на другу ногу й побачила ще одну куксу. Правої ступні теж не було.

— Подивіться на руки, — запропонував Кроу, який саме підійшов ближче. Він додав свій ліхтарик до її променя, у світлі стало видно руки, що ховалися в тіні тіла.

Замість долонь Мора побачила ще дві кукси з нерівними відпацючих зубів краями.

Вона ошелешено відсахнулася.

— Я так думаю, не пацюки ж їх від'їли, — припустив детектив.

Мора глитнула.

— Ні. Ні, це була ампутація.

— Гадаєте, вона тоді була ще жива?

Мора подивилася на брудні кахлі й побачила лише невеличкі темні калюжі біля кукс, без плям від фонтану крові.

— Коли їх відрізали, артеріального тиску вже не було. Це було зроблено посмертно. — Вона подивилася на Кроу. — Кінцівки знайшли?

— Ні. Він їх забрав, чортзна-чому.

— Є логічна причина для такого вчинку, — завважив Сліпер. — Ми тепер не маємо відбитків пальців, тож не можемо встановити особистість.

Мора почала:

— Якщо він намагався позбавити її особистості... — Зупинилася, подивилася на обличчя, на проблиск кістки, і від значення цього її охопила хвиля жаху. — Її треба перевернути.

Вона взяла одноразове простирадло зі свого набору, розклала поряд із жертвою. Сліпер і Кроу разом перекотили на нього тіло.

Сліпер зойкнув і відсахнувся: стало видно правий бік обличчя, що лежав на підлозі. А ще — отвір від кулі з лівого боку грудей.

Та старого детектива шокувала не вогнепальна рана, а обличчя жертви, позбавлені повік очі, що дивилися на них. Цей бік обличчя, притиснутий до кахлів убиральні, мав би бути недоступний для зубів гризунів, однак шкіри все одно не було. Відкриті м'язи зсохлися, мов шкіряні ремінці, і крізь них перлинно проглядала вилицева кістка.

— Це теж зробили не пацюки, — мовив Сліпер.

— Так, — погодилася Мора. — Це робота не трупожерів.

— Господи, він просто здер її? Наче знімав...

«*Маску*». Тільки-от ця маска не з гуми й не з пластику, а з людської шкіри.

— Він зрізав її обличчя. Відрізав руки. Не лишив нам можливості її впізнати, — сказав Сліпер.

— Але для чого забирати ступні? — спитав Кроу. — У цьому немає сенсу, особистість не встановлюють за пальцями ніг. До того ж вона не схожа на жертву, яку аж надто шукатимуть. Вона наче чорна? Чи латиноска?

— Як раса пов'язана з тим, шукатимуть її чи ні? — запитала Мора.

— Просто кажу, що це не якась домогосподарка з передмістя. Чого б вона опинилася в такому районі?

Мора підвелася. Зневага до Кроу раптом стала така сильна, що їй важко було стояти поряд з ним. Вона обвела ліхтариком приміщення, промінь висвітив умивальники й пісуари.

— Там на стіні кров.

— Я б сказав, що там він її й пришив, — припустив Кроу. — Затягнув сюди, притиснув до стіни й спустив курок. Тоді ампутував усе, що треба, там, де вона впала.

Мора вдвинулася в кров на кахлях. Лише кілька плям, бо жертва тоді була вже мертва. Її серце зупинилося, припинило

качати кров. Вона нічого не відчувала, коли вбивця присів поряд з нею й занурив лезо глибоко в її зап'ясток, розриваючи суглоби. Коли він різав її плоть, знімав шкіру, наче білував ведмедя. А забравши свої призи, він лишив її тут, викинув, наче непотрібну тушу для трупожерів, які заповнили цю покинуту будівлю.

Без одягу, що став би на заваді гострим зубам: за кілька днів пацюки мали дістатися до м'язів.

За місяць — до кісток.

Вона подивилася на Кроу:

— Де її вбрання?

— Ми знайшли лише один черевик. Тенісна туфля четвертого розміру. Гадаю, він її впустив, як вибирався звідси. Лежала в кухні.

— На ній була кров?

— Так. Плями зверху.

Мора опустила очі на куксу на місці правої ступні.

— Отже, він роздягнув її тут, у цій кімнаті.

— Посмертне згвалтування? — припустив Сліпер.

Кроу пирхнув.

— Хто захоче трахнути жінку з цією мерзотою по всьому тілу? І що це взагалі за висипка? Не заразна ж, ні? Типу віспа чи щось таке?

— Ні, схоже на щось хронічне, не в гострій формі. Бачите, кілька вузликів взялися кіркою.

— Ну, я не знаю, як хтось міг би захотіти її торкнутися, не те щоб трахнути.

— Завжди є така можливість, — не погодився Сліпер.

— Або ж він міг її роздягнути лише для того, щоб відкрити тіло, — сказала Мора. — Щоб прискорити його знищення трупожерами.

— Навіщо тоді перейматися й забирати одяг із собою?

— Можливо, ще один спосіб приховати її особистість.

— Гадаю, він просто хотів його забрати, — сказав Кроу.

Мора глянула на нього.

— Чому?

— З тієї ж причини, з якої він забрав ступні, руки та обличчя. Йому хотілося мати сувеніри. — Детектив подивився на Мору. Серед похилих тіней він здавався ще вищим. Небезпечнішим. — Гадаю, наш хлопчина — колекціонер.

На ґанку горіло світло, вона бачила жовтувате сяйво крізь мереживо снігопаду. О цій порі лише її будинок був освітлений. Стільки ночей вона поверталася до будинку, лампи в якому вмикалися не людською рукою, а електричними таймерами. «Сьогодні, — подумала вона, — хтось насправді на мене чекає».

А тоді побачила, що автомобіля Віктора навпроти її будинку більше немає. «Поїхав, — подумала Мора. — Як завжди, я повертаюся до порожнього дому». Сяйливе світло ґанку, яке здавалося таким привітним, тепер вразило її своїм бездушним холодом.

Поки вона підїжджала до будинку, у грудях розлилася порожнеча розчарування. Понад усе вона переживала не через те, що він поїхав, а через власну реакцію на це. «Лише один вечір разом, — подумалося їй, — і я повертаюся туди, де була три роки тому, мою рішучість розбито, мою незалежність зруйновано».

Вона натиснула на кнопку пульта. Двері гаража відчинилися, і Мора здавлено засміялася, побачивши синю «Тойоту» біля лівої стіни.

Віктор просто поставив своє авто в гараж.

Мора завела своє до «Тойоти» і трохи посиділа, поки двері гаража зачинялися за її спиною. Вона гостро відчувала, як пришвидшується її пульс, як по крові наркотиком розливається очікування. Від розпачу до радості лише за десять секунд. Довелося нагадати собі, що між ними ніщо не змінилося. Що між ними ніщо *не могло* змінитися.

Вона вийшла з автомобіля, глибоко вдихнула і ввійшла в будинок.

— Вікторе?

Відповіді не було.

Мора зазирнула до вітальні, тоді пройшла на кухню. Чашки з-під кави були вимиті й прибрані, всі докази його перебування тут стерті. Вона перевірила спальні, свій кабінет — жодного сліду Віктора.

Лише повернувшись до вітальні, вона помітила скраю однієї з канап його ступню в яскравій білій шкарпетці. Підійшла й дивилася, як він спить: рука звислася до підлоги, обличчя спокійне й мирне. Це був не той Віктор, якого вона пам'ятала, не той чоловік, чиї вулканічні пристрасті від початку привабили її, а тоді відштовхнули.

З їхнього шлюбу вона пам'ятала суперечки, глибокі рани, яких може завдати лише кохана людина. Розлучення спотворило її спогади про нього, зробило його темнішим, злішим. Вона плакала ці спогади, жила ними так довго, що зараз, побачивши його таким беззахисним, відчула бентежне впізнання.

«Я раніше дивилася, як ти спиш. Я раніше тебе кохала».

Мора взяла ковдру з шафи, вкрила його. Хотіла торкнутися його волосся, тоді зупинилася з простягнутою рукою.

Він розплющив очі й дивився на неї.

— Ти не спиш, — сказала вона.

— Я не збирався спати. Котра година?

— Пів на третю.

Віктор застогнав.

— Я збирався поїхати...

— Можеш лишитися. Там страшенно сніжить.

— Я поставив своє авто в гараж, сподіваюся, ти не проти.

Приїхала техніка прибирати сніг...

— Його забрали б, якби ти його не перегнав. Усе гаразд. — Вона всміхнулася, м'яко промовила: — Спи далі.

Вони подивилися один на одного. Спіймана на півдорозі між бажанням і сумнівом, вона мовчала, добре знаючи, які наслідки може мати неправильний вибір. Вони обидва думали про одне й те саме: її спальня трохи далі коридором. Кілька кроків, обійми, і вона знову повернеться туди, звідки так прагнула втекти.

Мора підвелася. Це діалогу їй важко, наче вона виборсувалася з хитких пісків.

— Побачимося зранку.

«Це розчарування промайнуло в нього в очах?» — спитала вона себе. І не могла не відчувати укол щастя від того, що це було цілком імовірно.

Уже в ліжку вона ніяк не могла заснути, усвідомлюючи, що вони під одним дахом. Під її дахом, на її території. У Сан-Франциско вони жили в будинку, який він купив ще до їхнього одруження, і вона ніколи не вважала його своїм. Сьогодні все змінилося, і саме вона контролювала ситуацію. Їй обирати, що буде далі.

І ця можливість вибору катувала її.

Лише різко прокинувшись, Мора усвідомила, що спала. У вікно вже лилося денне світло. Вона трохи полежала, думаючи над тим, що ж її розбудило. Питаючи себе, що вона може йому сказати. А тоді почула гуркіт дверей гаража й гарчання двигуна автомобіля, що виїздив з нього.

Вона вибралася з ліжка й визирнула у вікно, саме вчасно, щоб побачити, як авто Віктора зникає за рогом.

8

Джейн Ріццолі прокинулася на світанку. Вулиця під вікнами її квартири була ще зовсім тиха: ранковий рух ще не почався на повну. Вона витріщилась у сутінки, думаючи: «Ну ж бо, треба це зробити. Не можна постійно ховати голову в пісок».

Увімкнула лампу й сіла на краю ліжка, живіт стискали судоми. Хоча в кімнаті було прохолодно, вона спітніла, футболка прилипла до мокрих пахв.

Час подивитися правді у вічі.

Вона босоніж пройшла до ванної кімнати. Пакунок лежав на мивальнику, де вона поклала його звечора, щоб не забути зранку. Наче про це можна забути. Джейн розкрила пакунок, розірвала фольгу й дістала тест. Учора вона кілька разів перечитала інструкцію, мало не напам'ять вивчила. Однак зараз знову перечитала. Щоби ще трохи потягнути час.

Нарешті вона сіла на унітаз. Тримаючи паличку тесту між стегнами, помочилася на кінчик, просочила його ранковою сечею.

«Зачекайте дві хвилини» — так було написано в інструкції.

Джейн поклала тест на умивальник і пішла до кухні. Налила собі склянку помаранчевого соку. Рука, яка стискала зброю й робила влучні постріли один за одним, тепер трусилася, підносячи склянку до вуст. Вона дивилася на годинник, на те, як смикається, роблячи оберт, секундна стрілка. Відчувала, як пришвидшується пульс, доки спливали дві хвилини. Вона ніколи не була боягузкою, не ховалася від зустрічі з ворогом, але це

був зовсім інший страх, дуже особистий і гнітючий. Страх прийняти неправильне рішення й страждати від цього все життя.

«Чорт забирай, Джейн. Покінчи з цим».

Раптово розлютившись на себе саму, з огидою до власного боягузтва, вона поставила сік і пішла до ванної. Не зупинилась у дверях, щоб опанувати себе, — одразу рушила до вмивальника і взяла тест.

Їй не потрібно було перечитувати інструкції, щоб зрозуміти, що значить пурпурова лінія поперек віконця тесту.

Джейн не пам'ятала, як повернулася в спальню, просто опинилася на ліжку з тестом на коліні. Їй ніколи не подобався пурпуровий колір, надто вже дівчачий і яскравий. Тепер від самого погляду на нього до горла підкочувалася нудота. Вона думала, що буде готова до результатів, та виявилася зовсім не готова. Ноги занімили від сидіння в одній позі, але вона була неспроможна поворухнутися. Навіть мозок вимкнувся, розмиваючи думки шоком і нерішучістю. Вона ніяк не могла збагнути, що робити далі. І перший імпульс, що спав на думку, був дитячий і повністю ірраціональний.

«Хочу до мами».

Вона була незалежною тридцятичотирирічною жінкою, вона вибивала двері й переслідувала вбивць. Вона сама вбила людину. І от раptom так зголодніла за материними обіймами.

Задзвенів телефон.

Джейн спантеличено подивилася на нього, наче не розуміючи, що це таке. На четвертий дзвінок зняла слухавку.

— Привіт, ти ще вдома? — спитав Фрост. — Уся команда тут.

Вона спробувала зосередитися на його словах. Команда. Ставок. Глянувши на годинника біля ліжка, вона побачила, що вже п'ятнадцять хвилин по восьмій.

— Ріццолі? Усі готові до прочісування. Нам починати?

— Так. Я зараз приїду.

Вона повісила слухавку. Звук, з яким слухавка лягла на місце, нагадав їй, як гіпнотизери клацають пальцями. Джейн випросталася, вийшовши з трансу: робота знову вимагала від неї зосередженості.

Вона кинула тест у сміття. Тоді вдяглася й пішла на роботу.

Пані Пацюк.

«Ось до чого зводиться усе життя, — думала Мора, дивлячись на тіло на своєму столі, всі жахіття якого приховувало простирadlo. — Безіменна, безлика, все твоє існування підсумовують ці два слова, що лише підкреслюють те приниження, з яким твоє життя скінчилося в ролі корму для пацюків».

Так учора охрестив жертву Даррен Кроу, поки вони стояли серед метушливих шкідників, що вовтузилися десь за межами світла їхніх ліхтариків. Недбало назвав її так, говорячи до санітарів з моргу, і коли Мора наступного ранку прийшла на роботу, її співробітники теж уже називали жертву Пані Пацюк. Вона знала, що це зручне прізвисько для жінки, яку інакше називали б просто невідомою, та не могла не кривитися, чуючи, що так говорить навіть детектив Сліпер. «Це наш спосіб упоратися з жахіттями, — подумала вона. — Так ми тримаємо жертв на відстані. Називаємо їх прізвиськами, а то й за діагнозом чи номером справи. Тоді вони не схожі на людей, так їхні долі не розбивають нам серця».

Вона підвела очі від столу: в лабораторію ввійшли Кроу зі Сліпером. Останній був виснажений вчорашньою нічною роботою, різке світло залу для розтинів жорстоко підкреслювало мішки під очима та обвислі щоки. Кроу поряд з ним здавався молодим левом — засмаглий, впевнений, стрункий, не з тих, кого можна принизити: за лоском зарозумілості зазвичай ховається жорстокість. Він дивився на тіло, огидливо кривлячись. Аутопсія буде неприємна, і схоже, навіть Кроу дивився на цю перспективу з непокоєм.

— Рентгенівські знімки вже готові, — сказала Мора. — Проглянемо їх, тоді почнемо.

Вона підійшла до стіни, клацнула вимикачем. Увімкнулося світло в негатоскопі, освітило моторошні знімки ребер, хребта, таза. У грудній клітці, по легенях та серцю галактикою зірок розсипалися яскраві металеві цятки.

— Схоже на шріт, — завважив Сліпер.

— Я теж спершу так подумала, — сказала Мора. — Але якщо подивитися сюди, бачите цю непрозору тінь біля ребра? Вона за ним майже губиться.

— Металева оболонка? — припустив Кроу.

— Схоже на це.

— Отже, стріляли не просто шротом.

— Ні. Скидається на патрон «глейзер». Судячи з кількості уламків, які видно на знімку, радше всього синій кінчик — мідна оболонка, всередині дванадцятий шріт.

Патрон типу «глейзер» має значно більш руйнівний ефект, ніж звичайний: він влучає в ціль і розпадається від удару. Мора не мала необхідності робити розтин, щоб знати, яких жахливих ушкоджень завдав цей єдиний патрон.

Вона зняла знімки грудної клітки й повісила замість них два інші. Вони були ще тривожніші, бо на них дечого бракувало. Присутні дивилися на праву й ліву руки. Променева й ліктьова кістки зазвичай ідуть від ліктя до зап'ястка, де з'єднуються з кистьовими кістками, подібними до щільної гальки. Але на цих знімках вони різко обривалися.

— Ліву кисть відрубали по суглобу між шилоподібним відростком променевої та човноподібною кісткою, — пояснила Мора. — Разом із кистю вбивця відділив і всі кистьові кістки. На інших знімках навіть видно зарубки там, де він зачепив шилоподібний відросток. Тобто кисть відрубана чітко в місці, де кістки руки з'єднуються з кістками зап'ястка.

Вона показала на інший знімок.

— Подивіться тепер на праву руку. Тут він діяв не так охайно, відділяв не чітко по суглобу й, коли від'єднував руку, залишив гачкоподібну кістку. Тут видно, як робився розріз. Схоже, наче він не міг намацати суглоб і зрештою просто пиляв усліпу, поки не знайшов його.

— Тобто кисті їй не просто, скажімо, відрубали сокирою, — сказав Сліпер.

— Ні, це було зроблено ножем. Він відрізув їх так, як розбирають курку. Якщо зігнути кінцівку, відкрити суглоб і прорізати сполучні тканини, не доведеться пиляти саму кістку.

Сліпер скривився.

— Здається, курку я сьогодні не їстиму.

— Яким ножем він користувався? — запитав Кроу.

— Це міг бути різницький ніж, а може, й скальпель. Кукса сильно погризена пацюками, тож неможливо судити за раною. Доведеться очистити кістки від м'яких тканин кип'ятінням і роздивитися місця розрізу під мікроскопом.

— І без супу сьогодні обійдуся, — сказав Сліпер.

Кроу зиркнув на кругле черево напарника.

— Може, тобі частіше бувати в морзі — позбудешся цього рятувального круга.

— Це замість того, щоб марнувати життя у спортзалі? — обрубав старший детектив.

Мора подивилася на нього, здивована цим докором. Навіть завжди м'який Сліпер іноді не міг стерпіти свого напарника.

Однак Кроу лише засміявся, байдужий до того, як дратував інших.

— Слухай, як будеш готовий підкачатися — вище талії, — можеш приєднатися до мене.

— Треба переглянути ще знімки, — втрутилася Мора, поділовому знімаючи плівку з негатоскопа.

Йошима передав їй наступні, вона закріпила їх на склі. Проти світла постали зображення голови й шиї Пані Пацюк. Коли Мора вчора дивилася на її обличчя, то бачила лише м'ясо, обгризене пацюками. Але під цією понівеченою плоттю були на диво неторкані кістки — хіба що кінчика носа бракувало, він зник, коли вбивця знімав з обличчя свій трофей.

— Бракує передніх зубів, — завважив Сліпер. — Думаєте, він їх теж забрав?

— Ні. Це схоже на атрофічні зміни. І це мене дивує.

— Чому?

— Такі зміни зазвичай пов'язані з похилим віком і поганим лікуванням. Але це не годиться для жінки, яка здається доволі молодою.

— Звідки ви це знаєте, без обличчя?

— На рентгені хребта немає свідчень дегенеративних змін, які зазвичай настають з віком. Ані на голові, ані на лобку немає сивини. І очі ясні.

— Як думаєте, скільки їй?

— Я б сказала, що не більше сорока. — Мора подивилася на знімок на негатоскопі. — Однак на знімках є характерні для літніх жінок ознаки. Я ще не бачила такої сильної кісткової резорбції, тим більше в молодих. Вона не змогла б поставити зубні протези, навіть якби могла їх собі дозволити. Вочевидь, ця жінка не мала навіть базового стоматологічного догляду.

— Отже, знімків зубів для порівняння в нас теж не буде.

— Сумніваюся, що ця жінка була в дантиста останні кілька десятків років.

Сліпер зітхнув.

— Відбитків пальців немає. Обличчя немає. Зубної формули немає. Ми ніколи не встановимо її особистості. Можливо, саме в цьому сенс.

— Але відрубання ступнів це не пояснює, — сказала Мора, не зводячи очей з черепа невідомої, що саяв на негатоскопі. — Гадаю, він мав інші причини. Можливо, йому йшлося про владу. Про лють. Коли знімаєш з жінки обличчя, то забираєш не просто сувенір. Ти крадеш сутність того, ким вона є. Забираєш у неї душу.

— Що ж, тут він дещо перебрав, — мовив Кроу. — Кому потрібна жінка без зубів, із виразками по всьому тілу? Якщо він хоче колекціонувати обличчя, то міг би взяти те, що краще виглядатиме над каміном.

— Може, він лише почав, — тихо сказав Сліпер. — Може, це його перше вбивство.

Мора розвернулася до столу.

— Почнімо.

Сліпер і Кроу зав'язали свої маски, вона зняла з тіла простираadlo. У ніс ударив різкий сморід гниття. Вона вчора взяла пробу скловидного тіла, і за результатами виходило, що жертва загинула приблизно за тридцять шість годин до того, як її знайшли. Тіло досі було залякле, кінцівки було важко рухати. Попри те, що на місці злочину було не тепліше, ніж у морозильнику, воно почало розкладатися. За роботу взялися бактерії, руйнуючи білки, роздуваючи міжклітинний простір. Холод уповільнив ці процеси, але не зупинив.

Хоча Мора вже бачила це понівечене обличчя, його вигляд заново шокував її. Так само як і численні пошкодження шкіри, що під яскравим світлом виділялися темними, гнітючими виразками з проколами від зубів пацюків. На цьому спустошеному тлі вогнепальна рана була зовсім невиразною — маленький отвір з лівого боку грудної клітки. Кулі «глейзер» були розроблені з метою мінімізувати ризик рикошету, водночас завдаючи максимальної шкоди в самому тілі. Слідом за акуратним влучанням ішов вибух свинцевого шроту, що містився в мідній

оболонці. Маленька рана не давала найменшого уявлення про те, що лишилося після неї всередині грудини.

— То що за гидота в неї на шкірі? — запитав Кроу.

Мора зосередилася на зонах, не пошкоджених щурячими зубами. Фіолетові виразки були розсіпані по торсу й кінцівках, деякі з них взялися кіркою.

— Не знаю, що це, — визнала вона. — Схоже, щось системне, можливо, реакція на ліки. Може, прояви раку... — Помовчала трохи. — Або ж щось бактеріального походження.

— Тобто заразне? — перепитав Сліпер, ступаючи крок назад від столу.

— Тому я й запропонувала вдягнути маски.

Вона провела кінчиком пальця по ранці, вкритій кіркою, — з неї відпало кілька білих лусочок.

— Це трохи нагадує псоріаз. Але поширення неправильне. Псоріаз зазвичай вражає лікті й коліна.

— Хіба ж це не лікується? — спитав Кроу. — Я бачив рекламу по телебаченню. Псоріаз переможено.

— Це запалення, тож стероїдні креми мають допомагати. Обробка ультрафіолетом теж. Але гляньте на її зуби. Ця жінка не мала грошей на дорогі креми чи рахунки від лікарів. Якщо це псоріаз, вона, певно, роками зовсім не лікувалася.

«Що за жорстока хвороба, — подумала Мора, — особливо влітку». Навіть у найспечніші дні жінці, певно, доводилося носити довгі штани й рукави, щоб приховати ранки.

— Тобто наш злочинець не просто обирає жертву без зубів, — сказав Кроу. — Він ще й зрізає обличчя з такою шкірою.

— Псоріаз зазвичай не проявляється на обличчі.

— Думаєте, це важливо? Може, він відрізував тільки ті частини, де шкіра була чиста.

— Не знаю, — обрубала Мора. — Узагалі не розумію, як людина може таке робити.

Вона зосередилася на правій куксі. Крізь плоть блищала біла кістка. Голодні гризуни погризли відкриту рану, знищивши сліди ножа, але електронне сканування зрізу кістки могло допомогти з характеристиками леза. Вона підняла руку зі столу, щоб оглянути рану з нижнього боку, і побачила щось жовте.

— Йошима, передайте пінцет, будь ласка.

— Що там? — запитав Кроу.

— До краю рани пристало якесь волокно.

Йошима рухався так тихо, що пінцет наче магічним чином опинився в Мори в руці. Вона навела на куксу лупу, пінцетом дістала жовте волокно з кірки крові й сухої плоті, поклала на тацю.

Крізь лупу побачила товсту скручену нитку, пофарбовану в яскравий колір пера канарки.

— Щось з її одягу? — припустив Кроу.

— Волокно надто жорстке для вбрання.

— Тоді, може, килим?

— Жовтий килим? Не уявляю. — Вона опустила волокно в пакет для доказів, який Йошима вже тримав наготові, й запитала: — На місці злочину не було нічого такого?

— Нічого жовтого, — сказав Кроу.

— Може, жовта мотузка? — спитала Мора. — Він міг зв'язати її руки.

— І забрати її шматки? — Сліпер похитав головою. — Тоді цей хлопець на диво охайний.

Мора подивилася на тіло, маленьке, мов дитяче.

— Навряд чи він мусив її зв'язувати. Утримати її було б неважно.

Як просто це мало бути — забрати її життя. Руки надто тонкі, щоб довго опиратися нападникові, ноги надто короткі, щоб від нього втекти.

«Тебе вже так змучили, — подумала вона. — А тепер мій скальпель теж залишить сліди на твоєму тілі».

Мора працювала тихо й швидко, розтинаючи шкіру й м'язи. Причина смерті була не менш очевидна за шрапнель, що сяяла на рентгенівському знімку, і, нарешті розкривши грудну клітку й побачивши тугу перикардіальну сумку з крововиливами у легенях, вона не здивувалася.

«Глейзер» пробив грудну клітку й вибухнув, усіявши її смертельною шрапнеллю. Метал розірвав вени й артерії, пробив серце й легені. Кров натекла в сумку, що оточує серце, стиснула його так, що воно не могло розширитися, не могло качати кров. Тампонада перикарда.

Смерть прийшла досить скоро.

Задзиччав інтерком.

— Докторко Айлс?

Мора розвернулася до приладу.

— Так, Луїз?

— Детектив Ріццолі на першій лінії. Відповісте?

Мора стягнула рукавички й підійшла до телефона.

— Ріццолі?

— Привіт, док. Схоже, ви нам тут потрібні.

— Що сталося?

— Ми біля ставка. Знадобилося чимало часу, щоби пробити всю ту кригу.

— Уже закінчили прочісувати?

— Так. І дещо знайшли.

9

Вітер ганяв відкритим полем, шмагав пальто й вовняний шарф Мори, поки вона йшла від задніх воріт монастиря до похмурого натовпу копів, які чекали на неї біля краю ставка. Сніг вкрився кіркою льоду й потріскував під чоботами, наче цукрова полива.

Вона відчувала, як усі стежать за її ходом крізь поле: черниці — з-за воріт за спиною, поліція — в очікуванні попереду. Самотня фігура, що йде крізь білий світ, і у спокої цієї пообідньої години кожен звук здавався дивно посиленним, від хрусоту під чоботами до її власного дихання.

З-поміж людей вийшла Ріццолі, рушила їй назустріч.

— Дякую, що так швидко приїхали.

— То Ноні мала рацію щодо качок і ставка.

— Так. Відколи Камілла проводила тут чимало часу, не дивно, що вона подумала про ставок. Крига була ще тонка, намерзла, певно, в останні дні. — Ріццолі глянула на воду. — Пробили тільки з третьої спроби.

Ставок був маленький — плаский чорний овал, в якому влітку мали відбиватися білі хмари на синьому небі й птахи в ньому. З одного боку ріс очерет, нині схожий на крижані сталагміти. Сніг по периметру був утоптаний, його білизну псувала твань.

На березі лежало щось маленьке, накрите одноразовим простирадлом. Мора присіла поруч, і похмурий детектив Фрост зняв покрив, відкриваючи замулений згорток.

— Схоже, туди поклали каміння, — сказав він. — Тому він і лежав на самому дні. Ми ще не розгортали, вирішили зачекати на вас.

Мора зняла вовняні рукавиці, вдягла латексні. Вони не захищали від холоду, і пальці швидко задубіли, поки вона розгортала шар мусліну. Із тканини випало два камені завбільшки з кулак. Наступний шар був такий само мокрий, але не брудний. То була вовняна ковдрочка бірюзового кольору. «Саме в такі загортають немовлят, — подумала Мора. — Щоб їм було тепло й спокійно».

Пальці вже зовсім заніміли, рухалися незграбно. Вона відгорнула край ковдри, побачила ніжку. Крихітну, майже лялькову, синювато-мармурову.

Цього було достатньо.

Вона накрила немовля простирадлом. Підвелася, подивилася на Ріццолі.

— Його треба відвезти до моргу. Там і закінчимо розгортати.

Детектив ледь помітно кивнула, мовчки дивлячись на крихітний згорток. Мокра тканина вже почала вкриватися кригою під холодним вітром.

Тишу порушив Фрост.

— Як вона могла? Так просто кинути своє дитя у воду?

Мора зняла латексні рукавички, сунула онімілі пальці у вовняні. Вона думала про бірюзову ковдрочку, в яку було загорнуте немовля. Вовняна, тепла, як її рукавиці. Камілла могла загорнути дитину в будь-що — газету, старе простирадло, ганчір'я, але ж обрала ковдру, наче прагнула захистити її від крижаної води в ставку.

— Втопити власну дитину, — мовив Фрост. — Це треба бути божевільним.

— Немовля вже могло бути мертве.

— Добре, спочатку вона його вбила. Все одно божевільно.

— Ми не можемо нічого припускати, доки не провели розтин. — Мора глянула на абатство. На галереї темними привидами стояли три черниці, дивлячись на них. Вона мовила, звертаючись до Ріццолі: — Матінці Мері Климент уже сказали?

Ріццолі не відповіла. Вона досі не зводила очей з того, що дав їм ставок. Знадобилася лише одна пара рук, щоб опустити згорток у завеликий мішок для тіл і одним рухом застебнути зіпер. Від звуку вона здригнулася.

Мора запитала:

— Сестри знають?

Нарешті детектив подивилася на неї.

— Їх повідомили про те, що ми знайшли.

— Вони мають здогадуватися про те, хто ж батько дитини.

— Вони заперечують саму можливість того, що вона була вагітна.

— Але ось же доказ.

Ріццолі пирхнула.

— Віра сильніша за докази.

«Віра в що?» — спитала себе Мора. У чесноти молодої жінки? Чи можна знайти більш ненадійний картковий будиночок, аніж віра в людську чистоту?

Вони мовчали, поки мішок із тілом виносили з місця злочину. Не було потреби тягнути ноші крізь сніг. Санітар взяв згорток на руки так ніжно, наче підіймав власну дитину, й тепер ішов крізь вітряне поле до абатства, сповнений похмурої рішучості.

Задзвенів мобільний Мори, порушивши жалобну тишу. Вона розкрила його, тихо відповіла:

— Докторка Айлс.

— Вибач, що зранку поїхав не попрощавшись.

Вона відчула, що взялася краскою, а серце забилося вдвічі швидше.

— Вікторе.

— Мав зустріч у Кембриджі й не хотів тебе будити. Сподіваюся, ти не подумала, що я втік від тебе.

— Насправді подумала.

— Зустрінемося пізніше, повечеряємо?

Мора завагалася, раптом збагнувши, що Ріццолі стежить за нею. І усвідомивши фізичну реакцію на Вікторів голос — пришвидшений пульс, радісне збудження. «Він уже пробрався назад у моє життя, — подумала вона. — Я вже думаю про те, що може бути далі».

Вона відвернулася від очей Ріццолі, тихо промовила:

— Не знаю, коли звільнюся. Зараз стільки роботи.

— Можеш за вечерею розповісти про те, як минув день.

— Це вже божевілля якесь.

— Тобі іноді треба їсти, Мора. Сходимо кудись? У твій улюблений ресторан?

Відповіла надто швидко, надто нетерпляче.

— Ні, зустрінемося в мене. Спробую до сьомої бути вдома.

— Я не чекаю, що ти готуватимеш для мене.

— Тоді залишаю їжу на тебе.

Віктор засміявся.

— Відважна жінка.

— Якщо запізнюся, можеш увійти через бокові двері до гаража. Ти, певно, знаєш, де шукати ключ.

— Тільки не кажи, що досі ховаєш його в тому старому черевикові.

— Ніхто його ще не знаходив. До зустрічі.

Мора розвернулася й побачила, що тепер на неї дивляться і Ріццолі, і Фрост.

— Пристрасне побачення? — запитала Ріццолі.

— У моєму віці будь-яке побачення — вже щастя, — відповіла Мора і вклала телефона в сумочку. — Побачимось у морзі.

Ідучи назад через поле, по стежці втопаного снігу, вона відчувала їхні погляди спиною.

Коли штовхнула ворота і сховалася за стінами абатства, відчула справжнє полегшення. Але ступивши кілька кроків, почула, як хтось кличе її.

Розвернулася й побачила на порозі отця Брофі. Урочиста чорна фігура йшла до неї, і проти сірого, похмурого неба його очі були разуче сині.

— Матінка Мері Климент хотіла б з вами поговорити, — сказав він.

— Йй, певно, варто говорити з детективом Ріццолі.

— А вона воліла б з вами.

— Чому?

— Бо ви не з поліції. Хоча б здається, що ви готові вислухати її занепокоєння. Зрозуміти.

— Що зрозуміти, отче?

Він помовчав. Вітер тріпав їхні пальта, жалив обличчя.

— Що з віри не годиться насміхатися, — відповів він.

Тому абатиса й не хотіла говорити з Ріццолі: та не приховувала свого скепсису та зневаги до церкви. Такі особисті речі, як віра, не мають бути об'єктом чужого презирства.

— Для неї це важливо, — мовив отець Брофі. — Будь ласка.

Мора пішла за ним усередину, тьмяним, повним протягів коридором до кабінету абатиси. Матінка Мері Климент сиділа за столом. Коли вони ввійшли, вона подивилася на них, і очі за товстими лінзами були помітно розлючені.

— Сідайте, докторко Айлс.

Хоча Академія святих немовлят-мучеників лишилася давно позаду, вигляд роздратованої черниці досі лякав Мору, тож вона слухняно опустилася на стілець, начебто винувата школярка. Отець Брофі відійшов убік — мовчазний спостерігач майбутнього випробування.

— Нам не повідомили причин цього обшуку, — сказала абатиса. — Ви вторглися в наше життя. Порушили наш спокій. Ми від початку допомагали вам чим тільки могли, однак ви ставилися до нас як до ворогів. Тепер повинні хоча б пояснити, що ж ви шукали.

— Я справді думаю, що про це краще говорити з детективом Ріццолі.

— Але ж це ви ініціювали пошуки.

— Я лише сказала, що виявила під час розтину — що сестра Камілла нещодавно народила дитину. Детектив Ріццолі прийняла рішення обшукати абатство.

— Не пояснивши чому.

— Поліція часто проводить розслідування, не поширюючи інформації.

— Це тому, що ви нам не довіряєте. Чи не так?

Погляд матінки Мері Климент звинувачував, і Мора зрозуміла, що відповіді на це може лише правдою.

— Ми не мали вибору, крім як ужити всіх засобів перестороги.

Чесна відповідь не лише не розізлила абатису ще більше — вона наче притлумила її гнів. Наче раптово виснажена, вона відкинулася на спинку стільця, ставши тією літньою, слабкою жінкою, якою насправді й була.

— Що ж це за світ, у якому не довіряють навіть нам!

— Як і всім іншим, матінко настоятельно.

— Але в тому-то й річ, докторко Айлс. Ми не такі, як інші. — У цих словах не чувалося зверхності, Мора почула в голосі черниці сум і збентеження. — Ми допомогли б вам, співпрацювали б, якби знали, що ви шукаєте.

— Ви справді не знали, що Камілла була вагітна?

— Звідки? Коли детектив Ріццолі розповіла мені зранку, я не повірила. Досі не можу повірити.

— Боюся, в ставку ми знайшли доказ цього.

Абатиса наче ще більше зіщулилась у своєму кріслі. Її погляд упав на покручені артритом руки. Вона мовчала, дивлячись на них як на щось таке, що їй не належало, а тоді тихо сказала:

— Як ми могли не знати?

— Вагітність можна приховати. Відомі випадки, коли дівчата-підлітки приховували свій стан від власних матерів. Деякі жінки навіть самим собі не зізнаються, аж поки не народять. Камілла теж могла сама собі це заперечувати. Мушу визнати, я на аутопсії була заскочена зненацька. Це не те, що очікуєш побачити у...

— У черниці, — закінчила за неї матінка Мері Климент, пильно дивлячись на Мору.

— Я не маю на увазі, що черниці не люди.

Слабка усмішка.

— Дякую, що визнаєте це.

— І вона ж була така юна...

— Думаєте, лише молоді борються зі спокусами?

Мора подумала про свою неспокійну ніч. Про Віктора, який спав у сусідній кімнаті.

— Усе життя, — мовила абатиса, — нас вабить то одне, то інше. Авжеж, спокуси змінюються. В юності це привабливий хлопець. Тоді солодощі чи їжа. А для старших і втомлених — усього лиш можливість поспати зранку на годину довше. Стільки дрібних бажань, і ми такі само вразливі до них, як і всі інші, тільки от нам не дозволено цього визнавати, нас вирізняють обітниць. Життя під покривалом може тішити, докторко Айлс. Одначе досконалість — тягар, недоступний нікому з нас.

— Особливо такій молодій жінці.

— З віком простіше не стає.

— Камілі було всього-на-всього двадцять. Вона мусила мати сумніви щодо остаточних обітниць.

Абатиса відповіла не одразу. Вона дивилась у вікно, за яким була тільки порожня стіна. Картина, яка мала щоразу нагадувати їй про те, що її світ оточує каміння. Нарешті вона мовила:

— Мені був двадцять один рік, коли я прийняла постриг.

— І ви сумнівалися?

— Ніскільки. — Вона подивилася на Мору. — Я точно знала.

— Звідки?

— Бо Господь говорив до мене.

Мора промовчала.

— Я знаю, про що ви думаєте, — вела далі матінка Мері Климент. — Лише психи чують голоси. Лише психи чують, як до них звертаються янголи. Ви лікарка і, певно, на все дивитесь очима науковця. Ви скажете, що то був сон. Чи дисбаланс хімічних речовин у тілі. Тимчасовий напад шизофренії. Я знаю всі ці теорії, знаю, що кажуть про Жанну д'Арк — що на тому вогнищі згоріла божевільна. Ви ж так вважаєте, правда?

— Боюся, я не релігійна людина.

— Але ж були такою?

— Я вихована католичкою. Це віра моїх прийомних батьків.

— Тоді вам знайомі життя святих. Багато хто з них чув Божий голос. Як ви це поясните?

Мора завагалася, розуміючи, що її слова можуть образити абатису.

— Слухові галюцинації часто сприймають за релігійні відкриття.

Утім, матінка Мері Климент не образилася, як того очікувала Мора. Вона просто спокійно подивилася на неї.

— Я видаюся вам божевільною?

— Аж ніяк.

— І все одно я кажу вам, що чула голос Бога. — Вона знову перевела погляд на вікно, на сіру стіну, що блищала від криги. —

Ви друга людина, якій я про це розповідаю, бо знаю, що подумують люди. Я б сама не повірила, якби це не сталося зі мною. Коли тобі всього лиш вісімнадцять і Він кличе, хіба ж є інший вихід, аніж послухатися?

Вона знову відкинулася на спинку крісла, сказала м'яко:

— Знаєте, в мене був коханий. Чоловік, який хотів взяти мене за дружину.

— Так, — відповіла Мора, — ви згадували.

— Він не зрозумів. Ніхто не зрозумів, чому молода жінка прагне сховатися від життя. Так він це назвав — сховатися, наче я боягузка. Підкорююся Господу. Авжеж, він намагався мене переконати, як і моя мати. Але я знала, що роблю, знала з тієї ж миті, як мене було покликано. Яюсь стояла в садку, слухаючи цвіркунів, і почула Його голос — ясно, мов дзвін з неба. І все зрозуміла.

Черниця подивилася на Мору, яка сиділа неспокійно, прагнучи закінчити цю розмову: їй було незатишно від оповідок про голоси з неба.

Мора глянула на годинника.

— Матінко настоятелько, боюся, мені треба йти.

— Вам цікаво, чому я вам про це розповідаю.

— Так.

— Я розповіла ще одній людині. Ви знаєте кому?

— Ні.

— Сестрі Камілі.

Мора подивилась у викривлені лінзами блакитні очі абатиси.

— Чому саме Камілі?

— Бо вона теж чула голос. Саме тому й прийшла до нас. Вона росла в дуже заможній родині, в маєтку в Г'янніспорті, недалеко від сім'ї Кеннеді. Але її було покликано до цього життя, як і мене. Коли вас покликано, докторко Айлс, ви знаєте, що це благословення, і відповідаєте на нього з радістю

в серці. Вона не сумнівалася щодо своїх обітниць, була повністю віддана ордену.

— Як тоді пояснити вагітність? Як це сталося?

— Детектив Ріццолі про це вже запитувала. Але вона хотіла знати хіба що імена й дати. Які ремонтники приходили до абатства? В якому місяці Камілла відвідувала родичів? Поліцію обходять лише конкретні подробиці, а не духовні справи, не покликання Камілли.

— Вона завагітніла. Або підкорилася спокусі, або це було зґвалтування.

Абатиса трохи помовчала, дивлячись на свої руки. Тихо сказала:

— Є ще одне пояснення, докторко Айлс.

Мора насупила брови.

— Яке ж?

— Ви глузуватимете з цього, знаю. Ви, лікарі, певно, покладаєтеся на свої лабораторні аналізи, на те, що бачите під мікроскопом. Але хіба ж вам ніколи не траплялося те, що неможливо пояснити? Коли пацієнт, який мусив бути мертвим, раптово оживав? Ви не були свідком дива?

— Кожен лікар принаймні кілька разів за свою кар'єру бачить щось незвичайне.

— Я не про незвичайне, я про те, що ошелешує. Чого не може пояснити наука.

Мора пригадала свою інтернатуру в Сан-Франциско.

— Була одна жінка з раком підшлункової залози.

— Він невиліковний, чи не так?

— Так. Усе одно що смертний вирок. Вона не мала жити. Коли я вперше її побачила, вважалося, що вона при смерті: шкіра пожовкла, свідомість сплутана. Лікарі вирішили припинити годувати її, так близько вона була до кінця. Пам'ятаю розпорядження в карті: просто створювати для неї комфортні

умови. Це все, що можна зробити, — притлумити біль. Я вважала, що вона помре за кілька днів.

— Але вона вас здивувала.

— Яюсь уранці прокинулась і сказала медсестрі, що зголоділа. За чотири тижні її виписали.

Абатиса кивнула.

— Це диво.

— Ні, матінко насправді. — Мора зустрілася з нею поглядом. — Спонтанна ремісія.

— Це лише спосіб іншими словами сказати, що ви не знаєте, що саме сталося.

— Ремісії трапляються. Рак минає сам. Або діагноз від початку був неправильний.

— Або ж це було щось інше. Щось таке, чого не може пояснити наука.

— Хочете, щоб я сказала, що це було диво?

— Хочу, щоб ви подумали про інші варіанти. Стільки людей, повертаючись з порога смерті, розповідали про яскраве світло. Або про те, як вони бачили близьких, які казали їм, що ще не час. Як ви поясните такі спільні видіння?

— Галюцинації мозку, якому бракує кисню.

— Або ж свідчення божественного.

— Я хотіла б мати такі докази. Втішно було б знати, що за межею фізичного життя щось є. Але я не можу покластися на саму лише віру. Ви ж на це натякаєте, так? На те, що вагітність Камілли — теж якість диво? Прояв божественного задуму?

— Ви кажете, що не вірите в дива, але не можете пояснити, чому вижила ваша пацієнтка з раком підшлункової залози.

— Не завжди є просте пояснення.

— Бо медицина не повністю розуміє смерть. Чи ж не так?

— Але зачаття ми розуміємо. Знаємо, що для нього потрібні сперматозоїд та яйцеклітина. Проста біологія, матінко

настоятельно. Я не вірю в непорочне зачаття. Вірю в те, що Камілла мала сексуальний контакт — можливо, насильницький, а можливо, й за згодою. Але її дитину було зачато звичним шляхом. І особистість батька може бути пов'язана з її вбивством.

— А що, як батька не знайдуть?

— Ми маємо ДНК дитини. Потрібно лише батькове ім'я.

— Ви такі впевнені в своїй науці, докторко Айлс. Це для вас відповідь на все!

Мора підвелася.

— Принаймні в ці відповіді я можу повірити.

Отець Брофі провів Мору, пройшовся з нею похмурим коридором, і витерті дошки підлоги рипіли під їхніми кроками.

— Можемо порушити цю тему зараз, докторко Айлс, — сказав священник.

— Яку тему?

Він зупинився, подивився на неї.

— Чи ця дитина від мене.

Погляд Мори він зустрів незворушно. Це їй захотілося відвернутися, сховатися від його пильних очей.

— Вас же це цікавить, чи не так? — сказав він.

— Ви розумієте чому.

— Так. За вашими ж словами, за непорушними біологічними законами потрібні сперматозоїд та яйцеклітина.

— Ви єдиний чоловік із регулярним доступом до абатства. Ви служите тут месу, вислуховуєте сповіді.

— Так.

— Вам відомі їхні найінтимніші таємниці.

— Лише ті, які вони мені відкривають.

— Ви — символ влади.

— Дехто вбачає це у священниках.

— Для юної послушниці ви точно авторитет.

— І це автоматично робить мене підозрюваним?

— Ви були б не першим священиком, який порушив свої обітниці.

Отець Брофі зітхнув, уперше опустив очі. Не уникаючи її погляду — то був радше сумний кивок визнання.

— Нині з цим непросто. Те, як люди на нас дивляться, як жартують у нас за спиною. Коли я служу месу, дивлюся на обличчя в церкві й розумію, що вони думають. Їм цікаво, чи я торкаюся маленьких хлопчиків, чи жадаю юних дівчат. Їх усіх це цікавить, так само як вас. А ви ще й припускаєте найгірше.

— Дитина ваша, отче Брофі?

Сині очі знову зосередилися на ній. Погляд рівний, спокійний.

— Ні. Я ніколи не порушував обітниць.

— Ви ж розумієте, що ми не можемо повірити вам на слово.

— Я ж можу брехати, чи не так?

Хоча священик не підвищив голосу, Мора розчула в ньому нотку гніву. Він підійшов ближче. І вона завмерла, опираючись бажанню відступити.

— Я можу накопичувати гріхи — один за одним. До чого може призвести ця спіраль, цей ланцюг гріхів? Брехня. Зваблення черниці. Убивство?

— Поліція мусить розглянути всі мотиви. Навіть ваші.

— Гадаю, вам знадобиться моя ДНК.

— Вона виключить вас зі списку кандидатів на батьківство.

— Або ж укаже на мене як на головного підозрюваного.

— Може бути й так, усе залежить від результатів.

— А ви як думаєте, що покаже аналіз?

— Не маю жодного уявлення.

— Але ж мусите мати припущення. Ви стоїте тут, дивитеся на мене. То чи ви бачите вбивцю?

— Я довіряю лише доказам.

- Числа й факти. Це все, у що ви вірите.
- Так.
- А якби я сказав, що готовий здати аналіз ДНК? Що здам вам аналіз крові хоч тут і зараз, якщо ви готові його взяти?
- Кров непотрібна. Лише мазок з рота.
- Гаразд, мазок. Хочу лише прояснити, що я добровільно на це йду.
- Я передам детективу Ріццолі, вона все зробить.
- Тоді ви передумаєте? Щодо моєї провини?
- Як я вже сказала, я знатиму, коли побачу результати. Вона відчинила двері й вийшла.
- Священик пішов за нею надвір. Він був без пальта, але холод, здавалося, його не тривожив, уся увага була зосереджена на Морі.
- Ви казали, що вас виховували католичкою, – мовив він.
- Я вчилась у католицькій школі. В Академії святих немовлят-мучеників у Сан-Франциско.
- І все одно вірите лише в аналізи. У свою науку.
- А на що мені покладатися?
- На інстинкти? На віру?
- Віру у вас? Тільки тому, що ви священик?
- *Тільки?* – Отець Брофі похитав головою, сумно засміявся. Його дихання білою хмаринкою висіло в холодному повітрі. – Здається, от і відповідь на моє запитання.
- Я не здогадуюся. Не роблю припущень стосовно інших людей: надто часто вони чинять несподівано.
- Вони дійшли до воріт. Священик відчинив їх, Мора вийшла. Ворота зачинилися за нею, раптово відокремивши його світ від її світу.
- Пам'ятаєте чоловіка, який тоді знепритомнів? – запитав він. – Того, якому ми робили штучне дихання?
- Так.

— Він живий. Я зранку його провідував. Він при тямі, може говорити.

— Рада це чути.

— Ви думали, що він не виживе.

— Усе було проти нього.

— От бачите? Іноді цифри та статистика помиляються.

Мора розвернулася, щоб піти.

— Докторко Айлс! — гукнув отець Брофі. — Ви виростили в церкві. Невже від вашої віри нічого не залишилося?

Вона озирнулася на нього.

— Віра не потребує доказів, — мовила вона. — А я потребую.

Розтин дитини — страшний сон кожного патологоанатома. Натягуючи рукавички й готуючи інструменти, Мора уникала погляду на крихітний згорток на столі, намагалася якомога довше відсторонюватися від сумної реальності, з якою мусила мати справу. Єдиним звуком у кімнаті було клацання інструментів. Жоден із глядачів, які зібралися навколо столу, не мав настрою щось говорити.

В її лабораторії завжди панувала атмосфера поваги. Ще студенткою вона спостерігала за розтинами своїх пацієнтів, і хоча патологоанатоми, які їх робили, сприймали цих мертвих як анонімних чужинців, вона знала їх за життя й не могла бачити їх на столі, не пригадуючи голосів чи того, як у їхніх очах світилася свідомість. Лабораторія патологоанатома була не тим місцем, де були доречними жарти чи балачки про вчорашнє побачення — такої поведінки вона не толерувала. Один її суворий погляд міг угамувати навіть найзухвалішого копа. Мора знала, що вони не безсердечні, що гумор — їхній спосіб упоратися з темними сторонами роботи, але водночас чекала, що цей гумор залишиться за дверима, інакше можна було розраховувати на гостре слівце від неї.

Утім, якщо на столі лежала дитина, у таких словах ніколи не було потреби.

Мора подивилася на двох детективів. Баррі Фрост був, як завжди, хворобливо блідий і стояв подалі від столу, наче готуючись до втечі. Сьогодні аутопсія була важка не через неприємні запахи, а через вік жертви. Ріццолі стояла поряд з ним, на обличчі застигла рішучість, невисока й худа фігурка майже потонула в лікарській формі, на кілька розмірів більшої, ніж треба. Вона зайняла місце чітко навпроти столу, наче оголошуючи: я готова. Я впораюся з усім. Мора бачила такий-от настрій у жінок у хірургії. Може, чоловіки й звали їх сучками, та вона бачила справжню сутність — бойову готовність жінок, які так тяжко працювали, щоби ствердитись у чоловічій професії, що зрештою перебирали й чоловічу пиху. Ріццолі чудово опанувала цей прийом, однак вираз обличчя не зовсім пасував до безстрашної пози. Воно було напружене й бліде, шкіра під очима позначена втомою.

Йошима спрямував світло на згорток і чекав на вказівки Мори біля таці з інструментами.

Ковдра була мокра; поки вона обережно розгортала її, відкриваючи наступний шар, на стіл текла крижана вода. Крихітна ступня, яку вона бачила на місці, тепер відкрилася повністю, визирнула з мокрої лляної тканини. До тіла немовляти білим саваном пристала біла наволочка, застібнута на булавки. На тканині було видно рожеві цятки.

Мора взяла пінцет, зняла їх, поклала на маленьку тацю.

— Що це таке? — запитав Фрост.

— Схоже на конфеті, — завважила Ріццолі.

Мора занурила пінцет глибше у мокрі складки й дістала гілочку.

— Не конфеті, — сказала вона. — Це сухі квіти.

Ця знахідка оповила кімнату мовчанням. «Знак любові, — подумала Мора. — Жалоби». Згадала, яка зворушена була багато

років тому, коли дізналася, що неандертальці ховали своїх мертвих із квітами. Це було свідченням скорботи, а отже, й людяності. «За цією дитиною тужили, — подумала вона. — Сповили, посипали сухими пелюстками, загорнули в теплу ковдрочку. Не викинули, як сміття, а поховали. Попрощалися».

Вона зосередилася на майже ляльковій ніжці, що визирала з савана. Шкіра на підшві була зморщена від прісної води, але слідів гниття не було, мармурового візерунка судин теж. Ставок майже наскрізь промерз, тіло могло зберігатись у такому стані тижнями. Точний час смерті визначити буде дуже важко, якщо взагалі можливо.

Мора відклала пінцет, зняла чотири булавки, на які наволочка була застібнута знизу. Вони м'яко мелодійно дзенькнули, коли вона опустила їх на тацю. Обережно відгорнула тканину, підняла її, відкриваючи обидві ноги із зігнутими колінами та розведеними, мов у жабки, стегнами.

Розмір відповідав доношеному плоду.

Вона відкрила геніталії й набряклу пуповину, перев'язану червоною атласною стрічкою. Раптом згадала черниць, які сиділи за столом на кухні, й те, як скривлені руки тягнулися по сухі пелюстки й стрічки для саше. «Дитинка з саше, — подумала вона. — Так само посипана квітами й перев'язана стрічкою».

— Хлопчик, — мовила Ріццолі, її голос зірвався.

Мора подивилася на неї й помітила, що вона пополотніла ще більше й тепер спиралася на стіл, наче не могла втриматися на ногах.

— Може, вам треба вийти?

Ріццолі сковтнула.

— Просто...

— Що?

— Нічого. Усе гаразд.

— Це важко, я знаю. З дітьми завжди важко. Якщо хочете присісти...

— Я сказала, все гаразд.

Далі мало бути гірше.

Мора розгорнула наволочку на грудях, обережно вивільнила одну ручку, тоді другу, щоб не зачепилися за мокру тканину. Кисті були досконало розвинуті, крихітні пальчики сформовані для того, щоб тягнутися до матиного обличчя, хапати за волосся. Саме кисті нарівні з лицем — найупізнаваніша людська риса, і дивитися на них було майже боляче.

Вона просунула руку всередину згортка, щоб підтримати голову, знімаючи решту тканини.

І одразу збагнула, що щось не так.

Череп здавався ненормальним на дотик, нелюдським. Мора завмерла, у горлі стало сухо. З відчуттям жаху вона зняла тканину, відкриваючи голову немовляти.

Ріццолі зойкнула й відсахнулася від столу.

— Господи, — промовив Фрост. — Що, в біса, з ним сталося?

Надто ошелешена, щоб говорити, Мора просто перелякано дивилася на розчехнутий череп, в якому виднівся мозок. На обличчя, схоже на зібгану гумову маску.

Металева таця раптом перевернулася і впала.

Мора підвела очі саме вчасно, щоб побачити, як біла Джейн Ріццолі повільно падає на підлогу.

10

— Я не хочу до лікарні.

Мора стерла останні сліди крові й насупилася, дивлячись на дюймову рану на чолі Ріццолі.

— Я не пластичний хірург. Зашити можу, але не гарантую, що не лишиться шраму.

— Просто зашийте, гаразд? Я не хочу кілька годин просидіти в приймальні. Мене все одно відправлять до якого-небудь студента.

Мора протерла шкіру «Бетадином», тоді потяглася по «Ксилокаїн» і шприц.

— Спочатку знеболимо. Трохи кольне, але після того ви нічого не відчуєте.

Ріццолі нерухомо лежала на канапі, дивлячись у стелю. Вона й оком не кліпнула, коли голка шприца проколола їй шкіру, однак стиснула руку в кулак і тримала так, доки Мора вводила місцеву анестезію. Жодного слова скарги, жодного стогону. Вона й без того була принижена тим падінням у лабораторії. Ще більше принижена тим, що не могла йти, і Фрост відніс її, наче наречену, до Мориного кабінету. Тож тепер вона лежала, стиснувши щелепи й похмуро вирішивши не показувати більше ознак слабкості.

Поки Мора стягувала краї рани спеціальною кривою голкою, Ріццолі спокійним голосом запитала:

— Ви не поясните, що сталося з тим немовлям?

— Нічого не сталося.

— Воно не зовсім нормальне. Господи, та в нього половини голови немає.

— Воно таким народилося, — пояснила Мора, відрізаючи нитку й зав'язуючи її. Для неї це було схоже на зшивання живої тканини, а вона сама здавалася кравчиною. З'єднати деталі, зав'язати вузлик. — Це аненцефалія.

— І що це значить?

— Недорозвиненість мозку.

— Там не просто не було мозку. Здавалося, що всю верхівку голови зняли. — Ріццолі глитнула. — І обличчя...

— Це все прояви одного й того ж вродженого дефекту. Мозок розвивається з кліткової оболонки, що зветься мозковою трубкою. Якщо трубка не закриється зверху так, як повинна, дитина народиться без значної частини мозку, черепа, навіть шкіри голови. Ось що значить слово «аненцефалія» — відсутність голови.

— Ви таке вже бачили?

— Лише в музеї медицини. Але це не така вже рідкість. Трапляється раз на тисячу пологів.

— Чому?

— Ніхто не знає.

— То це може... може статися з будь-якою дитиною?

— Саме так. — Мора зав'язала останній шов і обрізала зайвину нитки. — Дитина народилася сильно деформованою. Якщо й не народилася мертвою, то, безперечно, померла дуже скоро.

— Отже, Камілла її не топила.

— Я перевірю нирки на наявність діатомових водоростей. Це покаже, чи було утоплення причиною смерті. Але навряд чи це вбивство. Гадаю, дитина померла природною смертю.

— Дякувати Богу, — тихо промовила Ріццолі. — Якби ця істота вижила...

— Вона не змогла б вижити. — Мора закінчила перев'язувати рану, зняла рукавички. — Готово, детективе. Шви треба зняти за п'ять днів. Можете заїхати до мене, я зніму. Але все одно думаю, що вам варто навідатися до лікаря.

— Ви ж і є лікарка.

— Я працюю з мертвими, пам'ятаєте?

— Зашили мене непогано.

— Йдеться не про кілька швів. Мене турбує те, що з вами відбувається.

— Про що це ви?

Мора схилилася до Ріццолі, не зводячи з неї очей.

— Ви зомліли, хіба ні?

— Не пообідала. І ця штука... це немовля — воно мене шокувало.

— Воно шокувало нас усіх. Та знепритомніли тільки ви.

— Просто ніколи нічого такого не бачила.

— Джейн, у цій лабораторії ви бачили чимало різних жажів. Ми бачили їх разом, відчували сморід. Ви завжди добре трималися. За хлопцями з поліції доводиться наглядати: вони падають, мов підкошені. А ви завжди лишалися на ногах. До сьогодні.

— Може, я не така сильна, як ви думаєте.

— Ні, я думаю, що щось сталося. Чи не так?

— Наприклад?

— Кілька днів тому у вас паморочилося в голові.

Ріццолі знизала плечима.

— Довелося почати снідати.

— А чому до того не снідали? Нудило? Ще я помітила, що ви бігаєте до вбиральні чи не щодесять хвилин. Лише поки я розкладала інструменти, ви були там двічі.

— Що це, в біса, таке? Допит?

— Вам потрібно сходити до лікаря. Потрібен повний огляд, аналіз крові для виключення анемії — це щонайменше.

— Мені просто треба подихати свіжим повітрям. — Ріццолі сіла, тоді різко опустила голову на руки. — Боже, як голова болить.

— Ви досить сильно вдарилися об підлогу.

— Мене і до того били по голові.

— Але мене більше тривожить те, чому ви зомліли. Чому ви постійно втомлена.

Ріццолі підвела голову, подивилась на неї. У цю ж мить Мора все зрозуміла. Вона вже підозрювала, а тепер побачила підтвердження в очах цієї жінки.

— Я так облажалася, — прошепотіла Ріццолі.

Її сльози налякали Мору. Вона ніколи не бачила, як Джейн плаче, — вважала цю жінку надто сильною й надто впертою для того, щоб зірватися, але зараз щоками в неї текли сльози, і Мора була така здивована цим, що тільки мовчки дивилася.

Стукіт у двері сполохав їх обох.

До кабінету зазирнув Фрост.

— Як тут справи... — Побачивши мокре обличчя напарниці, він спантеличено замовк. — Гей, у тебе все гаразд?

Ріццолі розлючено витерла сльози.

— Усе добре.

— Що відбувається?

— Я кажу — все добре!

— Детективе Фрост, — утрутилася Мора. — Нам потрібно поговорити наодинці. Залиште нас, будь ласка.

Фрост зашарівся.

— Перепрошую, — пробуркотів він і тихо зачинив за собою двері.

— Дарма я на нього нагримала, — сказала Ріццолі. — Але іноді до нього так складно доходить.

— Він переживає за вас.

— Та знаю. Знаю. Принаймні він із хороших хлопців.

Її голос зірвався. Намагаючись не розплакатися, вона стиснула кулаки, але сльози все одно текли, вона схлипувала. Здавлені, присоромлені схлипування, яких вона не могла стримати. Було тривожно бачити, як зірвалася жінка, яка завжди вражала своєю силою. Якщо Джейн Ріццолі могла розклеїтися, то й будь-хто інший міг.

Раптом Ріццолі вгатила кулаками по колінах і глибоко вдихнула. Коли нарешті підвела голову, в очах досі стояли сльози, але гордість жорсткою маскою скувала обличчя.

— То все бісові гормони. Задурили мені голову.

— Ви давно знаєте?

— Не знаю. Досить давно. Сьогодні зранку нарешті зробила тест. Але й до того кілька тижнів знала — відчувала різницю. І місячного не було.

— Яка затримка?

Вона знизала плечима.

— Принаймні місяць.

Мора відкинулася на спинку стільця. Ріццолі опанувала емоції, тож тепер можна було повернутися до ролі клініциста. Холоднокровного лікаря з практичною порадою на поготові.

— Маєте ще чимало часу для прийняття рішення.

Ріццолі пирхнула, витерла обличчя рукою.

— Нема чого вирішувати.

— Що будете робити?

— Я не можу його народити. Ви знаєте, що не можу.

— Чому?

Ріццолі кинула на неї погляд, призначений для імбецилів.

— Що я робитиму з дитиною?

— Те ж, що й усі інші.

— Ви уявляєте мене матір'ю? — Вона засміялася. — Я не впраюся. Дитина зі мною й місяця не проживе.

- Діти напрочуд витривалі.
- Що ж, я не вмію з ними поводитися.
- З тією дівчинкою, Ноні, ви чудово впоралися.
- Авжеж.
- Справді, Джейн. Вона потяглася до вас. Мене ігнорувала, від власної матері зіщулювалася. А от з вами негайно потоваришувала.
- Це не значить, що з мене вийде матуся. Маленькі діти мене лякають. Я не знаю, що з ними робити, крім як швидко комусь віддати. — Вона різко видихнула, наче на цьому було все. Питання вирішено. — Я не можу. Просто не можу.
- Вона підвелася й рушила до дверей.
- Ви сказали агентіві Діну?
- Ріццолі завмерла, взявшись за ручку дверей.
- Джейн?
- Ні, я йому не говорила.
- Чому?
- Важко вести такі розмови, якщо ми заледве бачимось.
- Вашингтон не на краю землі. Навіть часовий пояс той самий. Можна й зателефонувати. Він хотів би знати.
- А може, й не хотів би. Може, це просто одна з тих проблем, про які він не хотів би чути.
- Мора зітхнула.
- Гаразд, визнаю, я не дуже добре його знаю. Але протягом нашої короткої співпраці він видався мені людиною, яка серйозно ставиться до відповідальності.
- Відповідальності? — Ріццолі нарешті розвернулася до неї. — О, так. Ось що я таке. Що таке ця дитина. І він саме з тих бойскаутів, що виконують свій *обов'язок*.
- Я не це мала на увазі.
- Але ви цілковито праві. Гебріел *виконає* обов'язок. То й до біса все це. Я не хочу бути для чоловіка проблемою, відпо-

відальністю. Бо вирішувати не йому, а мені. Це мені довелося б
ростити цю дитину.

— Ви навіть не дали йому шансу.

— Шансу на що? Стати на коліно й освідчитися? — Ріццолі
засміялася.

— Чому ви вважаєте це таким неймовірним? Я бачила вас
разом, бачила, як він дивиться на вас. Це не просто роман
на одну ніч.

— Не на одну ніч. На два тижні.

— Невже це для вас усе?

— А що ще? Він у Вашингтоні, я тут. — Вона здивовано по-
хитала головою. — Господи, не віриться, що я так піймалася.
Це ж має траплятися лише з дурепами.

Вона замовкла. Засміялася.

— Звісно. І хто я після цього?

— Точно не дурепа.

— Тоді невдаха. І надто, чорт забирай, плодюча.

— Коли ви востаннє з ним говорили?

— Минулого тижня. Він потелефонував.

— І ви й не подумали йому розповісти?

— Я тоді не була впевнена.

— Але ж зараз ви впевнені.

— І все одно йому не скажу. Я вирішую, що для мене пра-
вильно, не хтось інший.

— Що ви боїтеся від нього почути?

— Що він вмовлятиме мене зіпсувати своє життя. Що скаже,
щоб я залишила дитину.

— Ви справді цього боїтеся? Чи радше того, що він її не
захоче? Що покине вас, перш ніж ви матимете змогу поки-
нути його?

Ріццолі подивилася на Мору.

— Знаєте що, док?

— Що?

— Іноді ви просто не розумієте, про що говорите.

«А іноді, — подумала Мора, дивлячись, як детектив виходить з її кабінету, — я влучаю просто в яблучко».

Ріццолі з Фростом сиділи в автомобілі. Вентиляція переганяла холодне повітря, на лобове скло падав сніг. Сіре небо цілком відповідало її настрою. Вона тремтіла в похмурній тісноті салону, і кожна нова сніжинка на склі дедалі більше закривала її огляд. Замикала всередині, немов справляла похорон.

— Тобі вже краще? — запитав Фрост.

— Голова болить. От і все.

— Точно не хочеш, щоб я відвіз тебе в лікарню?

— Мені просто треба купити «Тайленол».

— Ну добре. — Він завів автівку, тоді передумав і вимкнув двигуна. Подивився на неї. — Ріццолі?

— Що?

— Якщо захочеш поговорити про що завгодно, я готовий вислухати.

Вона не відповіла, тільки відвернулася до вікна. До сніжинок, що вкривали скло білою філігранню.

— Ми разом уже скільки, два роки? Ти не розповідаєш про своє життя, — сказав він. — Я, здається, тобі всю голову протуркав балачками про свої стосунки з Еліс. Ти чула про всі наші сварки, хотілося тобі того чи ні. Але знаєш, я дещо збагнув. Ти багато слухаєш, а от сама майже не говориш.

— Нема про що говорити.

Фрост трохи поміркував над почутим. А тоді сказав, майже присоромлено:

— Я ніколи не бачив, як ти плачеш.

Джейн знизала плечима.

— Ну от тепер бачив.

— Слухай, ми наче не надто добре з тобою зійшлися...

— Ти так вважаєш?

Він зашарівся, як завжди в незручних ситуаціях. Його обличчя, мов світлофор, ставало червоне з першим же натяком на зніяковілість.

— Я про те, що ми з тобою наче не *приятелі*.

— А ти хочеш, щоб ми були приятелями?

— Я не проти.

— Гаразд, ми приятелі, — різко сказала вона. — Усе, поїхали.

— Ріццолі?

— Що?

— Я поруч. Хочу, щоб ти це знала.

Джейн кліпнула й відвернулася до бокового вікна, щоб він не бачив, який вплив справили його слова. Удруге за годину вона відчула, як підступають сльози. Бісові гормони. Вона не знала, чому від сказаного Фростом їй захотілося плакати. Може, від самого факту того, що він був такий добрий до неї. Насправді він завжди був добрий, але тільки зараз вона стала до цього чутлива, і тепер якась її частинка прагнула, щоби Фрост був товстошкірий і нічого не знав про безлад у її житті. Від цих слів вона почувалася вразливою й відкритою й не хотіла, щоб її такою бачили. Так не заробити поваги напарника.

Вона глибоко вдихнула, підвела голову. Промайнула мить, сльози зникли. Вона могла дивитися на нього, зберігаючи хоча б подобу звичного для себе настрою.

— Слухай, мені потрібен «Тайленол» — мовила вона. — Сидітимемо тут цілий день?

Він кивнув, завів двигун. Двірники змахнули сніг зі скла, відкрили небо й білі вулиці. Протягом усього спекотного літа вона чекала на зиму, на сніжну чистоту. А тепер, дивлячись на

цей похмурий пейзаж, подумала, що ніколи більше не проклинатиме серпневу спеку.

У п'ятницю ввечері в барі Джей Пі Дойла й розвернутися не можна було, не зачепивши копа. Саме тут вони збиралися після зміни, потеревенити й випити пива — бар стояв трохи далі вулицею від відділку Джамайка-Плейн і лише за десять хвилин пішки від штаб-квартири поліції у «Шредер Плаза». Тож коли Ріццолі того вечора пішла туди вечеряти, вона цілком очікувала побачити чимало знайомих облич.

От чому вона здивувалася, то це тому, що біля стійки посьорбував свій ель Вінс Корсак. До пенсії він був детективом у поліції Ньютона, і бар Дойла був за межами звичної для нього території.

Він помітив її, щойно вона увійшла, помахав рукою.

— Привіт, Ріццолі! Давно не бачилися. — Показав на пов'язку в неї на чолі. — Що сталося?

— О, та нічого. Послизнулася в морзі, наклали кілька швів. А ти що робиш у наших краях?

— Я переїжджаю.

— Що?

— От підписав договір оренди на квартиру тут, неподалік.

— А твій дім у Ньютоні?

— Довго розповідати. Хочеш повечеряти? Я всім поділюся. — Він узяв свого кухля. — Ходімо сядемо в іншому залі. Ці кляті курці засмічують мені легені.

— Раніше це тебе не обходило.

— Ну так, тільки це коли я сам був одним із тих гівнюків.

«Навряд чи є щось, здатне перетворити курця на фаната здорового способу життя краще за інфаркт», — подумала Ріццолі, йдучи за кремезним Корсаком. Хоча він і скинув вагу після серцевого нападу, її все одно вистачило б і на півзахис-

ника в американському футболі — ось кого він нагадав їй, пробираючись крізь п'ятничний натопт.

Вони ввійшли до залу для некурців, де повітря було трохи свіжіше. Корсак обрав столик під ірландським прапором. На стіні висіли взяті в рамки пожовклі вирізки з «Бостон Глоуб» — статті про давно безробітних мерів, давно мертвих політиків. Брати Кеннеді, Тіп О'Ніл та інші сини Ейре, чимало з яких служили в поліції Бостона.

Корсак сів на дерев'яну лавку, пропхав чимале черево за стіл. І все одно зараз він був стрункіший, ніж тоді, в серпні, коли вони разом розслідували серію вбивств. Джейн не могла дивитися на нього, не пригадуючи того літа. Гудіння мух поміж дерев, жакливі знахідки серед листя, які ліси залишали для них. Її досі переслідували відіння про той місяць, коли двоє вбивць об'єдналися заради втілення своїх жакливих фантазій на заможних парах. Корсак був одним із небагатьох людей, які знали, як ця справа вплинула на неї. Вони разом протистояли чудовиськам і вижили, тому між ними існував зв'язок, зміцнілий у розпалі розслідування.

Хай там як, але чимало рис Корсака викликали в ній огиду.

Джейн дивилася, як він ковтнув велику порцію елю та обливав пінні вуса. Її знову вразила його схожість із великою мавпою. Важкі брови, широкий ніс, жорстке чорне волосся на руках. І те, як він ходив — товсті руки хитаються, плечі схилені вперед, як у горили. Вона знала, що в нього проблемний шлюб, а тепер, після виходу на пенсію, — ще й забагато вільного часу. Дивлячись на нього тепер, Ріццолі відчула докір сумління, бо він залишив кілька повідомлень у неї на телефоні, пропонуючи пообідати разом, а вона була надто зайнята, щоб перетелефонувати.

Підійшла офіціантка, впізнала Ріццолі:

— Вам «Сем Адамс», як завжди, детективе?

Джейн подивилася на пиво Корсака. Він пролив трохи на сорочку, залишивши мокрі плями.

— Ні, просто колу.

— Готові зробити замовлення?

Вона розгорнула меню. Пива їй сьогодні не хотілося, але вона помирала з голоду.

— Мені салат від шефа з додатковим соусом «Тисяча островів». Рибу з картоплею. І порцію цибульних кілець. Можете все принести одразу? О, і додаткове масло до булочок можна?

Корсак розреготався.

— Не лусни, Ріццолі.

— Я голодна.

— Знаєш, що вся ця смаженина робить з артеріями?

— Добре, цибульними кільцями ділитися не буду.

Офіціантка подивилася на нього.

— Що для вас, сер?

— Запеченого лосося, без масла. І салат з оцтовою заправкою.

Коли офіціантка пішла, Ріццолі з недовірою глянула на Корсака.

— Відколи це ти почав їсти печену рибу?

— Після того, як тип нагорі тріснув мене по голові своїм застереженням.

— Ти справді так харчуєшся? Це не напоказ?

— Уже десять фунтів скинув. І це ж навіть без сигарет, розумієш, *справді* схуднув. Не просто воду зігнав. — Він відкинувся на спинку, надто вдоволений собою. — Навіть на бігівій доріжці тепер займаюся.

— Жартуєш.

— Пішов у спортзал, на кардіотренування. Ну, знаєш — де постійно перевіряєш пульс. Почуваюся на десять років молодшим.

Певно, хотів почути від неї «виглядаєш на десять років молодшим», але вона цього не сказала, бо це було б неправдою.

— Десять фунтів. Молодець.

— Тепер треба втримати.

— То чому пиво п'єш?

— Алкоголь можна, чи ти не чула? Останні новини від «Медичного журналу Нової Англії». Склянка червоного вина корисна для мотора. — Він кивнув на колу, яку поставила перед Ріццолі офіціантка. — А це що? Ти ж зазвичай ель замовляєш.

Джейн знизала плечима.

— Не сьогодні.

— Нормально почувашся?

«Ні, не нормально. Я залетіла й тепер навіть від пива блювати хочеться».

— Справ багато, — сказала вона.

— Так, я чув. Що там із черницями?

— Поки не знаємо.

— Чув, одна з них ще й матусею була.

— Де ти це почув?

— Ну знаєш, балакають.

— Що ще ти чув?

— Що ви дістали немовля зі ставка.

Чуток неможливо було уникнути. Копи розмовляють один з одним, зі своїми дружинами. Джейн подумала про всіх учасників пошуків, які зібралися навколо ставка, про санітарів моргу, про криміналістів. Кілька балакунів — і скоро вже навіть ньютонівський коп у відставці знає подробиці. Їй стало страшно, що ж буде в ранкових газетах. Убивства самі собою зачарували читачів. А в цьому тепер був ще й заборонений секс — потужний наркотик, що виводив цю справу до центру уваги.

Офіціантка принесла їжу. Замовлення Ріццолі зайняло більшу частину столу, нагадуючи про родинне свято. Вона накинулася

на їжу, вгризлася в картоплю, таку гарячу, що обпекла язика, і довелося залити пожежу колою.

Попри праведні заяви про смажену їжу, Корсак жадібно дивився на цибульні кільця. Тоді перевів погляд на свою рибу, зітхнув і взявся за виделку.

— Будеш кільця? — запитала Джейн.

— Ні, кажу ж тобі — я змінив своє життя. Той інфаркт був чи не найкращою подією мого життя.

— Серйозно?

— Так. Я худну. Кинув курити. Слухай, наче навіть волосся потрошку відростає.

Він нахилив голову, показуючи їй лисину.

«Якщо щось і відростає, — подумала вона, — то в голові, а не на ній».

— Так, я багато чого змінюю, — повторив Корсак.

Він замовк і зосередився на своєму лососі, однак, здається, без задоволення. Ріццолі мало не підсунула йому цибулю з жалості.

Але коли він підвів голову знову, то дивився вже на неї, а не на її їжу.

— Удома теж усе змінюється.

Щось у тому, як Корсак це сказав, збентежило її. Те, як він дивився на неї, наче збираючись відкрити душу. Джейн страхалася брудних деталей, але бачила, що йому конче треба поговорити.

— Як там справи? — запитала вона. Уже здогадуючись, що буде далі.

— Ми з Діаною... ти знаєш, що там відбувається. Ти її бачила.

Ріццолі познайомилася з його дружиною в лікарні, де Корсак одужував від серцевого нападу. Вона під час першої ж зустрічі завважила невиразну мову Діани, її скляні очі. Жінка була ходячою аптечкою: на «Валіумі», на кодеїні — що вдасться

випросити в лікарів. Корсак розповів, що цій проблемі вже багато років, але він лишився з дружиною, бо саме так мають чинити чоловіки.

— Як у неї зараз справи?

— Так само. Досі обдовбана по самі вуха.

— Ти ж казав, що все змінюється.

— Так. Я від неї пішов.

Джейн розуміла, що він чекає на її реакцію. Пильно подивилася на нього, не певна, радіти чи переживати. Не певна того, чого він від неї хоче.

— Боже, Корсак, — нарешті вимовила вона. — Ти впевнений?

— Я в усьому своєму кляттому житті не був упевненіший. Виїжджаю наступного тижня. Знайшов собі парубоцьке лігво тут, у Джамайка-Плейн. Улаштую все саме так, як сам хочу. Знаєш — широкоекранний телевізор, велетенські бісові колонки, щоб аж барабанні перетинки вибивало.

«Йому п'ятдесят чотири, у нього був серцевий напад, і він збирається пуститися берега, — подумала вона. — Наче підліток, який ніяк не дочекається переїзду до своєї першої квартири».

— Вона й не помітить, що мене немає. Буде щаслива, поки я оплачуватиму її аптечні рахунки. Боже, не знаю, чому я так довго цього не робив. Півжиття змарнував, але кажу тобі: годі. Відтепер важлива кожна хвилинка.

— А ваша дочка? Що вона каже?

Корсак пирхнув.

— Наче їй не начхати. Вона тільки грошей у мене просить. *«Татку, мені потрібне нове авто. Татку, я хочу поїхати в Канкун»*. Думаєш, я колись був у тому Канкуні?

Джейн відкинулася на спинку лави й подивилася на нього понад охололими цибульними кільцями.

— Ти розумієш, що робиш?

— Так. Починаю контролювати своє життя. — Він замовк, тоді сказав з обуренням: — Я думав, ти будеш за мене рада.

— Я рада. Гадаю.

— Що то за погляд?

— Який погляд?

— Наче я крила відростив.

— Мушу звикнути до нового Корсака. Наче я зовсім тебе не знаю.

— А це погано?

— Ні. Принаймні ти більше не димиш мені в обличчя.

Вони обидва засміялися. Новий Корсак, на відміну від старого, не просмердить її авто сигаретами.

Він начепив на виделку листок салату і з'їв його мовчки, насупившись, наче для того, щоб його прожувати, потрібна була вся його увага. Або ж для того, щоб порушити наступну тему.

— То як справи у вас із Діном? Досі зустрічаєтеся?

Це запитання, поставлене таким буденним тоном, заскочило Джейн зненацька. То була остання тема, яку вона хотіла б обговорити, і останнє запитання, якого вона від нього чекала. Він не робив таємниці з того, що Гебріел Дін йому не подобався. Джейн він теж не сподобався, коли вперше приєднався до їхнього розслідування тоді, в серпні, махнув значком ФБР і перебрав увесь контроль на себе.

За кілька тижнів між ними все змінилося.

Вона опустила погляд на недоїдену страву, апетит раптово зник. Корсак пильно дивився на неї, вона відчувала. Що довше чекатиме, то менш правдоподібною буде відповідь.

— Усе гаразд, — мовила Джейн. — Хочеш ще пива? Я б не відмовилася від другої склянки коли.

— Він до тебе приїздив?

— Де ж та офіціантка?..

— Коли це було? Кілька тижнів, місяць тому?

— Не знаю...

Вона махнула до офіціантки, яка цього не помітила й повернулася на кухню.

— То ти навіть не стежиш за цим?

— Знаєш, у мене чимало інших справ, — обрубала вона. Тон голосу її видав. Корсак подивився на неї пильним оком поліцейського — оком, що надто багато бачило.

— Такий красунчик, певно, вважає, що на нього будь-яка жінка поведеться.

— Що ти хочеш сказати?

— Я не такий дурний, як може здатися. Бачу, що щось не так, чую в твоєму голосі. І це мене турбує, бо ти заслуговуєш кращого. Значно кращого.

— Я справді не хочу про це говорити.

— Я йому ніколи не довіряв. Казав тобі ще тоді, в серпні. Здається, ти йому тоді теж не довіряла.

Джейн знову махнула офіціантці. Та знову проігнорувала її.

— Є в ефбеєрівцях щось підле. У всіх, яких я зустрів. Вони наче такі улесливі, але ніколи не говорять прямо. Ведуть свої ігри. Вважають себе кращими за копів. Федеральне лайно.

— Гебріел не такий.

— Ні?

— Ні.

— Ти так кажеш, бо запала на нього.

— Чому ми взагалі про це говоримо?

— Бо я за тебе переживаю. Ти як зі скелі падаєш, а на допомогу не кличеш. Навряд чи маєш з ким про це поговорити.

— От із тобою говорю.

— Так, але ж нічого мені не *розповідаєш*.

— А що ти хочеш від мене почути?

— Він давно до тебе не навідувався, правда?

Джейн не відповіла, навіть не подивилася на нього. Зосередилася на розписі на стіні за його спиною.

— Ми обидва зайняті.

Корсак зітхнув і похитав головою — сповнений жалю жест.

— Не те щоб я була в нього закохана. — Зібравши всю свою гордість, вона нарешті зустріла його погляд. — Що, думаєш, я розвалюся, бо якийсь хлопець мене покинув?

— Ну, я не знаю.

Вона засміялася, але сміх вийшов натужний, навіть для її власного слуху.

— Це всього лиш секс, Корсаку. Спочатку маєш інтрижку, тоді живеш далі. Чоловіки постійно так роблять.

— Хочеш сказати, що не відрізняєшся від чоловіків?

— Не втягуй мене в це лайно про подвійні стандарти.

— Та ну. Хочеш сказати, він не розбив тобі серце? Просто пішов і тебе це влаштовує?

Джейн зміряла його суворим поглядом.

— Я переживу.

— Що ж, це добре. Бо він того не вартий, Ріццолі. Не вартий і однієї хвилини твого суму. І я йому про це скажу, коли побачу.

— Навіщо ти це робиш?

— Що саме?

— Допитуєш. Погрожуєш. Мені це не потрібно. І без того проблем достатньо.

— Я знаю.

— І просто робиш ще гірше.

Він пильно подивився на неї. Тоді опустил очі.

— Вибач, — сказав тихо. — Ти ж знаєш, я просто намагаюся бути тобі другом.

З усього того, що Корсак міг їй сказати, ніщо не могло вразити її більше. Джейн збагнула, що намагається стримати

сльози, дивлячись на пляму лисини на його схиленій голові. Бували часи, коли вона відчувала до нього відразу, коли він її бісив.

А іноді вона бачила проблиски того, яким він був усередині, — шляхетної людини зі щедрим серцем, і тоді їй ставало соромно за свою роздратованість.

Вони мовчки вдягнули пальта, вийшли з хмари сигаретного диму в ніч, що блищала свіжим снігом. Попереду від відділку Джамайка-Плейн від'їхало патрульне авто, сині вогні виблискували з-за серпанку сніжинок. Вони провели патруль поглядами, і Ріццолі стало цікаво, що за біда чекає на нього. Десь завжди стається біда. Кричать і б'ються пари. Губляться діти. Ошелешені водії скручуються біля своїх розбитих автівок. Стільки життів перетинаються найдивнішим чином. Більшість людей сидять по своїх куточках світу. А коп бачить усе.

— Що робитимеш на Різдво? — запитав Корсак.

— Поїду до батьків. На свята приїде Френкі, мій брат.

— Це той, що морпіх, так?

— Так. Коли він з'являється, усі родичі мають стати навколішки й прославляти його.

— Ай. Трохи родинного суперництва?

— Ні, це змагання я давно програла. Френкі — король гори. А ти що робитимеш?

Він знизав плечима.

— Не знаю.

У цій відповіді безпомилково вгадувалося прохання про запрошення. Врятуй мене від Різдва на самоті. Врятуй від мого спаскудженого життя. Але Джейн не могла його врятувати. Не могла зарадити навіть собі.

— Маю кілька варіантів, — швидко додав Корсак, надто гордий для того, щоб затягувати тишу. — Може, вирушу до Флориди, побачуся з сестрою.

— Звучить добре. — Вона зітхнула, видихнула хмаринку пари. — Що ж, мені треба додому, трохи поспати.

— Як захочеш знову побачитися, то маєш номер мого мобільного, так?

— Так, маю. Хорошого тобі Різдва.

Вона пішла до свого авто.

— Ем, Ріццолі?

— Так?

— Знаю, ти досі небайдужа до Діна. Вибач, що говорив так про нього. Просто думаю, що ти заслуговуєш на краще.

Джейн засміялася.

— Можна подумати, до мене вишикувалася черга чоловіків.

— Ну, — мовив Корсак, дивлячись на вулицю, раптово уникаючи її погляду. — Один чоловік є.

Вона завмерла, думаючи: «Будь ласка, не роби цього. Будь ласка, не змушуй завдавати тобі болю».

Перш ніж відповіла, Корсак різко розвернувся до свого авто. Недбало помахав їй, обходячи до своїх дверей і пірнаючи всередину. Ріццолі дивилася, як він їде геть, здійснюючи колесами мерехтливу снігову хмару.

11

Того вечора Мора нарешті дісталася додому вже після сьомої. Звертаючи до будинку, вона бачила, що в ньому горить світло. Не мізерні кілька ламп, увімкнені автоматичними таймерами, а радісний жар того, що на неї чекають. І крізь фіранки у вітальні виднілася піраміда кольорових вогників.

Різдвяна ялинка.

Цього вона не очікувала й зупинилася на під'їзній доріжці, вдивляючись у мерехтіння кольорів, пригадуючи, як колись ставила ялинку на Різдво для Віктора — виймала маленькі, тендітні кульки з упаковки, вішала на гілки, від яких пальці перебирали терпкий запах хвої. Пригадала й давніші свята, ще коли була дитиною й батько садовив її на плечі, щоб вона могла почепити срібну зірку на верхівку дерева. Батьки Мори жодного разу не оминули цієї святкової традиції, однак вона так швидко випустила її зі свого життя. Надто вже це метушливо, забагато роботи. Втягнути дерево в будинок, витягти звідти, а тоді ще один сухий коричневий скелет чекатиме на узбіччі на сміттярів. Вона дозволила складнощам відлякати себе. Забула про радість.

Мора ввійшла з холодного гаража додому, і її привітали аромати смаженої курки, часнику й розмарину. Як же це приємно, коли тебе зустрічає запашна вечеря, коли хтось чекає вдома. Вона почула з вітальні телевізор і пішла на звук, дорогою знімаючи пальто.

Віктор сидів на підлозі біля ялинки, схрестивши ноги, намагався розплутати жмуток дощучку. Побачивши її, переможено засміявся.

— У мене виходить не краще, ніж за часів нашого шлюбу.

— Я не чекала всього цього, — сказала Мора, дивлячись на вогники.

— Ну, я подумав, що зараз вже вісімнадцяте грудня, а в тебе досі немає ялинки.

— Не було часу її ставити.

— Час на Різдво завжди є, Моро.

— Оце так зміни. Це ж ти зазвичай був надто зайнятий для свят. Він перевів погляд зі срібної плутанини на неї.

— І ти завжди за це ображатимешся, правда?

Мора замовкла, жалкуючи про останній коментар. Не годилося так починати вечір — згадуючи давні образи. Вона розвернулася до шафи, повісити пальто. Не обертаючись, спитала:

— Зробити тобі щось випити?

— Те ж, що й собі.

— Навіть якщо це дівчачий напій?

— Чи ж я колись був коктейльним сексистом?

Вона засміялася й пішла на кухню. Вийняла з холодильника лайми та сік журавлини. Відміряла трипл-сек і цитрусову горілку «Абсолют» у шейкер. Стоячи біля раковини, струсила разом лід та алкоголь, відчуваючи, як виморожується металевий шейкер. Шейкер-шейкер — наче кості в стаканчику шурхотять. «Усе життя — азартна гра, а понад усе — любов. Коли я востаннє робила ставки, то програла, — подумала вона. — А на що я ставлю цього разу? На шанс виправити наші стосунки? Чи вкотре розбити собі серце?»

Вона розлила холодний напій по склянках для мартіні й понесла їх у вітальню, коли помітила, що в смітнику повно зібганих коробок з-під замовленої їжі. Не стримала усмішки.

Тож Віктор усе ж таки не перетворився незбагненним чином на шеф-кухаря. Сьогоднішньою вечерею вони завдячували відділу кулінарії.

У вітальні Мора побачила, що Віктор облишив ідею розплутати дощик і саме збирав порожні коробки з-під прикрас.

— Ти завдав собі чимало клопоту, — мовила вона, ставлячи склянки на низький столик. — Усі ці лампи, гірлянди.

— Не знайшов нічого різдвяного у тебе в гаражі.

— Я залишила все в Сан-Франциско.

— Так і не купила собі нічого?

— Я й ялинок не ставила.

— Три роки минуло, Мора.

Вона сіла на канапу й спокійно відсърбнула коктейль.

— А ти коли востаннє діставав коробку з вогниками?

Віктор не відповів, зосередився на збиранні коробок. А тоді нарешті сказав, не дивлячись на неї:

— Теж не мав настрою святкувати.

Телевізор працював, звук було вимкнено, але на екрані мерехтіли, відвертаючи увагу, картинки. Віктор потягнувся по пульт, вимкнув його. Тоді теж сів на канапу, на зручній відстані від неї: не торкаючись, однак достатньо близько для того, щоб лишити можливості відкритими.

Подивився на принесену нею склянку:

— Рожеве, — завважив він із ноткою подиву.

— «Космополітен». Я попереджувала, що це дівочий напій.

Віктор відсърбнув.

— Схоже, дівчата знаються на веселощах.

Вони трохи посиділи мовчки, потягуючи свої напої. Блимали різдвяні вогники — затишна сцена, однак Мора почувалася як завжди, тільки не розслаблено. Вона не знала, чого чекати від цього вечора, так само не знала, що очікує *він*. У ньому все було таким тривожно знайомим — його запах, те, як блищало

під світлом ламп його волосся. І всі ці дрібниці, які завжди були такі милі її серцю, бо в них відображалася його претензійність: поношена сорочка, вицвілі джинси. Той же старий «Таймекс», який він носив, відколи вони познайомилися. «Я не можу приїхати до країни третього світу і сказати, що приїхав допомогти, якщо в мене на руці блищить “Ролекс”», — якось сказав він. Віктор, лицар із Ла-Манчі, борець із вітряними млинами бідності. Її давно виснажила ця боротьба, а от він досі був у самому її осерді.

І Мора попри все шанувала його за це.

Він поставив склянку на стіл.

— Сьогодні знову бачив твоїх черниць, у новинах.

— Що кажуть?

— Поліція обшукувала ставок за абатством. Для чого це?

Мора відкинулася на спинку канапи, напруження в плечах почало танути від алкоголю.

— У ставку знайшли немовля.

— Черниці?

— Чекаємо на підтвердження ДНК.

— Але ти не сумніваєшся, що це її дитина?

— Мусить бути. Інакше справа стає неймовірно ускладнена.

— Тоді ви зможете встановити особу батька. Якщо матимете ДНК.

— Спочатку потрібне ім'я. І навіть якщо ми дізнаємося, хто батько, залишається відкрите запитання, чи це був секс за згодою, чи зґвалтування. Як можна це довести без свідчень Камілли?

— Все одно скидається на можливий мотив убивства.

— Саме так.

Мора допила, відставила склянку. Не варто було пити перед вечерею. Від алкоголю й невиспаності думки почали плутатися. Вона потерла скроні, намагаючись не втрачати гостроти розуму.

— Треба тебе нагодувати, Моро. Схоже, в тебе був важкий день. Вона вимучено засміялася.

— Пам'ятаєш той фільм, де маленький хлопчик каже: «Я бачу мертвих людей»?

— «Шосте чуття».

— Що ж, я бачу їх увесь час і вже почала від цього втомлюватися. Ось що зіпсувало мені настрої. Майже Різдво, а мені навіть на думку не спадало поставити ялинку, бо перед очима в мене все одно лабораторія для аутопсії. Я досі відчуваю цей запах на своїх руках. Повертаюся додому в такий день, після двох розтинів, і навіть подумати про вечерю не можу. Не можу дивитися на шмат м'яса й не думати про м'язові тканини. Здатна впоратися хіба що з коктейлем. А коли наливаю й відчуваю запах алкоголю, то раптом знову повертаюся до лабораторії. В алкоголью й формаліну однаково різкий запах.

— Ніколи не чув, щоб ти так говорила про свою роботу.

— Я ніколи не відчувала, щоб вона настільки поглинала мене.

— Не схоже на непереможну докторку Айлс.

— Ти знаєш, що я не така.

— Тобі добре вдається ця роль. Куленепробивна розумниця. Ти хоч знаєш, як лякала своїх студентів в університеті? Вони всі тебе боялися.

Мора похитала головою й засміялася.

— Королева Покійників.

— Що?

— Так мене називають місцеві копи. Поза очі, але чутки до мене дійшли.

— А мені навіть подобається. Королева Покійників.

— Ненавиджу це прізвисько. — Вона заплющила очі, відкинулася на подушки. — Звучить так, наче я вампір. Щось гротескне.

Мора не почула, як він підвівся з канапи і став за нею, тому, відчувши його руки на своїх плечах, вона мало не підскочила.

Завмерла, кожною клітинкою тіла, кожним нервовим закінченням свідомо його доторку.

— Розслабся, — промуркотів Віктор, розминаючи її м'язи. — Це те, чого ти ніяк не навчишся.

— Не треба, Вікторе.

— Ти завжди насторожі. Не хочеш, щоб хтось бачив у тобі менше, ніж досконалість.

Він занурював пальці глибоко в її плечі та шию — вторгався, промацував шлях. Вона відповіла ще більшим напруженням, м'язи оборонно скам'яніли.

— Не дивно, що ти така втомлена. Завжди зі щитами. Не можеш просто сісти й насолоджуватися, коли хтось торкається тебе.

— Ні. — Вона відсторонилася, підвелася. Розвертаючись до нього, відчувала, як поколює шкіру його дотик. — Що відбувається, Вікторе?

— Намагався допомогти тобі розслабитися.

— Дякую, я розслаблена.

— Ти така заведена, що м'язи от-от порвуться.

— А ти чого чекав? Я не розумію, що ти тут робиш. Не знаю, чого ти хочеш.

— Може, просто знову будемо друзями?

— А ми можемо?

— Чому б ні?

Зустрівши його погляд, Мора відчула, як шаріється.

— Бо в нас надто довга історія. Між нами забагато... — Вона хотіла сказати «тяжіння», але натомість сказала: — Я все одно не певна, що чоловіки й жінки можуть просто дружити.

— Це дуже сумно.

— Реалістично. Я щодня працюю з чоловіками. Я знаю, вони збентежені, і хочу, щоб так і було. Щоб вони бачили в мені авторитетну постать. Розум і білий халат. Бо щойно вони почнуть вбачати в мені жінку, на обрії з'явиться секс.

Віктор пирхнув.

— І він усе забруднить.

— Саме так.

— Байдуже, яким авторитетом ти вимахуватимеш у них над головами. Чоловіки дивитимуться на тебе, і кожен з них бачитиме привабливу жінку. Так і буде, хіба що ти ходитимеш із мішком на голові. Секс завжди присутній, його не вимкнеш.

— Саме тому ми не можемо просто дружити.

Вона взяла порожні склянки зі столу й повернулася на кухню.

Він за нею не пішов.

Мора стояла біля раковини й дивилася на склянки, досі відчуваючи смак лайму й горілки та його запах. Так, секс був присутній, тихо робив свою підлу справу, майорів перед нею образами, яких вона намагалася позбутися, але не могла. Думала про ту ніч, коли вони пізно повернулися з кінотеатру й почали здирати одяг один з одного, щойно ступили на поріг дому. Як займалися нестямним, майже жорстоким коханням просто на дерев'яній підлозі й кожен його поштовх був таким глибоким, що вона відчувала, що її беруть мов шльондру. І насолоджувалася цим.

Вона схопилася за край раковини й почула власне дихання, відчула, як її тіло вирішує саме, як воно повстає проти тієї логіки, яка всі ці місяці змушувала її дотримуватися целібату.

«Секс завжди присутній».

Гупнули вхідні двері.

Мора налякано озирнулася. Поспішила до вітальні, де побачила саме лиш мерехтливе дерево — Віктора не було. Визирнувши з вікна, побачила, як він сідає у своє авто, почула, як загарчав двигун.

Вона вилетіла за двері, ослизаючись на крижаній доріжці, поспішаючи до автомобіля.

— Вікторе!

Двигун замовк, вимкнулися фари. Він вийшов і подивився на неї — неясний силует над дахом автівки. Дув вітер, Мора зморгувала пекучі сніжні голки.

— Чому ти їдеш? — спитала вона.

— Іди в дім, Моро. Тут холодно.

— Але ж чому ти їдеш?

Навіть крізь тіні вона бачила морозну хмару його розпачливого дихання.

— Зрозуміло, що ти не хочеш, щоб я був тут.

— Повернися. Я хочу, щоб ти лишився.

Вона обійшла автомобіль, стала навпроти нього. Вітер понизував тоненьку блузку.

— Ми знову розриватимемо один одного. Як завжди.

Віктор розвернувся, щоб сісти назад в авто.

Мора взялася за його куртку, притягла його до себе. У ту ж мить, коли він озирнувся до неї, вона знала, що буде. Необачно чи ні, але в ту мить вона прагнула цього.

Він не мусив обіймати її: вона вже була тут, заривалася в його тепло, шукаючи його вуста своїми. Знайомий смак, знайомий запах. Їхні тіла пасували одне до одного, як було завжди. Вона тремтіла, однаковою мірою від холоду й захвату. Він огорнув її руками, захищаючи своїм тілом від вітру, поки вони, цілуючись, поверталися до дверей, несли до будинку хмару снігу, що блищала на підлозі, коли він струсив із себе куртку.

До спальні вони не дійшли.

Просто у передпокої вона метушливо розстібнула гудзики його сорочки, випростала її зі штанів. Шкіра під сорочкою пекла заанімілі від холоду пальці. Мора стягнула з нього тканину, прагнучи його тепла, з відчайдушним бажанням торкнутися шкіри шкірою. Поки вони дісталися до вітальні, її власна сорочка теж була розстебнута, як і зіпер на слаксах. Вона була рада його поверненню до свого тіла. До свого життя.

Вогники на ялинці мерехтіли барвистими зірками, вона лежала на підлозі під ним. Заплющила очі, утім навіть тоді досі бачила, як гірлянда підморгує їй зі свого кольорового склепіння. Їхні тіла коливалися разом у знайомому танці, без незграбності чи непевності тих, хто кохаються вперше. Вона знала його дотик, його рухи, і коли її охопило задоволення, вона без сорому закричала. Три роки розлуки зникли в одному вчинку, і коли все було закінчено й вони лежали разом у мішанині скинутого одягу, його обійми були знайомі, наче поношена ковдра.

Коли Мора знову розплющила очі, вона побачила, що Віктор дивиться на неї.

— Ти найкраще з того, що я коли-небудь розгортав під ялинкою, — завважив він.

Вона підвела погляд до мерехтливої стрічки дощички, що звисала з гілки.

— Так я й почувуюся, — пробуркотіла вона. — Розгорнутою. Відкритою.

— У тебе це звучить як щось погане.

— Усе залежить від того, що буде далі.

— А що буде далі?

— Я не знаю, — зітхнула вона.

— Чого тобі хочеться?

— Щоб мені знову не було боляче.

— Боїшся, що я так зроблю.

Мора подивилася на нього.

— Ти так уже зробив.

— Ми завдали болю один одному, Моро. Дуже по-різному. Люди, які кохають один одного, завжди так роблять, не бажаючи того.

— У тебе був роман. Що зробила я?

— Це ні до чого не приведе.

— Я хочу знати, — наполягла вона. — Як я скривдила тебе? Віктор перекоотився, ліг поряд із нею, але не торкаючись її, пильно дивлячись у стелю.

— Пам'ятаєш день, коли мені довелося летіти в Абіджан?

— Пам'ятаю, — відповіла Мора. Вона досі відчувала ту гіркоту.

— Визнаю, я лишив тебе в жадливий момент, але я мусив летіти. Я єдиний міг впоратися з тими переговорами. Просто мусив бути там.

— Наступного дня після похорон мого батька? — Вона глянула на нього. — Ти був мені *потрібен*. Удома, поряд зі мною.

— «Єдина Земля» мене теж потребувала. Ми могли втратити цілий контейнер медичних товарів. Це не могло зачекати.

— Що ж, я це прийняла, хіба ні?

— Влучне слово. Ти *прийняла*. Але я знав, що ти зла на мене.

— Бо таке траплялося постійно. Річниці, похорони — ніщо не тримало тебе вдома. Я завжди була на другому місці.

— І все звелось саме до цього, чи не так? Я мусив обирати між тобою та «Єдиною Землею». Не хотів обирати й не думав, що повинен. Не тоді, як стільки всього було на кону.

— Ти не можеш сам урятувати світ.

— Я можу зробити до біса хорошого. Ти теж у це колись вірила.

— Усі зрештою вигоряють. Ти багато років був поведений на тому, що люди в інших країнах помирають. А тоді одного дня прокинувся й вирішив для різноманіття зосередитися на своєму житті. На тому, щоб завести власних дітей. Але й на це ти теж часу не мав. — Мора глибоко вдихнула, відчула, як у горлі стали сльози від думки про дітей, яких вона хотіла, але, напевно, вже ніколи не матиме. Думаючи і про Джейн Ріццолі, чия вагітність навела болісний фокус на Морину бездітність. — Мене втомив шлюб зі святим. Я хотіла мати просто чоловіка.

Минула мить, різдвяні вогники в неї над головою злилися в барвисті мазки.

Віктор взяв її за руку.

— Здається, це мій провал, — мовив він.

Мора глитнула, кольорові плями знову сфокусувалися в лампочки на дроті.

— Ми обидва не впоралися.

Віктор не відпустив її руки, міцно стиснув, наче боявся, що якщо відпустить, то другого шансу торкнутися вже не матиме.

— Говорити можна що завгодно, — сказала вона. — Але я не думаю, що щось між нами змінилося.

— Ми знаємо, що пішло не так.

— Це не значить, що цього разу ми можемо щось виправити.

Він тихо мовив:

— Ми не повинні нічого робити, Моро. Можемо просто бути разом. Хіба зараз цього не досить?

«Просто бути разом». Це звучало так просто. Лежачи поряд з ним, торкаючись самими руками, Мора подумала: «Так, я можу. Можу відсторонитися достатньо для того, щоби спати з тобою й не дозволити себе скривдити». Секс без кохання — чоловіки насолоджуються ним без зайвих роздумів. То чому вона не може?

«І, може, цього разу, — прошепотів жорстокий голосок, — це він залишиться з розбитим серцем».

12

Дорога до Г'янніспорта мала б зайняти лише дві години – на південь 3-м шосе, а тоді 6-м до Кейп-Код, але Ріццолі довелося двічі зупинитися заради вбиральні, тож до мосту Сагамор вони доїхали аж о третій. За мостом детективи несподівано опинилися в краю літніх відпусток: їхній шлях пролягав через маленькі містечка, що гарненькими намистинами йшли вздовж півострова. До того Ріццолі була у Г'янніспорті лише влітку, коли на дорогах було повно автомобілів, а до крамниць із морозивом тягнулися черги з людей у футболках і шортах. Вона ще не бачила цих країв у холодний зимовий день, коли половина ресторанів були закриті, а на тротуарах можна було уздріти хіба кількох сміливців у наглухо застібнутих від негоди пальтах.

Фрост звернув на Оушен-стріт і зачудовано пробуркотів:

– Оце так-так! Ти подивись на розмір цих будинків.

– Хочеш переїхати? – спитала Ріццолі.

– Може, й так, як зароблю перший десяток мільйонів.

– Скажи Еліс, хай попрацює над першим мільйоном, бо з твоєю зарплатнею це неможливо.

Письмові вказівки провели їх між парою гранітних колон широкою під'їзною доріжкою до красивого будинку біля води. Ріццолі вийшла з автомобіля, зупинилася, тремтячи на вітру, щоб помилуватися посрібленим сіллю ґонтом і трьома вежками з виглядом на море.

– Можеш повірити, що вона залишила все це, щоб стати черницею? – мовила вона.

— Гадаю, коли Бог кличе — треба йти.

Джейн похитала головою.

— Я б залишила його дзвонити далі.

Детективи піднялися на ґанок, Фрост натиснув на кнопку дзвінка.

Двері відчинила невисока темнокоша жінка.

— Ми з поліції Бостона, — сказала Ріццолі. — Телефонували вам. Ми до місіс Маджіннес.

Жінка кивнула й відступила, пропускаючи їх.

— Вона в морській кімнаті. Я вас проведу.

Вони пройшли полірованою тиковою підлогою повз картини з кораблями й буремним морем. Ріццолі уявила, як Камілла росла в цьому домі, як маленькою бігала по блискучій підлозі. Чи не бігала? Може, їй було дозволено хіба що ходити поміж старожитностей, тихо й статечно?

Жінка провела їх у велику кімнату. Вікна від стелі до підлоги виходили на море. Сіра, збурена вода за вікном була така приголомшлива, що одразу ж прикувала до себе погляд Ріццолі, і вона спершу не звернула уваги ні на що інше. Але навіть дивлячись на воду, відчувала кислий запах, що панував у кімнаті. Запах сечі.

Вона розвернулася й побачила джерело запаху — чоловіка в лікарняному ліжку біля вікна, схожому на мистецький об'єкт. У кріслі біля нього сиділа рудоволоса жінка, яка підвелася привітати гостей. Ріццолі не побачила в ній нічого подібного до Камілли. Юна послушниця була витончена, майже ефемерна, ця жінка ж — самий глянець і блиск, волосся підстрижене ідеально рівною шапочкою, брови чіткі й вигнуті, мов крила мартина.

— Я Лорен Маджіннес, мачуха Камілли, — сказала вона й потисла Фростові руку. Деякі жінки схильні ігнорувати представниць власної статі, зосереджуючись на присутніх

чоловіках. Вона була саме такою, тож усю увагу звернула на Баррі Фроста.

Ріццолі сказала:

— Добридень, я говорила з вами телефоном. Я детектив Ріццолі, це детектив Фрост. Дуже співчуваємо вам.

Лише тоді Лорен нарешті перевела погляд на Ріццолі.

— Дякую.

От і все, що вона сказала. А тоді глянула на жінку, яка провела їх у кімнату.

— Маріє, скажи, будь ласка, хлопцям, щоб спустилися до нас. Приїхала поліція. — Вона розвернулася до гостей, указала на канапу. — Прошу, сідайте.

Ріццолі опинилася поряд з лікарняним ліжком. Подивилася на долоню чоловіка, скручену, немов пазур, на його обличчя, що немовби стікало з одного боку нерухомою калюжею, й пригадала останні місяці життя свого дідуся. Як він лежав у своєму ліжку в будинку для літніх, які свідомі й розгнівані були його очі в полоні тіла, що більше не слухалося вказівок. В очах цього чоловіка вона побачила те ж саме. Він дивився просто на неї, на невідому йому відвідувачку, і в цьому погляді були приниження й відчай. Безпорадність чоловіка, позбавленого гідності. Він навряд чи був старший за п'ятдесят, але тіло вже зрадило його. На підборідді блищала цівка слини, стікала на подушку. На столику біля ліжка стояло все необхідне, щоби влаштувати його якомога зручніше: баночки поживної суміші, гумові рукавички, вологі серветки. Коробка підгузків для дорослих. Ціле життя, зведене до столу, повного засобів для гігієни.

— Наша медсестра трохи запізнюється на вечірню зміну, тож сподіваюся, ви не проти посидіти тут, щоб я могла наглядати за Рендоллом, — сказала Лорен. — Ми перевели його в цю кімнату, бо він завжди любив море. Тепер може постійно на нього дивитися.

Вона взяла серветку, ніжно витерла його рота від слини.

— Ось, ось так. — Тоді розвернулася до детективів. — Бачите, чому я не хотіла їхати аж у Бостон. Не хочу залишати його з медсестрами надовго. Він надто хвилюється. Говорити не може, але я знаю, що він сумує, коли мене немає.

Лорен відкинулася на спинку крісла й зосередилася на Фрості.

— Є прогрес із розслідуванням?

На запитання знову відповіла Ріццолі: вона вперто вирішила повернути до себе увагу цієї жінки й була дещо роздратована тим, що їй це не вдавалося.

— Маємо кілька зачіпок.

— Але ж ви приїхали аж у Г'янніс не тільки для того, щоб мені про це сказати.

— Ні. Ми приїхали обговорити деякі теми, які, як нам здалося, краще порухити під час особистого спілкування.

— І хотіли подивитися на нас, я так розумію.

— Ми хотіли зрозуміти, звідки походить Камілла, яка в неї родина.

— Що ж, дивіться, — Лорен махнула рукою. — Вона виросла в цьому будинку. Правда ж, важко уявити, як можна покинути його заради монастиря? Рендолл дав їй усе, чого може хотіти дівчина. Новенький «БМВ» на день народження. Поні. Шафу, повну суконь, які вона майже не носила. Вона ж замість цього вирішила довіку вбиратися в чорне. Вирішила... — Жінка похитала головою. — Ми досі цього не розуміємо.

— Ви обидва були незадоволені її рішенням?

— О, я могла з цим змиритися. Зрештою, це ж її життя. Але Рендолл цього так і не прийняв. Усе сподівався, що вона передумає, втомиться від того, чим там черниці займаються весь день, і повернеться додому. — Вона подивилася на чоловіка, який німо лежав у ліжку. — Гадаю, тому в нього й стався удар.

Камілла — його єдина дитина, і він не міг повірити, що вона так його покинула.

— А як щодо її матері, місіс Маджіннес? Ви сказали телефоном, що вона померла.

— Камілли було всього лиш вісім, коли це сталося.

— Що саме сталося?

— Ну, це називають випадковим передозуванням, але чи бувають такі речі насправді випадковими? Рендолл уже кілька років був удівцем, коли ми познайомилися. Гадаю, можна назвати наш шлюб відновленням родини: у мене є двоє синів від першого шлюбу, а у Рендолла була Камілла.

— Довго ви одружені?

— Майже сім років. — Лорен подивилася на чоловіка, додала з ноткою обурення: — У горі й у радості.

— Ви з пасербицею були близькі? Вона звирялася вам?

— Камілла? — Жінка похитала головою. — Буду з вами чесна. Ми так і не змогли прив'язатися одна до одної, якщо ви про це. Їй вже було тринадцять, коли я зустріла Рендолла, і ви знаєте, які бувають діти в цьому віці. Вони не хочуть мати нічого спільного з дорослими. Не те щоб вона вбачала в мені злу мачуху, просто ми, ну, не знайшли *спільної мови*. Я намагалася, справді, але вона завжди була така...

Лорен раптово замовкла, наче злякалася, що сказала щось не те.

— Що ви хотіли сказати, місіс Маджіннес?

Вона замислилася. Нарешті відповіла:

— Дивна. Камілла була дивна. — Глянула на чоловіка, який пильно дивився на неї, і швидко додала: — Вибач, Рендолле. Знаю, з мого боку жакливо так казати, але ж це поліція. Вони хочуть знати правду.

— Що ви маєте на увазі? — запитав Фрост.

— Знаєте, буває, на вечірках помічаєш людину, яка завжди стоїть сама? Нікому не дивиться в очі? Вона завжди ховалася

сама по кутках чи в себе в кімнаті. Ми ніяк не могли зрозуміти, що ж вона там робить. Молиться! Стає на коліна й молиться. Читає книжки, позичені в однієї з дівчат-католичок у школі. Ми ж навіть не католики — пресвітеріани. А вона замикалася в кімнаті й шмагала себе ременем, уявляєте? Очищалася. Звідки вони беруть такі ідеї?

Надворі вітер кидав у вікна морську сіль. Рендолл Маджін-нес кволо застогнав. Ріццолі помітила, що він дивиться просто на неї, й зустріла його погляд, питаючи себе, що з цієї розмови він розумів. Подумала, що ясна свідомість тут була б найгіршим прокляттям. Знати, що відбувається навколо. Знати, що твоя дочка, єдина рідна дитина, мертва. Що твоя дружина почувається обтяженою доглядом за тобою. Що жадливий сморід, яким ти вимушений дихати, походить від тебе ж.

Джейн почула кроки й побачила, як у кімнату заходять двоє молодих чоловіків. Вочевидь, сини Лорен, з таким же рудувато-каштановим волоссям, такими само привабливими рисами обличчя.

Хоча обидва були у джинсах і светрах із вирізом під горло, як і мати, вони випромінювали стильну впевненість. «Порода», — подумала Ріццолі.

Вона потисла їм руки — міцно, утверджуючи авторитет.

— Я детектив Ріццолі.

— Мої сини, Блейк і Джастін, — сказала Лорен. — Приїхали з коледжу на канікули.

«Мої сини» — так вона сказала. Не «наші». Відновлення не поєднало цієї родини лінями любові: навіть після семи років шлюбу сини Лорен залишалися її синами, а дочка Рендолла — лише його дочкою.

— У нас тут двоє перспективних адвокатів, — мовила вона. — Зважаючи на суперечки за обіднім столом, у них чимало практики перед судовими засіданнями.

— Дискусії, мамо, — виправив її Блейк. — Ми називаємо їх дискусіями.

— Іноді я не бачу різниці.

Хлопці всілися з грацією атлетів і зосередилися на Ріццолі, наче в очікуванні розваги.

— Коледж, так? — сказала Джейн. — І де ви вчитеся?

— Я в Амгерсті, — відповів Блейк. — А Джастін у Бовдіні.

Від обох коледжів недалеко до Бостона.

— І хочете стати юристами? Обидва?

— Я вже подав заяви до шкіл юриспруденції, — сказав Блейк. — Думаю про шоу-бізнесове право, можливо в Каліфорнії. Вивчаю ще й кінематограф, тож, гадаю, це буде непоганою базою.

— Так, усе, чого йому хочеться, — зависати з гарненькими акторками, — додав Джастін, отримавши за це дружнього стусана. — Це ж правда!

Ріццолі дивувалася з того, як брати можуть так легковажно теревенити, тоді як їхня зведена сестра, яка зовсім недавно загинула, лежить у морзі. Вона запитала:

— Коли ви востаннє бачили сестру?

Блейк із Джастіном перезирнулися. Майже в унісон відповіли:

— На бабусин похорон.

— Це в березні? — перепитала Джейн і подивилася на Лорен. — Коли Камілла навідувалася додому?

Місіс Маджіннес кивнула.

— Довелося писати прохання, щоб церква відпустила її на службу. Це як просити про дострокове звільнення. Ніяк повірити не могла, що вони не відпустили її додому в квітні, після того, як у Рендолла був інсульт. Це ж її батько! А вона просто прийняла їхнє рішення, зробила так, як їй сказали. Цікаво, що ж робиться в цих монастирях, що вони так бояться їх випустити. Що за насильство вони приховують? Але, може, саме тому їй там подобалося.

— Чому ви так вважаєте?

— Бо саме цього вона прагнула. Покарання. Болю.

— Камілла?

— Я вже сказала вам, детективе, вона була дивною. У шістнадцять років зняла взуття й ходила босоніж. У січні. У мінус дванадцять градусів! Покоївка побачила, як вона стоїть на снігу. А вже скоро про це почули всі сусіди. Довелося відвезти її в лікарню з обмороженням. Вона сказала лікарю, що зробила це тому, що святі страждали й вона теж хотіла відчутися їхній біль, бо думала, що це зробить її ближчою до Бога. — Лорен похитала головою. — Що можна зробити з такою дівчиною?

«Можна любити її, — подумала Ріццолі. — Спробувати її зрозуміти».

— Я хотіла, щоб вона відвідала психіатра, але Рендолл і чути про це не хотів. Він ніколи не визнавав, що його дочка...

Лорен замовкла.

— Скажи це, мамо, — мовив Блейк. — Вона була божевільна. Так ми всі думали.

Батько Камілли тихо застогнав.

Лорен підвелася, витерла ще одну цівку слини, що тягнулася в нього з рота.

— Де ж це медсестра? Вона мала бути о третій.

— Коли Камілла приїхала в березні, вона довго тут була? — запитав Фрост.

Жінка збентежено глянула на нього.

— З тиждень. Могла лишитися ще, але вирішила повернутися до монастиря раніше.

— Чому?

— Гадаю, їй не подобалося бути поряд з людьми. На похорон приїхало багато моїх родичів із Ньюпорта.

— Ви сказали, що вона була самітницею.

— Це м'яко кажучи.

Ріццолі запитала:

— Вона мала багато друзів, місіс Маджіннес?

— Якщо вони в неї й були, то вона ніколи не знайомила їх з нами.

— А у школі?

Джейн подивилася на юнаків, вони презирнулися. Джастін відповів із недоречною бездушністю:

— Хіба що непопулярні дівчата.

— Я мала на увазі хлопців.

Лорен збентежено засміялася.

— Які хлопці, коли вона тільки й мріяла про те, щоб стати Христовою нареченою?

— Вона була привабливою молодою жінкою, — завважила Ріццолі. — Можливо, ви цього не помічали, але я певна, що були хлопці, які це бачили, які нею цікавилися.

Вона знову подивилася на синів Лорен.

— Ніхто не хотів з нею зустрічатися, — відповів Джастін. — З них збиткувалися б.

— А коли вона приїхала додому в березні? Вона проводила час із друзями? Чи не цікавилися нею якісь чоловіки?

— Чому ви постійно про це питаєте? — поцікавилася Лорен.

Ріццолі не знайшла способу уникнути правди.

— Мені прикро, що доводиться вас про це повідомляти. Але незадовго до того, як Камілли вбили, вона народила дитину. Немовля померло під час пологів.

Вона подивилася на братів. Ті відповіли їй однаково ошелешеними поглядами.

На мить у кімнаті було чутно лише вітер з моря, що стукав у вікна.

Тоді Лорен сказала:

— Ви ж читаєте новини? Про те, які жажіття коять усі ці священники? Вона провела в монастирі останні два роки! Була під їхнім наглядом, у їхній владі. То поговоріть з ними.

— Ми вже допитали священика, який мав доступ до монастиря. Він охоче здав аналіз ДНК, скоро буде результат.

— Отже, ви зараз навіть не знаєте, чи він батько. Навіщо турбуєте нас такими запитаннями?

— Дитину було зачато десь у березні, місіс Маджіннес. У місяці, коли вона приїздила додому на похорон.

— То ви вважаєте, що це сталося тут?

— Ви мали повен дім гостей.

— Чого ви від мене хочете? Щоб я потелефонувала кожному чоловікові, який заходив у гості того тижня? «О, до речі, ви не спали з моєю пасербицею?»

— Ми маємо ДНК немовляти. З вашою допомогою можемо встановити особу батька.

Лорен рвучко підвелася.

— Я прошу вас піти, негайно.

— Ваша пасербиця загинула. Ви не хочете, щоб ми знайшли її вбивцю?

— Ви не там шукаєте. — Вона підійшла до дверей, гукнула: — Маріє! Проведи поліцію.

— ДНК дасть нам відповідь, місіс Маджіннес. Лише кілька мазків можуть спростувати підозри.

Лорен розвернулася до неї.

— То почніть зі священиків. І дайте моїй родині спокій.

Ріццолі сіла в авто, затраснула за собою двері. Поки Фрост розігрівав двигун, вона подивилася на будинок і згадала, яка була вражена, коли вперше його побачила.

Ще до того, як зустріла його мешканців.

— Тепер зрозуміло, чому Камілла пішла з дому, — мовила вона. — Уяви, як це — рости в такому будинку. З такими братами. З такою мачухою.

— Наші запитання засмутили їх значно більше, ніж смерть дівчини.

Проїжджаючи повз гранітні колони, Ріццолі озирнулася, кинула останній погляд на будинок. Уявила собі юну дівчину, що, наче привид, пливе просторими залами. Дівчину, яку зведені брати висміювали, а мачуха ігнорувала. Дівчину, з мрій і надій якої збиткувалися ті, хто мав би її любити. Кожен день під цим дахом завдавав нового удару душі, болючішого за обмороження від стояння на снігу босоніж. Хочеться бути ближче до Бога, щоб пізнати безумовне тепло Його любові. А вони через це насміхаються з тебе, або жаліють, або кажуть, що тобі треба до психіатра.

Не дивно, що стіни монастиря здавалися такими привітними.

Ріццолі зітхнула й розвернулася до дороги, що лежала попереду.

— Поїхали додому, — мовила вона.

— Діагноз мене спантеличив, — сказала Мора.

Вона виклала на стіл у конференц-залі ряд цифрових знімків. Четверо колег навіть не скривилися, глянувши на них: у своїх лабораторіях вони мали справу зі значно гіршими видовищами, ніж ця погрижена пацюками шкіра й запалені виразки. Здавалося, вони більше переймалися коробкою свіжих чорничних мафінів, які зранку принесла Луїз. Патологоанатоми радо поглинали такі приношення, навіть переглядаючи знімки, від яких шлунок перевертався. Ті, хто працює з мерцями, вчать ся того, щоб жодні запахи й картини не псували апетиту. Один із патологоанатомів, які сиділи за цим столом, був відомий своєю палкою любов'ю до фуа-гра, і те, що вдень йому доводилося розтинати людську печінку, ніяк не применшувало задоволення від неї. Судячи з черева, ніщо не могло зіпсувати апетит Ейба Брістола, тож поки Мора викладала останні знімки, він радо жував уже третій мафін.

— Це ваша невідома? — перепитав Костас.

Мора кивнула.

— Жінка, від тридцяти до сорока п'яти років, вогнепальна рана в груді. Її знайшли десь за тридцять шість годин з моменту смерті в покинутій будівлі. Встановлено посмертне видалення обличчя, а також ампутація стоп і кистей.

— Ого. Хворий якийсь.

— Мене заводять у глухий кут ураження шкіри, — сказала вона, обводячи рукою фотографії. — Звісно, вона пошкоджена гризунами, але лишилося достатньо цілої шкіри, на якій добре видно характер висипу.

Доктор Костас взяв одну з фотографій.

— Я не експерт, — урочисто мовив він, — але припущу, що це класичний випадок червоних гуль.

Усі засміялися. Маючи проблему зі встановленням діагнозу, лікарі часто вдаються до простого опису стану шкіри, не знаючи причин. Червоні гупі можуть з'явитися від чого завгодно, починаючи з вірусної інфекції й закінчуючи автоімунним захворюванням, — шкірні висипи нечасто бувають такими унікальними, щоби вказати на точний діагноз.

Доктор Брістол перестав жувати, щоби вказати на один зі знімків:

— Тут є виразки.

— Так, на деяких вузликах є поверхневі виразки зі струпами. Місцями трапляються сріблясті лусочки, характерні для псоріазу.

— Бактеріальні культури?

— Нічого незвичного, лише епідермічний стафілокок.

Епідермічний стафілокок — поширена шкірна бактерія, Брістол тільки плечима низав.

— Забруднення.

— Що з біопсією шкіри? — запитав Костас.

— Учора проглянула зрізи, — відповіла Мора. — Є зміни, характерні для гострого запалення. набряк, інфільтрація гранулоцитами. Глибокі мікроабсцеси. У судинах теж є запальні зміни.

— Посів на бактерії результатів не дав?

— Фарбування за Грамом і Файтом негативні на бактерії. Ці абсцеси стерильні.

— Ви вже знаєте причину смерті, так? — спитав Брістол. У темній бороді заплуталися крихти від мафінів. — Яка різниця, що це за висип?

— Неприємно думати, що я пропускаю щось очевидне. Особа жертви не встановлена. Ми нічого про неї не знаємо, окрім причини смерті й того, що вона вкрита цими ранами.

— Що ж, який діагноз ставите ви?

Мора подивилася на огидні набряки, схожі на гірський ланцюжок карбункулів по всій шкірі жертви.

— Вузлувата еритема, — відповіла вона.

— Причина?

Мора знизала плечима.

— Ідіопатична.

Простими словами — причина невідома. Костас засміявся.

— У смітник такий діагноз.

— Не знаю, як ще це назвати.

— Ми теж, — відповів Брістол. — Як на мене, вузлувата еритема цілком згодиться.

Повернувшись до себе, Мора переглянула свій звіт аутопсії Пані Пацюк, який надиктувала раніше, і незадоволено підписала його. Вона знала приблизний час смерті жертви та причину смерті. Знала, що жінка, найімовірніше, була бідна й що вона страждала від приниження через свою зовнішність.

Вона подивилася на коробку зі зрізами біопсії, на якій було написано «Невідома» й номер справи. Дістала один з них, поклала під мікроскоп. У лінзі з'явився вихор рожевого й фіолето-

вого — забарвлення шкіри гематоксилін-еозином. Вона бачила темні штрихи клітин гострого запалення, жилаве коло кровоносної судини, інфільтрованої лейкоцитами — знак того, що тіло боролось, відправляло солдатів імунних клітин на бій проти... кого?

Де ж був ворог?

Вона відкинулася на спинку крісла, думаючи про побачене на аутопсії. Жінка без рук і без обличчя, спаплюжена вбивцею, який забрав не лише життя, а й особистість.

Але ступні? Для чого йому ступні?

Цей убивця, схоже, керується холодною логікою, не збоченням. Він стріляє на ураження, смертельною кулею. Роздягає жертву, але не гвалтує її. Ампутує ступні й кисті, знімає обличчя. А тоді покидає тіло там, де шкіру скоро згризуть трупожери.

Усе знову зводилося до ступень. Це було нелогічно.

Мора дістала конверта з рентгенівськими знімками, поставила знімки щиколотків у негатоскоп. І знову різка лінія відрубаної плоті шокувала її, але нічого нового вона не побачила, ніяких підказок щодо мотивів убивці.

Вона зняла знімки, поставила рентгени черепа, фронтальний і бічний. Стояла, вдивляючись у кістки обличчя Пані Пацюк, намагаючись уявити, як воно мало виглядати. «Не старша за сорок п'ять років, — думала Мора, — а вже втратила верхні зуби. Уже маєш щелепи старої жінки, кістки твого обличчя гниють ізсередини, ніс провалюється в кратер. І все твоє тіло разом із кінцівками вкрите огидним висипом. Тобі мало бути боляче навіть просто дивитись у дзеркало. А вже вийти на вулицю, перед чужі очі...»

Вона пильно вдивилася в кістки. І подумала: «Я знаю, чому вбивця відрубав їй ступні».

До Різдва лишалося всього два дні, і коли Мора увійшла на територію гарвардського кампуса, він майже спорожнів, головна

площа була вкрита шаром білого снігу, заледве зіпсованим нечисленними слідами. Вона йшла доріжкою, несучи свою валізку та великий конверт із рентгенівськими знімками, і відчувала в повітрі металевий присмак майбутнього снігопаду. Де-не-де на голих деревах виднілися самотні мертві листки. Хтось сказав би, що це готова листівка до зимових свят, але Мора бачила в цій картині лише сіру монотонність зими, від якої вже втомилася.

Доки вона дійшла до Музею археології Пібоді, холодна вода вже промочила її шкарпетки, край брюк теж був мокрий. Мора струсила сніг зі взуття й увійшла в будинок, де пахло історією. Дерев'яні сходи рипіли, поки вона спускалася в підвал.

У тьмяному кабінеті докторки Джулі Коулі першими впадали в очі людські черепи, дбайливо розставлені на полицях, — щонайменше з десяток. Самотнє вікно високо вгорі наполовину закривав сніг, і ті крихти світла, що пробивалися крізь отвір, сяяли на голову докторки Коулі. Це була красива жінка з високо зачесаним сивим волоссям, що в холодному освітленні виблискувало циною.

Вони потисли одна одній руки — дивно чоловіче привітання двох жінок.

— Дякую, що погодилися на зустріч, — мовила Мора.

— Цікаво, що ж ви хочете мені показати.

Докторка Коулі ввімкнула лампу. В її жовтуватому світлі кімната раптово здалася теплішою. Більш затишною.

— Люблю працювати в темряві, — сказала вона, показуючи на лептоп, що мерехтів на столі. — Так легше зосередитися. Але на очі у зрілому віці впливає погано.

Мора відкрила валізу, вийняла теку з цифровими знімками.

— Ось фотографії покійної. Боюся, вони доволі неприємні.

Докторка Коулі розгорнула теку й завмерла, дивлячись на знімок понівеченого обличчя Пані Пацюк.

— Давно я не відвідувала розтинів. І точно ніколи їх не любила. — Вона сіла за стіл і глибоко зітхнула. — Кістки здаються набагато чистішими. Якимись менш особистими. Це від вигляду плоті шлунок верне.

— Рентгенівські знімки я теж принесла, якщо ви хочете почити з них.

— Ні, я мушу подивитися на ці, побачити шкіру. — Вона повільно взяла друге фото. Спинилася, з жахом вдивилася в нього й прошепотіла: — Боже мій. Що сталося з руками?

— Кисті відрубано.

Коулі зачудовано подивилася на неї.

— Ким?

— Ми припускаємо, що вбивцею. Він ампутував обидві руки й частково ноги.

— Обличчя, кисті, ноги — це перше, на що я дивилася б для встановлення діагнозу.

— Це може бути причиною для ампутації. Але вам можуть допомогти інші знімки. На них видно висип.

Науковиця взяла інший набір фотографій.

— Так, — промовила тихо, повільно гортаючи їх. — Це цілком може бути...

Мора перевела погляд на ряд черепів на полиці й спитала себе, як може Коулі працювати в цьому кабінеті під пильними поглядами порожніх очниць. Згадала власний кабінет із кімнатними рослинами й зображеннями квітів — ніщо на стінах не нагадувало про смерть.

Однак Коулі вирішила оточити себе нагадуванням про власну смертність. Будучи професором історії медицини, вона була лікарем, так само як істориком, жінкою, яка могла прочитати історію цілого життя в кістках мертвих. Дивлячись на черепи на полиці, вона могла в кожному з них бачити особисту історію болю. Старий шрам, чи вибитий зуб мудрості, чи уражену

пухлиною щелепу. Ще довго після того, як зникне плоть, кістки продовжують оповідати історії. І, судячи з численних знімків докторки Коулі на розкопках у різних куточках світу, вона десятиліттями шукала ці історії.

Жінка підвела очі від чергової фотографії роз'їденої шкіри.

— Деякі виразки справді схожі на псоріаз. Я розумію, чому ви розглядали цей варіант. Можуть бути й лейкозними інфільтратами. Але ми говоримо про видатного хамелеона, що може прикидатися багатоманітним. Припускаю, ви зробили біопсію шкіри?

— Так, включно з фарбуванням на кислотостійкі бацили.

— І?

— Я нічого не побачила.

Коулі знизала плечима.

— Вона могла лікуватися. У такому разі біопсія не покаже присутності бацил.

— Саме тому я й прийшла до вас. Без активної стадії хвороби, без бацил я не знаю, як поставити діагноз.

— Покажіть мені рентген.

Мора передала їй великий конверт зі знімками. Докторка Коулі понесла їх до негатоскопа на стіні. У цьому кабінеті, захарактеризованому артефактами минулого — черепами, старими книжками, фотографіями за кілька десятиліть, він здавався різким сучасним. Коулі погортала знімки, нарешті обрала один і закріпила.

Це був фронтальний знімок черепа. За спотвореними м'якими тканинами лишилися неторкнуті кістки, вони сяяли на чорному тлі, мов голова самої смерті. Коулі роздивилася знімок, тоді зняла його й повісила бокову проекцію.

— О, ось і воно, — пробуркотіла.

— Що?

— Бачите? Там, де має бути передня частина перетинки? — Коулі провела пальцем там, де мав би бути схил носа. —

Це прогресуюча атрофія кістки. Насправді носової перетинки майже нема.

Вона підійшла до шафи з черепами, взяла один.

— Ось, покажу вам приклад. Цей конкретний череп відкопали в середньовічному похованні в Данії. Він лежав у віддаленому місці, за межами подвір'я церкви. Бачите, тут запалення знищило стільки кісткової тканини, що там, де мав би бути ніс, лишився величезний отвір. Якщо випарити м'які тканини з вашої жертви, — вона показала на рентген, — її череп мав би приблизно такий вигляд.

— Це не посмертне пошкодження? Чи не міг убивця зруйнувати носову перетинку, коли зрізав обличчя?

— Це не дало б таких серйозних ран, які я бачу на знімку. І є ще дещо. — Докторка Коулі поклала череп і показала на плівку. — Маєте атрофію й рецесію кістки верхньої щелепи, такі серйозні, що верхні передні зуби мали ослабнути й випасти.

— Я припустила, що це через брак стоматологічного догляду.

— Це теж могло вплинути. Але не тільки. Це значно більше за серйозну хворобу ясен. — Вона подивилася на Мору. — Зробили знімки в інших проекціях, як я пропонувала?

— Вони в конверті. Ми зробили зворотну проекцію Вотерса та серію періапикальних знімків по базових точках верхньої щелепи.

Коулі вийняла з конверта інші знімки. Повісила на негатоскоп періапикальну плівку, що показувала дно носової порожнини. Трохи помовчала, не зводячи очей з білого сяйва кістки.

— Багато років такого не бачила, — тихо й зачудовано промовила вона.

— Ці знімки дозволяють встановити діагноз?

Співрозмовниця Мори здригнулася, неначе вийшла з трансу. Розвернулася, взяла зі столу череп.

— Ось, — мовила вона, перевертаючи його й показуючи кісткове склепіння піднебіння. — Бачите тут заглиблення й атрофію альвеолярного відростка верхньої щелепи? Запалення виїло цю кістку. Ясна мусили так зіпсуватися, що випали передні зуби. Однак атрофія на цьому не зупинилася. Запалення продовжило псувати кістку, знищуючи не тільки піднебіння, а й кістки носової раковини всередині носа. Обличчя буквально роз'їдало зсередини, аж доки піднебіння не провалилося.

— То наскільки спотворена була ця жінка?

Коулі відвернулася, подивилася на рентген Пані Пацюк.

— У Середньовіччі вона викликала б щирий жах.

— Цього достатньо, щоб ви поставили діагноз?

Докторка Коулі кивнула.

— У цієї жінки майже однозначно була хвороба Гансена.

13

Назва хвороби звучить безневинно, якщо не знати її справжнього значення. Однак є й інша назва, в якій відлунює одвічний жах, — проказа. Це слово навіює середньовічні образи недоторканих у робах, що приховують обличчя, тих, кого жаліють і цураються, хто змушений жебрати. Образи дзвіночків прокажених, що мають попередити необачних про наближення чудовиськ.

Чудовиська ці всього лиш стали жертвами мікроскопічного загарбника — *Mycobacterium leprae*, бацили, що повільно росте, множитья і знеформлює носія, вкриваючи шкіру огидними вузликами. Вона вбиває нерви у ступнях і кистях, і жертва більше не відчуває болю, не відсахується від його джерела, стає вразлива до опіків, травм та інфекцій. Минають роки, спотворення триває, гулі стають товщі, перенісся провалюється. Починають відпадати пальці рук і ніг, уже не раз пошкоджені. А коли стражденний нарешті помирає, його ховають не біля церкви, а далеко за її стінами.

Прокажених цураються навіть у смерті.

— Це майже нечувано для США — побачити пацієнта на такій стадії хвороби, — сказала докторка Коулі. — Сучасна медицина зупинила би проказу задовго до такої деформації. Трипрепаратна терапія можевилікувати навіть найгірші випадки лепроматозної прокази.

— Припускаю, якісь ліки ця жінка вживала, — зауважила Мора. — Я не бачила активних бацил на зрізах біопсії шкіри.

— Так, але вочевидь було надто пізно. Погляньте на ці ураження: зубів немає, кістки обличчя провалені. Вона довго, можливо десятиліттями, носила в собі інфекцію, перш ніж її почали лікувати.

— У нашій країні навіть найбідніший пацієнт дістав би лікування.

— Хочеться вірити, бо хвороба Гансена — питання національної охорони здоров'я.

— Тоді ймовірно, що жінка була іммігранткою.

Коулі кивнула.

— Проказу досі можна побачити де-не-де в сільських регіонах світу. Більшість випадків зосереджені в усього лише п'яти країнах.

— В яких саме?

— У Бразилії та Бангладеш, Індонезії та М'янмі. І, звичайно ж, в Індії.

Вона повернула череп на полицю, збрала фотографії зі столу, склала стосом. Але Мора майже не усвідомлювала дій другої жінки. Вона дивилася на рентгенівський знімок Пані Пацюк і думала про іншу жертву, інше місце злочину. Про кров, пролиту в тіні розп'яття.

«Індія, — думала вона. — Сестра Урсула працювала в Індії».

Коли Мора того ж дня по обіді ввійшла у ворота абатства Грейстоунз, воно здавалося як ніколи холодним і занедбаним. Старезна сестра Ізабелла провела її через двір — з-під чорної ряси недоречно визирали зимові чоботи «Л.Л. Бін». Коли зима кусається, навіть черниці покладаються на рятувальний гортекс.

Сестра Ізабелла відправила Мору до порожнього кабінету абатиси, а сама зникла в темному коридорі, де ще певний час відлунувало тупотіння чобіт.

Мора доторкнулася до радіатора: холодний. Тож пальта вона не знімала.

Минуло стільки часу, що їй спало на думку, що про неї забули: чи не почовгала сестра Ізабелла далі коридором, з кожним кроком забуваючи про те, що Мора тут? Дослухаючись до рипіння дощок, до поривів вітру, що стукав у вікно, Мора уявляла, як це — все життя провести під цим дахом. Довгі роки в тиші й молитвах, незмінні ритуали. Їй подумалося, що в цьому мала бути втіха. Щоразу на світанку знати, як мине твій день. Жодних несподіванок, жодного хаосу. Встаєш з ліжка, береш один і той самий одяг, стаєш на коліна з тими ж молитвами, тими ж тьмяними коридорами йдеш на сніданок. За цими стінами жіночі спідниці стають то коротші, то довші, автомобілі набувають нових форм і кольорів, на екранах з'являється і зникає ціла галактика кінозірок. Але тут ритуали не змінюються, навіть якщо твоє тіло стає дедалі немічнішим, руки — кволішими, світ — тихішим у міру того, як псується слух.

Вона не почула, як підходила матінка Мері Климент, і тому була заскочена, побачивши, що абатиса стоїть у дверях і спостерігає за нею.

— Матінко настоятелько.

— Я так розумію, ви ще маєте запитання?

— Про сестру Урсулу.

Матінка Мері Климент прослизнула в кімнату, всілася за столом. Навіть вона не мала імунітету до холоду цієї зими: під серпанком виднівся сірий вовняний светр із вишитими білими котами. Абатиса склала руки на столі й зміряла Мору важким поглядом — то було зовсім не те привітне обличчя, яке вона бачила першого ранку.

— Ви зробили все можливе, щоби втрутитися в наше життя. Спалюжити нашу пам'ять про сестру Каміллу. А тепер хочете те ж саме зробити з сестрою Урсулою?

- Вона хотіла б, щоб ми знайшли нападника.
- І які ж жахливі таємниці, на вашу думку, вона мала? За якими гріхами ви тепер полюєте, докторко Айлс?
- Ідеться не обов'язково про гріхи.
- Кілька днів тому вас цікавила лише Камілла.
- І це відвернуло нас від дослідження життя сестри Урсули.
- Там ви не знайдете скандалів.
- Я шукаю не скандали, а мотив для нападу.
- Для вбивства шістдесятивосьмирічної черниці? – Матінка Мері Климент похитала головою. – Не уявляю, який раціональний мотив тут може бути.
- Ви казали, що сестра Урсула працювала в закордонній місії, в Індії.
- Різка зміна теми, схоже, спантеличила черницю. Вона відкинулася на спинку крісла.
- Як це може стосуватися справи?
- Розкажіть про її життя в Індії.
- Не зовсім розумію, що саме ви хочете знати.
- Вона була медсестрою за освітою?
- Так. Працювала в маленькому селищі за Гайдарабадом. Провела там років зо п'ять.
- І повернулася до Грейстоунз рік тому?
- В січні.
- Вона розповідала про свою тамтешню роботу?
- Ні.
- Прослужила там п'ять років і ніколи про це не говорила?
- Ми тут цінуємо тишу, а не марні балачки.
- Навряд чи розмови про закордонну місію – це марні балачки.
- Ви колись жили за кордоном, докторко Айлс? Мені йдеться не про гарний туристичний готель, де покоївки щодня змінюють постільну білизну. Я про селища, де вулицями течуть

стічні води, а діти помирають від холери. Її досвід у місії був не надто приємною темою для розмови.

— Ви казали, що в Індії відбулося щось страшне: на селище, де вона працювала, напали.

Погляд абатиси впав на її червоні й зморшкуваті руки, складені на столі.

— Матінко настоятелько? — мовила Мора.

— Я не знаю всієї історії, вона ніколи не розповідала. Те, що мені відомо, я почула від отця Дуліна.

— Хто це?

— Він служить у єпархії Гайдарабада. Зателефонував з Індії одразу ж після того випадку, щоб повідомити, що сестра Урсула повертається у Грейстоунз. Що вона хоче повернутися до монастирського життя. Авжеж, ми радо її прийняли, це її дім. Тож цілком природно, що коли вона потребувала розради після...

— Після чого, матінко настоятелько?

— Після різанини в селищі Бара.

Раптово під поривом вітру грюкнуло вікно. День за склом був повністю позбавлений кольорів. Сіра стіна підпирала сіре небо.

— Це там вона працювала? — запитала Мора.

Черниця кивнула.

— Селище було таке бідне, що там не було ні телефону, ні електрики. Майже сотня мешканців, а втім, мало хто наважувався їх відвідати. Таке життя обрала наша сестра — служіння найнещаснішим людям на світі.

Мора подумала про аутопсію Пані Пацюк. Про її спотворений хворобою череп. М'яко сказала:

— То було селище прокажених.

Настоятелька кивнула.

— В Індії вони вважаються найбільш нечистими. Їх бояться і зневажають, власні родини виганяють їх геть. Вони живуть в окремих селищах, де можуть сховатися від суспільства, де

не мусять закривати своїх облич. Де всі інші так само спотворені. — Вона подивилася на Мору. — Та навіть це не вберегло їх від нападу. Селища Бара більше не існує.

— Ви сказали, там була різанина.

— Так це назвав отець Дулін. Масове вбивство.

— Хто це зробив?

— Поліція так і не з'ясувала. Це могло бути кастове вбивство або ж справа рук індуїстських фундаменталістів, обурених тим, що серед них живе католицька черниця. Або ж тамілі чи будь-яка з півдюжини груп сепаратистів, що ведуть там війну. Вони всіх убили, докторко Айлс. Жінок, дітей. Двох медсестер клініки.

— Але Урсула вижила.

— Тієї ночі їй не було в Барі. Напередодні вона поїхала в Гайдарабад по медикаменти. Коли повернулася на ранок, побачила попіл замість селища. Там уже були робітники з сусіднього заводу, вони шукали тих, хто міг вижити, та не знайшли нікого. Навіть тварин вирізали — курей, кіз, а тіла спалили. Сестра Урсула зомліла, побачивши тіла, лікар з заводу мусив тримати її в себе в клініці до прибуття отця Дуліна. З Барі вижила лише вона, докторко Айлс. Їй одній пощастило.

«Пощастило, — подумала Мора. — Вона уникла різанини лише для того, щоб повернутися до абатства Грейстоунз і виявити, що смерть про неї не забула. Що навіть тут вона не владна втекти від її руки».

Їхні з абатисою погляди перетнулися.

— Ви не знайдете в її минулому жодного приводу для сорому. Тільки життя у служінні Господу. Облиште пам'ять про нашу сестру, докторко Айлс. Дайте їй спокій.

Мора та Ріццолі стояли на тротуарі там, де колись був ресторан «Мама Кортіна», і вітер крижаним лезом краяв їхні пальта.

Мора вперше була тут вдень, вперше бачила вулицю, повну закинутих будинків і вікон, що порожніми очницями дивилися вниз.

— До цікавого ж району ви мене привели, — мовила Ріццолі. Звела очі на вицвілу вивіску. — Це тут знайшли вашу невідому?

— У чоловічому туалеті. Коли я її оглядала, вона близько тридцяти шести годин була мертва.

— І підказок щодо її особистості немає?

Мора похитала головою.

— Зважаючи на те, в якій стадії була хвороба Гансена, вірогідно, що вона нещодавно сюди приїхала. Ймовірно без документів.

Ріццолі тісніше закуталася в пальто.

— «Бен Гур», — пробуркотіла вона. — Ось що спадає на думку. Долина прокажених.

— «Бен Гур» — це просто кіно.

— Але хвороба ж реальна. Те, що вона робить з обличчям, з руками...

— Вона може сильно понівечити. Саме це жахало наших предків, саме тому від самого погляду на прокаженого люди верещали зі страху.

— Господи. Подумати тільки, що ми маємо це тут, у Бостоні. — Ріццолі здригнулася. — Страшенно холодно. Зайдімо всередину.

Вони ступили до провулка, з хрускотом зминаючи крижану кірку на слідах численних правоохоронців. Тут вітер їх не діставав, однак здавалося, що в цьому похмурому колодязі між будинками було значно холодніше. Повітря було зловісно нерухоме. На порозі ресторану лежала поліцейська стрічка.

Мора дістала ключа, вставила у висячий замок, та він не розкрився. Вона зігнулася над замерзлою замковою щілиною й почала копирсатися в ній ключем.

— Чому в них відпадають пальці? — запитала Ріццолі.

— Що?

— Чому втрачаєш пальці, якщо підчепив проказу? Це бактерії, що роз'їдають шкіру?

— Ні, проказа шкодить по-іншому. Бацили атакують периферійну нервову систему, пальці на руках і ногах втрачають чутливість. Перестаєш відчувати біль. Біль — це наша сигналізація, частина захисного механізму. Без нього можна випадково сунути пальця в окріп і навіть не відчути, як горить шкіра. Або ж не відчути, як на нозі формується мозоль. Можна знову й знову зазнавати травм, це призводить до вторинних інфекцій. До гангрені.

Мора замовкла, збентежена впертим замком.

— Дайте мені спробувати.

Вона відійшла і вдячно сунула руки в кишені, поки Ріццолі вовтузилася з ключем.

— У бідних країнах найбільше нівечать руки й ноги пацюки, — продовжила пояснювати Мора.

Ріццолі підвела до неї насуплене обличчя.

— Пацюки?

— Уночі залізають у ліжку й гризуть пальці рук і ніг, доки людина спить.

— Серйозно?

— І людина нічого не відчуває, бо проказа позбавила шкіру чутливості. Прокидається вранці, а кінчиків пальців немає. Самі лиш криваві кукси.

Ріццолі витріщилася на неї, тоді різко повернула ключа.

Замок піддався. Двері розчахнулися, відкриваючи сірі силуети меблів, що зливалися з чорнотою.

— Ласкаво прошу до «Мами Кортіни», — мовила Мора.

Детектив зупинилася на порозі, поводи́ла «маглайтом» по кімнаті.

— Там щось ворушиться, — пробуркотіла вона.

— Пацюки.

— Не будемо більше про пацюків.

Мора ввімкнула свій ліхтарик і пішла слідом за Ріццолі в темряву, що смерділа згірклим жиром.

— Він провів її тут, через залу, — сказала вона, ведучи промінь по підлозі. — У пилюці знайшли сліди, ймовірно, від п'ят її взуття. Він, певно, вхопив її попід пахвами й тягнув спиною вперед.

— Йому мало б бути гидко навіть торкатися її.

— Припускаю, що він був у рукавичках, бо відбитків пальців не лишилося.

— І все одно, він терся об її одяг. Піддавався інфекції.

— Ви бачите це так само, як люди в давнину, — наче один доторк прокаженого перетворить вас на чудовисько. Проказа передається не так легко, як можна подумати.

— Але ж її можна підчепити. Можна заразитися.

— Так.

— А тоді незчуєшся, як відвалляться ніс і пальці.

— Це виліковна хвороба. Є антибіотики.

— Байдуже, чи виліковна, — сказала Ріццолі, повільно перетинаючи кухню. — Ми говоримо про проказу. Просто з Біблії.

Вони пройшли крізь обертові двері до залу. «Маглайт» Ріццолі описав коло, на периферії блимнули складені стосами стільці. Вони не бачили тарганів і пацюків, однак чули слабкий шурхіт. Темрява була жива.

— Куди тепер? — майже пошепки спитала детектив, наче вони вторглися на ворожу територію.

— Ідіть далі. Праворуч буде коридор, з того краю кімнати.

Вогні їхніх ліхтариків танцювали на підлозі. Останні сліди жертви були знищені правоохоронцями, які проходили цим шляхом. Коли Мора вперше приїхала на місце злочину, поруч були детективи Кроу та Сліпер, вона знала, що вже стоїть ціла армія криміналістів, тримаючи наготові камери, прилади та порошок для зняття відбитків пальців. Того вечора їй не було страшно.

А тепер вона важко дихала. Збагнула, що тримається поближче до Ріццолі, гостро усвідомлюючи те, що ніхто не прикриває її ззаду. Вона відчула, як піднімаються волосинки на шиї, надзвичайно чутливо дослухалася до звуків і будь-яких натяків на рух у себе за спиною.

Ріццолі зупинилася, світло метнулося праворуч.

— Цей коридор?

— Убиральня в кінці.

Детектив рушила вперед, водячи ліхтариком від стіни до стіни. Біля останніх дверей спинилася, наче заздалегідь знаючи, що за ними побачить дещо неприємне. Вона посвітила в кімнату й пильно вдивилась у мазки крові на кахлях підлоги. Коротко повела по стінах, повз кабінку, порцелянові пісуари й умивальники з плямами іржі. Тоді знову перевела промінь на підлогу, наче його магнітом вабило туди, де лежало тіло.

Місце смерті має свою особливу силу. Таке місце зберігає пам'ять про те, що сталося, ще довго після того, як тіло виносять, а кров змивають. Воно затримує відгомін криків, береже запах страху. І, наче чорна діра, засмоктує у свій вир увагу живих, які не можуть відвернутися, не можуть опиратися погляду в пекло.

Ріццолі присіла над закривавленими кахлями.

— Постріл був чистий, у серце, — сказала Мора, присідаючи поряд з нею. — Тампонада перикарда призвела до раптової зупинки серця. Саме тому на підлозі так мало крові. Серце не билосся, кровообіг зупинився. Коли він ампутував їй кінцівки, то рубав уже мертве тіло.

Вони замовкли, не зводячи очей з брунатних плям. У вбиральні вікон не було, світла з вулиці не побачиш. Той, хто підняв на жінку ножа, міг не поспішати, міг безперешкодно займатися своєю різаниною. Не треба було глушити крики, не було жодної загрози. Він міг у зручному темпі розтинати шкіру й суглоби, збираючи свої тілесні скарби.

А закінчивши, покинув тіло в царстві паразитів, на бенкет пацюкам і тарганам, які мали знищити ту плоть, що ще лишилася.

Мора підвелася, важко дихаючи. Хоча в будівлі було дуже холодно, руки в рукавицях пітніли, серце калатало.

— Можемо йти? — запитала вона.

— Зачекайте. Я ще роздивлюся.

— Тут більше немає на що дивитися.

— Ми ж щойно прийшли, док.

Мора глянула в темний коридор і здригнулася. Відчула дивний порух повітря, мов холодне дихання, від якого піднялися волосинки на шиї. «Двері, — раптом подумала вона. — Ми лишили двері до провулка незамкненими».

Ріццолі досі сиділа над плямами, повільно прочісуючи «маґлайтом» кахлі, зосереджена тільки на крові. «Вона не боїться, — подумала Мора. — То чого мені боятися? Спокійно, спокійно».

Вона побокувала до коридору. Тримаючи ліхтарик мов шаблю, швидко рубонула променем темряву.

Нічого не побачила.

Волосинки на шиї стояли дибки.

— Ріццолі, — прошепотіла вона. — Можемо піти, негайно?

Тільки тоді детектив почула напруження в Мориному голосі. Запитала, так само тихо:

— Що таке?

— Я хочу піти.

— Чому?

Мора вдивлялась у темряву коридору.

— Щось тут не так.

— Ви щось чули?

— Просто ходімо звідси, гаразд?

Ріццолі підвелася. М'яко погодилася:

— Гаразд.

Вона пройшла повз Мору до коридору. Зупинилася, наче винюхуючи можливу загрозу в повітрі. «Безстрашна Ріццолі, завжди попереду», — подумала Мора, йдучи слідом за детективом через залу ресторану. Вони увійшли в кухню, блимаючи ліхтариками. «Ідеальні цілі, — усвідомила вона. — Ідемо, рипимо підлогою, і наші ліхтарики все одно що мішені».

Мора відчула подих холодного повітря й витріщилася на силует чоловіка, що стояв у проході. Коли між тіней раптово заgrimіли голоси, ошелешено завмерла.

Ріццолі, вже у бойовій позиції, закричала:

— Аніруш!

— Кидай зброю!

— Я сказала, *аніруш*, мудило! — звеліла детектив.

— Поліція Бостона! Я з поліції Бостона!

— Якого біса...

Промінь ліхтарика Ріццолі раптом освітив обличчя чоловіка. Він підняв руки, мружачись від яскравого світла. Запала довга тиша.

Ріццолі з огидою пирхнула:

— От лайно.

— Так, я теж радий тебе бачити, — сказав детектив Кроу. — Я так розумію, тут відбувається все найцікавіше.

— Я б тобі голову, до дідька, могла знести, — мовила Ріццолі. — Хоч попередив би, що будеш тут...

Вона замовкла й завмерла, коли з'явився другий силует. Високий чоловік із котячою грацією проминув Кроу і ступив до кола світла від ліхтарика Ріццолі. Світло раптом здригнулося — рука затремтіла, не втримала.

— Привіт, Джейн, — промовив Гебріел Дін.

Довга тиша в темряві здавалася електрично зарядженою.

Коли Ріццолі нарешті спромоглася відповісти, її голос був на диво рівним. Діловим.

— Я не знала, що ти в місті.

— Зранку прилетів.

Вона повернула зброю в кобуру, випросталася.

— Що ти тут робиш?

— Те ж саме, що й ти. Детектив Кроу показує мені місце злочину.

— Ця справа зацікавила ФБР? Чому?

Дін роззирнувся.

— Краще обговорити це деінде. Принаймні там, де тепло. Я хотів би почути, як твоя справа пов'язана з цією, Джейн.

— Якщо буде розмова, то це буде обмін інформацією, — сказала Ріццолі.

— Авжеж.

— Усі карти на стіл.

Дін кивнув.

— Знатимеш усе, що знаю я.

— Слухайте, — втрутився Кроу. — Дозвольте мені вже показати агентів Діну тут усе. Зустрінемося у конференц-залі. Принаймні світла буде достатньо, щоб ми бачили один одного. І не стовбичитимемо, відморожуючи зади.

Ріццолі кивнула.

— Конференц-зала, друга година. Побачимося там.

14

Ріццолі хапливо вийняла ключі від авто, впустила їх на сніг. Лаючись, присіла за ними.

— Усе гаразд? — спитала Мора.

— Оце так сюрприз. Я не чекала... — Вона підвелася, видихнула хмаринку пари. — Господи, що він тут робить? Якого біса він тут робить?

— Гадаю, свою роботу.

— Я до цього не готова. Не готова знову з ним працювати.

— У вас може не бути вибору.

— Знаю. Це мене й бісить — відсутність вибору.

Вона відімкнула авто, обидві жінки прослизнули всередину, на крижані сидіння.

— Ви йому розповісте? — запитала Мора.

Ріццолі похмуро завела двигун.

— Ні.

— Він захоче знати.

— Я в цьому не впевнена. Щодо чоловіків загалом.

— То ви просто викреслюєте можливість щасливого кінця? Не лишаєте жодного шансу?

Детектив зітхнула.

— Можливо, якби ми були іншими, був би шанс.

— Цей роман стався не з іншими, а з вами двома.

— Так. Несподіванка, правда ж.

— Чому?

Ріццолі сиділа мовчки, не зводячи очей з дороги попереду. Тоді тихо сказала:

— Знаєте, як мене називали мої брати, коли ми були малі? Жабою. Казали, що жоден принц не захоче цілувати жабу, а брати її за дружину — й поготів.

— Брати бувають жорстокими.

— Утім, іноді вони просто кажуть жорстоку правду.

— Не думаю, що, дивлячись на вас, агент Дін бачить жабу.

Джейн знизала плечима.

— Хтозна, що він бачить.

— Розумну жінку?

— Так, дуже сексуально.

— Для деяких чоловіків — так.

— Або ж це вони так кажуть. Але знаєте що? Мені в це не віриться. Маючи вибір, чоловік завжди обере задок і цицьки.

Ріццолі розлучено зосередилася на дорозі. Вони їхали вулицями, тротуари яких були вкриті кіркою брудного снігу, а вікна запаркованих автомобілів — білою памороззю.

— Щось він у вас побачив. Достатньо для того, щоб вас хотіти.

— То все справа, над якою ми працювали. Захват від полювання. Знаєте, від нього відчуваєшся живим. Коли наближаєшся до цілі, стається викид адреналіну, все здається інакшим, інакше відчувається. Ти працюєш із кимось цілодобово, так близько, що знаєш його запах. Знаєш, яку каву він п'є і як зав'язує краватку. Тоді стає небезпечно, ви разом лютуєте й разом лякаєтеся. Тож скоро це починає скидатися на любов. Але це не вона. Це просто двоє людей, які працюють у таких інтенсивних обставинах, що не бачать різниці між хіттю й збудженням від полювання. Гадаю, сталося саме це. Ми зустрілися над мертвими тілами, і через певний час навіть я здалася йому привабливою.

— Невже це все, ким він був для вас? Просто хлопцем, який почав здаватися привабливим?

— Чорт, він і *справді* привабливий.

— Якщо ви його не кохаєте, якщо вам до нього байдуже, то бачити його зараз не було б так боляче, правда ж?

— Не знаю! — з відчаєм відповіла Ріццолі. — Я не знаю, що відчуваю до нього!

— Це залежить від того, чи він вас любить?

— Я його точно про це не питатиму.

— Тільки так можна дістати пряму відповідь.

— Як там ця приказка? «Не питай, якщо не хочеш почути відповідь».

— Тут не вгадаєш. Відповідь може вас здивувати.

У «Шредер Плаза» вони зайшли в кафетерій по каву й піднялися з нею до конференц-зали. Чекаючи на Кроу та Діна, Мора дивилася, як Ріццолі перебирає папери, проглядає документи так, наче вони містили якусь таємницю, яку вона прагнула розкрити. О чверть на третю вони нарешті почули слабкий дзвінок від ліфта, а тоді сміх Кроу в холі. Ріццолі заклякла. Чоловічі голоси наближалися, а її погляд так і лишався прикутим до паперів. Коли в дверях з'явився Дін, вона не одразу підвела очі, наче відмовляючись визнати його владу над собою.

Мора вперше зустріла спеціального агента Гебрієла Діна наприкінці серпня, коли він приєднався до розслідування серії вбивств заможних пар у Бостоні. Імпозантний, розумний, він швидко зайняв у команді позицію лідера, тож конфлікт із Ріццолі, головним детективом розслідування, був майже гарантований від самого початку. Мора першою помітила, що цей конфлікт почав переростати в симпатію. Помітила перші іскри майбутнього роману, коли їхні погляди зустрічалися понад тілами жертв. Зауважила, як шаріється Ріццолі, її невпевненість. Початок кохання завжди повен збентеження. Так само як і кінець.

Дін увійшов у кімнату й одразу ж зосередився на Ріццолі. Він був у костюмі з краваткою, його елегантність різко контрастувала з м'ятою блузкою Джейн і копицею її неслухняного волосся. Коли вона нарешті подивилася на нього, в цьому була відверта зухвалість. *«Я така, як є. Не подобається — забирайся».*

Кроу поважно зайняв місце в голові столу.

— Гаразд, усі зібралися. Час показувати й розповідати.

Він глянув на Ріццолі.

— Спочатку послухаємо ФБР, — мовила вона.

Дін розкрив свою валізку. Дістав теку й підштовхнув до неї через стіл.

— Цей знімок було зроблено десять днів тому в Провіденс, Род-Айленд, — сказав він.

Ріццолі розгорнула теку. Мора сиділа поряд з нею, тому добре бачила світліну. Це було фото місця злочину: чоловік лежить у багажнику автомобіля в позі зародка. Світло-брунатний килим забризканий кров'ю. Обличчя жертви на диво вціліло, очі були розплющені, шкіра набула фіолетового кольору від набряку.

— Жертву звати Говард Редфілд, йому п'ятдесят один рік, розлучений білий чоловік із Цинциннаті, — розповідав Дін. — Причина смерті — вогнепальна рана в ліву скроню. На додачу до цього є численні тріщини колінних чашечок, завдані тупою зброєю, ймовірно молотком. На обох руках, зв'язаних за спиною липкою стрічкою, є важкі опіки.

— Його катували, — сказала Ріццолі.

— Так. І серйозно.

Джейн зблідла й відхилилася назад. Мора єдина з присутніх знала причину цієї блідоти і стривожено дивилася на неї. Вона бачила на її обличчі ознаки відчайдушної боротьби з нудотою.

— Його знайшли в багажнику його ж автомобіля, — вів далі Дін. — Авто було залишене за два квартали від автобусної станції Провіденс. Це година чи півтори їзди звідси.

— Але юрисдикція інша, — завважив Кроу.

Дін кивнув.

— Саме тому ця смерть не потрапила до вашого розгляду. Убивця цілком міг перегнати авто до Провіденса з жертвою в багажнику, залишити там і повернутися в Бостон автобусом.

— *Повернутися в Бостон?* — перепитала Мора. — Чому ви вважаєте, що він почав звідси?

— Це здогадка. Ми не знаємо, де насправді сталося вбивство. Не можемо навіть точно встановити, де містер Редфілд був останніми тижнями. Він із Цинциннаті, але його тіло виявляють у Новій Англії. Він не лишив кредитного сліду, немає записів щодо того, де він перебував. Відомо хіба, що місяць тому він зняв зі свого рахунка велику суму грошей, а тоді поїхав з дому.

— Схоже на людину, яка втікає і не хоче, щоб її вистежили, — сказала Мора. — Або ж дуже боїться.

Дін подивився на фото.

— Вочевидь, він мав привід.

— Розкажи про жертву, — втрутилася Ріццолі. Тепер вона знову контролювала ситуацію й могла незворушно дивитися на знімок.

— Містер Редфілд — колишній старший віце-президент «Октагон Кемікалз», займався закордонними операціями, — сказав Дін. — Два місяці тому пішов у відставку, начебто з особистих причин.

— «Октагон»? — перепитала Мора. — Вони були в новинах. Це не їхню діяльність зараз розслідує Комісія з цінних паперів і бірж?

Агент кивнув.

— Виконавчий відділ комісії подав цивільний позов проти «Октагону» за звинуваченням у численних порушеннях, включно з незаконними транзакціями на мільярди доларів.

— Мільярди? — перепитала Ріццолі. — Ого.

— «Октагон» — велика транснаціональна корпорація зі щорічними продажами на двадцять мільярдів доларів. Ідеться про дуже велику рибу.

Ріццолі подивилася на фото.

— І жертва плавала в її ставку. Він мав би знати внутрішню кухню. Думаєш, у нього були проблеми з «Октагоном»?

— Три тижні тому містер Редфілд призначив зустріч із посадовцями міністерства юстиції.

— Так, — зі смішком мовив Кроу. — Він точно був для них проблемою.

— Попросив, щоб ця зустріч пройшла тут, у Бостоні.

— Чому не у Вашингтоні? — спитала Джейн.

— Він сказав, що ще дехто хоче дати свідчення й це має відбутися тут. Ми не знаємо, чому він зв'язався з міністерством, а не пішов одразу в комісію, бо є припущення, що це пов'язано з розслідуванням щодо «Октагону».

— Але точно ви не впевнені?

— Ні, бо зустріч так і не відбулася. Він уже був мертвий.

Кроу сказав:

— Ну, якщо щось схоже на замовне вбивство і смердить як замовне вбивство...

— Яким боком це все тичиться Пані Пацюк? — запитала Ріццолі.

— Ми саме дійшли до цього, — відповів Дін. Подивився на Мору. — Ви робили аутопсію. Яка була причина її смерті?

— Вогнепальне поранення в груди, — сказала Мора. — Фрагменти кулі пробили серце, стався великий крововилив у серцеву сумку, який зупинив серцебиття. Це називається тампонадою перикарда.

— Яку кулю було використано?

Мора пригадала рентгенівський знімок грудей Пані Пацюк. Шріт, зоряною галактикою розсипаний по обох легенях.

— Це був «глейзер», — відповіла вона. — Мідна оболонка з металевим шротом, створена так, щоб розпадатися в тілі, без можливості наскрізного проходу. — Вона помовчала й додала: — Украй руйнівний снаряд.

Агент Дін кивнув на знімок Говарда Редфілда, який лежав, скривавлений і скручений, у багажнику автомобіля.

— Містера Редфілда було вбито «глейзером». З тієї ж зброї, що вбила вашу невідому.

Усі мовчали.

Тоді Ріццолі з недовірою мовила:

— Але ж ти щойно розповів про замовне вбивство — можливість для «Октагону» розібратися зі стукачем. А ця, інша жертва, Пані Пацюк...

— Детектив Ріццолі права, — погодилася Мора. — Вона найменше з усіх годиться в жертви для найманого вбивці.

— Однак куля, що вбила її, вилетіла з того ж пістолета, що вбив Говарда Редфілда, — сказав Дін.

Кроу додав:

— Так на сцені з'явився агент Дін. Я зробив запит щодо «ДРАГФАЙР» за типом мідної оболонки, яку ви дістали в неї з грудей.

Окрім національної бази відбитків пальців, яка належить ФБР, існує «ДРАГФАЙР» — централізована база даних щодо злочинів із використанням вогнепальної зброї. Мітки та виїмки з куль, знайдених на місцях злочину, зберігаються в цифровому форматі, тож можна шукати збіги й пов'язувати злочини з використанням однієї й тієї ж зброї.

— База дала збіг, — сказав Дін.

Ріццолі зачудовано похитала головою.

— Чому ці дві жертви? Не бачу зв'язку.

— Саме це й робить смерть невідомої такою цікавою, — завважив Дін.

Морі не сподобалося таке використання слова «цікавий». Воно натякало на те, що деякі смерті не були цікавими чи вартими особливої уваги. Жертви з цим не погодилися б.

Вона зосередилася на знімку, на цій огидній кривавій плямі на столі конференц-зали.

— Наша невідома сюди не вписується, — сказала вона.

— Перепрошую?

— Убивство Говарда Редфілда логічно обґрунтоване, він міг дати комісії свідчення у справі. Ознаки катування свідчать про те, що це не невдале пограбування. Убивця чогось від нього хотів. Можливо, винагороди чи інформації. Але як із цим пов'язана наша невідома, найімовірніше нелегальна іммігрантка? Хто міг хотіти її смерті?

— Це головне запитання, чи не так? — Дін подивився на Ріццолі. — Я так розумію, твоя справа також може бути частиною цього.

Здавалося, його погляд злякав її. Вона нервово похитала головою.

— Вона теж здається зовсім непричетною до цього.

— Детектив Кроу розповів, що в монастирі напали на двох черниць, — сказав Дін. — У Джамайка-Плейн.

— Але там нападник не користався вогнепальною зброєю. Ми думаємо, що він гатив черниць молотком. Схоже на напад люті: якийсь псих ненавидить жінок.

— Може, він хотів змусити вас так думати. Приховати зв'язок із цими вбивствами.

— Що ж, тоді йому це вдавалося, аж поки докторка Айлс не діагностувала в невідомої проказу. Виявилось, що одна з черниць-жертв, сестра Урсула, працювала в селищі прокажених в Індії.

— Цього селища більше немає, — додала Мора.

Агент подивився на неї.

— Що?

— Ймовірно різанина з релігійних мотивів. Майже сотню людей убито, селище спалено дощенту. — Вона помовчала. — З того селища вижила тільки сестра Урсула.

Вона ніколи не бачила Гебрієла Діна таким спантеличеним. Зазвичай це він знав усі секрети й ділився одкровеннями. Та зараз він наче онімів від цієї нової інформації.

Мора вирішила добити його.

— Я вважаю, що наша невідома може бути з того ж індійського селища.

— Ви раніше казали, що вона нібито латиноамериканка, — завважив Кроу.

— Це була здогадка на основі пігментації шкіри.

— То ви змінюєте здогадку, щоб пасувала до обставин?

— Ні, я змінюю її через те, що було встановлено під час розтину. Пам'ятаєте жовту нитку, що пристала до її зап'ястка?

— Так. Лабораторія волосся та волокон сказала, що це бавовна. Певно, просто шматок мотузки.

— Мотузка на зап'ястку має відганяти зло. Це звичай індуїстів.

— Знову Індія, — мовив Дін.

Мора кивнула.

— Усе зводиться до Індії.

— Черниця й нелегальна іммігрантка з проказою? Як зв'язати їх із замовним убивством? — Кроу похитав головою. — До професіоналів звертаються лише тоді, як сподіваються щось здобути.

— Або мають що втрачати, — припустила Мора.

— Якщо все це замовні вбивства, — сказав Дін, — точно відоме одне. За розслідуваннями треба дуже ретельно стежити, контролювати всю інформацію стосовно цих справ. Бо хтось стежить за всім тим, що робить поліція Бостона.

«Стежить і за мною теж», — подумала Мора, і від цієї думки спиною пробіг холод. Вона була така помітна — на місці злочину,

в теленовинах. Дорогою до авто. Вона звикла бути під прицілом камер, але зараз зважала на те, що за нею можуть спостерігати й інші очі. Вистежувати. І згадалося те, що вона відчула в темряві в ресторані «Мама Кортіна», — холодний жах здобичі, яка раптом усвідомлює, що за нею стежать.

Дін сказав:

— Мені треба побачити інше місце злочину, монастир, де напали на черниць. — Він подивився на Ріццолі. — Можеш провести мене туди?

Спочатку вона не відповіла. Сиділа незворушно, не зводячи очей зі знімка мертвого Говарда Редфілда в багажнику його авто.

— Джейн?

Вона глибоко вдихнула й сіла рівно, наче раптом віднайшла в собі джерело мужності. Стійкості.

— Ходімо, — мовила вона й підвелася. Подивилася на агента. — Здається, ми тепер знову команда.

15

«Я можу з цим упоратися. Можу впоратися з ним».

Ріццолі їхала до Джамайка-Плейн, не зводячи очей з дороги, та всі її думки займав Гебріел Дін. Він без попередження повернувся в її життя, і вона досі була надто ошелешена, аби розібратися, що саме відчуває щодо цього. Шлунок скрутило, руки затерпли. Ще день тому їй здавалося, що найгірше вже минуло: трохи часу й чимало способів відвернути увагу, і вона залишить цей роман позаду. Геть з очей — геть із серця.

А тепер він знову перед очима, і в серці теж.

До абатства Грейстоунз вона приїхала перша. Зачекала на нього в автомобілі — кожен нерв гудів, тривога перетворювалася на нудоту.

«Зберися, чорт забирай. Зосередься на роботі».

Вона побачила, як за нею припаркувалося його орендоване авто.

Вийшла зі свого й радо привітала жорсткий удар вітру. Що холодніше, то краще: це допоможе їй отямитися. Джейн дивилася, як він з'явився з автомобіля, й сухо кивнула йому — привітання від колеги.

Тоді розвернулася й ударила в дзвін. Жодної паузи для розмов, щоб не добирати слів. Одразу до діла, бо тільки так вона могла впоратися з цим возз'єднанням. На щастя, скоро з будинку вийшла черниця, почовгала снігом до воріт.

— Це сестра Ізабелла, — сказала Ріццолі. — Можеш не повірити, але вона одна з наймолодших.

Ізабелла примружилася, дивлячись на супутника Ріццолі з-за ґрат.

— Це агент Дін із ФБР, — відрекомендувала його Джейн. — Я просто покажу йому каплицю, ми вас не потурбуємо.

Черниця відчинила ворота, пропускаючи гостей. Ґрати безжально грюкнули в них за спинами — холодний звук неминучості. Ув'язнення. Сестра Ізабелла одразу ж повернулася до будівлі, залишила відвідувачів у дворі. Наодинці.

Ріццолі одразу ж опанувала тишу й заходилася переказувати справу.

— Ми досі не знаємо, як він увійшов, — сказала вона. — Снігопад приховав усі можливі сліди, і ми не знайшли поламаного плюща, що вказував би на те, що через стіну хтось переліз. Головні ворота весь час замкнені, тож якщо нападник увійшов звідси, хтось з абатства мав його впустити. Це порушення правил монастиря, тож мало статися вночі, коли ніхто не бачить.

— Свідків не маєте?

— Жодного. Спочатку думали, що ворота могла відчинити наймолодша з черниць, Камілла.

— Чому Камілла?

— Через те, що ми знайшли на аутопсії. — Ріццолі віддвернулася до стіни, уникаючи його погляду, й сказала: — Незадовго до того вона народила. Ми знайшли немовля в ставку за абатством.

— А батько?

— Вочевидь головний підозрюваний, хоч ким би він був. Особу ще не встановлено, аналізи ДНК не готові. Але тепер, після того, що ти розповів, здається, ми цілком можемо копати не туди.

Джейн пильно вдивлялась у стіни, що оточували їх, у ворота, що відгороджували абатство від світу, і раптом перед очима в неї почали розгортатися події, зовсім не ті, які вона уявляла, вперше потрапивши на місце злочину.

«Якщо ворота відчинила не Камілла...»

— Хто тоді впустив убивцю до абатства? — запитав Дін, наче моторошно читав її думки.

Ріццолі насупилася, дивлячись на ґрати, думаючи про сніг, який намітало на бруківку.

— Урсула була в пальті й чоботах... — промовила вона.

Розвернулася, подивилася на споруду монастиря. Уявила собі чорні досвітанкові години: вікна темні, черниці сплять у своїх келіях. У дворі тихо, чути тільки вітер.

— Коли вона вийшла на вулицю, вже йшов сніг, — сказала Ріццолі. — Вона була вбрана саме на ту погоду. Пройшла через двір до воріт, де хтось на неї чекав.

— Хтось, про чію появу вона знала, — підхопив Дін. — Хтось очікуваний.

Ріццолі кивнула. Розвернулася до каплиці й пішла, лишаючи сліди чобіт на снігу. Дін ішов одразу ж за нею, але вона більше не зосереджувалася на ньому — йшла слідами приреченої жінки.

«Ніч вирує першим зимовим снігом. Каміння під ногами слизьке. Рухаєшся тихо, не хочеш, щоб інші сестри знали, що ти з кимось зустрічаєшся. Що ладна порушити правила заради цього.

Але тут темно, біля воріт немає світла. Тож ти не бачиш його обличчя. Не можеш бути певна того, що це саме той гість, на якого ти сьогодні чекала...»

Біля фонтана Джейн різко зупинилася, підвела очі до ряду вікон над двором.

— Що таке? — запитав Дін.

— Кімната Камілли, — показала вона. — Ось там.

Він подивився вгору. Обличчя розчервонілося від колючого вітру, волосся скуйовдилося. Не треба було дивитися на нього: Джейн раптом відчула такий голод за його дотиком, що мусила відвернутися, притиснути кулак до живота, щоб угамувати цю порожнечу.

— Вона, певно, побачила щось із кімнати, — сказав Гебріел.
— Світло в каплиці. Коли знайшли тіла, воно було ввімкнене.
Ріццолі знову глянула на вікно Камілли й пригадала скривавлені простирадла.

«Вона прокидається від того, що прокладка протекла. Вилізає з ліжка, йде в туалет, міняє її на чисту. А повернувшись до своєї кімнати, завважує світло у вітражних вікнах. Світло, якого там не мало бути».

Детектив розвернулася до каплиці, приваблена примарним образом юної Камілли, яка вийшла з головної будівлі монастиря. Вона тремтіла, йдучи галереєю, — можливо, шкодувала, що не накинула пальта для цієї коротенької подорожі між будівлями.

Ріццолі пішла слідом за привидами до каплиці.

Стала там, у мороці. Світло не горіло, і лави здавалися не більше ніж горизонтальними шматками тіні. Дін поряд з нею мовчав, сам схожий на привида, а Джейн дивилася, як розгортається фінальна сцена.

Камілла заходить до каплиці, тоненька й бліда.

«З жахом дивиться вниз. Біля її ніг лежить сестра Урсула, і кам'яна підлога залита кров'ю».

Можливо, Камілла не одразу збагнула, що сталося, спочатку подумала, що Урсула просто послизнулася й розбила голову. А може, вона з першого ж погляду на кров зрозуміла, що в ці стіни пробралася зло. Що тепер воно стоїть за нею, біля дверей. Спостерігає.

Рухається до неї.

«Від першого удару вона заточується. Хоч і оглушена, намагається втекти. Біжить у єдиному доступному для неї напрямку — між лавами, до вітваря. Там спотикається. Падає на коліна, в очікуванні останнього удару».

Коли все скінчено і юна Камілла лежить мертва, вбивця розвертається до першої жертви. До Урсули».

Але не закінчує свою справу. Залишає її живою. Чому?»
Джейн подивилася на підлогу там, де впала Урсула. Уявила нападника, який тягнеться до жертви.

І завмерла, раптом пригадавши, що розповіла докторка Айлс.

— Убивця не намацав пульсу, — сказала вона.

— Що?

— У сестри Урсули немає пульсу з правого боку шиї. — Вона подивилася на Діна. — Він вирішив, що вона мертва.

Вони пройшли повз ряди лав останньою дорогою Камілли. Підійшли до місця біля вітваря, на якому вона впала. Стояли мовчки, дивлячись на підлогу. Хоча в напівтемряві цього не було видно, у тріщинах між камінням мали лишитися сліди крові.

Ріццолі здригнулася, підвела очі й побачила, що Дін дивиться на неї.

— Це все, що я можу показати, — сказала вона. — Хіба що хочеш поговорити з сестрами.

— Я хочу поговорити з тобою.

— Я тут.

— Ні. Тут детектив Ріццолі. А мені потрібна Джейн.

Вона засміялася. Богохульний звук у цій каплиці.

— У тебе це звучить так, наче я маю роздвоєння особистості.

— Це не надто далеко від правди. Ти так стараєшся, граючи копа, що ховаєш жінку. Ту жінку, до якої я приїхав.

— Довго ж ти чекав.

— Чому ти на мене зла?

— Я не зла.

— Дивний у тебе спосіб вітати мене в Бостоні.

— Може, це тому, що ти не потурбувався попередити про свій приїзд.

Гебріел зітхнув, пара привидом злетіла вгору.

— Ми можемо просто сісти й поговорити?

Джейн підійшла до передньої лави, опустилася на дерев'яне сидіння. Гебріел сів поряд з нею, і вона дивилася чітко перед собою, боячись глянути на нього. Налякана емоціями, які він у ній збурих. Навіть просто вдихати його запах було боляче: це знову пробуджувало бажання. Цей чоловік ділив з нею ліжку, його дотик, смак і сміх досі переслідували її уві сні. Усередині неї тепер ріс наслідок їхнього союзу, і вона притиснула руку до живота, щоб угамувати прихований біль, який раптово відчула.

— Як твої справи, Джейн?

— Добре. Я зайнята.

— А ця пов'язка на голові? Що сталося?

— А, це. — Вона торкнулася чола й знизала плечима. — Маленький інцидент у морзі. Послизнулась і впала.

— Маєш втомлений вигляд.

— А ти не обтяжуєшся компліментами, так?

— Це просто спостереження.

— Ну так, я втомлена. Авжеж. Такий уже тиждень. Ще й Різдво скоро, а я навіть не купила рідним подарунки.

Дін подивився на неї, і вона відвернулася, не бажаючи зустрічатися з ним поглядами.

— Ти не рада, що ми знову працюємо разом, правда ж?

Джейн нічого не відповіла. Не заперечувала.

— Чому ти просто не можеш сказати мені, що, в біса, сталося? — зрештою зірвався він.

Гнів у його голосі заскочив Ріццолі зненацька. Дін був не з тих, хто часто показує свої емоції. Колись її це розлючувало, бо змушувало відчувати себе неконтрольованою, наче постійно здатною скипіти. Роман почався тому, що вона зробила перший крок, не він. Вона взяла на себе ризик, поставила свою гордість під загрозу, і до чого це привело? Закохалася в чоловіка, який досі був для неї загадкою. У чоловіка, єдиною зовнішньою емоцією якого був цей гнів, який вона чула зараз у його голосі.

Тепер вона теж була зла.

— Немає сенсу це переглядати, — відрубала вона. — Ми мусимо працювати разом. Не маємо вибору. Але зараз я просто не можу розбиратися з усім іншим.

— З чим саме? З тим, що ми спали?

— Так.

— Тоді ти начебто не була проти.

— Це сталося, от і все. Певна, для тебе це було не важливіше, ніж для мене.

Він мовчав. «Ображений? — думала вона. — Скривджений?» Джейн не знала, чи можна скривдити чоловіка, який не має емоцій.

Його раптовий сміх її заскочив.

— Скільки ж у тобі маячні, Джейн, — мовив Гебріел.

Вона розвернулася, подивилася на нього — *по-справжньому* подивилася, — і їй перехопило дух від того ж, що так приваблювало раніше. Міцне підборіддя, синювато-сірі очі. Відчуття владності. Вона могла ображати його скільки завгодно і все одно відчувала, що він головний.

— Чого ти боїшся? — запитав він.

— Не розумію, про що ти.

— Думаєш, я тебе скривджу? Піду перший?

— Почнімо з того, що тебе взагалі не було поряд.

— Так, правда. Я не міг. Не з нашими роботами.

— До цього все й зводиться, чи не так? — Джейн підвелася з лави, до зацікавлених стоп кинулася кров. — Ти у Вашингтоні, я — тут. У тебе є робота, від якої ти не відмовишся. У мене є моя. Компроміс неможливий.

— Ти говориш так, наче оголошуєш війну.

— Ні, це проста логіка. Намагаюся бути практичною.

Вона розвернулася, рушила до дверей.

— І намагаєшся себе захистити.

— Хіба не варто? — Ріццолі озирнулася на нього.

— Світ не збирається тебе кривдити, Джейн.

— Бо я йому не дозволю.

Вони вийшли з каплиці. Пройшли двором, ступили за ворота. Ті лунко дзвякнули, зачинаючись.

— Що ж, не бачу сенсу намагатися пробити твою броню, — мовив Дін. — Я готовий подолати далекий шлях до тебе. Але ти мусиш пройти свою половину. Мусиш теж щось дати.

Він розвернувся й пішов до свого авто.

— Гебріел? — гукнула Джейн.

Він зупинився, глянув на неї.

— Як ти думаєш, що цього разу між нами буде?

— Не знаю. Думаєш, ти принаймні будеш мені рада.

— А ще?

— Що ми знову трахатимемося, мов кролики.

Вона засміялася, похитала головою. *«Не спокушай мене. Не гагадуй про те, чого мені так бракувало».*

Дін подивився на неї понад дахом автомобіля.

— Мене цілком влаштувало б і перше, Джейн, — мовив він. Тоді сів усередину й захряснув двері.

Ріццолі дивилася, як він їде геть, і думала: «Трахалися, мов кролики, і тому я в це втрапила».

Вона затремтіла й подивилася на небо. Була лише четверта година, а здавалося, що ніч уже наповзає, забирає останнє сіре світло дня. Рукавиць вона не взяла, тож поки діставала ключі й відчиняла двері автомобіля, вітер боляче кусав пальці. Уже всередині спробувала вставити ключа в замок запалювання, але руки не слухалися й пальці майже не відчувалися.

Вставивши ключа, Ріццолі завмерла.

Раптом подумала про руки прокажених, про стерті на куски пальці.

І неясно пригадала якесь запитання про руки жінки. Щось згадане мимохідь, проігнороване.

«Вона сказала, що я нечемна, бо спитала, чому в тієї пані пальців не було».

Джейн вийшла з автомобіля й повернулася до воріт. Подзвонила у дзвін, ще раз і ще.

Нарешті з'явилася сестра Ізабелла. Старе обличчя невдоволено дивилося на неї крізь залізні ґрати.

— Я мушу поговорити з дівчинкою, — сказала Ріццолі. — З дочкою місіс Отіс.

Вона знайшла Ноні саму-самісіньку в старій класній кімнаті в кінці коридору: вона вимахувала під стільцем міцними ніжками, на учительському столі перед нею були розсіпані кольорові олівці. На кухні абатства, де місіс Отіс зараз готувала вечерю для сестер, було тепліше, і аромат свіжоспеченого печива з шоколадними крихтами долітав навіть до цього похмурого краю крила, утім Ноні вирішила схватись у цій холодній кімнаті, подалі від гострого язика й несхвального погляду матері. Дівча наче й не помічало холоду. Воно стискало в ручці лаймово-зелений олівець і, зосереджено висунувши кінчик язика, захоплено малювало іскри, що вилітали з голови чоловіка.

— Зараз буде вибух, — пояснила малеча. — Смертельні промені підсмажують йому мозок, і він вибухне. Коли готуєш щось у мікрохвильовці, воно, буває, вибухає. От і тут так.

— Смертельні промені зелені? — запитала Ріццолі.

Ноні підвела до неї очі.

— А вони мають бути іншого кольору?

— Не знаю. Завжди думала, що смертельні промені, ну, срібні.

— У мене немає срібного олівця. Конрад у школі забрав мій і не повернув.

— Гадаю, зелені теж спрацюють.

Переконана, дівчинка повернулася до малювання. Взяла блакитного олівця, додала до променів шипи, і вони стали схожі на стріли, що дощем лилися на нещасну жертву. Узагалі на столі було чимало нещасних жертв. Галерея малюнків показувала космічні кораблі, що стріляли вниз, і синіх чужинців, які відрубували голови: то були недружні прибульці. Дівчинка, яка їх намалювала, сама здавалася Ріццолі чужинкою, маленьким гремліном із циганськими очима, який ховався там, де його ніхто не потривожить.

Вона обрала собі гнітючий прихисток. Класною кімнатою, схоже, давно не користалися, голі стіни були пошрамовані численними слідами від кнопок і пожовклої липкої стрічки. У дальньому кутку складені старі учнівські парти. Дерев'яна підлога далеко не першої молодості. Єдине світло, що падало з вікон, фарбувало все похмурими відтінками сірого.

Ноні почала наступний малюнок із серії звірств прибульців. Жертва зелених смертельних променів дістала зяючу діру в голові, з якої вилітали пурпурові краплі. Над нею виникла кулька з передсмертним криком:

«AAAAAAAAA!»

— Ноні, пам'ятаєш, як ми з тобою говорили?

Темні кучері підстрибнули в кивку.

— Ти більше не приходила до мене в гості.

— Так, я бігала у справах.

— Тобі варто перестати бігати. Треба навчитися сидіти спокійно.

У цьому вчувався відгомін дорослого голосу. *«Перестань бігати, Ноні!»*

— І не треба так сумувати, — додала дівчинка, обираючи новий олівець.

Ріццолі мовчки дивилася, як вона малює яскраво-червоні бризки з вибуху в голові. «Господи, — подумала. — Дівчинка

помітила. Цей маленький безстрашний гремлін бачить більше за інших».

— У тебе дуже гострий зір, — сказала вона. — Ти багато чого бачиш, так?

— Якось бачила, як картоплина вибухнула. У мікрохвильовці.

— Ти минулого разу розповідала нам про сестру Урсулу. Сказала, що вона на тебе сварилася.

— Правда.

— Вона казала, що ти нечемна, бо питала про руки пані. Пам'ятаєш?

Ноні глянула на неї, темне око визирнуло з-під кучерів.

— Я думала, ти хочеш знати тільки про сестру Камілли.

— І про Урсулу теж хочу. І про ту жінку, в якій щось не так було з руками. Що ти мала на увазі?

— У неї не було пальців.

Ноні взяла чорний олівець і намалювала над жертвою вибуху пташку. Хижу пташку з величезними чорними крильми.

— Грифи, — повідомила вона. — Вони їдять тебе, коли ти мертвий.

«Ну от, — подумала Ріццолі. — Мушу поклатися на слова дівчинки, яка малює прибульців і смертельні промені».

Вона нахилилася до неї. Тихо запитала:

— Де ти бачила цю жінку, Ноні?

Ноні поклатла олівця і втомлено зітхнула.

— Ну добре. Якщо вже тобі так треба знати.

Вона скочила зі стільця.

— Ти куди?

— Покажу тобі, де та пані була.

Куртка Ноні була для неї завелика настільки, що вона скидалася на маленького чоловічка з реклами шин «Мішлен». Ріццолі йшла слідами її гумових чобітків і почувалася сумирним

рядовим, що маршує за цілеспрямованим генералом. Ноні провела її через двір абатства, повз фонтан, на якому лежав сніг, мов шари на весільному торті. Вона спинилася біля воріт і показала пальцем.

— Вона була там.

— За ворітьми?

— Ага. На обличчі був великий шарф. Наче вона збиралася грабувати банк.

— То обличчя ти не бачила?

Дівчинка похитала головою, кучері розлетілися.

— Ця пані до тебе говорила?

— Ні, чоловік говорив.

Ріццолі витріщилася на неї.

— З нею був чоловік?

— Він просив їх впустити, бо їм треба було поговорити з сестрою Урсулою. Але це проти правил, я їм так і сказала. Якщо сестра порушить правило, її викинуть звідси. Мама каже, що сестрам немає куди піти, тож вони *ніколи* не порушують правила, бо бояться опинитися за ворітьми. — Ноні замовкла. Підвела на неї очі та з гордістю сказала: — А от я постійно ходжу за ворота.

«Це тому, що ти нічого не боїшся. Ти безстрашна».

Дівчинка почала витоптувати лінію в снігу, маленькі рожеві чобітки маршували з солдатською ритмічністю. Вона протоптала одну стежину, тоді розвернулася й рушила назад паралельною лінією. «Вона вважає себе непереможною, — подумала Ріццолі. — Але насправді вона така маленька і вразлива. Маленька дівчинка у величезній куртці».

— А що було далі, Ноні?

Дівчинка закінчила тупцяти снігом й різко спинилася, зосередившись на своїх укритих сніжною кіркою чобітках.

— Пані просунула у ворота листа. — Ноні нахилилася вперед і прошепотіла: — І я побачила, що в неї немає пальців.

– Ти передала листа сестрі Урсулі?
Дівчинка кивнула, кучері знову застрибали, мов пружинки.
– І вона вийшла. *Одразу ж.*
– Вона говорила з тими людьми?
Дівча похитало головою.
– Чому ні?
– Бо коли вона вийшла, вони вже пішли.
Ріццолі озирнулася на тротуар, де стояли двоє гостей і просили вперту дитину впустити їх за ворота.
Волосинки на шиї раптом заворушилися.
«Пані Пацюк. Вона тут була».

16

Ріццолі вийшла з лікарняного ліфта, швидко пройшла повз оголошення «Усі відвідувачі повинні зареєструватися» й увірвалася через подвійні двері до відділення інтенсивної терапії. Була перша година ночі, і світло у відділенні було тьмяне, щоб пацієнти могли поспати. З яскраво освітленого коридору вона потрапила до кімнати, де медсестри здавалися безликими силуетами. Лише в одному боксі горіло повноцінне світло, воно вабило до себе, мов маяк.

Чорношкіра жінка-коп, яка стояла біля боксу, привіталася з Ріццолі.

— Привіт, детективе. Швидко доїхали.

— Вона ще нічого не сказала?

— Вона не може. У неї досі трубка в горлі. Але вона точно отямилася. Очі розплющені, і я чула, як медсестра казала, що вона виконує вказівки. Бачу, всі дуже здивовані тим, що вона взагалі прийшла до тям.

Увагу Ріццолі привернуло верещання сигналізації системи вентиляції легень. Зазирнувши до боксу, вона побачила, що ліжко оточили медики, впізнала нейрохірурга Юеня й терапевта Саткліффа, чий білявий хвіст здавався дивно недоречним у цьому зібранні похмурих професіоналів.

— Що відбувається?

— Не знаю. Щось із тиском. Лікар Саткліфф прибіг, щойно почався цей безлад. Тоді з'явився лікар Юень, і відтоді вони

метушаться над нею. — Жінка похитала головою. — Здається, справи йдуть не дуже добре. Машини верещать, немов скажені.

— Боже, тільки не кажіть, що ми її втратимо, щойно вона прокинулася.

Ріццолі протиснулася до боксу. Від яскравого світла втомленим очам було боляче. Сестру Урсулу, закриту тісним колом персоналу, видно не було, але вона бачила монітори над ліжком: серцевий ритм стрибав, мов камінчик по воді.

— Вона намагається витягнути трубку! — сказала медсестра.

— Прив'яжіть їй руку!

— ...Урсуло, заспокойтеся. Спробуйте заспокоїтися.

— Систолічний падає до вісімдесяти...

— Чому вона така червона? — завважив Юень. — Подивіться на обличчя.

Він глянув убік, на верескливу вентиляцію.

— Надто сильний опір дихальних шляхів, — сказала медсестра. — Вона опирається вентилятору.

— Тиск падає, докторе Юень. Систолічний вісімдесят.

— Ставте допамін. Негайно.

Раптом медсестра помітила у проході Ріццолі.

— Мем, вам доведеться вийти.

— Вона притомна? — запитала детектив.

— *Вийдіть* із боксу.

— Я розберуся, — зголосився Саткліфф.

Він узяв Джейн під руку, не надто м'яко, й вивів з боксу. Зсунув завіси, повністю закриваючи пацієнтку. У цьому морозі Ріццолі відчувала на собі погляди інших медсестер з різних кутків відділення.

— Детективе Ріццолі, — мовив Саткліфф. — Дозвольте нам робити свою роботу.

— Я намагаюся робити свою. Це наш єдиний свідок.

— І вона в критичному стані. Ми маємо спочатку відвернути цю кризу, а тоді вже з нею можна буде говорити.

— Але вона при собі?

— Так.

— Розуміє, що відбувається?

Лікар помовчав. У напівтемряві відділення інтенсивної терапії Ріццолі не могла роздивитися виразу його обличчя. Бачила лише широкоплечий силует і зелені вогники найближчих моніторів, що відбивалися в очах.

— У цьому я не впевнений. Насправді я взагалі не сподівався, що вона опритомніє.

— Чому в неї падає тиск? Раніше цього не було?

— Трохи раніше вона почала панікувати — напевно, через ендотрахеальну трубку. Відчуті трубку в горлі — це страшно, але вона має там лишитися, щоб допомогти їй з диханням. Ми дали їй «Валіуму», коли тиск підскочив. А тоді він раптом почав різко падати.

Медсестра відхилила завісу, покликала:

— Лікарю Саткліфф?

— Так?

— Тиск не реагує навіть на допамін.

Саткліфф повернувся до боксу.

Через відкритий прохід Ріццолі спостерігала за драмою, що розігрувалася на відстані кількох футів від неї. Черниця стисла руки в кулаки, зв'язки канатами виділялися під шкірою, коли вона боролася з путами, що прив'язували її до поручнів ліжка. Голова була перев'язана, а рот закритий ендотрахеальною трубкою, але обличчя було добре видно. Воно було набрякле, щоки розчервонілися. Полонена в цій товщі бинтів і трубок, майже муміфікована Урсула мала очі впольованої тварини: зіниці розширені від страху, погляд божевільно стрибає то праворуч, то ліворуч, наче шукаючи виходу. Коли вона

смикала за свої пута, поруччя ліжка гриміло, мов ґрати. Верхня частина тіла піднялася над ліжком, і на моніторі серцевої діяльності раптом заверещала сигналізація.

Погляд Ріццолі метнувся до монітора, через який бігла рівна лінія.

— Усе гаразд, усе гаразд, — гукнув Саткліфф. — Вона зірвала один із датчиків.

Він поставив дріт на місце, на екрані з'явився ритм — швидке «біп-біп-біп».

— Збільшити дозу допаміну, — звелів Юень. — Уводимо рідину.

Ріццолі дивилася, як медсестра підкрутила крапельницю, пускаючи у вени Урсули потік фізрозчину. Погляди черниці й детектива перетнулися, в останню мить свідомості. За мить до того, як очі стали скляні й остання іскра розуміння згасла, Ріццолі побачила в них смертний страх.

— Тиск не піднімається! Опустився до шістдесяти...

М'язи обличчя Урсули розслабилися, руки завмерли. Очі за обвислими повіками стали розфокусовані. Незрячі.

— Екстрасистолія, — сказала медсестра. — Бачу екстрасистолію!

Усі миттю розвернулися до серцевого монітора. Лінія серцебиття, що рухалась екраном швидко, але рівно, тепер була спотворена гострими піками.

— Тахікардія! — відгукнувся Юень.

— Не знаходжу тиску! Перфузії немає.

— Опускайте поручень. Ну ж бо, починаємо масаж серця.

Ріццолі відтрутили геть — одна з медсестер кинулася до проходу й вигукнула:

— У нас синій код!

Крізь віконце боксу детектив бачила справжній вир навколо Урсули. Бачила, як ходить вгору-вниз голова Юеня, поки він робить їй масаж серця. Дивилася, як у крапельницю

вводять усе нові й нові препарати і стерильні обгортки летять на підлогу.

Вона подивилася на монітор. Екран прорізала зубчата лінія.

— Заряд на двісті!

Медсестра схилилася над пацієнткою з подушечками дефібрилятора, всі відступили на крок. Ріццолі ясно бачила оголені груди Урсули, вкриті червоними плямами. Її чомусь вразило те, що в черниці можуть бути такі великі, щедрі груди.

Пройшов розряд.

Тіло Урсули смикнулося, наче хтось потягнув за мотузку.

Жінка-коп, що стояла біля Ріццолі, м'яко мовила:

— У мене погане передчуття. Вона не вибереться.

Саткліфф знову глянув на монітор. Тоді їхні з Ріццолі погляди зустрілися через вікно. І він похитав головою.

За годину до лікарні приїхала Мора. Після дзвінка Ріццолі вона вискотилася просто з ліжка, залишила Віктора спати на подушці поряд зі своєю і вдяглася, не приймаючи душу. Піднімаючись ліфтом до відділення інтенсивної терапії, вона відчувала на своїй шкірі його запах, тіло досі щеміло після жорсткого кохання цієї ночі. Вона приїхала просто в лікарню, від неї розкішно відгонило сексом, і в голові досі панували думки про теплі тіла, а не холодні. Про живих, не про мерців. Притулившись до стіни ліфта, вона заплющила очі й дозволила собі ще трохи посмакувати спогади. Ще одна мить пам'яті про насолоду.

Відчинення дверей її заскочило. Вона різко виструнчилася, кліпаючи на двох медсестер, які пропускали її, щоб самим зайти всередину, а тоді поспіхом вийшла, шаріючись. *«Чи вони помітили? — думала Мора, йдучи коридором. — Авжеж, усім видно це злочинне с'яйво сексу в мене на обличчі».*

У кімнаті очікування на софі сиділа, згорбившись, Ріццолі й сьорбала каву з пластикового горнятка. Коли Мора увійшла,

вона пильно подивилася на неї, наче теж побачила в ній щось інакше. Недоречний рум'янець, як на цю трагічну ніч, що знову звела їх разом.

— Кажуть, у неї був серцевий напад, — сказала детектив. — Справи кепські. Вона на апараті.

— О котрій це сталося?

— Приблизно о першій. Вони з годину її відкачували, змогли повернути серцевий ритм. Але тепер вона в комі. Сама не дихає, зіниці не реагують. — Ріццолі похитала головою. — Навряд чи там щось лишилося.

— Що кажуть лікарі?

— Вони не дійшли згоди. Доктор Юень ще не готовий від'єднувати її. А от хіпі думає, що мозок уже мертвий.

— Це ви про лікаря Саткліффа?

— Так. Здоровань із хвостиком. Він замовив на ранок ЕЕГ, щоб перевірити, чи є мозкова діяльність.

— Якщо немає, важко буде обґрунтувати підтримку життєдіяльності.

Ріццолі кивнула.

— Так і думала, що ви це скажете.

— Зупинка серця мала свідків?

— Що?

— Коли серце зупинилося, поряд з нею були медики?

Здавалося, сухі запитання Мори почали дратувати Ріццолі. Вона поставила горнятко, кава вихлюпнулася на стіл.

— Цілий натовп. І я теж.

— Що призвело до зупинки?

— Вони сказали, що спочатку її тиск сильно піднявся, пульс оскаженів. Коли я приїхала, тиск уже падав. А тоді серце зупинилося. Виходить, що так, у всього цього були свідки.

Минула мить. Телевізор працював, але без звуку. Ріццолі подивилася на стрічку новин CNN внизу екрану. «Обурений

чоловік застрелив чотирьох співробітників на автозаводі в Північній Кароліні... У Колорадо зійшов з рейок потяг, внаслідок чого розлилися токсичні речовини...» Катастрофа за катастрофою в усій країні. «І ми тут — дві втомлені жінки, що намагаються просто пережити цю ніч», — подумала вона.

Мора присіла на софу поряд з нею.

— Як ви, Джейн? Маєте виснажений вигляд.

— Почуваюся жахливо. Наче воно висмоктує з мене кожную краплину енергії. На себе нічого не лишається.

Вона допила каву одним ковтком і кинула горнятко у смітник. Не поцілила. Тоді просто подивилася на нього, надто втомлена, щоб устати й підняти його з підлоги.

— Дівчинка його впізнала, — мовила Ріццолі.

— Що?

— Ноні. — Вона помовчала. — Гебріел був такий добрий до неї. Я аж здивувалася. Чомусь не чекала, що він вміє вправлятися з дітьми. Ви ж знаєте, як складно його прочитати. Він такий стриманий. Але сів поряд з нею, і вона мало в нього з рук не їла...

Джейн із тугою опустила очі, тоді опанувала себе.

— Вона впізнала Говарда Редфілда на фото.

— Це він приходив до Грейстоунз із невідомою?

Ріццолі кивнула.

— Вони були там разом. Намагалися побачитися з нею.

Мора похитала головою.

— Не розумію. Що ці троє людей могли мати спільного?

— На це запитання могла відповісти лише Урсула. — Ріццолі підвелася, взяла пальто. Рушила до дверей, тоді зупинилася. Озирнулася на Мору. — Знаєте, вона була притомна.

— Сестра Урсула?

— Перш ніж стався серцевий напад, вона розплющила очі.

— Ви думаєте, що вона була при свідомості? Розуміла, що відбувається?

— Вона стискала руку медсестрі, виконувала вказівки. Але я не мала змоги з нею поговорити. Я стояла там, і вона *подивилася* на мене, перш ніж... — Ріццолі замовкла, наче шокована цією думкою. Тоді сказала: — Я остання людина, яку вона бачила.

Мора увійшла до відділення інтенсивної терапії, пройшла повз монітори, що пульсували зеленими лініями серцебиття, повз медсестер, які перешіптувалися за межами боксів для пацієнтів. Коли вона проходила стажування в інтенсивній терапії, такі пізні візити завжди були приводом для хвилювання: пацієнт у поганому стані, криза, що вимагала швидких рішень. Навіть через стільки років відвідини відділення інтенсивної терапії о цій порі пришвидшували її пульс. Але сьогодні жодних медичних криз не передбачалося: вона прийшла подивитися на наслідки.

Біля ліжка Урсули стояв лікар Саткліфф — щось писав у карті. Ручка повільно зупинилася, кінчиком на папері, наче він ніяк не міг сформулювати наступне речення.

— Лікарю Саткліфф? — озвалася Мора.

Він подивився на неї. На засмаглому обличчі окреслилися нові зморшки від втоми.

— Детектив Ріццолі просила зайти. Сказала, що ви збираєтеся зняти її з апарата.

— Ви знову трохи зарано. Доктор Юень вирішив почекати день-два. Хоче спочатку подивитися на електроенцефалограму. — Він знову опустив очі до своїх нотаток. — Яка іронія, згодні? Скільки сторінок тексту присвячено її останнім дням на землі! А все життя до того вмістилося в один короткий абзац. Щось у цьому не так. Це образливо.

— Принаймні ви знайомитеся з пацієнтами, поки вони ще дихають. Я такого привілею не маю.

– Навряд чи мені сподобалася б ваша робота, докторко Айлс.
– Бувають дні, коли вона й мене не тішить.
– То чому ви її обрали? Чому мертві, а не живі?
– Вони заслуговують на увагу. Вони хочуть, щоб ми знали причину їхньої смерті.

Він подивився на Урсулу.

– Якщо вам цікаво, що тут пішло не так, я вам відповім. Ми недостатньо швидко відреагували. Стояли й дивилися на її паніку, а треба було ввести седативне. Якби ж ми заспокоїли її раніше...

– Хочете сказати, що серцевий напад стався від паніки?

– Так все почалося. Спочатку різко зросли тиск і пульс. Тоді тиск упав, почалася аритмія. Двадцять хвилин пішло на те, щоби вирівняти ритм.

– Що показує ЕКГ?

– Гострий інфаркт міокарда. Тепер вона у глибокій комі, не реагують зіниці, немає реакції на сильний біль. Мозок майже точно дістав незворотні пошкодження.

– Трохи зарано так говорити, хіба ні?

– Я реаліст. Доктор Юень сподівається її витягнути, але він хірург. Дбає про свою статистику. Якщо пацієнт пережив операцію, він може зробити позначку про успіх. Навіть якщо пацієнт стане овочем.

Мора підійшла до ліжка, насупилася, дивлячись на пацієнтку.

– Чому вона така набрякла?

– Ми вливали чимало рідини, намагаючись підняти тиск. Тому обличчя спухло.

Мора подивилася на руки, побачила червонуваті пухирі.

– Це схоже на остаточну кропивницю. Які ліки вона отримала?

– Звичайний реанімаційний коктейль. Протиаритмічне. Допамін.

– Гадаю, вам слід замовити токсикологічне обстеження.

— Перепрошую?
— Була непояснювана зупинка серця. А кропивниця нагадує реакцію на ліки.
— Ми зазвичай не замовляємо токсикологію лише тому, що пацієнта реанімували.
— А в цьому випадку слід замовити.
— Чому? Думаєте, ми зробили помилку? Дали їй те, чого не варто було?

Тепер він наче захищався, втома перейшла у злість.
— Вона — свідок злочину, — завважила Мора. — Єдиний свідок.
— Ми цілу годину намагалися врятувати їй життя. А ви тепер натякаєте, що нам не можна довіряти.
— Слухайте, я намагаюся ретельно підійти до справи.
— Гаразд. — Він згорнув карту. — Зробимо токсикологічне обстеження, спеціально для вас.

З цими словами Саткліфф вийшов.

Мора лишилася в боксі, дивилася на Урсулу, яка лежала, омита м'яким похоронним світлом лампи біля ліжка. Звичайного для реанімації сміття видно не було. Використані шприци, порожні ампули й стерильні обгортки, що зазвичай супроводжують реанімаційні заходи, вже прибрали. Груді пацієнтки здіймалися й опадали лише завдяки повітрю, яке закачувала їй у легені машина.

Мора взяла ліхтарика й посвітила Урсулі в очі.

Зіниці не відреагували на світло.

Вона випросталася й раптом відчула, що хтось спостерігає за нею. Розвернулася й була заскочена, побачивши у проході отця Брофі.

— Потелефонувала медсестра, — сказав він. — Вони думають, що вже час.

У нього під очима були синці, щелепа потемнішала від щетини. Він був одягнений у священицьке вбрання, як і завжди,

але сорочка о цій порі була зім'ята. Мора уявила, як він встає з ліжка, намацує одяг. Автоматично тягнеться по сорочку, полишаючи теплу спальню.

— Мені піти? — запитав священник. — Можу повернутися пізніше.

— Ні, отче, заходьте. Я переглядала карту.

Він кивнув і увійшов до боксу, який одразу ж став надто маленьким, надто інтимним.

Мора взяла карту, залишену Саткліффом. Сівши на стілець біля ліжка, раптом гостро усвідомила свій власний запах і запитала себе, чи Брофі теж його відчуває. Запах Віктора. Запах сексу. Священник почав тихо промовляти молитву, і вона змусила себе зосередитися на записах медсестер.

«00:15: показники: тиск до 130/90, пульс 80. Очі розплющені. Робить свідомі рухи. Стискає праву руку за вказівкою. Викликано лікарів Юеня й Саткліффа засвідчити зміни у статусі.

00:43: тиск до 180/100, пульс 120. На місці лікар Саткліфф. Пацієнтка збуджена, намагається дістати ендотрахеальну трубку.

00:50: систолічний тиск впав до 110. Розчервонілася, дуже збуджена. На місці доктор Юень.

00:55: систолічний 85, пульс 180. Поставлено крапельницю...»

З тим, як падав тиск, нотатки ставали дедалі стислішими, почерк поспішним, аж доки не перетворився на ледь розбірливу писанину. Мора уявляла, як розгорталися події в боксі. Метушливий пошук шприців і систем для крапельниць. Медсестри, що поспіхом носяться туди-сюди по ліки. Розриваються стерильні обгортки, спорожняються ампули, в шаленому темпі вираховуються потрібні дози. І все це поки пацієнтка б'ється, поки падає тиск.

«01:00: оголошено синій код».

Тепер інший почерк. Інша медсестра взялася занотовувати події. Нові записи охайні, методичні — робота людини, чий обов'язок під час оголошеного коду полягав лише у спостереженні й документуванні.

«Шлуночкова фібриляція. Кардіостимуляція на 300 джоулів. Внутрішню крапельницю з лідокаїном збільшено до 4 мг/хв.

Повторна кардіостимуляція, 400 джоулів. Фібриляція триває.

Зіниці розширені, але на світло реагують...»

«Не здаватися, — подумала Мора. — Поки зіниці реагують. Поки є шанс».

Вона пригадала перший синій код, яким керувала в інтернатурі, і те, як не хотілося визнавати поразку, навіть коли стало ясно, що пацієнта вже не врятувати. Але за дверима стояла родина того чоловіка — дружина і двоє синів-підлітків, і саме про обличчя тих хлопців думала Мора, знову й знову заряджаючи дефібрилятор. Обидва були високі, як дорослі чоловіки, з довжелезними ступнями й прищавими обличчями, але плакали по-дитячому, і вона продовжувала реанімацію ще довго після того, як це стало марно, думаючи: ще один розряд. Ще один.

Вона збагнула, що отець Брофі замовк. Підвела на нього очі й зрозуміла, що він дивиться на неї, так пильно, що відчула в цьому вторгнення до її особистого простору.

І водночас — дивне збудження.

Мора згорнула карту холодним діловим жестом, щоби приховати збентеження. Вона щойно була в ліжку з Віктором, і от її вже тягне до іншого чоловіка — ще й до якого. Кішки в охоті приваблюють котів своїм запахом. Може, вона сама випромінювала такий сигнал, запах доступної жінки? Жінки, яка так довго обходила без сексу, що зараз не могла ним насититися?

Вона підвелася, взяла пальто. Отець Брофі ступив крок до неї, щоб допомогти вдягнутися. Стояв зовсім поруч, тримаючи пальто, поки вона опускала руки в рукави. Відчула, як його рука торкнулася її волосся — випадково, нічого більше, але тілом пробігло тривожне тремтіння. Вона відійшла, швидко застібаючись.

— Поки ви не пішли, — мовив він, — хочу дещо вам показати. Підете зі мною?

— Куди?

— На четвертий поверх.

Мора спантеличено пішла слідом за ним до ліфта. Вони вийшли досередини, знову опинившись разом у замкненому просторі, надто близько. Вона тримала обидві руки в кишенях і стоїчно спостерігала за зміною поверхів на табло, думаючи, чи не гріх це — вважати священика привабливим.

Якщо й не гріх, то дурниця точно.

Нарешті двері ліфта відчинилися, вона пішла за ним коридором, через кілька подвійних дверей, до кардіологічного відділення. Як і в інтенсивній терапії, тут на ніч приглушували світло. Він провів її через морок до моніторів ЕКГ.

Повна медсестра, що сиділа перед моніторами, підвела до них очі й показала всі зуби в широкій усмішці.

— Отче Брофі. На нічний обхід вийшли?

Священик торкнувся її плеча дружнім легким жестом, що свідчив про тепле приятелювання. Мора пригадала, як уперше побачила Брофі на засніженому подвір'ї під вікнами кімнати Камілли. Як він поклав заспокійливу долоню на плече літньої черниці, яка привіталася з ним. Цей чоловік не боявся ділитися теплом свого дотику.

— Добри вечір, Кейтлін, — мовив він, і в його голосі раптом вчулися м'які переливи бостонської ірландської говірки. — То у вас тут спокійно?

— Наразі так, дайте по дереву постукаю. То сестри викликали вас до когось?

— Не до ваших пацієнтів. Ми були нагорі, в інтенсивній терапії. Вирішив привести сюди в гості докторку Айлс.

— О другій ночі? — Кейтлін засміялася й глянула на Мору. — Він вас замордує. Цей чоловік ніколи не відпочиває.

— Відпочинок? — перепитав отець Брофі. — А що це таке?

— Те, чим займаємося ми, прості смертні.

Брофі подивився на монітор.

— Як справи в нашого містера Демарко?

— О, ваш особливий пацієнт. Завтра його переводять до палати без моніторів, то я сказала б, що в нього все чудово.

Брофі показав на кардіограму шостого ліжка, що мирно блимала на екрані.

— Ось, — сказав він, торкнувшись Мориної руки й дихаючої їй у волосся. — Ось що я хотів вам показати.

— Чому?

— Містер Демарко — це той чоловік, якого ми врятували там, на тротуарі. — Священик подивився на неї. — Ви передрікали, що він не виживе. Тож це наше диво. Ваше й моє.

— Не обов'язково диво. Я іноді помиляюся.

— І вас зовсім не дивує те, що його випишуть з лікарні?

Вона подивилася на нього в тихій інтимній темряві.

— Прикро таке казати, але мене зараз мало що може здивувати.

Мора не хотіла видатися цинічною, але так уже сталося, і тепер вона питала себе, чи не розчарувала його цим. Здавалося, йому чомусь важливо, щоб вона проявила зачудування, а вона натомість усе одно що плечима знизала.

Спускаючись разом з ним у ліфті, вона сказала:

— Я хотіла б повірити в дива, отче. Справді хотіла б. Але боюся, що старого скептика не змінити.

Він усміхнувся їй у відповідь.

— Вам дано блискучий розум, і, звісно ж, ви маєте його використовувати. Ставити запитання, знаходити відповіді.

— Певна, ви ставите ті ж запитання, що й я.

— Щодня.

— І все одно ви приймаєте ідею божественного. Невже ніщо не може розхитати вашу віру?

Пауза.

— Ні, тільки не віру. На неї я можу покластися.

Морі вчулася нотка непевності в його голосі, вона подивилася на нього.

— Тоді в чому ви сумніваєтеся?

Він зустрів її погляд, неначе подивився просто в душу, прочитав думки, яких вона не хотіла йому показувати.

— У своїй силі, — тихо мовив отець Брофі. — Іноді я сумніваюсь у власній силі.

Надворі, стоячи на самоті на лікарняній стоянці, Мора набрала повні груди холодного повітря, немов караючи себе. Небо було чисте, зорі холодно мерехтіли. Вона сіла в автомобіль, трохи посиділа, доки грівся двигун, намагаючись зрозуміти, що щойно сталося між нею й отцем Брофі. Насправді нічого, але вона почувалася винною, наче щось *справді* сталося. Винною і сп'янілою.

Вона їхала додому наглянсованими кригою вулицями, думаючи про отця Брофі й Віктора. З дому вона виїхала втомленою, а зараз була пильна й напружена, бадьора — такою живою вона не почувалася вже багато місяців.

Поставила авто в гаражі, ввійшла в будинок, на ходу знімаючи пальто, а в спальні вже розстібала блузку. Віктор міцно спав, не знаючи, що вона роздягається просто над ним. В останні дні він більше часу проводив удома в Мори, аніж у своєму готельному номері, наче його місце було саме в її ліжку. В її

житті. Тремтячи від холоду, вона прослизнула під затишну теплу ковдру, і дотик холодної шкіри змусив його заворушитися.

Кілька обіймів, кілька поцілунків, і ось він уже не спить, збуджений.

Мора радо прийняла його в себе, підбурюючи, і хоча вона опинилася під ним, підкороною себе не відчувала. Вона дістала свою насолоду, так само як він із тихим криком перемоги взяв своє. Але коли вона заплющила очі, відчуваючи його кульмінацію в собі, перед очима в неї було не лише обличчя Віктора, а й отець Брофі. Образ був нетривкий, він змінювався й мерехтів, аж поки вона вже не могла розібрати, хто це.

Обидва. І ніхто.

17

Узимку ясні дні – найхолодніші. Коли Мора прокинулася, сонце сяяло на білому снігу, і хоча приємно було для різноманіття побачити синє небо, вітер жорстоко кусався й рододендрон біля будинку скоцюрбився, неначе стариган, листки скрутилися та обвисли від холоду.

Дорогою на роботу вона сьорбала каву, кліпала проти сонця, сповнена бажання розвернутися й рушити додому. Знову залізи в ліжку, до Віктора, провести там цілий день, зігріваючи один одного під ковдрою. Напередодні ввечері вони співали різдвяних пісень: він мав густий баритон, а вона намагалася підспівати йому своїм відчайдушно фальшивим альтом. Разом це звучало жахливо, тож сміялися вони більше, ніж співали.

І зараз Мора так само недоладно співала знову, проїжджаючи повз обвішані вінками ліхтарні стовпи, повз вітрини зі святково вбраними манекенами. Раптом виявилось, що все навколо нагадує про Різдво. Авжеж, вінки й гірлянди висіли там уже не перший тиждень, але вона їх насправді не помічала. Коли ще це місто мало такий святковий вигляд? Коли ще сонце так яскраво мерехтіло на снігу?

«Хай Бог вам радість принесе й позбавить від тривоги».

Вона ввійшла в лабораторію судово-медичної експертизи на Олбані-стріт, де в холі висів велетенський напис із фольги: «МИР ЗЕМЛІ».

Луїз глянула на неї й усміхнулася:

– Ви сьогодні така щаслива.

- Дуже рада знову бачити сонце.
- Насолоджуйтеся, поки можна. Чула, завтра ввечері знову сніжитиме.
- Мене цілком влаштовує сніг на Святвечір. — Мора взяла жменю шоколадних цукерок із тарілки на столі Луїз. — Що в нас сьогодні за розкладом?
- Учора нічого не було. Гадаю, помирати на Різдво нікому не хочеться. Лікар Брістол має бути в суді о десятій, а тоді одразу поїде додому, якщо ви його прикриєте.
- Якщо все буде тихо, я й сама піду з роботи раніше.
- Луїз здивовано вигнула брову.
- Сподіваюся, маєте хороший привід.
- Ще б пак, — зі сміхом відповіла Мора. — Поїду за покупками.
- Вона ввійшла до свого кабінету, і навіть високий стос лабораторних звітів і розшифрувань, які треба було переглянути, не погіршив її настрою. Мора сіла за стіл і занурилася в роботу: перекусуючи цукерками, пропустила обід, сподіваючись о третій звільнитися й рушити одразу ж у супермаркет на П'ятій авеню.
- На візит Гебріела Діна вона не розраховувала. Він прийшов о пів на третю, і Мора геть не здогадувалася, наскільки це змінить її плани. Він був незворушний, як завжди, і її знову вразило те, як між темпераментною Ріццолі та цим холодним загадковим чоловіком могло щось бути.
- Я по обіді лечу назад до Вашингтона, — сказав він, опускаючи на підлогу свій кейс. — Хотів до від'їзду почути вашу думку стосовно однієї теми.
- Авжеж.
- Можна спочатку подивитися на тіло невідомої?
- У звіті про аутопсію є все.
- Я все одно волів би побачити її на власні очі.
- Мора підвелася.
- Мушу вас попередити, видовище неприємне.

Холод лише вповільнює процес розкладання, не зупиняє його. Розстібаючи мішок із тілом, Мора підготувалася до запахів. Вона вже попередила Діна про вигляд тіла, тож він навіть не здригнувся, коли білий пластик розійшовся, відкриваючи м'язи там, де мало би бути обличчя.

— Його повністю зрізали, — сказала Мора. — Надрізали шкіру по лінії росту волосся, здерли донизу й відрізали під підборіддям. Наче зірвали маску.

— Нападник забрав шкіру?

— Не тільки її.

Вона розстігнула мішок до кінця, і звідти долинув сморід, що змусив пошкодувати про відсутність маски й окулярів. Але Дін просив про поверховий огляд, тож вони мали лише рукавички.

— Кисті, — завважив агент.

— Обидві ампутовані, так само як і ступні. Ми спочатку думали, що маємо справу з колекціонером, який розглядає частини тіл як трофеї. Іншим варіантом було те, що вбивця намагався приховати особистість жертви. Ані обличчя, ані відбитків пальців. Він мусив мати для цього практичні причини.

— Ступні тут ні до чого.

— Так, вони не вписуються. Тому я й зрозуміла, що має бути інша причина для ампутації — приховати не її особистість, а діагноз, проказу.

— Ці вузли були по всій шкірі? Це все — від хвороби Гансена?

— Такі пошкодження шкіри називаються вузлувата еритема. Це реакція на лікування — вона, ймовірно, пила антибіотики від прокази. Тому на біопсії шкіри не видно активних бактерій.

— Отже, висип спричиняє не сама хвороба?

— Ні, це побічний ефект нещодавньої терапії антибіотиками. Судячи з рентгенівських знімків, вона була давно хвора, перш ніж почала лікуватися, — може, кілька років. — Мора подивилася на Діна. — Ви побачили достатньо?

Він кивнув.

— Тепер я хочу вам дещо показати.

Нагорі, в її кабінеті, агент відкрив свою валізку й дістав папку.

— Після нашої вчорашньої зустрічі я зателефонував до Інтерполу і зробив запит на інформацію щодо різанини в Барі. Ось що мені надіслали факсом з особливого відділу Центрального бюро розслідувань Індії. На додачу до цього були ще цифрові знімки, які я отримав електронною поштою.

Мора розгорнула теку, побачила верхню сторінку.

— Це поліцейний звіт.

— Від поліції штату Андхра-Прадеш, на території якого лежить селище Бара.

— Який статус розслідування?

— Воно триває. Справу порушили рік тому, і прогресу практично не було. Сумніваюся, що її колись розкриють. Не впевнений навіть у тому, чи високий вона має пріоритет.

— Майже сотню людей жорстоко вбили, агенте Дін.

— Так, але треба зважати на контекст цієї події.

— Землетрус — це подія. Ураган — подія. Якщо вирізано ціле селище людей, це не подія, а злочин проти людяності.

— Подивіться, що взагалі коїться в Південній Азії. У Кашмірі — масові вбивства індусів і мусульман рівною мірою. В Індії — вбивства тамілів і сікхів. Усі ці кастові вбивства. Бомбардування партизанських угруповань маоїстів-леніністів...

— Матінка Мері Климент вважає, що це була релігійна різанина. Напад на християн.

— Такі напади трапляються. Однак клініка, в якій працювала сестра Урсула, була фінансована нерелігійною добродійною організацією. Інші дві медсестри, ті, що загинули, не були пов'язані з жодною церквою. Саме тому поліція в Андхра-Прадеш сумнівається стосовно того, що це — напад на ґрунті

релігії. Політичний — можливо. Чи на ґрунті ненависті, бо жертви були прокаженими. Жителів селища зневажали. — Дін показав на теку, яку вона тримала в руках. — Хотів показати вам звіти про розтини й знімки з місця злочину.

Мора перегорнула сторінку й витріщилася на світлину. Ошелешена, вона не могла говорити, не могла відвернутися від того жаху.

То був справжній Армагеддон.

На горах дерева, що жевріло, й попелу лежали обпечені трупи. Від жару згинальні м'язи скоротилися, тож тіла завмерли, скручені в боксерських позах. Поміж людськими рештками лежали мертві кози, їхні шкури почорніли.

— Вони вбили всіх, — мовив Дін. — Людей, тварин. Навіть курей вирізали та спалили.

Мора змусила себе перейти до наступного знімка.

Побачила ще тіла, ще більше з'їдені вогнем, перетворені на купки обвуглених кісток.

— Напад стався вночі, — сказав Дін. — Трупи знайшли вже вранці. Працівники сусіднього заводу прийшли на денну зміну й помітили дим у долині. Коли вони прийшли туди, знайшли все це. Загинуло дев'яносто семеро людей, з них чимало жінок і дітей, дві медсестри з клініки — обидві американки.

— З тієї ж клініки, де працювала Урсула.

Агент кивнув.

— Є ще одна цікава деталь, — сказав він.

Мора підвела до нього очі, напружилася від змін, що вчувалися в його голосі.

— Так?

— Той завод біля селища.

— А що з ним?

— Він належав «Октагон Кемікалз».

Мора уважно подивилася на нього.

— «Октагон»? Тій компанії, в якій працював Говард Редфілд?
Дін кивнув.

— Її діяльність розслідує Комісія з цінних паперів і бірж. Цих трьох жертв об'єднує стільки ліній, що все це починає скидатися на велетенське павутиння. Ми знаємо, що Говард Редфілд був віце-президентом «Октагону» з закордонних операцій, «Октагон» мав завод поблизу селища Бара. Ми знаємо, що сестра Урсула працювала в селищі Бара. Ми знаємо, що невідома страждала на хворобу Гансена, тож могла так само жити в селищі Бара.

— Усе зводиться до цього селища, — сказала Мора.

— До цієї різанини.

Вона глянула на знімки.

— На що ви сподіваєтеся, що я маю знайти в цих звітах про розтини?

— Скажіть мені, чи індійські патологоанатоми нічого не пропустили. Нічого такого, що могло би пролити світло на напад.

Мора подивилася на обгорілі тіла, похитала головою.

— Буде складно. Спалення надто мало залишає по собі. Там, де йдеться про вогонь, іноді неможливо встановити причину смерті, якщо немає інших доказів. Наприклад, куль чи тріщин.

— Згідно з цими звітами, там немало розтщених черепів. Експерти дійшли висновку, що жертв було оглушено вві сні. Тоді тіла повиягали з хатин і склали кількома купами для спалення.

Мора перегорнула до наступного знімка, наступного пекла.

— Стільки жертв, — стиха промовила вона. — І ніхто не врятувався?

— Усе це мало статися дуже швидко. Багато хто з жертв, імовірно, і без того був скалічений хворобою, тож втекти не міг. Зрештою, це був притулок хворих. Селище було відрізане від суспільства, ізольоване в глухому куті дороги. Велика група нападників могла з легкістю знищити сотню людей. Їхніх криків ніхто не чув.

Мора перейшла до останнього знімка. На ньому була невеличка побілена будова з бляшаним дахом і пошкодженими вогнем стінами.

Біля порога лежала ще одна купа тіл: кінцівки переплелися, риси обличчя спотворені до невпізнаваності.

— Тільки клініка лишилася стояти, бо була зведена зі шлакоблоків, — сказав Дін. — Тіла обох американських медсестер знайшли саме в цій купі. Фахівцю з судово-медичної антропології довелося визначати, де ж вони. За його словами, вогонь був такої сили, бо нападники, ймовірно, скористалися легкозаймистою речовиною. Ви з цим згодні, докторко Айлс?

Мора не відповіла. Вона вже не дивилася на тіла — натомисть вдивлялась у те, що стривожило її значно більше. Те, від чого їй на кілька секунд забракло повітря.

Над дверима клініки висіла табличка з виразним символом: біла голубка летить, з любов'ю огортаючи крильми блакитну земну кулю. Цей символ вона одразу впізнала.

То була клініка «Єдиної Землі».

— Докторко Айлс? — покликав її Дін.

Вона здригнулася й глянула на нього. Зрозуміла, що він досі чекає відповіді.

— Тіла... не так просто спалити, — сказала вона. — Надто великий вміст води.

— Ці згоріли до кісток.

— Так, правильно. Легкозаймиста... Ваша правда, тут імовірно була легкозаймиста речовина.

— Бензин?

— Міг бути й бензин. І він найдоступніший. — Мора знову перевела погляд на обпалену клініку. — Тут чітко видно рештки багаття, яке згодом провалилося в себе. Обвуглені гілки...

— Хіба це має якесь значення? Використання багаття? — перепитав агент. Вона відкашлялася.

— Якщо підняти тіла над землею, це дозволить жиру стікати в полум'я. Це... підтримує високу температуру.

Вона різко згребла знімки, поклала назад у теку. Сіла, склавши руки на ній, відчуваючи шкірою гладеньку поверхню й розуміючи, що вміст папки прогризає діру в її серці.

— Якщо ви не проти, агенте Дін, я б хотіла перечитати ці звіти. Поверну їх пізніше. Можете залишити всю папку?

— Авжеж. — Дін підвівся. — Зв'яжетеся зі мною у Вашингтоні.

Мора не зводила очей з папки, тож не побачила, як він пішов до дверей. І не усвідомила, що він розвернувся й пильно дивився на неї.

— Докторко Айлс?

— Так? — підвела вона до нього очі.

— Мене ще дещо тривожить. Воно не стосується справи, це особисте. Не знаю навіть, чи до вас мені слід звернутися.

— Що таке, агенте Дін?

— Ви багато спілкуєтеся з Джейн?

— Авжеж. У ході розслідування...

— Не про роботу. Про те, що її бентежить.

Мора завагалася. «Я можу йому сказати, — подумала вона. — Хтось має йому сказати».

— Вона завжди була вельми напружена, — сказав Дін. — Але зараз щось іще відбувається. Я бачу, що вона з чимось бореться.

— Напад на абатство — складна для неї справа.

— Це не розслідування. Є щось іще, те, про що вона не хоче говорити.

— Тут краще не мене питати. Поговоріть із Джейн.

— Я намагався.

— І?

— Самі справи. Ви знаєте, якою вона буває, клятий коп-робот. — Він зітхнув. Тихо додав: — Здається, я її втратив.

— Скажіть мені дещо, агенте Дін.

— Так?

— Вона вам дорога?

Дін зустрів її погляд, не кліпнувши.

— Я не питав би вас, якби це було не так.

— Тоді довіртеся мені. Ви її не втратили. Якщо вам здається, що вона віддалилася, то це лише тому, що їй страшно.

— Джейн? — Він похитав головою, засміявся. — Вона нічого не боїться. Тим паче мене.

Мора дивилася, як він виходить з її кабінету, і думала: «Помиляєшся. Ми всі боїмося тих, хто може нас скривдити».

Маленькою Джейн любила зиму. Ціле літо чекала на перші сніжинки, на ранки, коли можна буде розсунути штори в спальні й побачити, що земля вкрита білим пухом, ще не зіпсованим слідами. Тоді вона, сміючись, вибігала з будинку й пірнала в замети.

Нині ж, стоячи в полуденному заторі разом з усіма тими, хто так само їздив на закупи до свят, вона дивувалася тому, куди поділася вся магія.

Перспектива провести завтрашній Святвечір з родиною теж не підбадьорювала. Вона знала, як все буде: всі напхаються індичкою, жуватимуть, неспроможні говорити. Брат Френкі знову буде голосистим і нестерпним, бо перебере з рмовим ег-ногом. Батько візьме пульт від телевізора і зробить гучніше, так, що будь-яка змістовна розмова стане неможлива. А мати, Енджела, виснажена проведенням біля плити днем, кунятиме у кріслі-гойдалці. «Щороку ті ж самі старі ритуали, — думала вона, — але ж це й робить нас родиною. Ми робимо одне й те саме в один час, байдуже, тішить це нас чи ні».

Хоча Джейн не мала анінайменшого бажання їхати за покупками, відкладати це випробування було вже нікуди: не можна

з'являтися до родини Ріццолі без неодмінної купи подарунків. Вони навіть могли бути абсолютно негодящі, головне, щоб загорнуті як годиться й щоб кожен отримав свій. Минулого року Френкі, мудило, подарував їй сушену жабу з Мексики — з неї було зроблено гаманець для монет. Жорстоке нагадування про прізвисько, яким він постійно її називав. Жаба для жаби.

Цього року Френкі кінець.

Вона штовхала свій візок крізь натовп у гіпермаркеті, шукаючи для брата еквівалент сушеної жаби. З динаміків лунали різдвяні пісні, механічні Санти вітали її своїм «хо-хо-хо», поки Джейн похмуро і вперто рухалась рядами, прикрашеними блискучими гірляндами. Батькові купила мокасини на флісі. Мамі — чайник з Ірландії, з орнаментом із крихітних трояндових бутонів. Молодшому брату, Майклу — картатий халат, а його новій дівчині Айрін — довгі сережки з криваво-червоного австрійського кристалю. Купила навіть подарунки малим Айрін — однакові зимові комбінезони з лампасами.

А от для придурка Френкі нічого не було.

Джейн заїхала до відділу з чоловічою білизною. Тут був шанс. Френкі, морпіх-мачо, в рожевих стрінгах? Ні, надто огидно — навіть вона не опуститься до такого. Вона їхала повз спортивні труси, а побачивши боксери, раптом подумала не про Френкі, а про Гебріела з його сірими костюмами й нудними краватками. У нього стримані, консервативні вподобання, аж до нижньої білизни. Цей чоловік може довести жінку до сказу, бо вона так і не розумітиме, що між ними відбувається. Так і не знатиме, чи під цим сірим костюмом б'ється справжнє серце.

Вона різко виїхала з ряду, рушила далі. «Зосередься, чорт забирай. Щось для Френкі. Книжку?» На думку спадало кілька підхожих назв. «Довідник із хороших манер, або Як не бути гівнюком». Шкода, що такого немає, на нього був би попит. Вона проїжджала ряд за рядом, усе шукала, шукала.

А тоді різко зупинилася. У горлі запекло, пальці на ручці візка заніміли.

Ріццолі дивилася на відділ дитячих товарів. Побачила маленькі фланелеві піжамки з вишитими каченятами. Схожі на лялькові рукавички, й чобітки, й пухнасті шапочки з балабонами. Стоси рожевих і блакитних ковдрочок для немовлят. Її увагу привернули саме ковдри.

Вона згадала, як Камілла загорнула своє мертве немовля в ніжно-блакитну вовну, огорнула материнською любов'ю, материнським горем.

Кілька разів прозвенів телефон, перш ніж пробитися через цей транс. Вона дістала його, здавлено відповіла:

— Ріццолі.

— Привіт, детективе. Це Волт ДеҐрут.

ДеҐрут працював у лабораторії ДНК. Зазвичай це Ріццолі йому телефонувала, намагаючись підігнати й швидше отримати результати аналізів. Сьогодні ж відповіла похмуро:

— То що ти для мене маєш?

Її очі знову відшукали дитячі ковдрочки.

— Ми звірили материнську ДНК з немовлям, якого ви знайшли в ставку.

— Так?

— Жертва, Камілла Маджіннес, точно мати цієї дитини.

Ріццолі зітхнула.

— Дякую, Волте, — пробуркотіла вона. — Ми так і думали.

— Чекай, це ще не все.

— Не все?

— Є те, чого ви навряд чи очікували. Стосовно батька дитини.

І вона знову повністю зосередилася на Волтовому голосі. На тому, що він збирався їй сказати.

— Що з батьком?

— Я знаю, хто він.

Ріццолі в'їхала в сутінкову сірість, заледве бачачи дорогу крізь туман люті. Придбані подарунки були звалені на задньому сидінні разом з обгортковим папером і стрічками, але вона більше не думала про Різдво. На думці в неї була юна дівчинка, що босоніж стояла в снігу. Дівчинка, яка шукала болю, щоби приховати свою агонію. Та ніщо не могло зрівнятися з її таємною мукою, жодні молитви чи шмагання не могли втишити крик душі.

Коли детектив нарешті проїхала між гранітними колонами до будинку батьків Камілли, була вже майже п'ята, і плечі в неї затерпли від довгої подорожі. Вона вийшла з автомобіля, вдихнула колuche солоне повітря. Піднялася сходами, натисла на кнопку дзвінка.

Їй відчинила темнокоса домоправителька, Марія.

— Вибачте, детективе, місіс Маджіннес немає. Вона на вас чекала?

— Ні. Коли вона повернеться?

— Вони з хлопцями поїхали на закупи. Мають повернутися до вечері. Гадаю, це ще година.

— Тоді я зачекаю.

— Я не певна...

— Складу компанію містерові Маджіннесу, якщо ви не проти.

Марія нерішуче впустила її в будинок. Жінка звикла слухатися інших і не стала б зачиняти двері перед правоохоронцями.

Ріццолі не потрібно було показувати дорогу: вона пройшла тією ж полірованою підлогою, що й минулого разу, повз ті ж

морські пейзажі й увійшла до морської кімнати. Протока Нантакет-Саунд мала зловісний вигляд, вітер гнав хвилі з білими баранцями. Рендолл Маджіннес лежав у лікарняному ліжку на правому боці, розвернувшись обличчям до вікна, щоби бачити, як збирається шторм. Місце в першому ряду на виставу природи.

Медсестра, яка сиділа поряд із ним, помітила відвідувачку, підвелася.

— Вітаю.

— Я детектив Ріццолі, поліція Бостона. Чекаю на місіс Маджіннес, то вирішила зазирнути до містера Маджіннеса, дізнатися, як у нього справи.

— Без змін.

— Як взагалі він прогресує після удару?

— Ми вже кілька місяців займаємося фізіотерапією, але порушення дуже серйозні.

— Вони незворотні?

Медсестра глянула на пацієнта, тоді жестом показала Ріццолі, щоб вона йшла за нею.

У коридорі вона мовила:

— Не люблю говорити про нього, коли він чує. Знаю, він усе розуміє.

— Звідки ви знаєте?

— З того, як він дивиться, як реагує на різні речі. Хоча він і не говорить, мозок у нього працює. Сьогодні я ставила його улюблену оперу, «Богему», і бачила в його очах сльози.

— Може, це не від музики, а від відчаю.

— Авжеж, він має для цього привід. Минуло вісім місяців, а краще майже не стало. Прогноз дуже похмурий. Він майже точно вже не зможе ходити, буде паралізований з одного боку. І щодо мови... — Вона сумно похитала головою. — Інсульт був обширний.

Ріццолі розвернулася до морської кімнати.

— Якщо хочете піти випити кави чи просто пройтися, я радо з ним посиджу.

— Ви не проти?

— Хіба що йому потрібен особливий догляд.

— Ні, нічого такого не треба. Просто поговоріть з ним. Він буде вдячний.

— Так. Поговорю.

Детектив повернулася до морської кімнати, підсунула стілець ближче до ліжка. Сіла так, щоб бачити очі Рендолла Маджіннеса. Щоб він точно не уник її погляду.

— Привіт, Рендолле, — мовила вона. — Пам'ятаєте мене? Детектив Ріццолі. Я розслідую вбивство вашої дочки. Ви ж знаєте, що Камілла померла, правда?

Вона побачила спалах смутку в сірих очах. Визнання того, що він розуміє. Що він за нею тужить.

— Яка ж вона була красуня, ваша Камілла. Але ви й це знаєте, так? Чи ж можна інакше? Щодня ви бачили її в цьому домі. Бачили, як вона виросла, стала молодю жінкою. — Ріццолі помовчала. — І бачили, як вона зламалася.

Очі пильно дивилися на неї, всотували кожне слово.

— То коли ти почав її трахати, Рендолле?

За вікном над протокою носився вітер. Навіть у напівзгаслому світлі білі баранці яскраво сяяли — мазки бурі в темному морі.

Рендол Маджіннес більше не дивився на неї. Він перевів погляд вниз, відчайдушно уникаючи її очей.

— Їй було всього лиш вісім, коли її мати вкоротила собі віку. І от у Камілли немає нікого, крім татка. Вона потребує тебе. Довіряє тобі. А ти? — Ріццолі з огидою похитала головою. — Ти знав, яка вона тендітна. Знав, чому вона виходила на сніг босоніж. Чому замикалася в кімнаті. Чому втекла в монастир. Вона від тебе втікала.

Детектив схилилася над чоловіком. Достатньо близько, щоб вловити слабкий запах сечі з підгузка для дорослих.

— Коли вона того єдиного разу приїхала додому, певно, думала, що ти її не торкнешся. Що хоч раз даси їй спокій: дім був повен родичів, усі з'їхалися на похорон. Але тебе це не спиноло. Правда ж?

Він досі опускав очі, досі уникав її. Ріццолі присіла біля ліжка. Так близько, що, хоч куди б він дивився, вона була тут, перед ним.

— То була твоя дитина, Рендолле, — сказала вона. — Навіть твоя ДНК не потрібна, щоб це довести: надто багато схожості з материною. Усе записано там, у ДНК маляти. Дитини інцесту. Ти знав, що вона завагітніла? Знав, що загубив власну дочку?

Ріццолі сіла на стілець, трохи посиділа, не зводячи з нього очей. Було тихо, і вона чула, як пришвидшується його дихання — галасливі вдихання людини, яка відчайдушно хоче втекти, одначе не може.

— Знаєш, Рендолле, я не дуже вірю в Бога. Але починаю думати, що це моя помилка. Бо глянь, що сталося з тобою. У березні ти трахнув дочку. У квітні стався удар. Ти більше ніколи не поворухнешся. Не заговориш. Ти — просто мозок у мертвому тілі, Рендолле. Якщо це не божественне правосуддя, то я не знаю, що тоді.

Тепер він славучав, марно намагався поворухнути кінцівками.

Детектив нахилилася до нього й прошепотіла просто на вухо:

— Відчуваєш сморід свого гниття? Як думаєш, що робить твоя дружина, Лорен, поки ти тут сциш у підгузок? Певно що добре проводить час. Може, вже знайшла собі компанію. Подумай про це. Не обов'язково помирати, щоби потрапити в пекло.

Задоволено зітхнувши, вона підвелася.

— Бувай щасливий, Рендолле, — мовила Ріццолі й вийшла з кімнати.

Прямуючи до вхідних дверей, почула голос Марії:

- Детективе Ріццолі, ви вже йдете?
- Так. Вирішила не чекати на місіс Маджіннес.
- Що їй сказати?
- Просто що я заходила. — Вона озирнулася назад, на морську кімнату. — О, і передайте їй ще дещо.
- Так?
- Здається, Рендолл скучив за Каміллою. Може, поставите її фотографію там, де він постійно її бачитиме? — Вона всмінулася й відчинила двері. — Він буде дуже вдячний.

У вітальні мерехтіли різдвяні вогники.

Ворота гаража відчинилися, і Мора побачила, що орендоване авто Віктора стоїть з правого боку, так, наче йому тут місце. Наче це тепер і його дім. Вона припаркувалася поряд, різким, злим рухом вимкнула двигун. Трохи зачекала, доки ворота знову зачиняться: намагалася заспокоїтися перед тим, що мало статися далі.

Схопила валізку й вийшла з автомобіля.

У домі не поспішаючи повісила пальто, поставила сумочку. Зайшла на кухню, не випускаючи з рук валізи.

Віктор усміхнувся їй і кинув лід у шейкер.

— Привіт. От, саме роблю твій улюблений напій. Вечеря — в духовці. Намагаюся довести тобі, що від чоловіка теж може бути користь у господарстві.

Мора дивилася, як він розбиває лід у шейкері, наливає коктейль у склянку для мартіні. Передає їй.

— Це для працюючої пані цього дому, — мовив він і поцілував її у уста.

Вона стояла непорушно.

Віктор поволі відсторонився, вдивився в її обличчя.

— Що сталося?

Мора поставила склянку на стіл.

— Час бути зі мною щирим.

— А ти думаєш, що це не так?

— Не знаю.

— Якщо йдеться про те, що пішло не так три роки тому... Про мої помилки...

— Мова не про те, що було тоді, а про тепер. Чи ти зараз відвертий зі мною.

Чоловік спантеличено засміявся.

— Що я тепер не так зробив? За що маю вибачитися? Бо якщо ти цього хочеш, я радо вибачуся. Чорт, я ладен вибачитися навіть за те, чого *не* робив.

— Я не прошу вибачень, Вікторе. — Мора дістала з валізи документи, отримані від Гебрієла Діна, й передала йому. — Просто розкажи мені про це.

— Що це?

— Справа поліції, отримана через Інтерпол. Стосується минулорічного масового вбивства в Індії. У маленькому селищі за Гайдарабадом.

Віктор розгорнув теку на першому знімку, скривився. Мовчки перегорнув далі й далі.

— Вікторе?

Він закрив папку, подивився на неї.

— І що ти хочеш від мене почути?

— Ти знав про різанину, так?

— Авжеж знав. Це був напад на клініку «Єдиної Землі». Ми втратили двох волонтерок, двох медсестер. Моя робота — знати про таке.

— Ти мені не розповідав.

— Це було рік тому. Навіщо?

— Бо це стосується нашого розслідування. Одна з черниць, на яких напали в абатстві Грейстоунз, працювала в цій самій клініці «Єдиної Землі». Ти й це знав, правда ж?

— Як ти думаєш, скільки в «Єдиної Землі» волонтерів? У нас тисячі медичного персоналу в більше ніж вісімдесяти країнах.

— Просто скажи мені, Вікторе. Ти знав, що сестра Урсула працювала на «Єдину Землю»?

Він відвернувся, пішов до раковини. Зупинився там, дивлячись у вікно, хоча надворі нічого не було видно — сама темрява.

— Так цікаво, — сказала Мора. — Після розлучення від тебе нічого не було чути. Ані слова.

— Треба зазначити, що ти теж не виходила на зв'язок.

— Ані листа, ані телефонного дзвінка. Якщо я хотіла дізнатися останні новини твого життя, мусила читати журнал «Піпл». Віктор Бенкс, святий гуманітарної сфери.

— Я не самопомазаний, Моро. Не повертай це проти мене.

— А тут раптом ти з'являєшся в Бостоні й дуже хочеш мене бачити. Саме коли я починаю працювати над цим убивством.

Він розвернувся до неї.

— Тобі не спадає на думку, що я справді хотів тебе бачити?

— Три роки чекав.

— Так. На три роки довше, ніж варто було.

— То чому саме зараз?

Віктор пильно вдивлявся в її обличчя, наче сподівався побачити там розуміння.

— Я скучив за тобою, Моро. Це правда.

— Але ж це не головна причина твого візиту, чи не так?

Довга пауза.

— Ні. Від початку — ні.

Відчувши раптове виснаження, Мора опустилася на стілець біля кухонного столу, подивилася на теку з клятими фотографіями.

— То навіщо тоді?

— Я був у готельному номері, вдягався. Працював телевізор. Я почув новину про напад на монастир і побачив тебе. На місці злочину.

— Тоді ти залишив перше повідомлення моїй секретарці.
Того ж дня.

Він кивнув.

— Боже, яка ж ти була збіса сліпуча на екрані в тому чорно-мυ пальто! Я й забув, яка ти красуня.

— Але ж потелефонував не тому, правда? Тебе зацікавило вбивство. Ти потелефонував, бо я судмедексперт у цій справі.

Віктор промовчав.

— Ти знав, що одна з жертв працювала на «Єдину Землю». Хотів дізнатися, що відомо поліції. Що відомо мені.

Та ж сама мовчанка.

— Чому ти просто не спитав? Що ти приховуєш?

Чоловік виструнчився, глянув на неї з несподіваним ви-кликом.

— Ти хоч знаєш, скільки життів ми рятуємо щороку?

— Це не відповідь.

— Скількох дітей ми вакцинуємо? Скільки вагітних одержу-ють допологове лікування лише в наших клініках? Вони зале-жать від нас, бо не мають альтернативи. І «Єдина Земля» ви-живає лише завдяки добрій волі спонсорів. Наша репутація мусить бути бездоганна. Одна погана стаття, і гранти пере-сохнуть от так.

Він клацнув пальцями.

— Як це стосується розслідування?

— Останні двадцять років я з нічого вибудовував «Єдину Землю», але йдеться тут не про мене. Ішлося завжди про них, про людей, які нікому більше не потрібні. Лише вони мають значення. Тому я не можу ризикувати нашим фінансуванням.

«Гроші, — подумала Мора. — Завжди гроші».

Вона подивилася на нього.

— Ваш корпоративний спонсор.

— Що?

— Ти розповідав, що минулого року ви отримали великий грант від корпоративного спонсора.

— Ми отримуємо гранти з різних джерел...

— То був «Октагон Кемікалз»?

Шок на обличчі Віктора відповів на її запитання. Він різко вдихнув, наче готувався це заперечити, а тоді видихнув, не сказавши ні слова, занімівши від марноти своїх аргументів.

— Це неважко підтвердити, — сказала Мора. — Чому ти просто не скажеш мені правду?

Він опустил очі. Утомлено кивнув.

— «Октагон» — один із найбільших наших спонсорів.

— І чого вони від вас хочуть? Що має зробити «Єдина Земля» за ці гроші?

— Чому ти вважаєш, що ми маємо щось робити? Наша діяльність говорить сама за себе. Як ти вважаєш, чому нам радіють у багатьох країнах? Бо люди нам довіряють. Ми не вербуємо, не пхаємось у місцеву політику. Ми просто допомагаємо їм. Зрештою, саме це має значення, хіба ні? Рятувати людям життя?

— А життя сестри Урсули? Воно для тебе нічого не варте?

— Авжеж варте!

— Вона зараз на апараті штучного дихання. Ще одна енцефалограма, і її певно що від'єднають. Хто хоче її смерті, Вікторе?

— Звідки мені знати?

— Схоже, ти знаєш чимало такого, про що й не потурбувався мені сказати. Ти знав, що одна з жертв працювала на вас.

— Я не подумав, що це важливо.

— Це мала б вирішувати я.

— Ти казала, що ви зосереджені на іншій черниці, на молодій. Це про неї ти говорила. Я припустив, що напад ніяк не пов'язаний з Урсулою.

— Ти приховав від мене інформацію.

— Тепер ти говориш наче клятий коп. Що далі — дістанеш жетон і наручники?

— Я намагаюся *не* залучати поліцію. Намагаюся дати тобі можливість пояснити.

— Для чого ці клопоти? Ти вже все вирішила.

— А ти вже поводишся як винуватий.

Віктор не ворухився, відвів очі, стиснув однією рукою гранітну стільницю. Секунди минали в мовчанні. А Мора раптом подивилася на дерев'яну підставку з ножами близько від його руки. Вісім ножів «Вустгоф», які вона завжди тримала наточеними, готовими до використання. Вона ще ніколи не відчувала страху з Віктором. Але зараз біля цих ножів стояв чоловік, якого вона не знала й не впізнавала.

Тихо мовила:

— Тобі краще піти.

Він розвернувся до неї.

— Що ти робитимеш?

— Вікторе, йди.

Він не зрушив з місця. Мора пильно дивилася на нього, серце калатало, м'язи напружилися. Спостерігала за руками, чекала його наступного кроку, тільки й думаючи: *«Ні, він мене не скривдить. Не вірю, що він може мене скривдити»*.

І водночас була болісно свідомо того, які в нього сильні руки. Цікаво, чи ці руки колись тягнулися по молоток, розбивали жіночий череп?

— Я кохаю тебе, Моро, — сказав Віктор. — Але є речі важливіші за нас обох. Перш ніж щось зробити, подумай про те, що можеш зруйнувати цим. Скільком людям — невинним людям — ти можеш завдати шкоди.

Він рушив до неї, Мора зіщулилася. Утім, Віктор не зупинився — пройшов повз неї. Вона чула його кроки в коридорі, а тоді гупання вхідних дверей.

Вона одразу підвелася, вийшла у вітальню. Побачила у вікно, як від'їжджає автомобіль. Тоді пішла до дверей, замкнула на замок. Так само замкнула двері до гаража. Відгородилася від Віктора.

На кухні так само вчинила з задніми дверима, тремтливою рукою накинула ланцюжок. Розвернулася, подивилася на кімнату, яка тепер здавалася чужою, і в повітрі досі бриніло відлуння загрози. Коктейль, який зробив для неї Віктор, так і стояв на столі, вже не холодний. Мора вилила його в раковину, наче щось заразне.

Вона сама почувалася зараженою його дотиком, коханням з ним.

Пішла у ванну, зняла одяг, стала під душ, під гарячу воду, намагаючись змити всі його сліди зі своєї шкіри, однак нездатна знищити спогади. Заплющила очі, та перед ними все одно стояло його обличчя, все одно пригадувався його дотик.

У спальні Мора стягнула з ліжка простирадла, від них повіяло його запахом. Ще одне болісне нагадування. Вона застелила свіжу білизну, від якої не пахло їхнім коханням. Замінила рушники, ті, якими він користався. Повернулася на кухню й позбулася замовленої ним їжі, що грілася в духовці, — то була запіканка з баклажанами й пармезаном.

Вона не вечеряла — налила собі склянку зинфанделю, запалила у вітальні газовий камін і сіла, дивлячись на різдвяну ялинку.

«Веселих свят, — думала вона. — Я можу розкрити грудну клітку, відкрити її вміст. Можу зрізати шматочки легень і побачити під мікроскопом рак, або туберкульоз, або емфізему. Але секрет того, що є в людському серці, недосяжний для мого скальпеля».

Вино було анестетиком, воно глушило біль. Мора допила й пішла спати.

Серед ночі раптом спохопилася й почувала, як рипить від вітру будинок. Вона важко дихала, серце калатало — то були останні дрібки нічного кошмару. Обгорілі тіла, складені чорними гілками на багатті. Полум'я, що кидає відблиски на коло фігур. І вона намагається триматися в тіні, схватися від світла вогню. «Навіть уві сні, — подумала вона, — я не можу позбутися цих зображень. Живу з власним пеклом Данте в голові».

Вона торкнулася холодного простирадла поряд із собою, там, де раніше спав Віктор, і зрозуміла, що скучила за ним. Його відсутність раптом стала така болісна, що вона притисла руки до живота, намагаючись вгамувати порожнечу всередині.

А що, як це помилка? А що, як він казав їй правду?

На світанку Мора нарешті виповзла з ліжка, невиспана й наче сп'яніла. Приготувала каву й сіла на кухні за стіл, відсьорбуючи з горнятка в похмурому ранковому світлі. Погляд упав на теку зі знімками, що досі лежала на столі.

Вона розгорнула її й побачила те, що надихнуло нічні кошмари. Обгорілі тіла, обвуглені рештки хатин. «Стільки людей померло, — подумала, — стільки було вбито в нічному пароксизмі насильства. Що за страшна лють мусила штовхнути нападників убивати навіть тварин?» Вона подивилася на мертвих кіз і людей, що змішалися в єдиному хаосі тіл.

Кози. Чому кози?

Вона обдумувала, намагалася зрозуміти, що могло вести до такого безглузлого винищення.

Мертві тварини.

Мора перейшла до наступного знімка. На ньому була клініка «Єдиної Землі» — шлакоблоки, обпалені вогнем, перед дверима лежить купа обгорілих тіл. Але вона зосередилася не на тілах, а на вцілому даху клініки, зробленому з гофрованої бляхи. До цього уваги на дах вона не звертала, а тепер роздивлялася

щось, схоже на опале листя. По металу були розкидані темні плями, надто маленькі, щоб розібрати деталі.

Вона віднесла знімок у свій кабінет, увімкнула світло, знайшла в шухляді столу лупу. Під яскравим світлом вона роздивлялася зображення, зосередившись на бляшаному даху — було видно всі деталі, і темні плями раптом набули нової, жахливої форми. Спиною похолола. Мора впустила лупу й сиділа ошелешена.

Пташки. То були мертві пташки.

Вона пішла на кухню, взяла телефон і набрала номер пейджера Ріццолі. Коли за кілька хвилин пролунав дзвінок, вона мало не підскочила.

— Мушу вам дещо сказати, — мовила Мора.

— О пів на сьому ранку?

— Треба було ще вчора сказати агентіві Діну, коли він ще був тут. Але я вирішила промовчати. Поки не поговорю з Віктором.

— Віктор? Це ваш колишній чоловік?

— Так.

— А він тут до чого?

— Гадаю, він знає, що сталося в Індії. У тому селищі.

— Це він сказав?

— Не зовсім. Саме тому вам треба викликати його на допит.

19

Вони сиділи в автомобілі Баррі Фроста біля готелю «Колонада»: Фрост і Ріццолі попереду, Мора позаду.

— Може, спочатку я з ним поговорю? — спитала Мора.

— Вам краще лишитися тут, док, — відповів Фрост. — Невідомо, як він відреагує.

— Якщо з ним говоритиму я, він, може, не так опиратиметься.

— Але якщо він озброєний...

— Мене він не скривдить, — сказала Мора. — І я не хочу, щоб ви кривдили його, це зрозуміло? Ви його не заарештуєте.

— А якщо він не захоче йти з нами?

— Він піде. — Вона відчинила двері автомобіля. — Я розберуся.

Вони піднялися ліфтом на четвертий поверх, разом з юною парою, яка, певно, дивувалася з цієї похмурої трійці. Підперта обабіч Ріццолі та Фростом, Мора постукала у двері 426-го номера.

Минула мить.

Вона вже збиралася постукати знову, коли двері нарешті відчинилися й перед нею постав Віктор. Очі в нього були втомлені, обличчя безмежно сумне.

— Я все думав, що ж ти вирішиш, — мовив він. — Уже сподівався, що...

Він похитав головою.

— Вікторе...

— Але тут, певно, немає чому дивуватися. — Віктор глянув на детективів, які стояли перед дверима. Гірко засміявся. — Наручники принесли?

— Наручники не потрібні, — сказала Мора. — Вони просто хочуть поговорити.

— Так, авжеж. Поговорити. Мені зателефонувати адвокатові?

— Як хочеш.

— Ні, це *ти* мені скажи. Мені потрібен адвокат?

— Тільки тобі це відомо, Вікторе.

— Перевіряєш, так? Лише винний наполягає на адвокатові.

— Адвокат — завжди хороша ідея.

— Тоді я йому не телефонуватиму, просто щоб довести тобі. — Він подивився на детективів. — Мені треба взутися. Якщо ви не проти.

Розвернувся й пішов до шафи.

— Можете зачекати тут? — спитала Мора в Ріццолі й пішла за Віктором до кімнати. Двері зачинилися за нею, даючи їм останню мить приватності. Він сидів у кріслі, зашнуровував черевики. Мора помітила, що його валіза лежить на ліжку.

— Збираєш речі, — сказала вона.

— Мій рейс відлітає о четвертій. Але, гадаю, доведеться змінити плани, чи не так?

— Я мусила їм сказати. Вибач.

— Авжеж мусила.

— Я не мала вибору.

Віктор підвівся.

— У тебе був вибір, і ти його зробила. Здається, тут більше нічого не скажеш. — Він перетнув кімнату, відчинив двері й оголосив: — Я готовий.

Тоді передав Ріццолі свої ключі.

— Припускаю, ви захочете обшукати авто, яке я орендував. Синя «Тойота», стоїть на третьому поверсі гаража. І не кажіть, що я з вами не співпрацював.

Далі по коридору його повів Фрост. Ріццолі потягла Мору за рукав, затримуючи, поки чоловіки рушили до ліфтів.

— Тут вам краще відійти, — сказала вона.
— Це я вам його видала.
— І саме тому не можете в це втручатися.
— Він був моїм чоловіком.
— Саме так. Вам краще відступити й залишити це нам. Ви розумієте.

Авжеж вона розуміла.

І все одно спустилася за ними. Сіла в автомобіль і супроводила їх до «Шредер Плаза». На задньому сидінні авто Фроста вона бачила Віктора. Одного разу, коли вони зупинилися на світлофорі, він озирнувся на неї. Їхні погляди зустрілися крізь скло, на одну мить. Тоді він відвернувся й більше на неї не дивився.

Поки Мора знайшла місце, де лишити автомобіль, і зайшла в головний офіс поліції Бостона, Віктора вже відвели нагору. Вона піднялася на другий поверх і пішла до відділу розслідування вбивств.

Баррі Фрост перехопив її.

— Вам туди не можна, док.

— Його вже допитують?

— Ріццолі з Кроу розберуться.

— Я *віддала* його вам, чорт забирай. Принаймні дозвольте послухати, що він скаже. Я можу подивитися з сусідньої кімнати.

— Вам доведеться зачекати тут. Будь ласка, докторко Айлс, — м'яко додав він.

Мора зустріла його співчутливий погляд. З усіх місцевих детективів він був єдиним, хто добрим поглядом міг угамувати її протест.

— Може, посидите тут, у мене за столом? — запропонував Фрост. — Я принесу вам кави.

Вона опустила в крісло й подивилася на фото на Фростовому столі — певно що дружина. Приваблива білявка з арис-

тократичними вилицями. За мить він уже приніс їй каву, поставив на стіл.

Мора її не торкнулася. Усе дивилася на знімок дружини Фроста й думала про інші шлюби. Про їх щасливий кінець.

Віктор Бенкс Ріццолі не подобався.

Він сидів за столом у кімнаті для допитів, спокійно посьорбував воду – розслаблений, наче це звичний день. І привабливий, це вона могла визнати. *Надто* привабливий. Джейн окинула оком поношену шкіряну куртку, штани кольору хакі, і це нагадало їй першокласного Індіану Джонса, тільки без батога. До того ж він мав медичний ступінь і вагому репутацію в гуманітарній сфері. О так, дівчата на таке ведуться. Навіть докторка Айлс, завжди така врівноважена й крута, віддала серце цьому типові.

«І ти її зрадив, сучий ти сину».

Праворуч від Ріццолі сидів Даррен Кроу. Вони заздалегідь домовилися, що говоритиме переважно Джейн. Віктор поки поведився холодно, але йшов на співпрацю, відповідав на її вступні запитання коротко, наче хотів якомога швидше з усім цим покінчити. Як чоловік, який не відчуває особливої поваги до поліції.

Нічого, коли вони закінчать, він її поважатиме.

– І давно ви в Бостоні, містере Бенкс? – запитала Ріццолі.

– Доктор Бенкс. І я вже казав, що провів тут близько дев'яти днів. Прилетів уночі минулої неділі.

– Ви сказали, що прилетіли сюди на зустріч?

– З деканом Гарвардської школи охорони здоров'я.

– Мета зустрічі?

– Моя організація має домовленість про співпрацю з багатьма університетами.

– Ваша організація – «Єдина Земля».

— Так. Це міжнародна медична добродійна організація. Ми відкриваємо клініки в усьому світі і, звісно ж, радо вітаємо майбутніх лікарів і медпрацівників, які хочуть стати волонтерами. Студенти здобувають реальний досвід. А ми користуємося їхніми вміннями.

— Хто організував зустріч у Гарварді?

Бенкс низав плечима.

— Це звичний, рутинний візит.

— Хто його ініціював?

Мовчання. «*Попався!*»

— Ви, чи не так? — вела далі Ріццолі. — Ви зателефонували в Гарвард два тижні тому. Сказали деканові, що все одно будете в Бостоні, тож можете до нього заїхати.

— Мушу підтримувати зв'язки.

— Для чого ви насправді приїхали в Бостон, докторе Бенкс? Чи була у вас інша причина?

Пауза.

— Так.

— А саме?

— Тут живе моя колишня дружина. Я хотів її побачити.

— Однак ви не спілкувалися... скільки? Майже три роки?

— Ясно, що вона все вам розповіла. То нащо вам говорити зі мною?

— І от раптом вам так захотілося з нею зустрітися, що ви пролетіли через всю країну, навіть не знаючи, чи вона на це пристане?

— Любов іноді вимагає ризику. Це питання віри. Віри в те, чого не можеш побачити або торкнутися. Доводиться ризикувати. — Він подивився їй просто в очі. — Чи не так, детективе?

Ріццолі відчула, як шаріється, їй на мить відібрало мову. Віктор перевів запитання до неї, викрутивши так, що вона раптом відчула: ця розмова про неї. «*Любов вимагає ризику*».

Кроу порушив тишу:

— А вона красуня, ваша колишня, — сказав він. Не агресивно, звичним тоном чоловічої розмови, бо Ріццолі вони тепер ігнорували. — Я розумію, чому ви прилетіли сюди, щоби спробувати все налагодити. І вийшло?

— У нас все було непогано.

— Так, чув, останні кілька днів ви провели в неї. Як на мене, схоже на прогрес.

— Може, перейдемо до правди? — втрутилася Ріццолі.

— До правди? — перепитав Віктор.

— Я про справжню причину вашого візиту до Бостона.

— Може, ви мені скажете, яких відповідей чекаєте, і я вам так і відповім? Збережемо час.

Ріццолі кинула на стіл теку.

— Подивіться на це.

Віктор розгорнув її, побачив фотографії зі сплюндрованого селища.

— Я це вже бачив, — сказав він і знову згорнув її. — Мора показувала.

— Вам не дуже цікаво.

— Не дуже приємне видовище.

— Воно й не мусить бути приємним. Подивіться ще раз. — Детектив розгорнула теку, дістала один знімок, ляснула ним. — Особливо на цей.

Віктор подивився на Кроу, наче шукав підтримки проти цієї неприємної жінки, та Кроу лише плечима знизав: «що тут удієш?».

— Знімок, докторе Бенкс, — нагадала Ріццолі.

— І що саме я маю про нього сказати?

— Це була клініка «Єдиної Землі» в тому селищі.

— Хіба це так дивно? Ми їдемо туди, де ми потрібні. Тобто буває, що опиняємося в незручних, а то й небезпечних ситуаціях. — Він так і не дивився на фотографію, уникав цього

страшного гротеску. — Ми платимо цю ціну, як працівники гуманітарної сфери. Ризикуємо так само, як і наші пацієнти.

— Що сталося в цьому селищі?

— Гадаю, це очевидно.

— Подивіться на знімок.

— Певен, у звіті поліції є все.

— *Подивіться* на клятий знімок! І скажіть, що бачите.

Нарешті він опустил очі на фотографію. Помовчав, тоді сказав:

— Обгорілі тіла. Вони лежать перед нашою клінікою.

— І як вони померли?

— Мені сказали, що там була різанина.

— Ви це точно знаєте?

Віктор подивився на неї.

— Мене там не було, детективе. Я був удома, в Сан-Франциско, коли мені зателефонували з Індії. Тож я навряд чи можу надати вам подробиці.

— Звідки ви знаєте, що це була різанина?

— Ми отримали звіт від поліції штату Андхра-Прадеш. Вони сказали, що це напад на ґрунті політики або релігії і що свідків не було через ізольоване розташування селища. Люди зазвичай уникають контакту з прокаженими.

— І все одно вони спалили тіла. Вам не здається, що це дивно?

— Чому дивно?

— Тіла склали великими купами, тоді підпалили. Здавалося б, нікому не хочеться торкатися до прокажених. То навіщо складати тіла?

— Гадаю, так ефективніше. Палити їх купами.

— Ефективніше?

— Я намагаюся знайти логічну причину.

— Яка взагалі може бути логічна причина для спалення?

— Лють? Вандалізм? Не знаю.

— Стільки роботи — тягати мертві тіла, каністри бензину, складати багаття. І весь цей час вони ризикували тим, що їх викриють.

— До чого ви ведете?

— Я про те, що тіла *потрібно* було спалити. Щоб знищити докази.

— Докази чого? Зрозуміло, що це масове вбивство, таке вогнем не приховати.

— Але вогонь приховавав би те, що це не масове вбивство.

Ріццолі не здивувалася, коли він опустил очі, раптом не бажуючи зустрічатися з її поглядом.

— Не знаю, чому ви мене про це питаєте, — сказав він. — Чому ви не вірите звітам поліції?

— Тому що вони або помилилися, або отримали хабара.

— І ви це точно знаєте, так?

Вона постукала пальцем по знімку.

— Подивіться ще раз, докторе Бенкс.

— Я не волів би.

— Тут не просто спалені тіла людей. Убили і спалили ще й кіз Курей. Таке марнування поживного м'яса. Навіщо вбивати кіз і курей, а тоді палити їх?

Віктор саркастично засміявся.

— Бо вони теж можуть бути прокаженими? Я не знаю!

— Це не пояснює того, що сталося з пташками.

Він похитав головою.

— Що?

Ріццолі показала на бляшаний дах клініки.

— Упевнена, ви цього навіть не помітили. Але докторка Айлс помітила. Ці темні плями на даху. Спочатку здається, що це листя. Але хіба не дивно, що дах укритий листям, тоді як дерев поблизу немає?

Він не відповів. Сидів, завмерши, схиливши голову, щоб вона не бачила його обличчя. Сама мова тіла підказала їй, що Бенкс готується до невідворотного.

— Це не листя, докторе Бенкс. Це мертві птахи. Якісь ворони, здається. І ще три лежать скраю знімка. Як ви це поясните?

Він недбало знизав плечима.

— Гадаю, їх могли підстрелити.

— Поліція не згадувала про стрілянину. У будівлі не було отворів від куль, не знайшли ані гільз, ані фрагментів у тілах жертв. У звіті вказано, що кілька трупів мають розтроснені черепи, тож вони припустили, що всіх жертв забили до смерті уві сні.

— Я теж так припустив би.

— Тоді як ми пояснимо птахів? Авжеж, ворони не чекали на даху, поки хтось підніметься до них і трісне по голові.

— Я не знаю, на що ви натякаєте. До чого тут мертві пташки?

— До всього. Їх не забили й не застрелили.

Віктор пирхнув.

— Надихалися димом?

— Коли селище підпалили, вони були вже мертві. Усе було мертве. Птахи. Худоба. Люди. Ніщо не рухалося, ніщо не дихало. Стерилізована зона, в якій усе живе було знищено.

Він не відповів.

Ріццолі нахилилася вперед, до його обличчя.

— Скільки «Октагон Кемікалз» пожертвував вашій організації цього року, докторе Бенкс?

Віктор підніс до вуст воду, не поспішаючи сьорбнув.

— Скільки?

— Ідеться про... десятки мільйонів. — Він глянув на Кроу. — Я хотів би ще води, якщо можна.

— Десятки мільйонів? — перепитала Ріццолі. — Може, радше вісімдесят п'ять мільйонів доларів?

— Може бути й так.

— А за рік до того вони не дали вам нічого. То що змінилося? «Октагон» зненацька відчув, яка важлива добродчинність?

— Це краще їх запитати.

— А я питаю вас.

— Я справді хотів би ще води.

Кроу зітхнув, узяв порожню чашку й вийшов. У кімнаті лишилися тільки Ріццолі та Віктор.

Вона нахилилася ще більше, вторглася в його зону комфорту.

— Уся справа у грошах, чи не так? — сказала вона. — Вісімдесят п'ять мільйонів доларів — це збіса велике відкупне. «Октагону» було що втрачати. А ви, вочевидь, могли чимало здобути співпрацею з ними.

— Якою співпрацею?

— Ідеться про мовчання. Про дотримання таємниці.

Вона дістала ще одну теку й кинула на стіл перед ним.

— Там був завод з виготовлення пестицидів, за півтори милі від селища Бара. «Октагон» зберігав на цьому заводі тисячі фунтів метилізоціанату. Минулого року його закрили, ви про це знали? Одразу ж після нападу на селище «Октагон» закинув цей завод. Вони забрали персонал і зруйнували там усе бульдозерами. Офіційно — через страх перед тероризмом. Але ж ви в це не вірите, правда?

— Мені немає чого більше сказати.

— Не різанина знищила те селище. Не терористична атака. — Вона помовчала, а тоді тихо сказала: — Це була промислова катастрофа.

20

Віктор сидів нерухомо. Не дивився на Ріццолі.

— Назва «Бхопал» вам щось говорить? — запитала вона.

Він відповів не одразу. А тоді тихо сказав:

— Звісно говорить.

— Розкажіть, що ви про це знаєте.

— Бхопал, Індія. Аварія на «Юніон Карбайд» у 1984-му.

— Ви знаєте, скільки там загинуло людей?

— Здається... тисячі.

— Шість тисяч жертв, — наголосила Ріццолі. — Завод пестицидів «Юніон Карбайд» випадково допустив викид токсичної хмари над містом Бхопал, доки всі спали. До ранку шість тисяч людей померло. Сотні тисяч постраждали. Вижило стільки людей, стільки свідків, що правду неможливо було приховати, неможливо задушити. — Вона опустила очі на знімок. — Так, як це сталося в Барі.

— Можу тільки повторити. Мене там не було. Я цього не бачив.

— Але я певна, що ви можете здогадатися, що сталося. Ми саме чекаємо на список працівників того заводу від «Октагону». Один з них урешті-решт заговорить, один з них підтвердить. То була нічна зміна, хтось перепрацював і втратив пильність. Або заснув на кнопці — і пуф! Угору летить хмара отруйного газу, її розносить вітер. — Вона помовчала. — Ви знаєте, що робить із тілом людини метилізоціанат, докторе Бенкс?

Авжеж він знав. Мусив знати. Але нічого не сказав.

— Він агресивний, один лише доторк роз'їдає шкіру. То уявіть, що він робить із дихальними шляхами та легенями, якщо його вдихнути. Починаєш кашляти, горло болить. Паморочиться в голові. А тоді не можеш перевести дух, бо газ буквально виїдає слизові оболонки. Рідини протікають, заповнюють легені — це називається набряком легень. Тонеш у власних виділеннях, докторе Бенкс. Але ви це точно знаєте, ви ж лікар.

Він переможено схилив голову.

— В «Октагоні» це теж знали. Вони доволі скоро зрозуміли, яку страшну помилку зробили. Вони знали, що метилізоціанат щільніший за повітря, тож збиратиметься в низині. Тож поспішили до селища прокажених у долині, за вітром від заводу. До селища Бара. І знайшли там мертву зону. Люди, тварини — не вижив ніхто. От вони витрищаються на трупи майже сотні людей і розуміють, що відповідальні за це. Знають, що втрапили в халепу. Точно будуть кримінальні звинувачення, можливо арешти. То що вони зробили далі, докторе Бенкс?

— Я не знаю.

— Авжеж запанікували. Чи з вами на їхньому місці було б інакше? Вони хотіли прибрати проблему, зробити так, щоб вона зникла. Але що робити з усіма тими доказами? Сотню тіл не сховаєш. Селище не змусиш зникнути. До того ж серед мертвих є дві американки, медсестри. Їхні смерті не залишать без уваги.

Ріццолі розклала знімки по столу так, щоб їх було видно одночасно. Три ракурси, три окремих купи трупів.

— Їх спалили, — сказала вона. — Попрацювали, замітаючи сліди. Може, навіть розтрощили кілька черепів, щоб заплутати слідство. Те, що сталося в Барі, спочатку не було злочином, докторе Бенкс. Але тієї ночі воно ним стало.

Віктор відкинувся на спинку стільця.

— То мене заарештовано, детективе? Бо я волів би піти негайно: хочу встигнути на літак.

— Ви знали про це цілий рік, чи не так? Але мовчали, бо «Октагон» вам заплатив. За таку катастрофу вони мусили б сплатити мільйони доларів штрафів. Додайте ще судові позови, втрати на біржі, не кажучи вже про кримінальне переслідування. Підкупити вас було значно дешевше.

— Ви не з тією людиною розмовляєте. Кажу вам, мене там не було.

— Але ви про це знали.

— Не один я.

— Хто вам розповів, докторе Бенкс? Як ви дізналися? — Ріццолі нахилилася ближче, дивлячись на нього через стіл. — Може, просто скажете правду і тоді ще матимете змогу встигнути на літак до Сан-Франциско.

Віктор помовчав, не зводячи очей з розкладених перед ним фотографій.

— Вона зателефонувала, — нарешті озвався. — З Гайдарабада.

— Сестра Урсула?

Він кивнув.

— Минуло два дні після... події. Тоді я вже знав від індійської влади про те, що в селищі була різанина, що в тому, що вважалося терористичним нападом, загинули дві наші медсестри.

— Сестра Урсула сказала щось інше?

— Так, але я не знав, що й думати про її дзвінок. Вона була перелякана й стривожена. Лікар з заводу дав їй транквілізатори — гадаю, від пігулок спантелічення тільки зросло.

— Що конкретно вона вам сказала?

— Що з розслідуванням щось не так. Що люди приховують правду. Вона бачила порожні канистри з-під бензину в одному з пікапів «Октагону».

— Вона повідомила про це поліцію?

— Зрозумійте, в якій вона була ситуації. Приїхавши зранку до Бари, вона застала всюди спалені тіла — тіла тих, кого

знала. Вижила тільки вона, і навколо були робітники заводу. Тоді приїхала поліція, вона відвела одного з поліцейських убійк і показала каністри. Припустила, що далі буде розслідування.

— Але нічого не було.

Він кивнув.

— Ось тоді вона злякалася. Тоді засумнівалася в тому, чи можна довіряти поліції. Лише коли отець Дулін привіз її в Гай-дарабад, вона відчула себе в безпеці й зателефонувала мені.

— А що ви зробили? Після дзвінка?

— Що я міг зробити? Я був на іншому кінці світу.

— Ну ж бо, докторе Бенкс. Не вірю, що ви просто сиділи у своєму офісі в Сан-Франциско склавши руки. Ви не з тих, хто пропустить щось таке.

— А що я мав робити?

— Те, що зрештою й зробили.

— І що ж це?

— Мені варто просто перевірити ваші телефонні дзвінки. Десь там буде запис про дзвінок до Цинциннаті. До корпоративного штабу «Октагону».

— Звісно, я їм телефонував: мені щойно сказали, що їхні люди спалили селище доценту, разом з моїми волонтерками.

— З ким ви говорили?

— З чоловіком. Якимось старшим віце-президентом.

— Пам'ятаєте його прізвище?

— Ні.

— То був Говард Редфілд, чи не так?

— Не пам'ятаю.

— Що ви йому сказали?

Віктор зиркнув на двері.

— Чому мені так довго не несуть воду?

— Що ви йому сказали, докторе Бенкс?

Він зітхнув.

— Сказав, що ходять чутки про різанину в Барі. Що працівники заводу можуть мати до цього причетність. Він сказав, що нічого про це не знає, пообіцяв перевірити.

— Що сталося потім?

— Десь за годину мені перетелефонував виконавчий директор «Октагону» — він хотів знати, де я про це почув.

— Це тоді він запропонував вашій організації багатомільйонного хабара?

— Ішлося не про це!

— Я не можу звинуватити вас в угоді з «Октагоном», докторе Бенкс, — мовила Ріццолі. — Зрештою, шкоди вже було завдано. Мертвих не повернеш, тож можна хоча б скористатися трагедією заради добра. — Її голос став тихий, майже інтимний. — Так ви це бачили? Мільйони доларів можуть потрапити до кишень юристів, то чому б не приставити ці гроші до доброї справи? Це дуже логічно.

— Це ви кажете, детективе. Не я.

— А чим вони купили мовчання сестри Урсулі?

— Про це треба питати Бостонську єпархію. Певен, з ними теж було укладено угоду.

Ріццолі замислилася про абатство Грейстоунз. Новий дах, ремонт. Як могли убогі сестри-черниці зберегти й відновити таку дорогу нерухомість? Вона згадала почуте від матінки Мері Климент: на порятунок прийшов щедрий спонсор.

Двері відчинилися, увійшов Кроу з чашкою води, поставив її на стіл. Віктор швидко й нервово ковтнув. Чоловік, який від початку був такий спокійний, навіть зарозумілий, тепер здався виснаженим, впевненість зникла.

Це був саме час для того, щоб витиснути з нього останні краплі істини.

Ріццолі нахилилася ближче, щоб завдати останнього удару.

— Чому ви насправді прилетіли до Бостона, докторе Бенкс?

- Я вам казав. Хотів побачити Мору...
- Це «Октагон» вас попросив, чи не так? Він відсърбнув ще води.
- Чи не так?
- Вони були стурбовані.
- Чим?
- Зараз їхню діяльність розслідує Комісія з цінних паперів і бірж. Це ніяк не стосується того, що сталося в Індії. Але через розміри гранту, отриманого «Єдиною Землею», «Октагон» хвилювався, що комісія зверне на це увагу. Що почнуться запитання. Вони хотіли переконатися, що в разі допитів ми маємо одну версію подій.
- Вони попросили збрехати для них?
- Ні. Просто змовчати. От і все. Просто не... не говорити про Індію.
- А якби вас викликали дати свідчення? Якби прямо запитали про це? Ви сказали би правду, докторе Бенкс? Що ви взяли гроші, щоби прикрити злочин?
- Ідеться не про злочин, а про нещасний випадок на виробництві.
- Це тому ви прилетіли до Бостона? Щоб переконати Урсулу теж мовчати? Щоб мати єдиний фронт брехні.
- Не брехні. Мовчання. Це різні речі.
- Тоді починаються ускладнення. Старший віце-президент «Октагону» Говард Редфілд вирішує стати донощиком і поговорити з міністерством юстиції. І не тільки поговорити — він привозить свідка з Індії. Жінку, яка приїздить, саме щоб дати свідчення.
- Віктор підвів голову й витріщився на неї зі щирим подивом.
- Свідка?
- Вона була там, у Барі. Прокажена, яка вижила. Вас це дивує?
- Я нічого не знав про свідків.

— Вона бачила все, що сталося в селищі. Бачила, як чоловіки з заводу склали трупи на купи й підпалювали багаття. Як вони трошили голови її друзів і рідних. Те, що вона бачила, що вона знала, могло поставити «Октагон» на коліна.

— Я нічого про це не знаю. Мені не казали, що хтось вижив.

— Усе це мало стати відомо. Аварія, прикриття. Підкуп. Може, ви й воліли брехати, але як щодо сестри Урсули? Як змусити черницю брехати під присягою? Ось у чому проблема, правда ж? Одна чесна черниця могла зруйнувати все. Вона розкриває рота, і вісімдесят п'ять мільйонів доларів вислизують у вас із рук. І весь світ дивиться, як падає з п'єдесталу святий Віктор.

— Здається, я тут закінчив. — Він підвівся. — Мені треба на літак.

— Ви мали можливість, мали мотив.

— Мотив? — недовіжливо пирхнув він. — Для вбивства черниці? Так само можете звинуватити єпархію — певен, їм добряче заплатили.

— Що вам пообіцяв «Октагон»? Ще більше грошей, якщо ви прилетите до Бостона і владнаєте їхню проблему?

— Спочатку ви звинувачуєте мене в убивстві. Тепер кажете, що «Октагон» мене найняв? Як думаєте, буде хтось із відповідальних ризикувати звинуваченням у вбивстві, тільки щоби прикрити випадок на виробництві? — Віктор похитав головою. — Жоден американець не опинився за ґратами через Бхопал. І жоден американець не сяде через Бару. Тепер мені можна йти чи ні?

Ріццолі запитально глянула на Кроу. Той похнюплено кивнув: він уже мав відповідь криміналістів. Доки вона допитувала Віктора, ті обшукали його авто. Вочевидь, не знайшли нічого.

Вони не мали підстав затримувати його.

— Ви поки що вільні, докторе Бенкс, — сказала детектив. — Але ми маємо точно знати, де ви перебуваєте.

— Я лечу додому, у Сан-Франциско. Мою адресу ви маєте. — Віктор рушив до дверей. Зупинився, розвернувся до неї: — Поки я не пішов, хочу, щоб ви дещо про мене знали.

— Що саме, докторе Бенкс?

— Я лікар. Не забувайте про це, детективе. Я рятую життя, а не забираю їх.

Моро побачила, як він виходить з кімнати для допитів. Він пройшов повз стіл, за яким вона сиділа, дивлячись просто перед собою, навіть не глянув у її бік.

Вона підвелася.

— Вікторе?

Він зупинився, однак до неї не розвернувся — наче йому було нестерпно навіть бачити її.

— Що сталося? — запитала вона.

— А як ти вважаєш? Я розповів їм те, що знаю. Сказав правду.

— Я тільки цього від тебе й хотіла. Завжди тільки цього.

— Тепер мені треба встигнути на літак.

Задзвонив її мобільний телефон. Вона подивилася на нього з бажанням викинути геть.

— Краще відповідай, — сказав Віктор зі злістю в голосі. — Ти потрібна якомусь трупові.

— Мертві заслуговують на нашу увагу.

— Знаєш, от у чому різниця між нами з тобою, Моро. Ти переймаєшся мертвими. А я — живими.

Вона дивилася, як він іде геть. Не обертаючись.

Телефон замовк.

Вона розкрила його, побачила, що телефонували з лікарні Святого Франциска. Вона чекала на результати другої електроенцефалограми Урсули, але зараз просто не могла цим займатися: досі переживала останні слова Віктора.

З кімнати для допитів вийшла Ріццолі, рушила до неї з винуватим обличчям.

— Вибачте, що не могла дозволити вам послухати. Ви ж розумієте чому, так?

— Ні, не розумію. — Мора кинула телефона в сумочку й зустрілася поглядом із детективом. — Я віддала його вам. Передала вам відповідь.

— І він усе підтвердив. Сценарій Бхопала. Ви були праві щодо мертвих пташок.

— І ви все одно виставили мене з кімнати. Наче не довіряєте.

— Я хотіла вас захистити.

— Від чого? Від правди? Від того, що він використав мене? — Мора гірко засміялася й розвернулася до виходу. — Це я й без того знала.

Мора їхала до лікарні Святого Франциска крізь заметіль, руки спокійно лежали на кермі. Королева Покійників їде заявити свої права на нового підданого. Поставивши автомобіль у гараж, вона була готова грати роль, яка завжди їй так вдавалася, готова вдягнути єдину маску, яку показувала стороннім.

Вона вийшла з «Лексуса» й рушила крізь парковку до ліфта: чорне пальто майоріє за спиною, чоботи цокають по асфальту. Жовтуваті лампи оповили автомобілі моторошним сяйвом, і їй здавалося, що вона йде крізь помаранчевий туман. Що, якщо добряче потерти очі, туман розійдеться. У гаражі більше нікого не було, і вона чула лише власні кроки, що відлунювали бетонною підлогою.

У лікарняному холі вона проминула різдвяну ялинку, що барвисто мерехтіла вогниками, стіл волонтерів, за яким сиділа літня жінка з кокетливо прикріпленим до сивого волосся ковпачком ельфа Санти. З динаміків лунала «Радість світу».

Навіть у відділенні інтенсивної терапії за іронією долі панував різдвяний настрій.

Пульт медсестер був задрапований гірляндами зі штучної хвої, а у вухах чергової висіли кульчики, схожі на крихітні золоті ялинкові прикраси.

— Я докторка Айлс із лабораторії судово-медичної експертизи, — відрекомендувалася Мора. — Доктор Юень тут?

— Його щойно викликали на термінову операцію. Він попросив лікаря Саткліффа вимкнути вентилятор.

— Для мене зробили копію карти?

— Усе готово.

Чергова показала на товстий конверт на столі з нерівним написом «Для судмедексперта».

— Дякую.

Мора розгорнула конверта, дістала ксерокопію карти. Прочитала сумні докази того, що сестру Урсулу вже неможливо було врятувати: дві окремі електроенцефалограми показали відсутність мозкової активності, і записка від нейрохірурга визнала поразку:

«Пацієнтка не відповідає на больові подразнення, самостійно не дихає. Зіниці зафіксовані в серединній позиції. Повторна ЕЕГ не показує діяльності мозку. Серцеві ензими підтверджують інфаркт міокарда. Лікарю Саткліффу повідомити рідних.

Висновок: незворотна кома, спричинена тривалою аноксією мозку після зупинки серця».

Нарешті Мора перейшла до сторінки з результатами аналізів. Побачила охайно набрані стовпчики хімічних показників крові й сечі та кількості кров'яних тілець. «Яка іронія, — подумала вона, згортаючи карту. — Померти з цілком нормальними аналізами крові».

Вона пішла до десятого боксу, де пацієнтку востаннє омивали. Стоячи в ногах ліжка, Мора дивилася, як медсестра

розкриває простирадла і знімає з Урсули сорочку, відкриваючи тіло не аскета, а жінки, яка насолоджувалася їжею: пишні обвислі груди, бліді й пухкі стегна. У житті вона мала би бути грізною, об'ємне чернече вбрання мало робити це кремезне тіло ще більш разючим. Тепер, без нього, вона була такою ж, як інші пацієнти. Смерть нікого не дискримінує, вона зрештою рівняє між собою святих і грішників.

Медсестра викрутила губку, обтерла тіло – шкіра заблищала, стала гладенька на вигляд. Тоді вона взялася витирати ноги, згинаючи коліна, щоб дістати до литок з заднього боку. Гомілки були вкриті старими шрамами – неприємні наслідки комашиних укусів, на згадку про життя за кордоном. Закінчивши, медсестра забрала таз із водою й вийшла з боксу, залишивши Мору наодинці з пацієнткою.

«Що ти знала, Урсуло? Що могла нам розповісти?»

– Докторко Айлс?

Вона розвернулася й побачила лікаря Саткліффа. Він дивився значно настороженіше, аніж під час їхньої першої зустрічі, – дружній лікар-хіппі з зібраним у хвіст волосся зник.

– Я не знав, що ви мали прийти, – мовив він.

– Доктор Юень зателефонував. Тілом будемо опікуватися ми.

– Чому? Причина смерті очевидна, варто тільки глянути на кардіограму.

– Це протокол. Ми завжди займаємося тілами, пов'язаними з кримінальними справами.

– Ну тоді я б сказав, що це марнування грошей платників податків.

Мора проігнорувала цей коментар, подивилася на Урсулу.

– Я так розумію, ви обговорили з родичами її від'єднання від системи?

– Племянник погодився. Зараз чекаємо на священика. Сестри з монастиря попросили про присутність отця Брофі.

Мора дивилася, як здійснюються й опадають груди Урсули в такт роботі вентилятора. Серце й далі билося, органи функціонували. Якщо зараз узяти в неї кров, відправити в лабораторію, то жоден із тестів, жоден зі складних апаратів не покаже, що душа цієї жінки вже полишила тіло.

— Буду вдячна, якщо надішлете мені остаточні висновки.

— Їх надиктує доктор Юень. Я його повідомлю.

— І останні результати аналізів також.

— Вони всі вже мають бути в карті.

— Там немає результату токсикології. Ви ж зробили це обстеження, чи не так?

— Мали зробити. Перевірю в лабораторії і скажу вам.

— Нехай звіди доправлять результати одразу до мене. Якщо обстеження не було, зробимо його в морзі.

— Ви всім робите токсикологію? — Саткліф похитав головою. — Схоже на чергове марнування грошей платників податків.

— Ми робимо її тоді, коли це потрібно. Я все пригадую ту кровопивницю, яку бачила тієї ночі, як у неї зупинилося серце. Попрошу доктора Брістола зробити аналіз під час розтину.

— Я думав, його робитимете ви.

— Ні, я передаю справу одному зі своїх колег. Якщо після свята матимете якісь запитання, звертайтеся до лікаря Ейба Брістола.

Мора відчула полегшення, коли він не запитав, чому аутопсією займається не вона. І що б вона сказала? *«Мій колишній чоловік підозрюється в цьому вбивстві. Я не можу дозволити навіть найменшій чутки про те, що була недостатньо ретельна. Недовершена».*

— Прийшов священик, — сказав Саткліф. — Певно, вже час.

Мора озирнулася, побачила отця Брофі в дверях і відчула, як до щік прилинула кров. Їхні погляди зустрілися — погляди людей, що в таку скорботну мить раптом визнали іскру, що виникла поміж ними. Він увійшов, Мора опустила очі й разом

із Саткліффом відійшла, щоб дозволити священникові провести останній ритуал.

Крізь віконце вона бачила, як отець Брофі стояв над ліжком Урсули, його уста ворушилися в молитві, що звільняла черницю від її гріхів. «А як щодо моїх гріхів, отче? — подумала вона, дивлячись на його чітко окреслений профіль. — Вас би шокувало те, що я думаю, що відчуваю до вас? Ви б очистили мене, пробачили б мені мої гріхи?»

Отець Брофі намастив Урсулі чоло олією, намалював знак хреста. Тоді підвів голову до спостерігачів.

Урсулі був час помирати.

Священик вийшов, став поряд із Морою біля віконця. До боксу ввійшли Саткліфф із медсестрою.

Те, що сталося далі, було бентежно буденним. Клацання кількох вимикачів — та й по всьому. Вентилятор замовк, міхи з сичанням перестали качати повітря. Медсестра зосередилася на серцевому моніторі, сигнали на якому почали сповільнюватися.

Мора відчула, як отець Брофі підсунувся ближче, наче запевняючи її, що він поряд, якщо її потрібно втішити. Але він навіював не втіху, а збентеження. Жагу. Вона не зводила очей з драми, що розігравалася за віконцем, а сама думала: «Завжди не ті чоловіки. Чому мене ваблять ті, кого не можна або ж не варто мати?»

На моніторі з'явився перший непевний сигнал серця, тоді другий. Позбавлене кисню серце боролось навіть тоді, як його клітини помидали. Воно билось, затинаючись, аж до останніх посмикувань шлуночкової фібриляції. Морі довелося притлумити в собі інстинкт, укорінений багатьма роками медичної освіти й практики. Цю аритмію не лікуватимуть; це серце вже не врятувати.

Нарешті лінія вирівнялася.

Мора сперлася на стіну боксу, спостерігаючи за тим, що було після того, як Урсула відійшла. Вони не марнували часу

на жалобу чи роздуми. Лікар Саткліфф приклав стетоскоп до грудей Урсули, похитав головою й вийшов. Медсестра вимкнула монітор, зняла дроти й крапельниці: бригада з моргу вже була в дорозі.

Морина місія підійшла до кінця.

Вона залишила отця Брофі біля боксу, повернулася до пульста медсестер.

— Я дещо забула, — сказала вона черговій.

— Так?

— Нам для звітності потрібні дані найближчих родичів. У карті я побачила лише телефон монастиря. Я так розумію, вона має племінника. У вас є його номер?

— Докторко Айлс?

Вона розвернулася й побачила, що отець Брофі вже стоїть поряд, застібаючи пальто. Він усміхнувся, наче вибачався.

— Перепрошую, не хотів підслуховувати, але тут я можу допомогти. Ми зберігаємо контактну інформацію родин наших сестер у парафії. Я пошукаю вам номер і тоді перетелефоную.

— Це було б дуже доречно. Дякую.

Вона взяла свою копію карти й розвернулася до виходу.

— Ще дещо, докторко Айлс.

Мора озирнулася.

— Так?

— Знаю, зараз не найзручніша для цього мить, але мені все одно хочеться це сказати. — Він усміхнувся. — Веселого вам Різдва.

— І вам теж, отче.

— Може, якось зайдете в гості? Просто привітатися?

— Спробую, — відповіла Мора.

Знаючи, що це ввічлива брехня. Що найрозсудливіше буде піти геть від цього чоловіка й не озиратися.

Так вона й зробила.

На виході з лікарні на неї налетів порив холодного повітря. Вона тісніше закуталася в пальто й рушила назустріч крижаним обіймам вітру. У цей святий вечір вона йшла сама, маючи за компанію хіба що свої папери. Перетнувши гараж, більше нікого не побачила й чула лише власні кроки, що відлунювали бетонною підлогою.

Вона прискорилася. Двічі затрималась, щоб озирнутися й переконатися, що ніхто не йде слідом. Дійшовши до автомобіля, важко дихала. «Я бачила забагато смертей, — подумала вона. — Тепер всюди її відчуваю».

Вона сіла в авто й замкнула двері.

«Веселого Різдва, докторко Айлс. Що посієш, те й пожнеш, і сьогодні ти пожинаєш самотність».

Коли вона виїжджала з парковки, змушена була примружитися: у дзеркалі заднього огляду яскраво засвітилися фари. Просто за нею виїжджало ще одне авто. Їй стало цікаво, чи це не отець Брофі. І куди він може їхати на Святвечір? Додому, до своєї парафії? Або ж затримається сьогодні в церкві, втішаючи всіх самотніх парафіян, яких може туди занести?

Задзвенів мобільний.

Мора викопала його з сумочки, розкрила.

— Докторка Айлс.

— Привіт, Моро, — промовив її колега, Ейб Брістол. — Що це за сюрприз ви мені надсилаєте з лікарні Святого Франциска?

— Я не можу провести цю аутопсію, Ейбе.

— І тому переправляєте її на мене, на Різдво? Мило.

— Я перепрошую. Ви ж знаєте, що я зазвичай не перекидаю на інших відповідальність.

— Це та черниця, про яку я чув?

— Так. Справа не термінова, розтин можна зробити й після свят. Її після нападу госпіталізували, а зараз от вимкнули систему життєзабезпечення. Була серйозна нейрохірургічна операція.

— Отже, внутрічерепний огляд нічого не дасть?
— Ні, там будуть післяопераційні зміни.
— Причина смерті?
— Учора зранку вона мала інфаркт міокарда. Відколи я знаю цю справу, подбала про все необхідне. Маю копію карти пацієнтки, післязавтра привезу.

— Можна спитати, чому ви не робитимете розтину?
— Краще, щоб на звіті не було мого імені.
— Чому?

Вона мовчала.

— Моро, чому ви відмовляєтеся від справи?

— З особистих причин.

— Ви були знайомі з пацієнткою?

— Ні.

— То в чому справа?

— Я знайома з одним із підозрюваних, — відповіла вона. — Він був моїм чоловіком.

Мора дала відбій, кинула телефон на сидіння й зосередилася на тому, щоб доїхати додому. Відступити в безпечне місце.

Поки вона звернула на свою вулицю, пішов сніг, схожий на пухнасті квіти бавовни. Густий снігопад здавався чарівним, укривав галявини сріблястою ковдрою. Спокійна, свята ніч.

Мора запалила вогонь у каміні, приготувала просту вечерю — томатний суп і тост із сиром. Налила склянку зинфанделю й пішла у вітальню, де блимала різдвяна ялинка. Але навіть це скромне частування не лізло в горло. Вона відклала тацю й сьорбала вино, дивлячись у вогонь. Боролася з бажанням взяти телефон і зв'язатися з Віктором. Чи встиг він на літак до Сан-Франциско? Вона навіть не знала, де він сьогодні й що можна йому сказати. «Ми зрадили одне одного, — подумала вона. — Жодне кохання такого не переживе».

Вона підвелася, вимкнула світло й пішла спати.

21

Каструля з телятиною під соусом булькала на плиті вже майже дві години, і запах томатів «сливка», часнику й печені перекривав ніжний аромат вісімнадцятифунтової індички, що поблискувала засмаглою скоринкою у своїй пательні на столі. Джейн сиділа за столом на кухні матері та вмішувала яйця з топленим маслом у картоплю, яку саме зварила й розім'яла. У себе вона нечасто куховарила, зазвичай харчувалася тим, що видобувала з шафи чи з морозильника. Але тут, у материній кухні, це було неспішним актом ушанування, прославлення їжі як такої, байдуже, наскільки скромні були інгредієнти. Кожен крок, від шаткування до помішування чи поливання соусом, був частиною урочистого ритуалу, що увінчувався парадом страв до столу, де їх належним чином захоплено вітали. На кухні Енджели все робилося так, як годиться.

Тож Джейн не поспішаючи додала борошна до м'ятої картоплі з яйцями і взялася вимішувати тісто руками. Її заспокоювало ритмічне зминання теплого тіста з тихим усвідомленням того, що цей процес не можна підганяти. Вона багато чого в своєму житті не приймала. Забагато енергії вкладала в те, щоб бути швидшою, кращою, продуктивнішою. Було так приємно для різноманіття піддатися непохитним вимогам готування ньоків.

Вона підсипала ще борошна й далі місила, насолоджуючись шовковистою текстурою тіста між пальцями. У сусідній кімнаті, де зібралися чоловіки, на повну гучність працював спортивний канал. Але вона мирно стояла, мнучи тісто, що стало еластичним,

відгороджена зачиненими дверима від ревіння стадіону та балачок коментатора. Зосередженість порушилася лише тоді, як один із синів-двійнят Айрін закотився на кухню, вдарився головою об стіл і почав верещати.

Прибігла Айрін, підхопила його на руки.

— Енджело, ви *певні*, що вам не треба допомоги з куховарством? — спитала вона, відчайдушно сподіваючись утекти з галасливої вітальні.

Енджела, зайнята обсмаженням трубочок для каннолі, відповіла:

— Навіть не думай про це! Просто побудь із хлопчиками.

— За ними може подивитися Майкл. Він усе одно нічого не робить, тільки телевизор дивиться.

— Ні, сядь у вітальні й відпочинь. У нас із Джейні все під контролем.

— Якщо ви впевнені...

— Впевнена, впевнена.

Айрін зітхнула й вийшла. Малюк крутився в неї на руках.

Джейн почала розкочувати тісто для ньоків.

— Знаєш, мамо, вона щиро хоче допомогти.

Енджела дістала хрумкі золоті трубочки з олії й поклала на паперовий рушник.

— Краще нехай пригляне за дітьми. У мене тут своя система. Вона й не знатиме, що як робити.

— Авжеж. Просто як я?

Мати розвернулася до неї, з ложки з дірочками скапувала олія.

— Звісно ти знаєш.

— Тільки те, чого ти мене навчила.

— Невже цього мало? Я погано впоралася?

— Ти знаєш, що я не це маю на увазі.

Енджела критичним оком глянула, як дочка розрізає тісто на дюймові квадратики.

— Думаєш, мати навчила Айрін робити такі ньокі?

— Навряд чи, мамо. Вона ж ірландка.

Енджела пирхнула.

— От тобі ще причина не пускати її на кухню.

— Гей, ма! — стукнув у двері Френкі. — Маєш що пожувати?

Ріццолі підвела голову, побачила, як на кухню ввалився її старший брат. Він мав вигляд справжнього морпіха, накачані плечі були не вужчі за холодильник, до якого він саме зазирає.

— Невже ви вже прикінчили всю тацю? — спитала вона.

— Нє, ті малі розбишаки замацали брудними руками всю їжу. Я тепер це не їстиму.

— На нижній полиці є ще салямі та сир, — сказала Енджела. — А у мисці на столі — смажені перці. Склади ще одну тацю.

Френкі взяв із холодильника пиво, відкрив банку.

— Можеш зробити, ма? Не хочу пропустити останню чверть.

— Джейні, приготуй їм закуски, добре?

— Чому я? Він наче не надто зайнятий, — завважила Джейн.

Але Френкі вже вийшов з кухні і, певно, влаштувався перед телевізором, цмулячи пиво.

Вона пішла до вмивальника, змила борошно з рук. Світлий спокій, що оповивав її ще мить тому, зник, поступившись знайомому роздратуванню. Вона нарізала свіжу моцарелу кубиками, а салямі — майже прозорими скибочками й розклала на тарілці. Додала гірку смажених перців і жменю оливок. Не більше, інакше в чоловіків попсується апетит.

«Господи, думаю як мама. Якого біса мене має хвилювати їхній апетит?»

Джейн віднесла таріль до вітальні, де її батько та двоє братів розвалилися на канапі, скляними очима втупившись у телевізор. Айрін біля ялинки навколішки збирала крихти печива.

— Мені так прикро, — сказала вона. — Дагі впустив його на килим, перш ніж я встигла підхопити...

— Слухай, Джейні, — втрутився Френкі. — Може, відійдеш? Гру затуляєш.

Вона поставила закуски на столик, забрала тацю з їжею, зараженою бактеріями малюків.

— Знаєте, — мовила вона, — хтось із вас *міг* би допомогти Айрін із хлопчиками.

Майкл нарешті підвів до неї голову, подивився затьмарено.

— Га? А, так...

— Джейні, *відійди*, — повторив Френкі.

— Не відійду, поки не скажеш «дякую».

— За що?

Вона схопила тарілку, яку щойно поставила.

— Показую, якщо ти не помітив...

— Гаразд, гаразд. Чорт забирай. *Дякую*.

— *Прошу*.

Ріццолі грюкнула таріллю об стіл і пішла на кухню. У дверях зупинилася, озирнулася на сцену у вітальні. Різдвяна ялинка мерехтить вогнями, під нею лежить гора подарунків, немовби приношення великому богові достатку. Троє чоловіків вгрузли в канапу перед телевізором, набиваючи роти ковбасою. Двійнята крутилися по всій кімнаті, мов дві дзиги. А бідолашна Айрін ретельно відшукувала останні крихти, і пасма красивого рудого волосся вибилися з колись охайного хвоста.

«Це не для мене, — подумала Ріццолі. — Я радше помру, аніж стану ув'язненою в цьому жахітті».

Вона втекла на кухню, поставила тацю на стіл. Постояла трохи, глибоко дихаючи, намагаючись позбутися жахливого відчуття клаустрофобії. І водночас свідомо тиску на сечовий міхур. «Я не можу дозволити, щоб це сталося зі мною, — подумала вона. — Не можу перетворитися на Айрін, виснажену, замацану маленькими брудними руцями».

— Що сталося? — запитала Енджела.

— Нічого, мам.

— Що? Я бачу, що щось не так.

Джейн зітхнула.

— Френкі мене страшенно бісить, ти це знаєш?

— А не можна знайти приємнішого слова?

— Ні, це найточніше слово для того, що він робить. Хіба ти не бачиш, який він придурок?

Енджела мовчки дістала останні трубочки для каннолі, відклала їх схолонуті.

— Ти знала, що він ганявся за нами з Майкі по будинку з пилотягом? Любив до всирачки лякати Майка, розповідаючи, що засмокче його всередину. Той верещав, мов скажений. Але ти ніколи цього не чула, бо Френкі робив так лише тоді, як тебе не було вдома. Ти не знала, як огидно він поводився з нами.

Мати сіла за стіл, пильно подивилася на квадратики тіста, нарізані її дочкою.

— Я знала, — мовила вона.

— Що?

— Знала, що він поводився з вами не дуже добре. Що він міг би бути кращим братом.

— І йому все сходило з рук. Ось що нас тривожило, мамо. І досі тривожить Майка — те, що Френкі завжди був твоїм улюбленцем.

— Ви не розумієте Френкі.

Джейн зареготала.

— Я його чудово розумію.

— Сядь, Джейні. Ну ж бо. Ліпитимемо ньокі разом. Так швидше.

Ріццолі зітхнула, опустила на стілець навпроти Енджели. Мовчки, з обуренням почала посипати ньокі борошном, притискаючи посередині пальцем. Чи ж може кухар лишити кращий слід, ніж власний злий відбиток на кожному шматочку?

— Ти маєш ставитися до Френкі поблажливіше, — сказала Енджела.

— Чому? Він мені поблажок не дає.
— Ти не знаєш, що він пережив.
— Я наслухалася про його морпіхів більше, ніж хотіла того.
— Ні, я про дитинство. Про те, що сталося, коли він був зовсім маленький.

— А щось сталося?

— Я досі аж холону, як згадаю, як він ударився головою об підлогу.

— Що, він з ліжечка випав? — Джейн засміялася. — Це пояснює його айк'ю.

— Ні, це не смішно. Усе було серйозно, дуже серйозно. Вашого тата не було в місті, і я мусила сама везти Френкі в лікарню. Вони зробили рентген і виявили тріщину, ось тут. — Енджела торкнулася голови, лишила в темному волоссі борошняний слід. — У черепі.

— Я завжди казала, що в нього дірка в голові.

— Кажу тобі, Джейн, це не смішно. Він мало не помер.

— Він надто паскудний, щоб померти.

Мати опустила очі на миску борошна.

— Йому було всього лиш чотири місяці.

Ріццолі завмерла, притискаючи пальцем м'яке тісто. Вона не уявляла Френкі немовлям. Не могла уявити його безпорадним чи вразливим.

— Лікарям довелося відкачати з мозку трохи крові. Вони казали, що він може... — Енджела замовкла.

— Що?

— Що він може не вирости нормальним.

Джейн на думку одразу ж спала саркастична репліка, але вона втрималася. Розуміла, що сарказм тут недоречний.

Мати не дивилася на неї — не зводила погляду з власної руки з кавалком тіста в ній. Уникала очей дочки.

«Чотири місяці, — подумала Ріццолі. — Щось тут не так. Якщо йому було лише чотири місяці, він ще не повзав. Не міг вилізти

з ліжечка чи викрутитися зі стільчика. У такому віці немовля може впасти, лише якщо його впустити».

Вона по-новому подивилася на матір. Скільки ж ночей Енджела прокидалася від жаху, пригадуючи мить, коли втратила пильність і немовля випало в неї з рук! Френкі, золотий хлопчик, мало не вбитий неухажною матір'ю.

Джейн простягла руку й торкнулася матиного плеча.

— Ну він нічого такий вийшов, правда?

Енджела зітхнула. Почала посипати борошном ньокі й захищувати їх із рекордною швидкістю.

— Мамо, Френкі найміцніший з нас усіх.

— Ні, неправда. — Мати поклала ньокі на тацю й подивилася на дочку. — Ти найміцніша.

— Так, авжеж.

— Справді, Джейн. Коли ти народилася, я тільки глянула на тебе й подумала: за неї переживати не доведеться. Ця дасть відсіч, хай би там що. От Майкі треба було б краще захищати. Він у цьому не дуже вправний.

— Майк виріс жертвою. І завжди так поводитиметься.

— А ти — ні. — На вустах Енджели з'явилася слабка усмішка, коли вона подивилася на дочку. — Коли тобі було три, я побачила, як ти впала і вдарилась об столик для кави. Порізалася ось тут, під підборіддям.

— Так, шрам досі є.

— Рана була глибока, довелося накладати шви. Кров була по всьому килиму. Але знаєш, що ти зробила? Здогадайся.

— Певно що заверещала.

— Ні. Ти почала лупцювати столика, ось так! — Вона грюкнула кулаком по столу, здійнявши хмарку борошна. — Наче ти була на нього страшенно зла. Ти не побігла до мене, не плакала через кров. Надто вже зайнята була лупцюванням того, що завдало тобі болю. — Енджела засміялася, витерла очі рукою, лишивши

на щоці білу пляму. — Ти була дуже дивною дівчинкою. Тобою я пишаюся найбільше з усіх моїх дітей.

Ріццолі витріщилася на матір.

— Я цього не знала. Навіть не здогадувалася.

— Ха! Діти. Ви не уявляєте, через що проходять ваші батьки. От матимеш своїх, побачиш. Лише тоді й починаєш розуміти, що це за відчуття.

— Яке саме відчуття?

— Любов, — відповіла Енджела.

Джейн подивилася на натруджені материні руки й раптом відчула, як запекло в очах, як заболіло горло. Підвелася, підійшла до вмивальника, набрала води в каструлю, де мали варитися ньокі. Чекала, доки вода закипить, думаючи: «Може, я й справді не знаю, що таке любов, бо була надто зайнята тим, що боролася з нею. Так само як з усім, що може заподіяти мені шкоди».

Вона лишила каструлю на вогні й вийшла з кухні.

Нагорі, у батьківській спальні, Джейн взяла телефон. Трохи посиділа на ліжку, стискаючи трубку, збираючись із силами для дзвінка.

«Ну ж бо. Ти мусиш це зробити».

Почала набирати номер.

Пролунало чотири сигнали, а тоді вона почула коротке ділове повідомлення: «Це Гебріел. Мене зараз немає вдома. Будь ласка, залиште повідомлення».

Джейн зачекала на гудок, глибоко вдихнула.

— Це Джейн. Маю дещо тобі сказати, і, певно, краще буде так, телефоном. Це краще, ніж говорити з тобою особисто, бо навряд чи я хочу бачити твою реакцію. Коротше кажучи, я... облажалася. — Вона раптом засміялася. — Господи, я почуваюся страшенною дурепою, бо зробила найдавнішу в світі помилку. Більше ніколи не глузуватиму з тупеньких красунь. А сталося те, що...

ну... я вагітна. Здається, тижнів вісім. А це значить, якщо тобі цікаво, що дитина точно твоя. Я нічого від тебе не хочу, не хочу, щоб ти почувався зобов'язаним зробити те, що там мають робити чоловіки в таких випадках. Навіть перетелефонувати мені не треба. Але я подумала, що ти маєш право знати, бо... — Вона помовчала, у горлі раптом стали сльози. Відкашлялася. — Бо я вирішила залишити дитину.

Вона повісила слухавку.

Довго сиділа, не рухаючись, пильно дивилася на свої руки, мов їхала американськими гірками емоцій. Полегшення. Страх. Очікування. Але без непевності: у своєму виборі Ріццолі була повністю впевнена.

Вона підвелася, раптово відчула себе невагомою, звільненою від тягаря вибору. Стільки попереду було тривоги, стільки змін, до яких треба було підготуватися, але, спускаючись назад до кухні, вона відчула, що кроки її стали по-новому легкі.

Вода на плиті вже кипіла. Пара зігріла її обличчя, мов матеріна рука.

Джейн додала у воду дві чайні ложки оливкової олії, опустила туди ньокі. На плиті вже стояли ще три каструлі, з кожної пахло чимось своїм. Букет ароматів матеріної кухні. Вона вдихнула ці запахи, сповнена нового розуміння того священного місця, де їжа була любов'ю.

Коли картопляні пампушки спливали на поверхню, вона збирала їх, викладала на таріль і щедро поливала соусом із телятиною. З духовки дістала страви, що лишилися там, щоб не вихололи. Смажену картоплю. Зелені боби. Тефтелі. Манікотті. Парад достатку, який вони з матір'ю тріумфально принесли до їдальні. Останньою, звісно ж, була індичка, що по-королівськи влаштувалася в центрі столу, в оточенні італійських родичів. Уся родина була неспроможна все це з'їсти, але в цьому й був увесь сенс — у надлишку їжі, так само як і любові.

Джейн сіла за стіл навпроти Айрін і дивилася, як вона годує двійнят. Лише годину тому, дивлячись на неї у вітальні, Джейн бачила втомлену молоду жінку, життя якої вже було скінчено, спідниця якої провисала, бо за неї постійно чіплялися маленькі ручки. Тепер вона дивилася на ту ж саму жінку, але бачила іншу — ту, яка зі сміхом доправляла ложки з журавлиновим соусом до маленьких ротиків, яка з ніжністю торкалася вустами кучерів на голівках.

«Я бачу іншу жінку, бо сама змінилася, — подумала вона. — Не в Айрін справа».

Після вечері, допомагаючи Енджелі варити каву й наповнювати трубочки каннолі солодким збитим кремом, вона збагнула, що дивиться іншим поглядом і на власну матір. Побачила в її волоссі нові срібні пасма, побачила, як починає провисати шкіра на щоках. «Ти ніколи не шкодувала про те, що народила нас, мамо? — подумки питала вона. — Ніколи не думала, що це була помилка? Або була впевнена так само, як і я зараз щодо цієї дитини?»

— Гей, Джейні! — гукнув із вітальні Френкі. — У тебе в сумочці мобільний дзвонить!

— Можеш узяти? — крикнула вона у відповідь.

— Ми дивимося гру!

— А в мене руки вимазані кремом! Просто візьми його!

Він зайшов на кухню, тицьнув їй телефон.

— Якийсь хлопець.

— Фрост?

— Нє. Не знаю, хто це.

«Гебріел, — такою була перша думка. — Він отримав повідомлення».

Вона підійшла до вмивальника, неквапно помила руки. Коли нарешті взяла телефон, змогла відповісти спокійно.

— Алло?

— Детективе Ріццолі? Це отець Брофі.

Усе напруження раптом зникло. Вона опустила на стілець. Відчувала, як мати дивиться на неї, й намагалася не видати розчарування.

— Так, отче?

— Вибачте, що турбую вас на Святвечір, але не можу проби-тися до докторки Айлс, а... Що ж, з'явилося дещо, про що вам варто знати.

— Що таке?

— Докторка Айлс хотіла отримати контактну інформацію ро-дичів сестри Урсули, я запропонував подивитися. Але вияви-лося, що наші парафіяльні записи дещо застарілі. Ми маємо старий номер її брата в Денвері, але телефон вимкнено.

— Матінка Мері Климент сказала, що брат помер.

— Вона казала вам, що сестра Урсула має ще й племінника в іншому штаті?

— Абатиса про нього не згадувала.

— Схоже, він підтримував зв'язок із лікарями, так сказали медсестри.

Джейн подивилася на таріль із каннолі, які вже почали м'як-шати від крему.

— До чого ви ведете, отче?

— Знаю, це видається дрібницею — знайти племінника, який багато років не бачив тітки. І я знаю, як важко знайти когось за межами штату, якщо навіть імені не знаєш. Але церква має ресурси, яких нема навіть у поліції. Хороший пастир знає своє стадо, детективе. Знає сім'ї та імена дітей. Тож я зателефонував священику в денверській парафії, де жив брат сестри Урсули. Він добре його пам'ятає, служив за ним похоронну службу.

— То ви спитали про інших родичів? Про того племінника?

— Так, спитав.

— І що?

— Немає племінника, детективе. Його не існує.

Мора бачила вві сні похоронні багаття.

Вона сиділа в тіні, зіщулившись, дивилася, як помаранчеві язики полум'я облизують тіла, складені, мов дрова, як плоть зникає у вогні. Охоплені вогнем тіла оточували силуети людей — коло мовчазних спостерігачів, облич яких вона не бачила. А вони не бачили її, бо ж вона ховалася в темряві, подалі від їхніх очей.

З багаття летіли іскри, підживлені людським пальним, спіраллю злітали в чорне небо. Вони запалювали ніч, освітлюючи ще жахливіше видовище: насправді трупи рухалися. Почорнілі кінцівки здригалися у вирі вогню.

Один із кола повільно розвернувся й витріщився на Мору. Вона впізнала це обличчя. У його очах не було душі.

Віктор.

Вона зразу ж прокинулася, серце гупало в ребра, нічна сорочка змокла від поту. Порив вітру струсив будинок, вона чула, як закалатали вікна, мовби скелет кістками, як застогнали стіни. Пригнічена панікою від кошмару, вона лежала, не ворущачись, піт на шкірі почав вистигати. Це просто вітер її розбудив? Мора прислухалася, і кожне рипіння в глибині дому здавалося схожим на кроки. Незваний гість, наближається.

Раптом вона напружилася, стривожена іншим звуком. Шкрябання в стіну, наче кігті тварини, що хоче залізти всередину.

Вона подивилася на світлий циферблат годинника: за п'ятнадцять дванадцята.

Викотилася з ліжка в крижану кімнату. Намацала в темряві халат, але світло не вмикала, щоб і далі щось бачити вночі. Підійшла до вікна спальні й побачила, що снігопад припинився. Земля у світлі місяця сяяла білим.

Ось, знову — звук такий, наче щось третється об стіну. Мора притиснулася якомога ближче до вікна й помітила тінь, що рухалася біля рогу будинку. Тварина?

Вона вийшла з кімнати, босоніж, намагаючи дорогу, пройшла до вітальні. Боком обійшла різдвяну ялинку, визирнула з вікна. Серце мало не стало.

Сходами до будинку піднімався якийсь чоловік.

Мора не бачила його обличчя, воно ховалося в тіні. Наче відчувши, що вона спостерігає, він розвернувся до вікна, за яким вона стояла, і стало видно весь його силует. Широкі плечі, зібране у хвіст волосся.

Вона відсахнулася, втиснулася спиною в колючі ялинкові гілки, намагаючись зрозуміти, що Метью Саткліфф робить тут, біля її дверей. Чому він приїхав о цій порі, не зателефонувавши? Мора досі не позбулася останніх пасм жаху від нічного кошмару, і від таких пізніх відвідин їй було лячно. Це змушувало двічі подумати, перш ніж відчиняти двері будь-кому — навіть чоловікові, чиє ім'я та обличчя були їй знайомі.

У двері подзвонили.

Вона здригнулася, з гілки впала скляна прикраса й розбилася на дерев'яній підлозі.

Надворі тінь перемістилася до вікна.

Мора не ворушилася, досі не певна того, що ж робити. «Просто не вмикатиму світла, — подумала вона. — Йому набридне, і він дасть мені спокій».

Дзвінок повторився.

«Іди геть, — подумала вона. — Іди геть, уранці мені зателефонуєш».

Почувши кроки, що спускалися сходами з ґанку, вона з полегшенням зітхнула. Схилилася до вікна, визирнула, але його не було видно. Автомобіля перед будинком теж не було. Куди він зник?

Тепер вона знову почула кроки, рипіння снігу під чоботами з іншого боку. Якого біса він обходить її власність?

«Намагається знайти шлях до будинку».

Мора вибралася з-за ялинки і стримала крик болю, коли випадково наступила босою ногою на розбиту кульку.

Раптом його силует постав за боковим вікном. Він вдивлявся всередину, намагаючись щось розгледіти в темній вітальні.

Мора відступила до коридору, з кожним кроком кривлячись: боса ступня змокла від крові.

«Час викликати поліцію. Потелефонувати дев'ять-один-один».

Вона пошкутьільгала до кухні, намацуючи на стіні телефон. Через поспіх збила слухавку, одразу ж підхопила її й притиснула до вуха.

Сигналу не було.

«Телефон у спальні, — подумала вона. — Може, забула покласти там слухавку?»

Повісила слухавку тут, пошкандибала назад у коридор. Уламок скла дедалі глибше впивався в ногу, на підлозі лишалися мокрі криваві сліди. У спальні вона заледве бачила в темряві, але відчула килим під ногами, а тоді наштвхнула на ліжко. Тримаючись за матрац, дісталася до узголів'я, до телефона на тумбочці біля ліжка.

Сигналу не було.

Її кригою охопив жах. *«Він перерізав дріт».*

Вона впустила слухавку й завмерла, прислухаючись, намагаючись почути, що він робитиме далі. Дім порипував під вітром, глушив усі звуки, крім калатання її власного серця.

«Де він? Де він?»

Тоді вона подумала: «Мій мобільний».

Мора поспішила до комода, на якому залишила сумочку. Запустила в неї руки, перерила вміст, шукаючи телефон. Дістала гаманець і ключі, ручки, щітку для волосся. Телефон, де цей клятий телефон?

«В автівці. Я лишила його на передньому сидінні».

Він звуку розбитого скла серце мало не стало.

Це спереду будинку чи ззаду? З якого боку він заходить?

Мора вибралася зі спальні, вже не помічаючи болю від скла, що дедалі глибше впивалось у її ногу. Двері до гаража були в кінці коридору. Вона смикнула їх і прослизнула всередину, саме почувши, як знову б'ється скло, як розлітається по підлозі.

Вона причинила за собою двері. Позадкувала до автомобіля, переривчасто дихаючи. Серце мов у галоп пішло. *«Тихо. Тихо»*. Вона повільно взялася за ручку дверей автомобіля й зіщулилася, почувши клацання замка. Відчинила двері, прослизнула за кермо. Здавлено застогнала, згадавши, що ключі так і лишилися у спальні. Завести двигун і поїхати звідси було неможливо. Мора глянула на пасажирське сидіння і в автоматично увімкненому в гаражі світлі побачила свій телефон, що завалився в щілину.

Розкрила його: батарея була повна.

«Дякувати Богу», — подумала вона й набрала 911.

— Оператор служби порятунку.

— Я з Бакмінстер-роуд, 2130, — прошепотіла Мора. — Хтось намагається вдертися до мого будинку!

— Можете повторити адресу? Я вас не чую.

— Бакмінстер-роуд, 2130! Злочинець...

Вона замовкла, не зводячи очей з дверей будинку. Тепер під ними світилося.

«Він тут. Він обшукує дім».

Вона вибралася з авто, м'яким рухом зачинила двері, світло вимкнулося. Вона знову була в темряві. Коробка запобіжників

була за кілька футів від неї, на стіні гаража, і Мора задумалася, чи не вимкнути струм у всьому будинку. Це дозволить їй сховатися в темряві. Але він скоро здогадається, де її шукати, і прийде сюди.

«Просто сиди тихо, — подумала вона. — Може, він вирішить, що мене немає вдома. Може подумає, що тут порожньо».

А тоді згадала про кров. Вона лишила за собою кривавий слід. Мора чула його кроки. Він ішов дерев'яною підлогою, слідом за її кривавими слідами з кухні. Вони були розмазані в обох напрямках, нечіткі.

Але зрештою вони приведуть його до гаража.

Вона подумала про те, як померла Пані Пацюк, згадала яскравий розсип шроту в її грудях. Подумала про руйнівний шлях «глейзера» в мідній оболонці крізь тіло людини — вибух, що проходить крізь внутрішні органи, розриває судини, викликає крововилив у грудну порожнину.

«Біжи. Геть з будинку».

А що тоді? Намагатися докричатися до сусідів? Грюкати в двері? Вона навіть не знала, хто з них нині вдома.

Кроки наближалися.

Або тепер, або ніколи.

Мора побігла до бічних дверей, відчинила їх, у гараж увірвався холод. Вона вивалилася надвір. Голі ноги по литки вгрузли у сніг, що не дав зачинити за собою двері.

Вона лишила їх напіввідчиненими, побрела до воріт, смикнула заціпенілий від морозу засув. Телефон випав з рук, поки вона розхитувала ворота, засипані глибоким снігом. Нарешті вдалося відхилити їх настільки, щоби протиснутись у щілину до двору.

В усіх будинках на вулиці було темно.

Вона побігла, збиваючи ноги об сніг. Біля тротуару почула, як переслідувач теж узявся за ворота й силкувався відчинити їх ширше.

Тротуар був немилосердно відкритий, тож Мора притиснулася до живоплоту й так дісталася до двору містера Телушкіна. Але тут замети були ще глибші, мало не до колін, і просто рухатися вперед було важко. Ноги заніміли, були незграбні від холоду. Вона була легкою мішенню — чорна фігурка на морі безжально білого снігу. Шкутильгаючи вперед, вгрузаючи у сніг, вона думала, чи в цю мить він не цілиться в неї.

Провалившись у ще глибший замет, вона впала долілиць, відчула смак снігу на вустах. Стала навкарачки й поповзла, відмовляючись здаватися. Приймати свою смерть. Ноги нічого не відчували, одначе вона й далі проклала шлях, коли почула кроки, що рипіли, наближаючись до неї. Він ішов убивати.

Раптом темряву прорізало світло.

Мора підвела голову й побачила наближення фар. Автомобіль.

«Мій єдиний шанс».

Схлипуючи, вона звелася на ноги й кинулася до вулиці. Закичала, вимахуючи руками.

Авто зупинилося просто перед нею. Водій вийшов — високий, грізний силует, що рухався до неї крізь примарну білизну.

Мора витріщилася на нього. Поволі позадкувала.

Це був отець Брофі.

— Усе гаразд, — промовляв він тихо. — Усе гаразд.

Вона озирнулася на свій будинок, але нікого не побачила.
«Де він? Куди він подівся?»

Наближалися ще вогні. Ще два автомобілі зупинилися поблизу. Мора побачила б'ючки сині вогні патруля, прикрила очі долонею від яскравого світла, намагаючись розібрати, що за силуети йдуть до неї.

Почула, як Ріццолі гукає:

— Док? З вами все добре?

— Я подбаю про неї, — сказав отець Брофі.

— Де Саткліфф?

— Я його не бачив.

— Будинок, — сказала Мора. — Він був у моєму будинку.

— Заберіть її у своє авто, отче, — запропонувала Ріццолі. —

Просто посидьте з нею.

Мора так і не поворухнулася, наче скрижаніла на місці. Отець Брофі підійшов, зняв пальто, накинув їй на плечі. Обійняв і допоміг сісти на пасажирське сидіння.

— Я не розумію, — прошепотіла вона. — Що ви тут робите?

— Тссс. Заберемо вас подалі від вітру.

Він сів поряд з нею. Обігрівач дув теплим повітрям на її коліна, на обличчя, та вона тісніше куталася в пальто, намагаючись зігрітися, і зуби калатали так, що говорити було несила.

Крізь лобове скло вона бачила темні фігури на вулиці. Упізнала силует Баррі Фроста, який підходив до її вхідних дверей. Побачила Ріццолі та патрульного, які обережно прокрадалися до бічних воріт, тримаючи зброю напоготові.

Розвернулася, подивилася на отця Брофі. Хоча зрозуміти вираз його обличчя вона не могла, та відчувала напруженість погляду, так само як відчувала тепло пальта.

— Звідки ви дізналися? — прошепотіла Мора.

— Коли не зміг до вас дотелефонуватися, зв'язався з детективом Ріццолі.

Він узяв її за руку, затримав між своїх долонь. Від цього дотику в неї на очах виступили сльози. Раптом вона зрозуміла, що не може глянути на нього, тож пильно дивилася вперед, на вулицю, яка розмилася перед очима, коли священик торкнувся її руки вустами в теплому тривалому поцілунку.

Мора закліпала, відганяючи сльози, сфокусувала погляд. Побачене стривожило її. Метушливі фігури. Силует Ріццолі на тлі мерехтливих синіх вогнів мчить до дороги. Фрост дістає зброю, присідає за патрульним авто.

«Чому вони всі мчать до нас? Що вони знають такого, чого не знаємо ми?»

— Замкніть двері, — сказала вона.

Брофі з подивом подивився на неї.

— Що?

— Замкніть двері!

Ріццолі кричала з вулиці, попереджувала.

«Він тут! Він сховався за нашим авто!»

Мора вигнулася, ковзнула рукою по дверях, намагаючись натиснути кнопку, божеволіючи від того, що не знаходила її в темряві. За її вікном з'явилася тінь Метью Саткліффа. Вона здригнулася, коли двері рвучко відчинилися й холодне повітря заповнило салон.

— Виходьте, отче, — сказав Саткліфф.

Священик завмер. Тихо, спокійно мовив:

— Ключі в замку. Забирайте автомобіль, лікарю Саткліфф, а ми з Морою вийдемо.

— Ні, тільки ви.

— Я і кроку без неї не зроблю.

— Вилізайте геть, отче!

Він смикнув Мору за волосся, дуло пістолета врізалось їй у скроню.

— Будь ласка, — прошепотіла вона до Брофі. — Зробіть це. Виходьте.

— Гаразд! — панікуючи, вигукнув священик. — Гаразд, я виходжу...

Він відчинив свої двері, став на землю.

Саткліфф звернувся до Мори.

— Сідай за кермо.

Мора незграбно, тремтячи, перебралася на сидіння водія. Глянула убік і побачила, що Брофі досі стоїть біля автомобіля й безпорадно дивиться на неї. Ріццолі кричала, щоб він відійшов, але він стояв, мов паралізований.

— Поїхали, — звелів Саткліф.

Мора відпустила гальма. Поклала босу ногу на педаль газу, тоді знову зняла.

— Ви не можете мене вбити, — мовила вона. Назовні вийшла логічна докторка Айлс. — Нас оточує поліція. Я потрібна вам за заручницю, щоб вести автомобіль.

Минуло кілька секунд. Ціла вічність.

Вона голосно втягнула повітря, коли він відняв зброю від її сроні й сильно тицьнув дулом у стегно.

— Для цього ліва нога не потрібна. Хочеш уберегти собі коліно?

Мора глитнула.

— Так.

— То поїхали.

Вона натиснула на акселератор.

Авто поволі рушило повз патрульний автомобіль, за яким зіщулився Фрост. Перед ними порожньо простягалася темна вулиця. Вони їхали вперед.

Раптом у дзеркалі заднього огляду Мора побачила отця Брофі: він помчав за ними в синіх спалахах вогнів патруля, наче у стробоскопі. Схопився за двері з боку Саткліфа, різко відчинив. Учепився йому в рукав, намагаючись витягнути на вулицю.

Постріл відкинув священика навznak.

Мора відчинила двері зі свого боку й вистрибнула з автомобіля на ходу.

Упала на крижаний асфальт, ударилася головою, перед очима застрибали яскраві сполохи.

На мить вона втратила здатність рухатися. Лежала в чорноті, в холоді й занімінні, не відчуваючи ані болю, ані страху. Свідома лише того, як вітер мете їй на обличчя пухнастий сніг. Тоді почула голос, що кликав звідкись здалеку.

Він став голосніший, ближчий.

— Док? Док?

Мора розплющила очі, скривилася від яскравого світла ліхтарика Ріццолі. Відвернулася від нього й побачила авто за дюжину ярдів попереду, переднім бампером у дереві. Саткліфф лежав на вулиці обличчям вниз, зі скутими за спиною руками, й намагався встати.

— Отець Брофі, — промимрила вона. — Де отець Брофі?

— Швидка вже їде.

Мора повільно сіла, роззирнулася вулицею. Побачила Фроста над тілом священика. «Ні, — подумала вона. — Ні».

— Не вставайте, — спробувала затримати її Ріццолі.

Але Мора відштовхнула її, підвелася на непевні ноги, відчуваючи, що серце застрягло десь у горлі. Вона заледве відчувала крижану дорогу під ногами, коли шкутильгала до Брофі.

Фрост підвів до неї очі.

— Його поранено в груди, — м'яко сказав він.

Мора впала на коліна поряд із тілом, розірвала сорочку священика й побачила, куди влучила куля. Почула зловісний звук, з яким до грудної порожнини потрапляє повітря. Вона затиснула рану рукою, відчула тепло крові, глевку плоть. Його трусило від холоду. Вітер носився вулицею, кусав боляче, немов іклами. «А на мені твоє пальто, — подумала вона. — Пальто, яке ти мені дав, щоб зігріти».

Крізь завивання вітру вона почула сирену швидкої допомоги.

Він дивився розфокусовано, свідомість згасала.

— Будьте зі мною, Деніеле, — промовила Мора. — Чуєте? — Її голос зірвався. — Ви не помрете.

Вона нахилилася вперед, заливаючи сльозами його обличчя, й благала на вухо:

— Будь ласка. Заради мене, Деніеле. Ти мусиш жити. Ти мусиш жити...

Телевізор у лікарняній кімнаті очікування, як завжди, показував CNN.

Мора сиділа, піднявши перев'язану ногу на стілець, не зводячи очей зі стрічки новин внизу екрана, але не розуміла жодного слова. Тепер вона була вбрана у вовняний светр і вельветові штани, але їй все одно було холодно, і здавалося, що тепло вже ніколи не буде. «Чотири години», — подумала вона. Він провів на операційному столі чотири години. Мора глянула на свою руку й досі бачила під нігтями кров Деніела Брофі, досі відчувала, як його серце тремтить під її долонею, мов сполохана пташка. Їй не потрібні були рентгенівські знімки, щоб знати, яку шкоду заподіяла куля: вона бачила смертельний шлях «глейзера» у грудях Пані Пацюк і знала, що за завдання тепер стояло перед хірургами. Легеня, пошматована шрапнеллю. Кров, що ллється з десятка різних судин. Паніка, що охоплює всіх у операційній, коли вони бачать, як із кров'ю витікає життя, а хірурги не встигають вчасно поставити на все затискачі.

Вона підвела очі до Ріццолі, яка ввійшла з кавою та мобільним телефоном.

— Знайшли ваш телефон біля воріт, — сказала вона, передаючи його Морі. — А це вам кава. Пийте.

Мора відсьорбнула трошки. Було надто солодко, але сьогодні вона раділа цьому цукру. Раділа будь-якому джерелу енергії для свого виснаженого, змордованого тіла.

— Я можу ще чимось допомогти? — спитала детектив. — Вам щось іще потрібно?

— Так. — Мора подивилася на неї понад горнятком із кавою. — Я хочу почути правду.

— Я завжди кажу правду, док. Ви це знаєте.

— То скажіть, що Віктор до всього цього непричетний.

— Це так.

— Ви впевнені?

— Максимально. Ваш колишній, може, й першокласне мудило, може, він і брехав вам. Але я точно впевнена, що він нікого не вбивав.

Мора відкинулася на спинку канапи й зітхнула. Дивлячись на напій, над яким здіймалася пара, вона запитала:

— А Метью Саткліфф? Він дійсно лікар?

— Насправді — так. Закінчив університет Вермонту, інтернатуру пройшов у Бостоні. Ось що цікаво, док. Якщо маєш біля прізвища приставку «лікар» чи «доктор» — ти в повній безпеці. Можеш прийти до лікарні, сказати, що тільки-но привезли твого пацієнта, і ніхто не ставитиме запитань. Особливо коли потелефонує родич пацієнта і все підтвердить.

— Лікар, який працює найманим убивцею?

— Ми не знаємо, чи заплатив йому «Октагон». Насправді я сумніваюся, що компанія причетна до цих убивств. Можливо, Саткліфф мав на це власні причини.

— Які причини?

— Захистити себе. Приховати правду про те, що сталося в Індії. — Побачивши Морине спантеличення, Ріццолі пояснила: — «Октагон» нарешті надав список персоналу свого заводу в Індії. Там був лікар.

— І це був він?

Ріццолі кивнула.

— Метью Саткліфф.

Мора дивилася на телеекран, але думала не про картинки, що змінювалися на ньому. Вона думала про поховальні багаття, про жорстоко розтрошені черепи. І пригадала свій кошмар про те, як вогонь поглинає плоть, про тіла, що рухалися, звивалися в полум'ї.

— У Бхопалі загинуло шість тисяч людей, — сказала вона. Ріццолі кивнула.

— Але наступного ранку сотні тисяч виявилися живими. — Мора подивилася на детектива. — Де ті, хто вижив у Барі? Пані Пацюк не могла виявитися єдиною.

— А як ні, то що сталося з іншими?

Вони дивилися одна на одну, розуміючи, що Саткліфф так відчайдушно намагався приховати. Не саму аварію, а її наслідки. І свою в них роль. Мора думала про жах, який мав охопити його тієї ночі, після того, як отруйна хмара пройшла над селищем. Цілі родини мертві у своїх ліжках. Тіла біля хатин, застигли в останній агонії. Лікар заводу мусив рушити туди першим, щоб оцінити масштаби біди.

Можливо, він не розумів, що дехто з жертв ще живий, аж поки не було вирішено спалити трупи. Можливо, почув стогін або побачив, як смикається кінцівка, коли вони тягли мертві тіла до багаття.

Коли в повітря підіймався сморід смерті й горілої плоті, він, певно, дивився на живих із панікою. Але тоді шляху назад вже не було, вони вже зайшли надто далеко.

«Ось що ти волів приховати від світу — те, що ти зробив із живими».

— Чому він напав на вас сьогодні? — спитала Ріццолі.

Мора похитала головою.

— Не знаю.

— Ви бачились у лікарні. Ви говорили з ним. Що там сталося?

Мора пригадала розмову з Саткліффом. Вони стояли, дивилися на Урсулу й говорили про аутопсію. Про результати аналізів і висновки щодо смерті.

І про токсикологічне обстеження.

Вона мовила:

— Гадаю, ми знатимемо після розтину.

— Що ви сподіваєтеся знайти?

— Причину зупинки серця. Ви були там тієї ночі. Ви сказали, що перед цим вона запанікувала. Виглядала нажаханою.

— Бо там був він.

Мора кивнула.

— Вона знала, що станеться, але говорити не могла — не з трубкою в роті. Я бачила багато зупинок серця, знаю, на що це схоже. У кімнаті цілий натовп, мішанина, одночасно вводять із півдюжини препаратів. — Вона помовчала. — Урсула мала алергію на пеніцилін.

— Це буде видно на токсикології?

— Не знаю. Але він переймався б цим, правда? А я єдина наполягала на цьому обстеженні.

— Детективе Ріццолі?

Вони розвернулися до операційної медсестри, що стояла у дверях.

— Лікар Деметріос хотів повідомити, що все пройшло добре. Пацієнта зараз зашивають, переведуть до відділення інтенсивної терапії десь за годину.

— Докторка Айлс хотіла його побачити.

— До нього ще довго не пускатимуть відвідувачів. Він буде інтубований, під седацією. Краще вам повернутися пізніше. Може, по обіді.

Мора кивнула й повільно підвелася.

Ріццолі також.

— Відвезу вас додому, — сказала вона.

Коли Мора ввійшла у свій будинок, уже займався світанок. Вона подивилася на слід висохлої крові, який лишила на підлозі — на доказ її випробування.

Пройшлася кімнатами, наче для того, щоб повернути їх собі, відібрати в темряви. Затвердити, що це досі її дім і що страху в цих стінах не місце. Пішла на кухню й побачила, що розбите вікно вже закрите дошками, щоб не виморозити будинок.

Наказ Джейн, не інакше.

Десь дзвонив телефон.

Мора зняла слухавку, але сигналу не було. Зв'язок ще не полагодили.

«Мобільний», — подумала вона.

Пішла до вітальні, де лишила сумочку. Поки дістала телефон, дзвінки припинилися. Вона ввела код, щоб прослухати голосове повідомлення.

Телефонував Віктор. Мора опустилася на канапу, вражена тим, що чує його голос.

«Знаю, надто рано тобі телефонувати. І ти, певно, питаєш себе, якого біса маєш мене слухати після... ну, після всього того, що сталося.

Але тепер усе буде відкрито. Ти знаєш, що я нічого з цього не матиму. То, може, повіриш мені, якщо я скажу, що страшенно скучив за тобою, Моро. Гадаю, ми зможемо все залагодити. Можемо дати нам ще один шанс. Дати *мені* ще один шанс, так? Будь ласка».

Мора довго сиділа на канапі, тримаючи телефон у заціпенілих руках і дивлячись на холодний камін. «Є вогонь, який не розвести знову, — думала вона. — Буває полум'я, якому краще лишатися попелом».

Вона вклала телефон у сумочку. Підвелася. І пішла відмивати кров з підлоги.

До десятої ранку сонце нарешті пробилося крізь хмари, і дорогою додому Ріццолі мусила мружитися від яскравого проміння, що відбивалося від свіжого снігу. Вулиці були тихі, тротуари — невинно білі. Цього різдвяного ранку вона почувалася оновленою. Очищеною від сумнівів.

Торкнувшись живота, вона подумала: «Здається, ми з тобою самі, малий».

Припаркувавши автомобіль перед своїм будинком, трохи затрималася під холодним сонцем, глибоко вдихаючи прозоре й свіже повітря.

— Веселого Різдва, Джейн.

Ріццолі завмерла, серце гупало. Вона поволі розвернулася.

Біля входу до будинку, де була її квартира, стояв Гебріел Дін. Вона дивилася, як він іде до неї, й не могла нічого сказати. Колись між ними була така близькість, яка лише можлива між чоловіком і жінкою, і ось зараз вони німі, мов чужі один одному люди.

— Я думала, ти у Вашингтоні, — нарешті промовила вона.

— Прилетів годину тому. Першим рейсом. — Він помовчав, тоді тихо сказав: — Дякую, що розповіла мені.

— Ну, так. — Джейн низчала плечима. — Я не була певна, що ти взагалі захочеш про це знати.

— Чому б ні?

— Це ж проблема.

— Усе життя — низка проблем. І ми розбираємося з ними по черзі.

Така буденна відповідь. «Чоловік у сірому костюмі» — таке враження він справив на неї під час першої зустрічі, і таким він стояв перед нею зараз у своєму темному пальті. Спокійний, відсторонений.

— І давно ти про це знаєш? — запитав Гебріел.

— Переконалася кілька днів тому, зробила домашній тест. Але підозрювала вже кілька тижнів.

— Чому так довго мені не казала?
— Я взагалі не збиралася тобі казати, бо не думала, що залишу дитину.

— Чому?

Джейн засміялася.

— По-перше, я не вмію поводитися з дітьми. Коли хтось дає мені малюка, я не знаю, що з ним робити — поплескати по спині, щоб відригнув, чи одразу замінити підгузок? І як я маю працювати, якщо в мене вдома дитина?

— Не знав, що копи дають обітницю бездітності.

— Це *складно*, розумієш. Я дивлюся на інших матусь і не розумію, як вони це роблять. Не знаю, чи впораюся сама. — Вона видихнула білу хмаринку пари й випросталася. — Принаймні мої рідні живуть тут. Я впевнена, що моя мама буде в захваті від ролі няньки. А за кілька кварталів звідси є ясла. Дізнаюся, з якого віку туди беруть.

— То все вирішено. Ти вже все спланувала.

— Більш-менш.

— Аж до того, хто доглядатиме нашу дитину.

«Нашу дитину». Джейн глитула, думаючи про те, що життя, яке росте всередині неї, є частиною самого Гебріела.

— Деякі подробиці ще треба владнати.

Він стояв виструнчившись, досі граючи роль чоловіка в сірому костюмі. Але коли заговорив, Джейн злякалася того гніву, що бринів у його голосі.

— А де тут місце для мене? Ти все це спланувала й жодного разу не згадала про мене. Не те щоб я був здивований.

Вона похитала головою.

— Чому ти так засмутився?

— Це все стара пісня, Джейн, від якої ти не здатна відмовитися. Ріццолі керує власним життям, уся в броні. Кому потрібен чоловік? Чорт забирай, не тобі.

— А що я мала сказати? Урятуй мене, будь ласка, будь ласочка? Я не можу ростити дитину без чоловіка?

— Ні, ти певно що можеш впоратися сама. Знайдеш спосіб, навіть якщо це тебе вб'є.

— То що ти хочеш від мене почути?

— Ти маєш вибір.

— І я його зробила. Кажу тобі, я залишу дитину.

Вона рушила до сходів до будинку, рішуче тупочучи по снігу.

Він схопив її за руку.

— Мені йдеться не про дитину. Я говорю про нас. — М'яко додав: — Обери мене, Джейн.

Вона розвернулася до нього.

— Що ти маєш на увазі?

— Те, що ми можемо робити це разом. Що ти можеш зняти переді мною броню. Тільки так це спрацює. Ти відкриєшся мені, а я відкриюся тобі.

— Чудово. І обидва залишимося пошрамовані.

— Або навчимося довіряти один одному.

— Ми заледве знайомі.

— Ми знайомі достатньо для того, щоб зробити дитину.

Джейн відчула, як її щоки взялися краскою, і раптом не змогла дивитися на нього, тож утупилася в сніг.

— Я не кажу, що ми обов'язково впораємося, — сказав Гебріел. — Я навіть не зовсім розумію, як це зробити, якщо ти тут, а я у Вашингтоні. — Він помовчав. — І буду щирий, Джейн, іноді ти те ще стерво.

Вона засміялася. Провела долонею по очах.

— Знаю. Господи, знаю.

— Але бувають моменти... — Він торкнувся її обличчя. — Бувають моменти...

«Моменти, — подумала вона, — коли ти бачиш мене такою, якою я є».

«І це мене лякає. Ні, навіть жахає.

І це може бути найсміливішим моїм вчинком».

Нарешті Джейн підвела голову й подивилася на нього. Глибоко вдихнула.

І сказала:

— Здається, я тебе кохаю.

24

ТРИ МІСЯЦІ ПО ТОМУ

Мора сиділа у другому ряду церкви Святого Антонія, і звуки органа збудили дитячі спогади. Їй згадалася недільна служба з батьками, те, якими жорсткими й невблаганними були церковні лави, якщо просидіти там півгодини. Як вона крутилася, намагаючись влаштуватися зручніше, і як батько садовив її на коліно – найкраще сидіння, бо до нього додавалася пара люблячих рук. Вона дивилася на вітражі, які лякали її. Жанна д'Арк, прив'язана до стовпа. Ісус на хресті. Святі, що схиляються перед своїми катами. І кров, стільки крові, пролитої в ім'я віри.

Сьогодні церква не здавалася такою непривітною. Лунала радісна органна музика, прохід прикрашали гірлянди рожевих квітів. Вона бачила дітей, які радо підскакували на колінах батьків, і їх не турбували образи страждання на кольоровому склі.

Орган почав грати бетховенську «Оду до радості».

До вітара рушили подружки нареченої у світло-сірих брючних костюмах. Мора в обох впізнала копів поліції Бостона. Церква взагалі була повна копів. Озирнувшись, вона побачила в ряду за собою Баррі Фроста та детектива Сліпера, радісних і спокійних. Зазвичай копи з родинами збиралися в церкві, щоби провести в останню путь своїх. Одначе сьогодні вона всюди бачила усмішки та яскраве вбрання.

З'явилася Джейн, із батьком під руку. Буйне темне волосся для різноманіття було прибране в охайний стильний вузол. Білий атласний брючний костюм із піджаком оверсайз не до кінця приховував набряклий живіт. Коли вона дійшла до ряду,

в якому сиділа Мора, вони перезирнулися і Джейн закотила очі, немовби кажучи: *«Вам віриться, що я справді це роблю?»* А тоді вона перевела погляд до вітваря.

До Гебріела.

Мора подумала, що іноді зірки стають правильно, боги всміхаються і любов дістає свій шанс. Один лише шанс — це все, на що можна сподіватися. Без гарантій, без упевненості. Вона дивилася, як Гебріел бере Джейн за руку. Тоді вони розвернулися до вітваря. Сьогодні вони були поєднані, але, безперечно, будуть інші дні, коли поміж ними літатимуть злі слова або ж у домі пануватиме крижане мовчання. Дні, коли любов заледве триматиметься в небі, мов пташка, що кульгає на одне крило. Дні, коли легкозаймистий темперамент Джейн і холодна натура Гебріела розводитимуть їх по кутках і вони обидва питатимуть себе, чи мудрим був цей союз.

А будуть і такі дні, як сьогодні. Ідеальні.

Мора вийшла з церкви вже ближче до вечора. Сяло сонце, і вона вперше відчула в повітрі подих тепла. Перший шепіт весни. Вона їхала, опустивши вікно, щоб відчуті аромати міста, прямуючи не додому, а до Джамайка-Плейн. До церкви парафії Богородиці божественного світла.

Вона ввійшла крізь масивні вхідні двері. Усередині було тихо й майже темно, кольорові вітражі ловили останні промені денного сонця. У першому ряду сиділи разом дві жінки, схиливши голови в молитві.

Мора тихо пішла до алькова, запалила три свічки за трьох жінок. Одну — за сестру Урсулу. Другу — за сестру Каміллу. І третю — за прокажену без обличчя, імені якої вона ніколи не дізнається. Мора не вірила в пекло чи рай, вона навіть не до кінця вірила в безсмертя душі. І все одно, запаливши три вогники в цьому храмі, вона відчула втіху, бо щиро вірила в силу пам'яті. Лише забуті помирають насправді.

Вона вийшла з алькову й побачила отця Брофі, який стояв біля жінок, тихо втішаючи їх. Він підвів очі. Їхні погляди зустрілися, коли у вікнах засяяли останні коштовні промені сонця. На одну мить вони забули, де перебувають. Забули, хто вони.

Мора махнула рукою на прощання.

А тоді вийшла з його церкви, повертаючись до власного світу.

Літературно-художнє видання

ГЕРРІТСЕН Тесс

Грішна

Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *П. Й. Коробчук*
Художній редактор *А. В. Бєлякова*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *О. Є. Шишацький*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: corp@bookclub.ua

Геррітсен Т.

Г37 Грішна : роман / Тесс Геррітсен ; пер. з англ. О. Оксенич. —
Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. —
336 с.

ISBN 978-617-12-7276-7 (PDF)

ISBN 978-617-12-6847-0

ISBN 978-1-101-88739-4 (англ.)

Бостон приголомшує жахлива звістка: у місцевому монастирі жорстоко вбито молоду послушницю. А незабаром стається ще одне вбивство: у закинутому ресторані знайдено понівечене тіло невідомої жінки. Здається, що ці два злочини аж ніяк не пов'язані між собою. Детектив Ріццолі та судмедексперт Айлс починають складне розслідування. Крок за кроком вони заглиблюються в минуле жертв. Незабаром вони дізнаються, що у священних стінах монастиря коїлося таке, про що черниці воліли б мовчати. Спокуси та страшні секрети, таємниці індійського селища Бара, моторошні події минулого... І тепер прийшов час спокути...

УДК 821.111(73)

1. м. Бахмут, вул. Торгова, 1 (ТЦ «Астрон», 3 поверх), (0626) 42-02-36
2. м. Бердянськ, пр. Азовський, 35-А (ТЦ «DEL MAR», 2 поверх), (0615) 36-17-06
3. м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 5/13 (колишній універмаг «Дружба», 1 поверх), (0456) 39-04-68
4. м. Білгород-Дністровський, вул. Московська, 16-А (ТЦ «Рута Плаза», 2 поверх), (0484) 96-07-26
5. м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, 10-В, ринок «Зоряний», торговельне місце 103, (0949) 06-64-49
6. м. Вінниця, вул. Євгенія Плікуса, 1-А (ТЦ «Квартал», 2 поверх), (0432) 32-91-98
7. м. Вознесенськ, вул. Снякхова, 5-А (відділення «ПриватБанку»), (0513) 43-20-19
8. м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 105 (ТЦ «Сільпо», 2 поверх), (0567) 70-00-55
9. м. Житомир, вул. Київська, 87 (ТЦ «Волак», 2 поверх), (0412) 43-41-49
10. м. Запоріжжя, пр. Соборний, 58, (0617) 87-63-86
11. м. Запоріжжя, пр. Металургів, 2-Ж (ТЦ «Рекордний», 0 поверх), (0612) 36-86-54
12. м. Івано-Франківськ, площа Ринок, 1 (ТЦ «Галерея Н», 0 поверх), (0342) 58-61-80
13. м. Ізмаїл, вул. Пушкіна, 47 (ТЦ «Електрон», 2 поверх), (0484) 16-22-12
14. м. Ізюм, вул. Гагаріна, 12, (0573) 41-41-30
15. м. Кам'янець-Подільський, вул. Данила Галицького, 11/3 (ТЦ «Максимум», 2 поверх), (0384) 96-48-11
16. м. Кам'янське, пр. Свободи, 57-А (ТЦ «Фуршет», 1 поверх), (0569) 53-42-26
17. м. Київ, б-р Перова, 36 (ТЦ «Квадрат», 1 поверх), (0445) 40-23-65
18. м. Київ, вул. Полуденна, 90/2 (ТЦ «Маяк», 3 поверх), (0443) 61-91-46
19. м. Київ, вул. Маршала Малиновського, 12-А (ТРЦ «Метрополіс»), (0445) 00-62-73
20. м. Київ, вул. Драгоманова, 29 (ТЦ «Центрум», 1 поверх), (0445) 02-18-96
21. м. Київ, вул. Огієнка (Лукашевича), 15-А (ТЦ «Европорт», 2 поверх), (0444) 61-94-82
22. м. Київ, вул. Велика Васильківська, 72 (ТЦ «Олімпійський», 3 поверх), (0445) 90-25-76
23. м. Ковель, б-р Лесі Українки, 18 (ТЦ «Булвар», 2 поверх), (0335) 25-21-40
24. м. Конотоп, пл. Конотопських Дітвій, 24А (ТЦ «Маяк», 2 поверх), (0544) 76-36-77
25. м. Краматорськ, вул. Двірецька, 23 (ТЦ «Прогрес», 2 поверх), (0626) 48-97-87
26. м. Кременчук, вул. Соборна, 15/42 (ТЦ «Мега», 2 поверх), (0536) 75-84-38
27. м. Кривий Ріг, пр. Гагаріна, 4 (ТЦ «Плаза-2», 1 поверх), (0564) 09-81-09
28. м. Кривий Ріг, вул. Мусоргського, 17 (ТЦ «Virus», 2 поверх), (0564) 09-60-75
29. м. Кропивницький, вул. Велика Перспективна, 48 (ТЦ «Депот», 1 поверх), (0522) 35-20-55
30. м. Лисичанськ, пр. Перемоги, 117 (ТЦ «Лімон», 2 поверх), (0675) 70-61-62
31. м. Лубни, пл. Ярмакова, 30-А (ТЦ «АТБ», 2 поверх), (0536) 17-17-10
32. м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 53 (ТЦ «Галерея Центр», 0 поверх), (0332) 72-14-40
33. м. Львів, вул. Братів Рогатинців, 15, (0322) 59-01-00
34. м. Львів, вул. Городецька, 179 (ТЦ «Скриня», 2 поверх), (0322) 59-01-01
35. м. Маріуполь, пр. Металургів, 64 (ТЦ «Слиззета»), (0629) 58-82-91
36. м. Мелітополь, пр. Богдана Хмельницького, 24 (ТЦ «Ісажа», 2 поверх), (0619) 44-83-49
37. м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 63/2, (0512) 53-31-33
38. м. Миргород, вул. Гоголя, 147 (ТЦ «Мир», 1 поверх), (0535) 55-06-08
39. м. Мукачеве, вул. Федорова, 6 (ТЦ ЦУМ), (0313) 13-05-40
40. м. Ніжин, вул. Шевченка, 11-А (ТЦ «Гермес», 2 поверх), (0463) 19-01-02
41. м. Нікополь, пр. Трубників, 14 (ТЦ ЦУМ, 1 поверх), (0566) 22-50-03
42. м. Нова Каховка, пр. Перемоги, 9 (універмаг «Сокіл», 2 поверх), (0554) 99-90-05
43. м. Новоомошківськ, вул. Гетьманська, 34 (ТЦ «Сті-Центр», 2 поверх), (0569) 69-65-79
44. м. Одеса, вул. Новошенин Ряд, 2, (0487) 52-83-80
45. м. Одеса, пр. Добровольського, 99, (0487) 53-16-28
46. м. Одеса, вул. Краснова, 17 (орієнтир – пл. Толбухіна), (0487) 48-82-44
47. м. Олександрія, пр. Соборний, 77 (ТЦ «Гранд-Плаза», 2 поверх), (0523) 57-15-50
48. м. Павлоград, вул. Шевченка, 128 (ТЦ «Гулівер»), (0563) 20-09-59
49. м. Первомайськ, вул. Вокзальна, 34 (відділення «ПриватБанку»), (0516) 17-53-99
50. м. Покровськ, вул. Центральна, 148-А, (0623) 52-11-48
51. м. Полтава, вул. Зінківська, 6/1-А (ТЦ «Мій», 3 поверх), (0532) 60-60-40
52. м. Прилуки, вул. Київська, 138 (ТЦ «Фуршет», 2 поверх), (0463) 73-29-00
53. м. Рівне, вул. Київська, 67-А (ТЦ «Арена», 1 поверх), (0362) 67-00-55
54. м. Сиднове, вул. Карла Маркса, 10 (Дім побуту, 2 поверх), (0623) 77-00-34
55. м. Слов'янськ, пл. Соборна, 3 (ТЦ «Фокстрот», 2 поверх), (0626) 62-11-02
56. м. Суми, вул. Соборна, 42, (0542) 77-67-60
57. м. Тернопіль, вул. Перля, 3 (ТЦ «Novus», 2 поверх), (0352) 43-12-76
58. м. Ужгород, вул. Миняйська, 16-Г (ТЦ «Копізей», 2 поверх), (0312) 62-22-29
59. м. Умань, вул. Шевченка, 23-А (ТЦ «Сті», 1 поверх), (0474) 44-00-06
60. м. Фастів, вул. Івана Мазепи, 6 (ТЦ «Фуршет», 2 поверх), (0456) 56-05-11
61. м. Харків, пр. Петра Григоренка, 3, (0573) 92-03-43
62. м. Харків, пр. Гагаріна, 20-А (ТЦ «На Гагаріна», 2 поверх), (0577) 03-44-58
63. м. Харків, вул. Полтавський Шлях, 144 (ТБЦ «Компас», 2 поверх), (0573) 41-41-02
64. м. Харків, вул. Академіка Павлова, 144-Б (ТЦ «Космос», 3 поверх), (0577) 20-12-29
65. м. Херсон, пр. Ушакова, 35-А (ТЦ «Адмірал», 2 поверх), (0552) 32-81-88
66. м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 17 (ТРЦ «Квартал», 1 поверх), (0382) 61-90-48
67. м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 26 (ТЦ «Сільпо», 3 поверх), (0472) 31-99-98
68. м. Чернівці, вул. Головна, 10, (0372) 50-63-80
69. м. Чернівці, пр. Перемоги, 103, (0462) 66-53-80
70. м. Шостка, вул. Свободи, 24 (відділення «ПриватБанку»), (0544) 97-37-46

Замовляйте книжки будь-яким зручним способом

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

Для гуртових клієнтів

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ
тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua



Убивця вдирається в домівки самотніх жінок. Він не просто їх вбиває. Він виробляє з ними таке, через що здобув прізвисько Хірург... Душогуб ретельно відтворює стиль серійного маніяка, вбитого два роки тому. А головною його ціллю стає остання жертва попередника, якій дивом удалося вціліти. Життя Кетрін Корделл знову під загрозою...

Минув рік з того дня, як детектив Джейн Ріццолі відправила за ґрати серійного вбивцю Воррена Гойта на прізвисько Хірург. Тоді вона дивом урятувалася від його скальпеля. І от на вулицях міста з'явився новий убивця. Він так само, як і Гойт, залишає на місці злочину акуратно складену нічну сорочку. Джейн здогадується, що в Хірурга з'явився асистент. А незабаром приходить звістка: Гойт втік із в'язниці. Злочинці об'єдналися. Детектив розуміє, що наступною жертвою має стати вона...



Мора Айлс бачила чимало страшних речей. Коли працюєш судмедекспертом, уже не боїшся смерті. На секційний стіл потрапило тіло жінки, як дві краплини води схожої на Мору. Судмедексперта охопив справжній жах. Хто ця незнайомка? Загадкова сестра-близнючка? Чи це просто збіг? Але якщо так, то на кого насправді полював убивця: на цю дівчину чи на Мору? Можливо, це попередження? Час знайти відповіді на всі запитання, випередивши вбивцю та вийшовши на слід того, хто роками уникав правосуддя...

